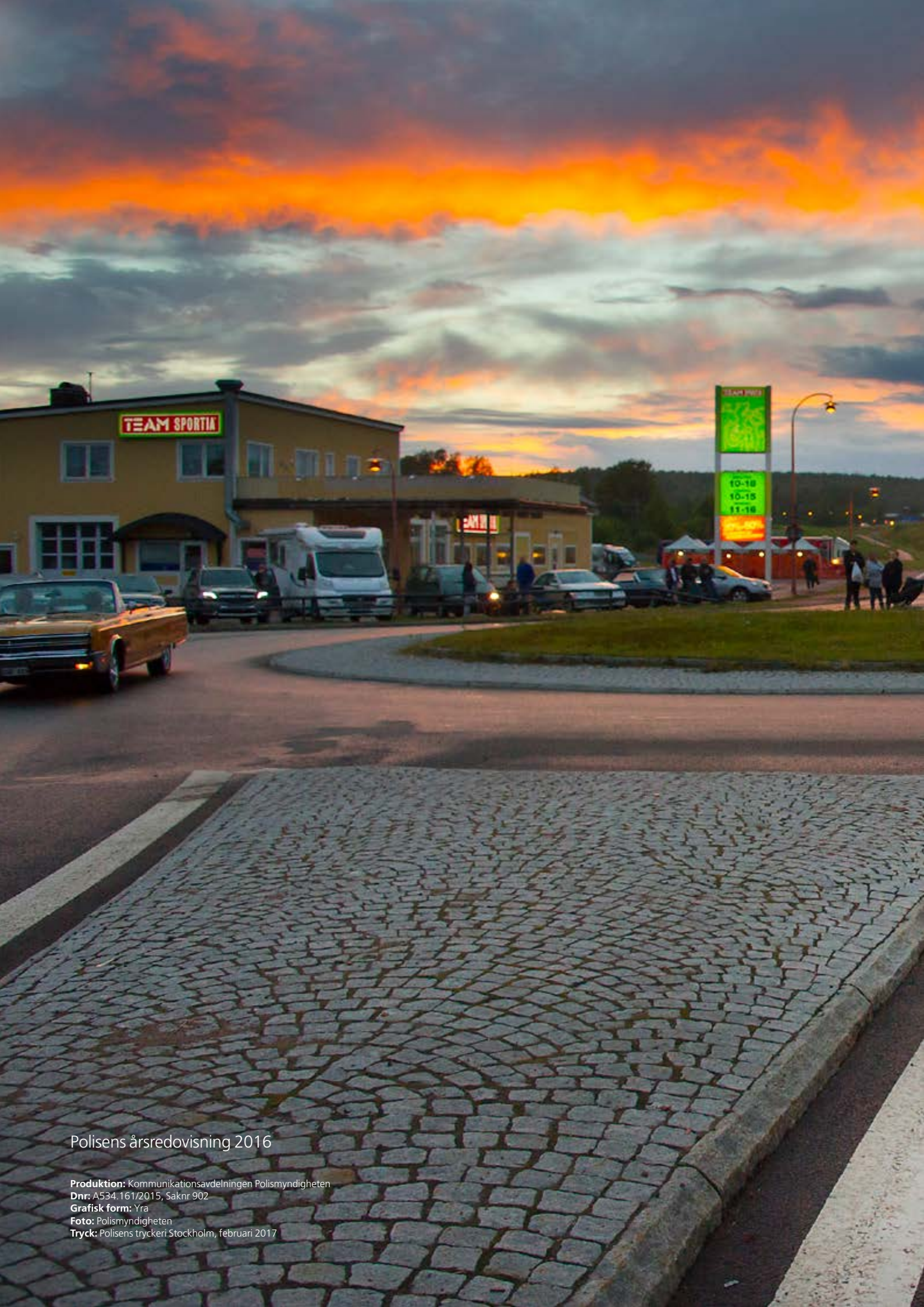

Årsredovisning 2016

Polisens årsredovisning 2016

Produktion: Kommunikationsavdelningen Polismyndigheten

Dnr: A534.161/2015, Saknr 902

Grafisk form: Yra

Foto: Polismyndigheten

Tryck: Polisens tryckeri Stockholm, februari 2017

Årsredovisning 2016

Innehåll

■ Rikspolischefen har ordet.....	5	■ Verksamhetsutveckling.....	61
■ Polisens uppdrag och organisation....	7	Strategiska initiativ inom verksamhetsutveckling.....	61
Vårt uppdrag.....	7	Övrig verksamhetsutveckling.....	67
Vår organisation.....	9	■ Övriga återrapporteringskrav.....	73
■ Det fortsatta genomförande- arbetet i Polismyndigheten.....	15	Åtaganden inom EU.....	73
En ny polismyndighet.....	15	Internationell civil krishantering och internationellt bistånd.....	74
Strategiska initiativ.....	15	Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF).....	78
Övrigt genomförandearbete.....	16	■ Uppdrag.....	81
■ Resultatredovisning.....	19	Gränspolisiär verksamhet.....	81
Inledning.....	19	Resultatstrategi för internationell civil krishantering....	82
Brottsförebyggande verksamhet.....	20	EU:s fond för inre säkerhet.....	83
Ingripandeverksamhet.....	28	Civilt försvar.....	83
Utredning och lagföring.....	30		
Polisens frontdesk.....	48		
Förvaltningsrättsliga ärenden.....	49		
Kompetensförsörjning.....	53		

■ Finansiell redovisning	85	■ Bilagor	117
Ekonomi	85	Bilaga 1 – Läsanvisningar	117
Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.....	87	Bilaga 2 – Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda	120
Resultaträkning	89	Bilaga 3 – Antal anställda fördelat på kompetens- kategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens	121
Balansräkning	90	Bilaga 4 – Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro	124
Anslagsredovisning	92	Bilaga 5 – Antal anställda, årsarbetskrafter och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda.....	126
Finansieringsanalys.....	94	Bilaga 6 – Åldersstruktur vid nationella avdelningar och polisregionen inom Polismyndigheten	127
Noter till resultaträkning	95	Bilaga 7 – Internationell civil krishantering och insatsnära verksamhet	134
Noter till balansräkning.....	99	Bilaga 8 – Polisens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2014–2016.....	136
Noter till anslagsredovisningen	105	Bilaga 9 – Servicenivåer för PKC och telefonväxel	137
Noter till finansieringsanalysen	106	Bilaga 10 – Verksamhetsstatistik	138
Sammanställning av väsentliga uppgifter	107	■ Undertecknande av årsredovisningen samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen	153
Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet.....	110		
■ Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten	113		
Processen för intern styrning och kontroll.....	113		
Identifierade risker.....	113		
Brister i den interna styrningen och kontrollen.....	113		

Rikspolischefen har ordet

Polisens gångna år har präglats starkt av omorganisationen och ett ansträngt operativt läge. Samtidigt syns en positiv utveckling inom flera områden.

Det andra året med den nya polisorganisationen blev precis som det första en arbetsam period för polisen. Fallande utredningsresultat, en utsatt arbetsmiljö och ett ansträngt operativt läge har präglat vardagen på många håll.

Det förändrade omvärldsläget har både påverkat polisens förmåga att lösa sitt grunduppdrag och ställt krav på ytterligare åtgärder. Det stora antalet asylsökande till Sverige avtog under året. Samtidigt kvarstår arbetet med gränskontroller, inre utlänningskontroller samt hantering av brott och ordningsstörningar vid asylboenden. Under året har polisen även fortsatt arbetet med att höja förmågan mot det ökade terrorhotet. Det handlar bland annat om översyn av arbetsrutiner, ökad utbildning, förbättrad utrustning och samverkan med andra myndigheter.

En stor utmaning under året var ökningen av det dödliga våldet med skjutvapen i storstadsregionerna, där en stor andel inträffar i de socialt mest utsatta områdena. Brotten tar stora utredningsresurser i anspråk och är svårupplärade. Det ställer också högre krav på brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser. Det ökade våldet har fått negativa konsekvenser för övrig polisverksamhet och har bidragit till försämrade resultat i delar av den brottsutredande verksamheten.

Även om polisens omorganisation gick in i ett avslutande skede, har arbetet med omorganisationen även i år påverkat resultatet på ett negativt sätt. De sista stegen i arbetet har handlat om att få nya arbetsformer på plats, tillsättning av chefer, förflyttning av resurser till lokalpolisområden samt inrättande av ledningscentraler och kontaktcenter för allmänheten i samtliga regioner. Omorganisationen innebär ett systemskifte i polisens sätt att arbeta, men fortfarande fungerar inte den nya organisationen helt optimalt. Under hösten gjordes en översyn av delar av organisationen och vissa arbetssätt i den nya myndigheten. Polisen arbetar vidare med förslagen från översynen under 2017.

I utredningsverksamheten minskade antalet ärenden som redovisas till åklagare med tio procent. Även utredningsandelen och ärendebalanserna har försämrats på

ett negativt sätt. En positiv resultat är att lagföringskvoten, vilket är ett mått på brottsutredningarnas kvalitet, ligger kvar på hög nivå. Under året har polisen arbetat för att förstärka resurserna i utredningsverksamheten, förbättra teknikstödet och vidareutveckla arbetsmetoderna.

Polisens brottsförebyggande arbete och insatser för att komma närmare medborgarna har fortsatt att utvecklas. Antalet kommuner med medborgarlöften har under året ökat från ca 90 till 275. De medarbetare som arbetar i de 14 nationellt prioriterade områdena har ökat påtagligt. En modell för lokal samverkan mot organiserad brottslighet har tagits fram och testats. Svartiderna till Polisens kontaktcenter

minskade också drastiskt under årets två sista månader. Förbättringen beror på en helt ny organisation med förstärkt bemanning och ett regionalt kösystem.

Bokslutet visar att polisen tar med sig ett ekonomiskt överskott in i det nya året. Den kraftiga rekryteringen av civilanställda ger dock stigande kostnader kommande år. Rekryteringen skedde mot bakgrund av utökade behov i utredningsverksamheten och i de mest utsatta områdena. För att nå en ekonomi i balans krävs på sikt både ökade anslag och ett intensifierat arbete för att sänka kostnaderna.

När jag summerar det gångna året kan jag som vanligt konstatera att polisens anställda har gjort ett fantastiskt arbete. Trots svåra yttre omständigheter och en pågående omorganisation har de anställda gjort många goda insatser och bidragit till en fortsatt utveckling av verksamheten. Det lovar gott inför 2017.

» När jag summerar det gångna året kan jag som vanligt konstatera att polisens anställda har gjort ett fantastiskt arbete.«

Dan Eliasson
Rikspolischef

Polisens uppdrag och organisation

Vårt uppdrag

Polisens uppdrag och mål framgår bland annat av Polismyndighetens instruktion, polislagen, polisförordningen, budgetpropositionen och regleringsbrevet.

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet.

Syftet med polisverksamheten beskrivs i polislagen (1984:387): ”Som ett led i samhällets verksamhet för att främja rättvisa och trygghet ska polisens arbete syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.”

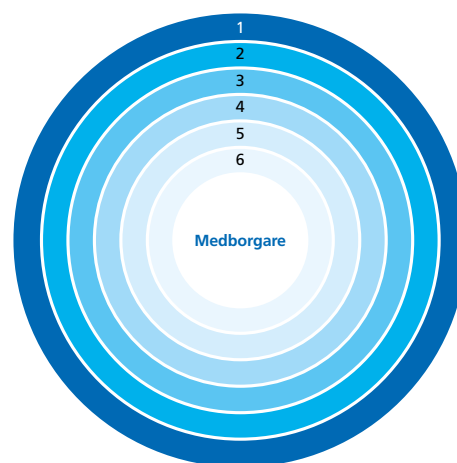
Av 2 § polislagen framgår att till Polismyndighetens uppgifter hör att

- förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten
- övervaka den allmänna ordningen och säkerheten och ingripa när störningar har inträffat
- utreda och beivra brott som hör under allmänt åtal
- lämna allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp, när sådant bistånd lämpligen kan ges av polisen
- fullgöra den verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser.

Verksamhetens inriktning

År 2016 var andra året med en sammanhållen Polismyndighet. För att tydliggöra Polismyndighetens inriktning och förflyttning togs inför ombildningen en ny styrmodell fram. Modellen bygger på en verksamhetsidé, långsiktiga mål samt strategiska initiativ. Medarbetarna i Polismyndigheten ska tillsammans genomföra reformen.

Styrmodell

1. Givna förutsättningar (t.ex. lagar och förordningar)
2. Verksamhetsidé (>5 år)
3. Långsiktiga mål (3–5 år)
4. Strategiska initiativ (1–3 år)
5. Verksamhetsmål (inkl. lokala mål och lokala medborgarlöften) (1 år)
6. Medarbetare

Verksamhetsidé

Polisens verksamhetsidé

Närmare medborgarna, mer tillgängliga och tillsammans leder vi det brottsbekämpande arbetet för trygghet, rättssäkerhet och demokrati.

Verksamhetsidén åskådliggör polisens långsiktiga inriktning, ur minst ett 5-årsperspektiv, samt den förflyttning som Polismyndigheten har framför sig.

Långsiktiga mål

De långsiktiga målen, i ett 3–5-årsperspektiv, ger en tydlig riktning och ska säkerställa att myndigheten genomför den förflyttning som är identifierad. De långsiktiga målen har utöver syftet att förflytta myndigheten även till uppgift att skapa långsiktighet och uthållighet i polisens prioriteringar.

Närmare medborgarna och mer tillgänglig

Mål 1: Vi finns tillgängliga där medborgarna behöver oss.

Genomförande av reformen: tillsammans som en sammanhållen polismyndighet

Mål 2: Vi är EN polis som utvecklar verksamheten och skapar framgång tillsammans.

Polisen leder det brottsbekämpande arbetet

Mål 3: Vi är proaktiva och flexibla, med förmågan att anpassa verksamheten.

Mål 4: Vi förhindrar brott från att begås.

Mål 5: Vi har förbättrat vårt utredningsresultat.

Strategiska initiativ

Strategiska initiativ har som syfte att på kortare sikt, ett till tre år, prioritera och göra tydliga vägval för Polismyndigheten.

Strategiska initiativ är nationella initiativ som genomförs för att kraftsamla kring prioriterade insatser och för att bidra till att de långsiktiga målen uppfylls. De strategiska initiativen nedan är hämtade från Polismyndighetens verksamhetsplan för 2016.

Regionledningscentraler (RLC) och geografisk indelning

Arbetet med att skapa sju regionala ledningscentraler och en nationell ledningscentral genomförs under perioden andra halvåret 2015 – till slutet av 2016.

Mer än hälften av resurserna i polisregionen ska återfinnas i lokalpolisområdet

Ett centralt beslut är att mer än hälften av resurserna i en polisregion ska återfinnas i lokalpolisområdena med syfte att bedriva verksamheten närmare medborgarna. Omdisponeringen av resurser genomförs löpande fram till utgången av 2016.

Medborgarlöften och lokal samverkan

Lokala medborgarlöften är en utveckling och ett komplement till dagens samverkansöverenskommelser som redan finns i 85 procent av kommunerna. En bärande tanke för ett lokalt medborgarlöfte är dialogen med medborgarna, kommunikationen av löftet samt uppföljning och återkoppling gällande uppfyllelsen av medborgarlöften. Den lokala lägesbilden, där medborgarnas och medarbetarnas kunskap bättre ska tas tillvara, ska utgöra en grund för prioriteringar av verksamheten.

Utöver de strategiska initiativ som fokuserar på genomförandet av reformen *en sammanhållen polismyndighet* finns det också ett antal utvecklingsinitiativ.

Utredningsverksamheten

Polisens nationella utredningsdirektiv (PNU) ska tillämpas. Åtgärder i den initiala delen av utredningsprocessen ska utvecklas så att förutsättningarna för att utreda brott ökar. Återkoppling till brottsutsatta ska ske i utredningsprocessen. Samverkan med Åklagarmyndigheten ska bli bättre så att Polismyndighetens brottsutredningar ger åklagare ett gott stöd för ställningstaganden till om åtal ska väckas. Samarbetet med Åklagarmyndigheten ska främst inriktas mot redan initierade områden som brott mot barn, brott i nära relation, hatbrott och brott kopplade till särskilt prioriterade områden.

I utvecklingen av utredningsverksamheten ingår bland annat följande områden:

- mängdbrott
- brott i nära relation
- överfallsvåldtäkter
- livsstilskriminella
- internationella brottsnätverk.

Organiserad brottslighet

Under 2015 beslutades en strategisk rapport om organiserad brottslighet. Det är avsikten att den ska kunna läggas till grund för bekämpningen av organiserad brottslighet de kommande åren. Slutsatserna i rapporten har utgjort polisens bidrag i Samverkansrådet, myndighets-samverkan mot grov organiserad kriminalitet. Rapporten har också överlämnats till den Nationella operativa ledningsgruppen, som fattat ett nationellt prioriterings- och inriktningsbeslut för bekämpningen av organiserad brottslighet.

Grundläggande fri- och rättigheter

Det fria ordet och den öppna debatten är grundbultar i vårt demokratiska samhälle. En viktig arena för uttryck för dessa rättigheter är allmänna sammankomster, där polisen är en viktig aktör när det gäller att möjliggöra för medborgarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter att uttrycka åsikter. Likaså är rätten att fritt uttrycka sin religiösa tro, att få vara öppen med sin sexuella identitet eller att accepteras för den man är, oavsett etniskt ursprung, en viktig grundbult för det demokratiska samhället.

Den rådande samhällsutvecklingen med tilltagande terrorhot och hatbrott utmanar det demokratiska samhällets grundläggande mänskliga fri- och rättigheter, vilket ställer särskilda krav på att polisen handlar beslutsamt och vidtar adekvata åtgärder på området. Detta nödvändiggör bland annat nya organisatoriska och verksamhetsmässiga initiativ från polisens sida i fråga om brottsutredning, underrättelseverksamhet och metodutveckling.

Migrantströmmar och gränspolisär verksamhet

Den omfattande migrantströmmen ställer stora krav på polisens förmåga att hantera sina uppgifter inom det gränspolisära området. Gränspolisarbetet ska bedrivas med hög kvalitet i syfte att ha kontroll på vilka som

kommer in och vistas i Sverige liksom att de som inte har rätt att vistas i Sverige avvisas eller utvisas. Mottagandet av migranter ska samtidigt präglas av humanitet. Därutöver behöver arbetet med verkställigheter förstärkas.

Stora inflöden av migranter kräver en ökad polisiär närvaro för att säkerställa ordning och säkerhet. Migrantsituationen innebär även ett behov av tillsyn och bevakning, till exempel vid asylboenden. Likaså behövs resurser för gränskontroll, inre utlänningskontroll och för den tillfälligt återinförda gränskontrollen vid inre gräns samt till internationell verksamhet vid EU:s yttre gräns.

För att möta de nya utmaningar och krav som ställs på den polisiära verksamheten, och för att på ett ändamålsenligt och effektivt sätt planera strategiska och operativa åtgärder, kommer myndigheten bland annat utgå från *Strategin för gränskontroll och inre utlänningskontroll* och stärka utvecklingen av såväl tekniskt stöd som kompetens. I arbetet ska också samverkan ske med Migrationsverket, Kriminalvården, kommuner och andra nationella och internationella aktörer.

Mobila it-lösningar

Förutsättningarna för att bedriva en effektiv verksamhet i yttre tjänst kan förbättras genom en effektivare åtkomst till polisens it-system. Genom införande av en ny mobil plattform kan tillgången till information öka.

Medborgarmötet

Medborgarna söker kontakt med polisen via olika kanaler och utifrån olika behov. I detta möte ska medborgarnas behov och perspektiv beaktas bland annat tillsammans med arbetet för en enhetlig, effektiv och tillgänglig polis. Detta eftersom synen på polisens effektivitet har stor betydelse för människors förtroende för polisen. Den vanligaste vägen till att komma i kontakt med polisen är via Polisens kontaktcenter (PKC).

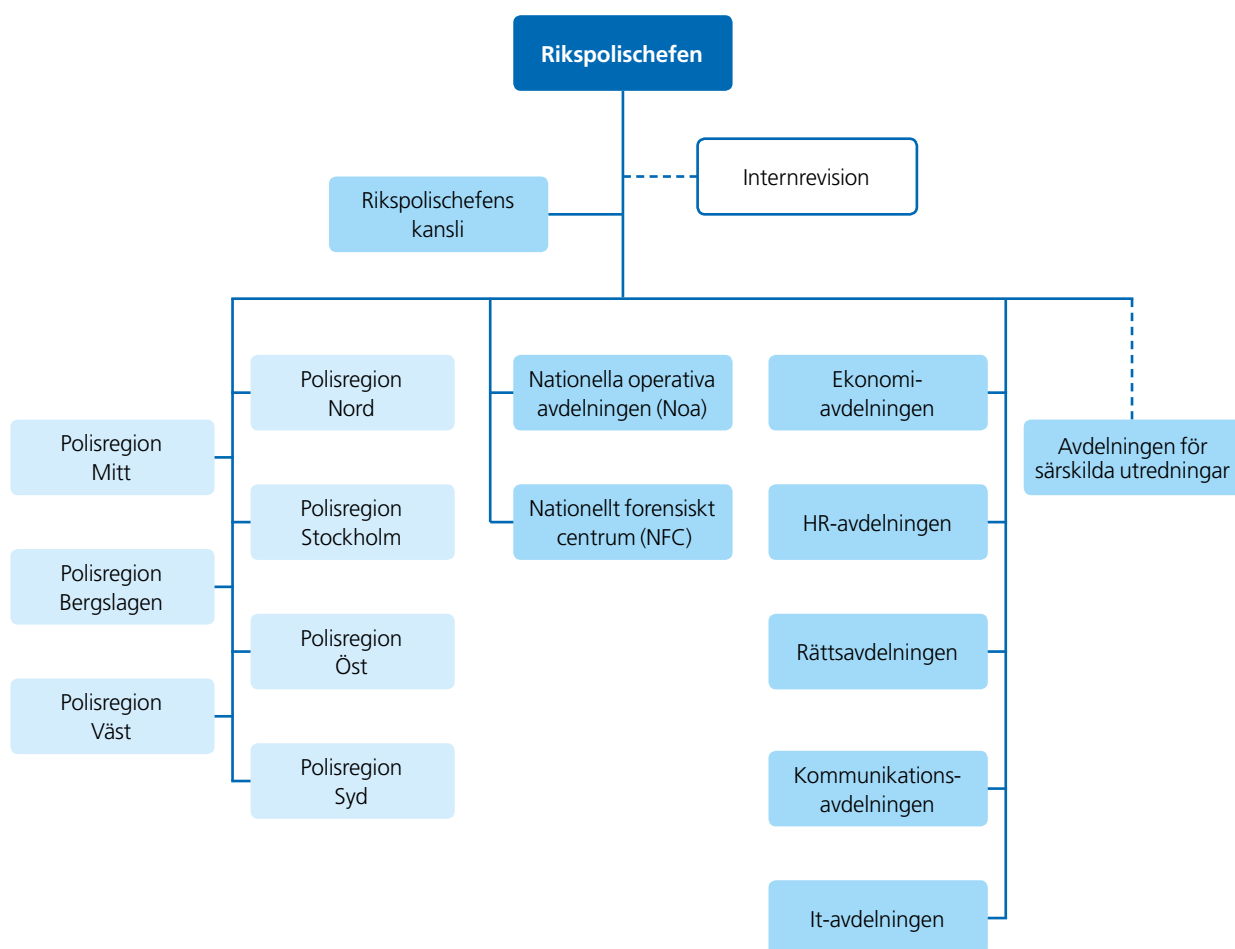
Medarbetardrivet utvecklingsarbete

En central faktor för att utveckla svensk polis är medarbetardrivet utvecklingsarbete. Under 2016 kommer former för detta att utvecklas.

Vår organisation

Polismyndigheten består av sju polisregioner och nio nationella avdelningar inklusive ett kansli. Totalt har myndigheten 29 517 medarbetare.

Polismyndigheten är en enrådsmyndighet, och leds av en chef som inför regeringen bär ansvaret för myndighetens verksamhet. Det är regeringen som utser rikspolischefen.

Polisregioner

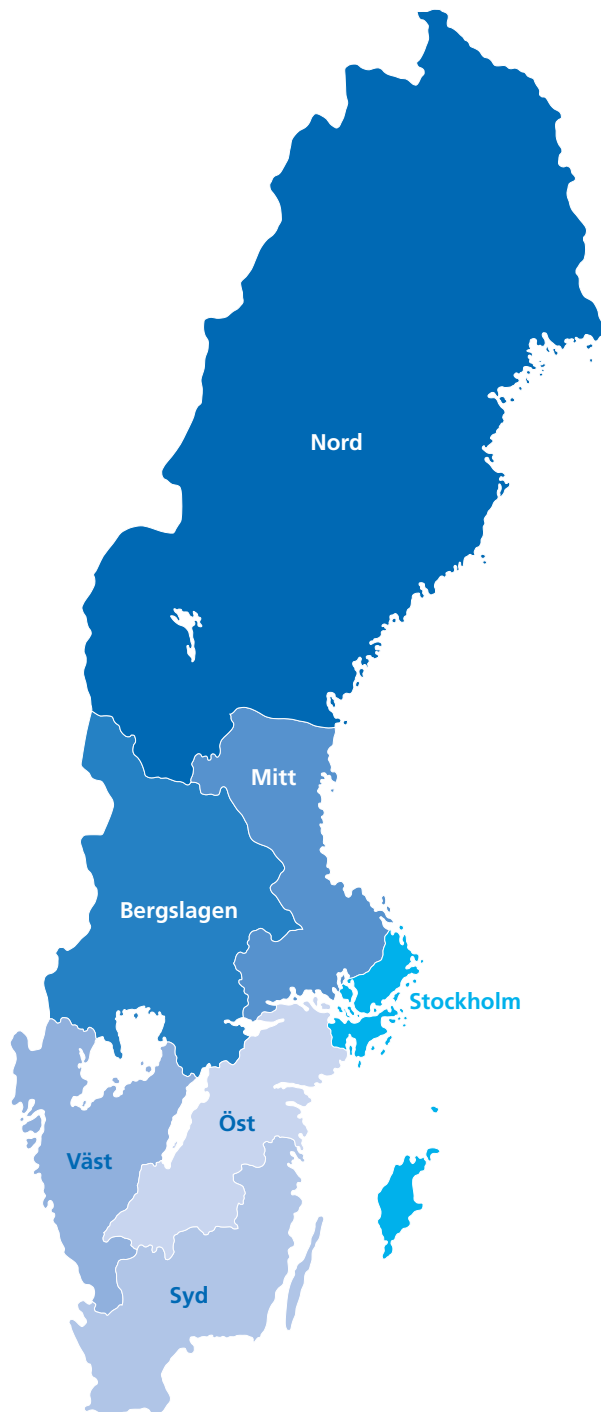
De sju polisregionerna har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Ansvaret omfattar bland annat utredningsverksamhet, brottsförebyggande verksamhet och service. Arbetet i regionen leds av en regionpolischef.

Inom varje polisregion finns ett antal polisområden och inom varje polisområde finns lokalpolisområden.

Lokalpolisområdet är basen för polisens verksamhet och har ansvar för utredning av de brott som ska utredas på lokalpolisområdesnivå. Lokalpolisområdets brottsförebyggande och ingripande verksamhet bedriver ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i nära samverkan med kommuner och andra lokala aktörer. Ingripande verksamhet ska upprätthållas dygnet runt. Trafiksäkerhetsarbete som omfattar till exempel hastighetskontroller, nykterhetskontroller och kontroller av farligt beteende bedrivs vid lokalpolisområdet. Lokalpolisen arbetar trygghetsskapande och brottsförebyggande, med åtgärder mot ungdomsbrottslighet och med brottsofferstöd. Ett lokalpolisområde har även en enhet för stöd och service.

Ett polisområde leder, samordnar, följer upp och analyserar den operativa verksamheten i området. Dygnet runt ska man på ett polisområde kunna leda den yttre verksamheten och genomföra initiala utredningsåtgärder. På polisområdets utredningsenhet sker brottsamordning och ärendesamordning. I brottsamordningen ingår seriebrottsamordnare, analytiker med forensisk kunskap och förundersökningsledare. Vid enheten finns även jourverksamhet, spaningsverksamhet samt en brottsoffer- och personsäkerhetsgrupp. Polisområdets kansli utgör ett stöd i planering och uppföljning av verksamheten samt utför servicefunktioner som vaktmästeri, posthantering, diarium och arkiv.

Polisregionens operativa enhet ansvarar för den regionala krisberedskapen, insatsförmågan, ledningscentralen och för Polisens kontaktcenter samt sådant trafiksäkerhetsarbete som kräver särskild kompetens (till exempel kontroll av farligt gods samt kontroll av kör- och vilotider). Vid utredningsenheten i polisregionen finns spaningsverksamhet och teknikspaning, forensisk verksamhet samt en aktionsgrupp för den särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet. Vid enheten samordnas utredning av brott och ärenden från andra polisregioner samt bedrägeriutredningar. Utredningsenheten ansvarar också för brottsoffer- och personsäkerhetsarbetet i polisregionen. Underrättelseenheten i polisregionen bedriver underrättelseverksamhet med strategiskt, taktiskt och operativt fokus och ansvarar för informatörsverksamhet. Regionkansliet planerar och följer upp verksamheten på övergripande nivå, genomför risk- och säkerhetsanalyser samt ansvarar för verksamhets- och säkerhetsskydd.

Polisregion Nord

Polisregion Nord består av Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län. Huvudort för polisregion Nord är Umeå. Regionpolischef är Klas Johansson.

Polisregion Mitt

Polisregion Mitt består av Gävleborgs län, Uppsala län och Västmanlands län. Huvudort för polisregion Mitt är Uppsala. Regionpolischef är Carin Götblad.

Polisregion Bergslagen

Regionen består av Dalarnas, Värmlands och Örebro län. Huvudort för polisregion Bergslagen är Örebro. Regionpolischef är Dan Persson.

Polisregion Stockholm

Polisregion Stockholm består av Stockholms län och Gotland. Stockholm är huvudort för polisregionen. Regionpolischef är Ulf Johansson.

Polisregion Öst

Polisregion Öst består av Jönköpings, Södermanlands och Östergötlands län. Huvudort för polisregion Öst är Linköping. Regionpolischef är Ulrika Herbst.

Polisregion Väst

Polisregion Väst består av Hallands och Västra Götalands län. Polisregionens huvudort är Göteborg. Tillförordnad regionpolischef är Carina Persson.

Polisregion Syd

Polisregion Syd består av Kalmar, Blekinge, Kronobergs och Skåne län. Huvudort för polisregion Syd är Malmö. Tillförordnad regionpolischef är Klas Friberg.

Nationella avdelningar

Det finns nio nationella avdelningar inklusive ett kansli i den nya organisationen:

- nationella operativa avdelningen
- nationellt forensiskt centrum
- it-avdelningen
- rättsavdelningen
- ekonomiavdelningen
- HR-avdelningen
- kommunikationsavdelningen
- avdelningen för särskilda utredningar
- rikspolischefens kansli.

Nationella operativa avdelningen (Noa)

Nationella operativa avdelningen (Noa) ansvarar för de brott som enligt den nationella brottskatalogen ska utredas på avdelningen, vilket bland annat inbegriper mutbrott, brott mot upphovsrätten samt artskyddsbrott. Den nationella operativa avdelningen har även ansvar för beslut i ärenden av främst internationell karaktär som till exempel samarbete med internationella brottsdomstolen, överlämnande från Sverige enligt europeisk arresteringsorder och vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.

Noa leder och styr utvecklingsarbetet av polisiära metoder och utrustning via en nationell utvecklingsplan. Avdelningen ansvarar även för samordning av den av regeringen beslutade myndighetsgemensamma särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet. Det nationella underrättelsecentrumet för denna samverkan finns vid avdelningen.

Noa är nationell kontaktpunkt mot Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt och ansvarar för att hantera känslig information rörande till exempel terrorism och signalspaning.

Noa har processansvar för myndighetens brottsbekämpande verksamhet. I detta ligger ett ansvar bland annat för

- underrättelseverksamheten
- gränskontrollverksamheten
- internationellt polissamarbete och internationell samverkan
- brottsoffer- och personsäkerhetsarbetet
- komplex it-brottslighet inklusive barnpornografibrott
- Polismyndighetens kontaktcenter
- brotts- och ärendesamordning
- de regionala ledningscentralerna
- krisberedskap
- civilt försvar.

Noa har även funktionsansvar för verksamheterna avseende

- den nationella insatsstyrkan
- polisflyget
- det nationella bombskyddet
- den nationella ledningscentralen
- telefonväxeln
- underrättelseverksamhet avseende penningtvätt och finansiering av terrorism.

Nationellt forensiskt centrum (NFC)

Nationellt forensiskt centrum (NFC) ansvarar för myndighetens forensiska verksamhet. I detta ingår att följa upp den forensiska verksamheten genom att utföra forensiska undersökningar, forensisk spårsäkring och analys vid händelser som innefattar kemiska, biologiska, radiologiska eller nukleära och explosiva element samt att följa upp och utvärdera befintliga metoder. NFC har även processansvar för forensisk verksamhet inom Polismyndigheten som utförs utanför avdelningen.

Avdelningen ansvarar även för att

- koordinera beställningar till Rättsmedicinalverket
- vara kontaktpunkt för nationella myndigheter och internationella kontakter inom det forensiska området
- bedriva forskning och utveckling inom det forensiska området. Forskning och utveckling bedrivs under ledning av en vetenskapligt meriterad forskningsledare och i nära samverkan med den nationella operativa avdelningen och polisregionerna.

NFC är informationsägare och kravställare för foren- siska it-system och register. Avdelningen ansvarar, i samverkan med ekonomiavdelningen och it-avdel- ningen, för upphandling och utveckling av dessa system.

It-avdelningen

It-avdelningen ansvarar för att

- tillhandahålla it-tjänster till myndighetens olika enheter
- utveckla, förvalta och sköta drift av samtliga poli- sens it-system och it-infrastruktur
- bistå avdelningarna så att dessa kan fullgöra sitt an- svar som kravställare av it-system
- införskaffa it-stöd och it-applikationer och införa dem i myndighetens verksamhet.

Avdelningen ansvarar även för myndighetens inköps- verksamhet inom it-området, vilket innebär upphand- lingar, avrop från ramavtal samt inköp av varor och tjänster inom it-området.

Vidare ansvarar avdelningen för att samverka med andra rättsvärdande myndigheter inom landet, bidra till det rättsvärdande arbetet inom EU, driva rättsliga tvis- ter och processer avseende inköpsverksamhet för it- området samt den del av verksamhets- och säkerhets- skyddet som omfattar it- och informationssäkerhet.

Rättsavdelningen

Rättsavdelningen ansvarar för den rättsliga styrningen och det juridiska stödet i hela Polismyndigheten, såväl i det nationella som internationella arbetet.

Avdelningen ansvarar bland annat även för

- Polismyndighetens författningssamling
- arbets- och delegationsordning samt övriga myndig- hetsgemensamma styrdokument
- myndighetens hantering och diarieföring av doku- ment och allmänna handlingar samt för myndighe- tens arkiv
- samordning av remisser och delningar samt beslut om fördelning av remisser
- myndighetsbeslut i sekretessärenden.

Avdelningen ansvarar vidare för hantering av skade- stånds- och ersättningsärenden, yttranden till Riks- dagens ombudsmän, Justitiekanslern och andra tillsyns- myndigheter samt personuppgiftsfrågor inklusive regis- terutdrag ur misstanke- och belastningsregistren.

Rättsavdelningen handlägger och har process- ansvaret för ett antal olika typer av förvaltningsärenden, bland annat tillstånd enligt ordningslagen och vapen- lagen. Rättsavdelningen har vidare processansvaret för förvaltningsärenden som handläggs av polisregionerna, bland annat medborgarärenden enligt passlagen och stämmingsmannadelgivning enligt delgivningslagen.

Ekonomiavdelningen

Ekonomiavdelningen ansvarar för myndighetens finan- siella styrning nationellt samt för polisregionerna och de nationella avdelningarna, arbetet med myndighetens

budgetunderlag samt för att leda och samordna arbetet med Polismyndighetens årsredovisning.

Avdelningen ansvarar även för myndighetens verk- samhetsstyrningsmodell, analys av verksamhetsresulta- tet och har även processansvar för verksamhetsplane- ring, uppföljning och resultatanalys.

Vidare ansvarar avdelningen för att samordna reger- ingsuppdrag med krav på redovisning, säkerställa en väl fungerande process för intern styrning och kontroll, myndighetens miljöledning samt myndighetens inköps- verksamhet, det vill säga upphandlingar, avrop från ramavtal, inköp av varor, inköp av tjänster och bygg- entreprenader för alla områden exklusive it-området.

Utöver detta ansvarar avdelningen även för myndig- hetens lokalförsörjning, myndighetens service bestående av lokalvård och fordonsservice och den ekonomiadmin- istrativa delen inom Polismyndighetens administrativa center.

HR-avdelningen

HR-avdelningen ansvarar för arbetsgivarpolitik, arbets- rätt, att företräda myndigheten vid kollektivavtalsför- handlingar och för att utveckla samarbetet med arbets- tagarorganisationerna.

Avdelningen ansvarar även för kompetensförsörjning inklusive myndighetens utbildningsverksamhet, chef- och medarbetarskap, fysisk och psykosocial arbetsmiljö samt kultur och för att myndigheten ska vara en attrak- tiv arbetsgivare. Vidare ansvarar avdelningen för kansli- och beredningsstöd till personalansvarsnämnden och nämnden för beredning av anställningsärenden, den löneadministrativa delen inom Polismyndighetens administrativa center samt personaldata och statistik till interna och externa parter inom ansvarsområdet.

Kommunikationsavdelningen

Kommunikationsavdelningen ansvarar för att proaktivt styra och samordna myndighetens kommunikations- arbete, samt för att vara ett strategiskt och operativt kommunikationsstöd till hela myndigheten.

Avdelningen ska även upprätthålla ett relevant, kon- tinuerligt och uppdaterat informationsflöde i interna och externa kommunikationskanaler. Till avdelningens huvudsakliga uppgifter hör att ansvara för kommunika- tionsplaner, myndighetens mediekontakter, kommuni- cera myndighetens resultat och måluppfyllelse samt samordna och styra myndighetens närvaro i sociala medier.

Rikspolischefens kansli

Rikspolischefens kansli ansvarar för stöd och strategisk rådgivning till rikspolischefen.

Kansliet ansvarar bland annat även för

- den nationella strategiska ledningsgruppens sam- manträden och föredragningar inför rikspolischefen
- koordinering av avdelningarna i syfte att stärka myndighetens samlade förmåga till strategisk styr- ning
- analys till stöd för rikspolischefen och den nationella strategiska ledningsgruppen.

Kansliet utgör vidare myndighetens kontaktpunkt med Regeringskansliet (Justitiedepartementet) och ansvarar även för insynsrådets sammanträden och samordning av regionpolisråden samt sekretariatsfunktionen för Polismyndighetens etiska råd.

Kansliet har ett processansvar för hela myndighetens verksamhetsskydd, inklusive säkerhetsskydd, utom för de delar som it-avdelningen ansvarar för, och ska även genomföra och följa upp risk- och säkerhetsanalyser på nationell nivå. Säkerhetsskyddschefen och dennes ersättare är placerad vid kansliet.

Avdelningen för särskilda utredningar

Avdelningen för särskilda utredningar ansvarar för att handlägga ärenden enligt förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare. Avdelningen bedriver också underrättelsearbete inom sitt ansvarsområde.

Avdelningen är fristående från övrig verksamhet inom Polismyndigheten. Avdelningschefen tillsätts av regeringen och avdelningen har en egen anslagspost i Polismyndighetens regleringsbrev. Avdelningens verksamhet redovisas i en separat årsrapport.

Internrevision

Vid Polismyndigheten finns även internrevisionen som är en fristående organisatorisk enhet, placerad direkt under rikspolischefen. Internrevisionens uppdrag är att granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens process för intern styrning och kontroll.

Polismyndighetens insynsråd

Polismyndigheten har en rikspolischef som är högst ansvarig. Den demokratiska insynen sker genom ett nationellt insynsråd, Polismyndighetens insynsråd, som inte är beslutande. Insynsrådets roll i Polismyndigheten är att utöva allmänhetens insyn i verksamheten och ge rikspolischefen råd.

Utöver det nationella insynsrådet finns även sju regionpolisråd. Det är i regionpolisråden, där regionpolischefen är ordförande, som medborgarnas insyn i den nya myndigheten kommer att säkerställas på regional nivå. Ledamöterna i insynsråden utses av regeringen, efter nominering av riksdagspartierna. De ska ha parti-politisk erfarenhet och breda kontaktytor i samhället.

Det fortsatta genomförande- arbetet i Polismyndigheten

En ny polismyndighet

Den 1 januari 2015 ombildades Rikspolisstyrelsen, de 21 polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium till en sammanhållen myndighet, Polismyndigheten. År 2016 har kommit att utgöra den avslutande fasen i genomförandet av denna ombildning.

En central utgångspunkt för ombildningen är att verksamheten ska bedrivas närmare medborgarna och i samverkan med övriga aktörer i lokalsamhället. En viktig förutsättning för en polisverksamhet närmare medborgarna är etableringen av 95 lokalpolisområden, med befogenheter och resurser för att bedriva verksamheten utifrån lokala förhållanden och den lokala problembilden. Nedan redovisas också flera andra åtgärder i syfte att stärka den lokala polisverksamheten. I vilken utsträckning detta har påverkat verksamhetsresultaten är dock svårt att uttala sig om.

För att främja medarbetardialog och delaktighet i genomförandearbetet har rikspolischefen vid flera tillfällen genomfört möten tillsammans med myndighetens reformstödsgrupp¹, som består av ca 50 medarbetare från samtliga polisregioner och nationella avdelningar. Gruppen fungerar som en referens- och arbetsgrupp, till stöd för rikspolischefen.

Strategiska initiativ

Reformarbetet vägleds av Polismyndighetens verksamhetsidé ”närmare medborgarna, mer tillgängliga och tillsammans leder vi det brottsbekämpande arbetet för trygghet, rättsäkerhet och demokrati”. Genom så kallade strategiska initiativ samordnas under perioden 2015–2016 insatser som tar sikte på genomförandet av reformen. Ett initiativ rör inrättandet av regionala ledningscentraler medan andra initiativ tar sikte på att säkerställa en förflyttning av en polisverksamhet närmare medborgarna genom att förstärka det lokala polisarbetet och utveckla dialogen med medborgarna och samverkan med aktörer i lokalsamhället.

Regionledningscentraler och geografisk indelning

Polismyndighetens geografiska indelning utgörs av 95 lokalpolisområden, fördelat över 27 polisområden i sju polisregioner.

Beslutet om att inrätta en regionsledningscentral (RLC) i varje polisregion har genomförts under 2016. Därmed har grunden lagts för att effektivt kunna leda polisverksamheten i polisregionerna och hela landet. På grund av lokalsituationen kommer tre länskommunikationscentraler (LKC) fortsatt vara i drift under 2017 innan de kan avvecklas fullt ut.

I samband med att de regionala ledningscentralerna bildats har även verksamheten utvecklats. En ny och enhetlig verksamhetsinriktning har beslutats. Den nya verksamhetsinriktningen består av fyra riktlinjer som utgör ett ramverk för RLC och som bland annat beskriver verksamhetens uppdrag, förmågor och en nationell prioriteringsordning av inkomna ärenden. Den innehåller också riktlinjer för intern ledning och styrning av en RLC-sektion samt operativ och taktisk ledning. En del i den nya verksamhetsinriktningen är riktlinjer för daglig styrning. I riktlinjer för styrning av telefoni till polisen ingår rutiner för SOS Alarm när det gäller selektion och koppling av samtal till polisen. De inbegriper också lokalpolisområdenas mottagningsförmåga av samtal under kontorstid.

Gemensamma strukturer och benämningar ger förutsättningar för enhetliga bedömningar och likartade arbetssätt, till exempel med avseende på hur händelserapporter upprättas, prioriteras, kompletteras och avslutas.

Verksamheten vid regionledningscentralerna i polisregion Nord och Syd – som infört den nya verksamhetsinriktningen – är renodlade till att endast omfatta ärenden där det krävs ett polisingripande på plats omedelbart, skyndsamt eller inom fyra timmar. Övriga ärenden hanteras genom polisens kontaktcenter (PKC) som överlämnar ärendet till det lokalpolisområde som berörs. Lokalpolisområdet ansvarar därefter för att hantera ärendet samt att informera och återkoppla till den medborgare som kontaktat polisen. De övriga polisregionerna inför den nya verksamhetsinriktningen under 2017.

Förväntade effekter när den nya verksamhetsinriktningen har införts är ökad tillgänglighet för medborgaren, enhetliga bedömningar och likvärdig service i hela landet samt en ökad förmåga att agera proaktivt. Genom att ledningsansvaret för de icke akuta ärendena förs ut till lokalpolisområdena ökar förutsättningarna för att operativa beslut tas på rätt nivå utifrån problembilden, samt att återkoppling sker till medborgaren som kontaktat polisen.

I varje polisregion finns numera även ett PKC. Den nya organisationen för PKC, med till exempel regionala köer, ger bland annat förutsättningar för kortare svars-

1) Frågor som diskuteras är arbetstid, motivation i det dagliga arbetet, kultur och värderingar, behov av organisatoriska justeringar och arbetssätt samt utformning av medborgarmötesstrategi.

tider. Samtidigt ska kontaktcentrena ta ett större ansvar för främst mängdbrott tidigt i utredningsprocessen, i syfte att avlasta övrig utredningsverksamhet och förbättra servicen till medborgarna.

Mer än hälften av resurserna i lokalpolisområdet

Polisregionerna har ett helhetsansvar för polisverksamheten inom respektive geografiskt område. Ansvaret omfattar bland annat ingripandeverksamhet, brottsförebyggande verksamhet, utredningsverksamhet och service. För denna verksamhet utgör lokalpolisområdena basen.

Polisverksamheten ska i största möjliga utsträckning bedrivas i lokalpolisområdet, om inte särskilda skäl talar mot det. Särskilda skäl kan till exempel vara att det krävs speciell kompetens, eller att det rör sig om ärenden som förekommer sällan. Lokalpolisområdet utgör basen för polisens verksamhet. Fler brott ska utredas på lokal nivå och det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska stärkas.

Under 2016 har arbetet fortsatt med att stärka det lokala polisarbetet utifrån inriktningen att mer än hälften av resurserna i en polisregion ska finnas i lokalpolisområdena. Genom att öka resurserna vid lokalpolisområdena har det skapats bättre förutsättningar för att bedriva polisverksamheten nära medborgarna. Resursförflyttningen stärker förmågan att förebygga och utreda brott samt skapa trygghet i lokalsamhället. I ett lokalpolisområdes verksamhet ingår

- ingripandeverksamhet
- långsiktigt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete
- utredningsverksamhet
- samverkan med medborgarna och lokalsamhället.

Vid utgången av 2016 hade fyra av sju polisregioner mer än hälften av medarbetarna verksamma i lokalpolisområden. Totalt finns hälften av polisregionernas resurser på lokalpolisområdesnivå. Sedan årsskiftet har andelen resurser på lokalpolisområdesnivå ökat med 2,9 procentenheter. I samtliga nio lokalpolisområden med särskilt utsatta områden har polisresursen förstärkts jämfört med 2015. Ökningen har totalt sett skett främst i utrednings- och stödverksamheten i lokalpolisområdena.

Övergången till den nya organisationen, som sker stegvis i samband med att regionledningscentraler etableras i respektive region, är en del i att skapa förutsättningar för en resursförskjutning till lokalpolisområdena. Det delegerade ledningsansvaret till lokalpolisområdena är också en förutsättning för lokala prioriteringar.

Medborgarlöften och lokal samverkan

Medborgarlöften är en del av Polismyndighetens styrmodell och syftar till ett effektivare brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Medborgarlöften ska säkerställa att polisens verksamhet på lokal nivå prioriteras utifrån den lokala problembilden och på så sätt bidrar till polisens verksamhetsidé.

Under 2015–2016 har arbetet med *Medborgarlöften och lokal samverkan* drivits i projektform och som ett strategiskt initiativ inom Polismyndigheten.

Under året har arbetet med lokal samverkan mellan polis och kommun fortsatt att utvecklas. Bland annat har boken *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*, som ges ut av polisen, Brå och Sveriges kommuner och landsting tillsammans, reviderats. Boken har anpassats till polisens nya organisation och arbetet med medborgarlöften har lyfts in i boken.

I dag finns det kommunpoliser i samtliga kommuner i landet. Kommunpolisen har en samordnande funktion vilket innebär att samverkanspartners och allmänheten har en tydlig och tillgänglig kontaktväg till Polismyndigheten. En högskoleutbildning för kommunpoliser startade under hösten med inriktning på kommunkunskap, kriminologi och kommunikation. Runt 150 kommunpoliser har genomgått utbildningen som kommer att fortsätta under 2017.

Ett nytt beslut angående områdespoliser fattades i juni 2016 som ska säkerställa att det finns områdespoliser i alla landets lokalpolisområden vid halvårsskiftet 2017. Områdespoliserna ska arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i sitt lokalpolisområde. Detta är särskilt viktigt i de områden som identifierats som särskilt prioriterade och där det krävs extra uthålliga insatser från hela samhället för att otrygghet och kriminalitet ska kunna motverkas.

Mer information avseende medborgarlöften och lokal samverkan finns i avsnittet – *Brottsförebyggande verksamhet*.

Övrigt genomförandearbete

Utveckling av metoder och arbetssätt

Utveckling av processer och nya arbetsmetoder har fortsatt under 2016. Den nationella operativa avdelningen (Noa) är processägare för polisens brottsbekämpande verksamhet. Det innebär att styra, stödja, följa upp och utveckla de brottsbekämpande processerna.

Utvecklingen av polisiära arbetsmetoder bedrivs vid sju regionala utvecklingscentrum samt vid nationellt forensiskt centrum (NFC). Det innebär en förbättrad möjlighet till verksamhetsnära utveckling vad avser metoder och arbetssätt. Metodutvecklingen har skett bland annat för arbetet mot terrorbrott, krigsbrott, Cites-brott¹, samt för gränskontroll, verkställighetsarbete, it-brott, krisberedskap och civilt försvar. Det har också skett revideringar av befintliga föreskrifter och en utveckling av nya riktlinjer.

1) The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora.

Uppföljning och organisatoriska justeringar

Under 2016 har det genomförts flera uppföljningar av genomförandearbetet. En av dessa avser ett femtiotal för reformen centrala beslut som fattades av den särskilde utredaren inom ramen för genomförandekommitténs arbete. Resultatet sammanställs i en återkommande rapport, en så kallad förändringsbarometer. Det har även följts upp vilka konsekvenser ombildningen medfört, genom en kvalitativ metod i form av intervjuer med chefer och medarbetare. Undersökningens slutsatser presenterades i oktober 2016 med rapporten *Lägesbild av omorganisationen*. Därtill har samtliga lokalpolisområdeschefer vid ett antal tillfällen bidragit med information genom en särskild enkät, som ett kvalitets-säkrande och breddande komplement till myndighetens övriga tillgängliga statistik.

Under hösten 2016 beslutades en åtgärdsplan för att säkerställa ökad operativ förmåga, förbättrade verksamhetsresultat och bättre arbetsmiljö. Inom ramen för åtgärdsplanen inleddes bland annat ett arbete med att se över om det kan behövas justeringar i organisation och/eller arbetssätt, med utgångspunkten att grunderna för reformen ligger fast. För detta ändamål sammankallades nio olika fokusgrupper med totalt cirka 280 medarbetare från samtliga regioner och nationella avdelningar. Uppdraget har redovisats till den nationella ledningsgruppen (NLG) och ska efter riskanalys samt information och förhandling enligt MBL med arbets-tagarorganisationerna beslutas i början av 2017.

Förutsättningarna för att uppnå de mål som regeringen och riksdagen har beslutat för ombildningen till en sammanhållen polismyndighet är nu i huvudsak på plats, men det finns fortfarande justeringar som behöver göras för att undanröja kvarstående hinder och nya problem som har uppstått. En ombildning av den omfattning som polisen har genomgått tar tid och kraft, vilket även Statskontoret lyfter fram i sin första delrapport i utvärderingen av reformen. Därutöver har förändringar både i Sverige och i omvärlden försvårat genomförandearbetet.

Resultatredovisning

Det finns ett antal osäkerheter i resultatredovisningen. Mer information kring detta finns i bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Långsiktiga mål

Polisen leder det brottsbekämpande arbetet.

- Vi är proaktiva och flexibla, med förmågan att anpassa verksamheten
- Vi förhindrar brott från att begås
- Vi har förbättrat vårt utredningsresultat

Inledning

Polismyndigheten är en del av rättsväsendet vars mål är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Tillsammans med andra myndigheter inom och utom rättsväsendet ska polisen genom sina insatser bidra till målet för kriminalpolitiken – att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Polisens arbete ska syfta till att upprätthålla allmän ordning samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och hjälp.

Verksamhetsresultatet kan bestå av både prestationer¹ och effekter². Prestationer är relativt lätta att mäta, medan effekter är svårare att mäta och de kan dessutom vara svåra att härleda till specifika verksamheter eller insatser. Resultatredovisningar fokuserar därför ofta på prestationer och i mindre omfattning på effekter. Detta gäller även för redovisningen av Polismyndighetens verksamhetsresultat i denna rapport.

Förändringar i verksamhetsresultat bedöms ofta i förhållande till utfallet föregående år. I ett sådant kort perspektiv kan ofta större omvärldshändelser eller interna förändringsarbeten ha en stor påverkan på verksamheten och dess resultat. Redovisningen behöver därför sättas i relation till sådana händelser eller förändringsarbeten som både i det korta och långa perspektivet högst troligt påverkat verksamhetsresultatet, såväl positivt som negativt.

Det är framförallt två sådana områden som behöver beaktas i Polismyndighetens resultatredovisning. Dessa är

- ombildningen till en polismyndighet
- våld med skjutvapen i framförallt utsatta områden.

Omställningen till en polismyndighet

Ombildningen till en polismyndighet är den största förvaltningsreform som har skett i Sverige på närmare femtio år.

Under 2015–2016 har polisen arbetat med genomförandet av ombildningen, som i allt väsentligt nu är genomförd. Genomförandet har bland annat inneburit att få organisation och strukturer på plats, tillsättning av chefer, etablering av nya arbetsformer, förflyttning av resurser till lokalpolisområdena samt inrättande av regionledningscentraler (RLC) och polisens kontaktcenter (PKC) i samtliga regioner. Under genomförandet av ombildningen har också omvärldsfaktorer som förhöjt terrorhot och ett stort antal asylsökande under 2015 påverkat polisens verksamhet.

Det är därför rimligt att anta att en omorganisation av den här storleken tar både resurser och uppmärksamhet i anspråk som påverkar polisens verksamhet och resultat.³

Våld med skjutvapen i framförallt utsatta områden

Under de senaste två decennierna har det dödliga våldet minskat i Sverige. Detta gäller även flera andra västländer. Denna positiva trend började under första halvan av 1990-talet, fortsatte på 00-talet och höll i sig i vart fall under de första åren på 2010-talet.⁴ Samtidigt har strukturen på och omfattningen av det dödliga våldet med skjutvapen förändrats. Antalet och andelen fall som skett i samband med kriminella konflikter i storstadslänen har kontinuerligt ökat, medan antalet och andelen fall som rör andra sammanhang än kriminella konflikter utanför storstadslänet minskat påtagligt. Det dödliga våldet där skjutvapen används i samband med kriminella konflikter har ökat i framförallt Västra Götaland och Skåne, och under 2016 inträffade det en rad våldsbrott i polisregionerna Stockholm, Väst och Syd där skjutvapen användes och ofta med dödlig utgång. En påtagligt hög andel av detta våld inträffade i storstadslänets socialt mest utsatta områden.

1) Prestationer: De tjänster eller produkter som myndigheten åstadkommer för att uppfylla sitt åtagande. Slutprestationer är sådana som lämnar myndigheten och når mottagare i samhället.

2) Effekter: Förändringar eller bevarade tillstånd i samhället som blir en följd av myndighetens insatser och som annars inte skulle inträffa.

3) Statskontoret: Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet, Delrapport 1 om genomförandearbetet.

4) Brottsförebyggande rådet (2015:24) *Det dödliga våldet i Sverige 1990–2014*.

Den här typen av brott tar stora utredningsresurser i anspråk och är mycket svårupplärade, bland annat beroende på att brotten oftast skett utomhus på allmänna platser och utan fysisk kontakt mellan offer och gärningsperson.

Denna typ av våld ställer också stora krav på samhällets brottsförebyggande och brottsutredande arbete. För att i framtiden förhindra eller minska det dödliga våldet med skjutvapen är det viktigt att polisen och andra aktörer i rättsväsendet arbetar för att på olika sätt fånga upp, störa och hindra brott och hantering av skjutvapen som finns utanför den legala marknaden.

Brottsförebyggande verksamhet

Polislagen 2 § p.1

Till Polismyndighetens uppgifter hör att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen och säkerheten.

Långsiktigt mål enligt Polismyndighetens verksamhetsplan

Vi förhindrar brott från att begås.

Regeringens mål för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre. Polismyndigheten är en av flera myndigheter som ska bidra till måluppfyllelsen.

Brottsligheten i samhället som polisen har att hantera tar sig över tid olika former och uttryck. Detta gör att polisens brottsförebyggande arbete måste vara flexibelt, proaktivt och anpassas till de förändringar som sker. Polisen kan dock inte på egen hand förebygga brott. Arbetet måste ske i samverkan med andra – allt från enskilda medborgare, till kommuner, politiker, samfund samt närings- och föreningsliv.

Resultatredovisningen omfattar bland annat arbetet med

- medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan
- organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv
- nationella brottsförebyggande strategier mot bedrägeribrott.

Anledningen till att just dessa områden redovisas är att de omfattar stora och väsentliga delar av polisens brottsförebyggande arbete samtidigt som de visar på arbetets spännvidd.

Arbetet med medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan är en central del i polisens styrmodell och syftar till ett effektivare brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Medborgarlöften ska säkerställa att polisens verksamhet på lokal nivå prioriteras utifrån den lokala problembilden.

En annan viktig del i polisens arbete är att tillsammans med andra myndigheter bekämpa den organiserade brottsligheten. Det har blivit alltmer uppenbart att denna brottslighet behöver bekämpas och förebyggas även i ett lokalt perspektiv, i synnerhet kopplat till de utsatta och särskilt utsatta områdena. Den myndighetsgemensamma satsningen har därför utökats till att även omfatta samverkan på lokal nivå.

I takt med att en allt större del av handeln genomförs digitalt och globalt har bedrägeribrottsligheten vuxit kraftigt i omfattning. Detta har pågått under en längre period. I det brottsförebyggande arbetet behöver polisen hjälp från övriga samhället och detta gäller i synnerhet bedrägeribrott. Polisen genomför därför bland annat ett omfattande informations- och opinionsbildande arbete när det gäller olika typer av bedrägeribrott i syfte informera potentiella brottsoffer hur man kan skydda sig och andra intressenter (banker, handeln etc.) hur man kan skydda sin verksamhet och sina kunder från att utsättas för brott.

Polisens brottsförebyggande arbete omfattar även andra områden. Detta inbegriper bland annat synlighet i olika miljöer som i trafiken, stadskärnor och brottstäta platser som krogar vid stängningsdags.

Medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan

Under 2015–2016 har arbetet med medborgarlöften och lokal samverkan drivits i projektform och som ett strategiskt initiativ inom ramen för Polismyndighetens verksamhetsplan.

Framtidens utmaning i lokalsamhället är att lösa allt mer komplexa problem som organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism, men också utanförskap i vissa socioekonomiskt utsatta områden. För att framgångsrikt arbeta med dess utmaningar och för att uppnå polisens verksamhetsidé krävs att polisen samordnar sina insatser med övriga samhället.

Medborgardialog och medarbetardialog

Medborgardialoger är utgångspunkten i arbetet med att ta fram medborgarlöften. Dessa dialoger ger en fördjupad kunskap om den lokala lägesbilden och stärker relationer som bidrar till att medborgarnas förtroende för polisen ökar.

Syftet med medborgardialog är att

- ge en fördjupad bild av medborgarnas upplevelse av tryggheten i sin närmiljö
- stärka relationen mellan medborgare och polis
- öka medborgarnas förtroende för polisen.

Polisen ska i högre grad närvara i lokalsamhället och lyssna på vad medborgarna upplever som problem, det vill säga vad det är som oroar och gör dem otrygga (i huvudsak relaterat till rädsla för brott och upplevelse av ordningsstörningar). Medborgardialogerna kräver noggranna förberedelser, ska präglas av hög kvalitet och bör genomföras vid flera tillfällen för att syftet med dem ska uppnås.

I områden med hög social utsatthet, kriminalitet och ordningsstörningar är otryggheten ofta högre och tilliten till polisen lägre. Dessutom finns det en allmän obenä-

genhet att delta i rättsprocesser. För att polisen ska kunna genomföra medborgardialoger i sådana områden krävs initiala aktiviteter för att samhället ska ”återta” området och förbättra de boendes förtroende för rättsväsendet.

Olika bostadsområden kan kräva olika strategier beroende på vilken fas de befinner sig i. Viktiga initiala aktiviteter kan vara synligt repressivt polisarbete, ökad närvaro och riktade åtgärder mot problem som medborgarna uppgivit i trygghetsmätningar. För att öka tryggheten och visa medborgarna att polis och kommun tar deras upplevda problem på allvar är det viktigt att dessa problem prioriteras. Därefter tar ett fortsatt arbete vid där bland annat dialog och andra relationsskapande aktiviteter kan bidra till ett ökat förtroende för polisen. Det är en viktig förutsättning för att stärka medborgarna och andra lokala aktörer så att de blir en brottsförebyggande och trygghetsskapande kraft i området.

Medarbetardialoger bidrar till polisens lokala lägesbild och är en viktig del när medborgarlöften tas fram. Dialogerna ska bidra till en effektivare verksamhet genom att medarbetarna är delaktiga i att ta fram beslutsunderlag och ansvara för genomförandet. Dialogen syftar också till att ta tillvara medarbetarnas kompetens genom att ge dem ansvar för utformningen av aktiviteter, mål och uppföljning, med utgångspunkt från polisens uppdrag, den lokala lägesbilden och de problem som prioriterats genom beslut.

Medborgarlöften

Medborgarlöften är en del av Polismyndighetens styrmodell och syftar till ett mer effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Detta ska nås genom att polisen bygger förtroende, och engagerar och involverar medborgare tillsammans med lokalsamhällets aktörer.

Medborgarlöften

- fokuserar på sådant som de som bor och verkar i ett område upplever som viktigt för att de ska känna sig trygga och säkra
- beskriver vad polisen, kommunen och andra aktörer i lokalsamhället lovar att åstadkomma tillsammans med medborgarna för att hantera lokala problem
- är en utveckling och förstärkning av nuvarande samverkansöverenskommelser mellan polis och kommun
- är tidsatta och konkreta aktiviteter som tar sin utgångspunkt i den lokala lägesbilden
- är en del av lokalpolisområdenas verksamhetsplanering.

Forskning visar att dialog och samverkan med kvalitet mellan polis och lokalsamhälle kan bidra till att öka förtroendet för polisen, öka den upplevda tryggheten och leda till minskad brottslighet. Om medborgarna känner att de blir respektfullt och rättvist bemötta samt görs delaktiga i arbetet stärks relationen och förtroendet för polisen. I kombination med att polisen fokuserar på de problem som allmänheten ser som viktiga ger detta en

ökad vilja att samarbeta med polisen och efterleva lagen. Det bidrar till bättre förutsättningar för att förebygga och utreda brott samt en långsiktig framgångsrik bekämpning av grov och organiserad brottslighet.

Medborgarlöften handlar om att lyssna, men också om att berätta vad polisen gör och resultatet av arbetet. Arbetet med medborgarlöften för polisen närmare medborgarna, tydliggör samverkan med lokalsamhället samt möjliggör dialog med medborgarna kring uppdrag och prioriteringar. Det innebär bland annat att

- kunskapen och engagemanget hos medarbetare, medborgare, kommuner och andra aktörer i lokalsamhället ska tas till vara på ett bättre sätt
- lokalt, medborgarnära polisarbete med stort eget medarbetaransvar ska prioriteras
- arbetet med lägesbilder och aktivitetsplanering görs samtidigt som övrig planering av verksamhet.

Ett metodstöd för framtagande av medborgarlöften finns sedan maj 2016 på polisens intranät.

Under året har det tagits fram en promemoria avseende första generationens medborgarlöften.⁵ Av denna framgår bland annat att polisen i huvudsak utlovat åtgärder/aktiviteter inom områdena alkohol, ungdomar, narkotika, trafik, trygghet och polisiär närvaro. De önskemål som mest frekvent framförts är att polisen ska vara mer närvarande och arbeta med att öka tryggheten.

Under hösten 2016 startade Brottsförebyggande rådet (Brå) en, av polisen finansierad, fallstudie kring medborgarlöften i fem lokal-polisområden i landet. Studien ska avslutas 2018. Syftet med studien är att undersöka om arbetsmodellen och/eller infriandet av medborgarlöften leder till en ökad känsla av delaktighet hos medborgare, ett ökat förtroende för polisen, en ökad trygghet och/eller en minskad brottslighet. Därutöver avser Brå studera hur medborgarlöften fungerar som en del av polisens styrmodell, hur medborgarlöften förhåller sig till annan kunskap och forskning om brottslighet, hur polisen prioriterar mellan medborgarlöften och andra intressen och hur polisanställda på olika nivåer upplever arbetet med medborgarlöften.

Vid utgången av 2016 hade medborgarlöften utfärdats i 275 av landets 290 kommuner. Detta är en kraftig ökning i förhållande till de ca 90 medborgarlöften som hade utfärdats vid utgången av 2015.

Lokal samverkan

För att polisen ska kunna bidra till målet att minska brottsligheten är samverkan, framförallt med kommunerna, av avgörande betydelse. Samverkan skapar förutsättningar för att få en samsyn på brottsligheten, ger möjlighet till långsiktigt arbete och leder till att aktiviteter kan genomföras med större effektivitet än om parterna genomför aktiviteter utan samordning.

Ett viktigt verktyg i detta arbete är samverkansöverenskommelsen som skapar struktur och systematik

5) A202.806/2016.

i samverkan mellan polis och kommun. Den utgör ett gemensamt dokument som beskriver de problem parterna valt att samverka om. Överenskommelsen bidrar till att ge ett helhetsperspektiv och skapa samsyn på brotts- och otrygghetsproblemen, liksom på olika roller och arbetsfördelning mellan parterna.⁶

Vid utgången av 2016 fanns det samverkansöverenskommelser i 250 av landets 290 kommuner. Det är inte möjligt att göra någon säker jämförelse med antalet utfärdade samverkansöverenskommelser vid utgången av 2015. Det antal som då uppgavs (275) var en uppskattning som baserades på en muntlig inrapportering från polisregionerna. Vid kvalitetskontroll under hösten 2016 visade sig detta antal inte stämma.

Organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv

Polisen är en av deltagarna i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. I tider av en ökad problematik med en alltmer utbredd organiserad brottslighet som skapar otrygghet i flera delar av Sverige är det uppenbart för de samverkande myndigheterna att en enskild myndighet inte ensam kan lösa de bakomliggande orsakerna. Regeringen gav därför i december 2015 Polismyndigheten i uppdrag att tillsammans med övriga myndigheter⁷ utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Uppdraget innebar bland annat att

- utveckla organisationen inom nuvarande myndighetsamverkan till att även omfatta samverkan på lokal nivå – ett särskilt fokus ska läggas på problematiken i utsatta områden
- säkerställa en effektiv och långsiktig samordning mellan den myndighetsgemensamma samverkan mot organiserad brottslighet i det lokala brottsförebyggande arbetet.

En utgångspunkt för det utökade uppdraget är att myndigheterna gemensamt ska bekämpa organiserad brottslighet på såväl nationell som lokal nivå. Samhällsvecklingen de senaste decennierna har i ett antal geografiska områden lett till att den organiserade brottsligheten fått ett sådant fäste att det skapats parallellsambällen – så kallade utsatta områden. Invånarna i dessa områden, där merparten inte är en del av brottsligheten, har rätt till den myndighetsnära och trygghet som råder i stort i övriga delar av landet.

Det är de samverkande myndigheterna tillsammans med kommunerna och andra samverkansparter som ska bidra till att uppfylla invånarnas behov av denna trygghet. Då problemen är stora i de utsatta områdena innebär det att de brottsförebyggande och brottsbekämpande insatserna måste ökas i motsvarande grad.

Arbetet med att vända den negativa samhällsutvecklingen i de så kallade utsatta områdena är prioriterat.

Polismyndigheten har i en kartläggning under 2015 identifierat 53 sådana områden, varav 15 bedömts som särskilt utsatta och 14 har prioriterats av polisen. I den myndighetsgemensamma satsningen är det inledningsvis bara möjligt att fokusera på dessa 14 då det av resurs- och koordineringsskäl inte går att hantera samtliga 53 områden.

Den befintliga organisationen på nationell nivå inom den gemensamma satsningen är väl inarbetad och är därmed en bra plattform att utgå ifrån för att utveckla arbetet på lokal nivå. Behovet av att förstärka den lokala närvaron och samverkan, för att möta kraven på ökad bekämpning av lokalt organiserad brottslighet, innebär att satsningens tyngd behöver förskjutas mot regional/lokal nivå i syfte att uppnå en effektiv regional operativ beslutsförmåga.

Det har därför bildats sju regionala operativa råd, Regionala samverkansråd, med ett regionalt och lokalt utökat ansvar för det gemensamma arbetet avseende underrättelseverksamhet och operativa åtgärder. Modellen bygger på att den lokala nivån kan begära stöd från regional nivå i de fall samverkan bedöms medföra ett mervärde. På detta sätt uppkommer samordningsvinster mellan det löpande lokala arbetet, exempelvis mellan polisen och kommunerna, och den myndighetsgemensamma satsningen.

De regionala olikheterna, inte minst när det gäller koncentrationen av utsatta områden, omhändertas i den uppdaterade myndighetsgemensamma inriktningen samt i nya riktlinjer för den utökade regionala samverkan. Ledningen av det gemensamma arbetet blir huvudsak en uppgift för de regionala samverkansråden, som kan anpassa verksamheten utifrån de regionala och lokala behoven.

Metodstöd

Polismyndigheten har sedan våren 2015 tagit fram ett metodstöd för polisen mot organiserad brottslighet i lokalsamhället och i utsatta områden. Under hösten 2016 började metodstödet mot lokal organiserad brottslighet att införas. Det riktar sig bland annat till lokalpolisområdet för att motverka brottslighet och dess bakomliggande orsaker i lokalsamhället.

Metodstödet skapar förutsättningar för att strukturera och samordna beslutade verksamhetsinriktningar och även inkludera organiserad brottslighet och dess bakomliggande orsaker i en samlad lokal lägesbild. Det är baserat på ett evidensbaserat teoretiskt ramverk och en sammankoppling av processer där kunskap inhämtas genom fastställda formulär som värderas och bearbetas till lokala och gemensamma lägesbilder. Metodstödet teoretiska ramverk är tänkt att skapa en ökad förmåga inom polisen att strukturera sin kunskap och sitt arbete för att i samverkan med andra aktörer motverka genomslaget av sociala risker, oönskade händelser och etablering av lokal organiserad brottslighet, det vill säga faktorer som annars på sikt motverkar en social utveckling i lokalsamhället och bidrar till att områden blir så kallade utsatta. På så vis kan även brottsligheten minskas i lokalsamhället, vilket bland annat leder till ökad trygghet.

6) Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete (Brå 2016 – reviderad utgåva).

7) Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Säkerhetspolisen, Skatteverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket, Migrationsverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Inom ramen för regeringsuppdraget har även ett arbete påbörjats för att komplettera metodstödet med ett myndighetsgemensamt fokus. Inriktningen är att metodstödet ska bli ett viktigt verktyg för samtliga myndigheter i det praktiska gemensamma lokala arbetet.

Genom att återkommande använda metodstödet i framtagandet av de lokala lägesbilderna skapas ett underlag som kan användas för uppföljning och utvärdering av polisens arbete med organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv. Detta bör leda till att polisen på ett bättre sätt kan redovisa och bedöma effekterna av det brottsförebyggande arbetet framöver.

Pilotprojekt i polisregion Bergslagen

I polisregion Bergslagen startade under sommaren 2016 ett pilotprojekt⁸ avseende det särskilt utsatta och prioriterade området Vivalla i Örebro. De långsiktiga målen med projektet är att

- Vivalla inte längre ska bedömas vara ett särskilt utsatt och därmed prioriterat område
- människor som lever och verkar i Vivalla ska känna sig trygga och ha förtroende för polisen samt att det kriminella inflytandet och den våldbejakande religiösa extremismen marginaliseras
- Vivalla är ett integrerat lokalsamhälle med ett allmänt accepterat normsystem samt att den kollektiva förmågan och lokalsamhällestilliten är hög och problem som uppkommer kan hanteras.

Målen ska uppnås genom

- åtgärder som kan öka allmänhetens förtroende för polisen, till exempel ökad brottsupplärning
- proaktiv bekämpning av handeln med narkotika
- kontinuerlig polisjär närvaro och uthålliga riktade insatser
- utvecklad och intensifierad samverkan med andra samhällsaktörer i området
- analys av orsaker till, och åtgärder för att minska, den våldbejakande extremismens inflytande.

De aktiviteter som genomförs varierar över tid. Exempelvis genomförde polisen i december 2016 tillsammans med andra myndigheter en stor insats som en del i det långsiktiga arbetet att störa kriminell verksamhet främst i de utsatta områdena i västra Örebro.

Insatsen gällde i första hand flera krog tillsyner och kontroller av illegala spelklubbar. På spelklubbarna togs illegala spelmaskiner i beslag och i december 2016 pågick utredningar gällande brott mot lotterilagen, brott mot tobakslagen, brott mot alkohollagen, stöld alternativt häleri, brott mot livsmedelslagen samt grovt penningtvåtsbrott. En större mängd kontanter, sexsiffriga belopp, togs i beslag.

Förutom att göra det obekvämt att vara kriminell är det viktigt att jobba kontaktskapande och brottsförebyggande i utsatta områden. Områdespoliserna blir viktiga kontaktytor mellan myndigheterna och invånarna i

bostadsområdena. Genom att arbeta mot så kallade signalbrott (skadegörelsebrott, öppen droghandel etc.) kan ett förtroende långsamt byggas upp. Att skapa relationer tar dock tid och det är ännu för tidigt att se tydliga resultat i form av effekter.

Insats Fenix i polisregion Stockholm

Brå har genomfört en utvärdering av polisens särskilda satsning i Järvaområdet⁹. Den särskilda satsningen inleddes under våren 2014 och riktades primärt mot områdena Rinkeby, Tensta och Husby. Utvärderingen belyser insatsen från och med april 2014 till och med maj 2016, det vill säga drygt 2 år.

Satsningen var bland annat föranledd av den brotts- och ordningsproblematik som lyfts fram och som har en negativ inverkan för tryggheten för de boende. De huvudsakliga målen med satsningen är att lokalt

- minska brottsligheten
- öka de boendes trygghet
- öka förtroendet för polisen
- förbättra polisernas arbetsmiljö.

När det gäller målet med att minska brottsligheten konstaterar Brå att anmälningarna rörande personrån, lägenhetsinbrott och anlagda bränder har minskat till klart lägre nivåer än innan satsningen började. Brå menar därför att minskningen sannolikt är en följd av hela eller delar av satsningen. För vissa typer av så kallade ingripandebrott, som trafikbrott och framförallt försäljning av narkotika, har anmälningarna däremot ökat under satsningen. Denna ökning är ett resultat av polisens ökade aktivitet, det vill säga att man i högre grad ingripit mot denna typ av brottslighet, vilket också var en del i satsningen.

Utvärderingen visar inte samma positiva resultat avseende övriga målområden. Exempelvis har otryggheten inte minskat utan snarare ökat under satsningens gång. Den ökade otryggheten verkar inte bero på en ökad oro att utsättas för brott eller ett försämrat ordningsläge i områdena. Brå nämner ett antal andra möjliga förklaringar som att mer allvarliga händelser, som återkommande insatser med polishelikopter, mord eller skottlossningar, haft stor inverkan på tryggheten och att polisens ökade fokus på områdena, tvärtom intentionen, bidragit till en ökad känsla av otrygghet.

Detta visar att det långsiktiga arbetet med att öka tryggheten för de boende och förtroendet för polisen i utsatta områden kortsiktigt kan få motsatt effekt och att arbetet därför måste vara uthålligt.

Nationella brottsförebyggande strategier mot bedrägeribrott

Under 2016 anmäldes 217 578 bedrägeribrott, vilket är en ökning med 11,6 procent jämfört med 2015 och med 49,5 procent sedan 2011. Bedrägerierna slår brett över många sektorer i Sverige och drabbar allt från privat-

8) Dnr: A232.515/2016.

9) Insats Fenix – En utvärdering av polisens särskilda satsning i Järvaområdet (Brå: 2016:24).

personer och små lokala idrottsföreningar till stora kommuner och börsnoterade företag. I ett samhälle där en allt större del av handeln genomförs både digitalt och globalt är internet och världen också de nya arenorna för bedrägeribrottsligheten. Sverige liksom övriga länder med en omfattande digitalisering är hårt drabbade. Men framtidsbilden är inte nattsvart, relativt enkla brottsförebyggande åtgärder skulle kunna få stora positiva effekter.

Vad kan samhället göra för att minska den mycket omfattande bedrägeribrottsligheten?

För att kunna förebygga bedrägeribrott behöver polisen hjälp från resten av samhället. Samverkan pågår inom en rad områden och Polismyndigheten arbetar aktivt med aktörer inom bland annat bank- och finanssektorn, e-handelsbranschen och med relevanta departement. Mer behöver dock göras för att minska antalet personer som utsätts för bedrägerier och Polismyndigheten har därför presenterat fem åtgärder som olika samhällsaktörer kan vidta som avsevärt skulle minska antalet anmälda bedrägeribrott och därmed också antalet brottsoffer. De fem punkterna är:

- Gör det möjligt för privatpersoner att godkänna kreditupplysningar inför kreditköp.
- Minska antalet accepterade identitetskort och gör det möjligt att kontrollera dem digitalt.
- Fler kortutgivande banker bör ta ett större ansvar för att förebygga kontokortsbedrägerier.
- Fler svenska e-handlare bör införa säkrare identifiering av sina kunder.
- Låt Bolagsverket kontrollera ändringar av bolagsuppgifter.

Gör det möjligt för privatpersoner att godkänna kreditupplysningar inför kreditköp

Alltmer lättåtkomliga personnummer tillsammans med en allt större digital handel förklarar en stor del av de ca 33 000 kreditbedrägerier som anmäldes under 2016. Genom endast uppgivande av personnummer kan svenskar i dag genomföra kreditköp i någon annans namn. Bedragare med tillgång till andras personnummer drar också nytta av att kreditköp på internet vanligtvis sker utan personlig kontakt och vanligtvis också utan att faktura eller andra handlingar når personnumrets innehavare. Den digitala tekniken förenklar följaktligen bedrägeriet samtidigt som den försvårar för den utsatta medborgaren och försäljaren att upptäcka att brott skett.

Innan större kreditköp godkänns gör säljaren emellertid ofta en kreditupplysning för att kontrollera att köparen inte har betalningsanmärkningar. Om personnumrets innehavare vid den tidpunkten hade haft möjlighet att godkänna eller avslå kreditupplysningen hade goda chanser funnits att förhindra bedrägeriet. För kreditupplysningar krävs i dag dock inget godkännande från personnumrets innehavare och det finns inte heller någon möjlighet för innehavaren att själv spärra sig för kreditupplysningar.

En stor del av de kreditbedrägerier som anmäls år-

ligen kan troligen förhindras om svenska kreditupplysningsföretag inför en möjlighet för privatpersoner att aktivt godkänna kreditupplysningar eller på annat sätt förhindra nya bedrägliga krediter i eget namn.

Minska antalet accepterade identitetskort och gör det möjligt att kontrollera dem digitalt

I dag finns det elva olika varianter av accepterade id-handlingar utfärdade till allmänheten av svenska myndigheter. Utöver det utfärdar vissa banker accepterade id-handlingar till sina kunder samtidigt som vissa företag och myndigheter utfärdar accepterade id-handlingar till sina anställda.

Sammantaget ger det en oöverskådlig mängd utseenden och kvaliteter för den som ska bedöma en id-handlings giltighet. För att kunna hämta ut bedrägligt beställda varor som gjorts i annans namn använder sig kreditbedragaren av falska id-kort och på grund av mängden accepterade id-handlingar som är i bruk är det svårt för personal på utlämningsställena att identifiera handlingar som är förfalskade.

Identitetskontroller skulle förenklas och bedrägerier, missbruk och förfalskningar av id-handlingar skulle förvärras om ett fåtal nationella identitetshandlingar garanterades och utfärdades av en enda central aktör med digitalt stöd för verifiering av id-handlingens äkthet. Det skulle då bli enklare för alla att skilja en äkta id-handling från en falsk.

Fler kortutgivande banker bör ta ett större ansvar för att förebygga kontokortsbedrägerier

Med kontokortets instansade uppgifter som enda nödvändiga information för de flesta köp på internet är man som kund beroende av att e-handlaren skyddar uppgifterna bakom egna säkra system. Tyvärr är så inte alltid fallet. Under 2016 polisanmäldes ca 77 000 bedrägerier där svenska bankkunders kontokortsuppgifter åtkommit via olika former av dataintrång världen över och därefter använts för bedrägliga köp på internet, så kallade CNP-bedrägerier (Card Not Present).

Antalet CNP-bedrägerier skulle minska kraftigt om fler kortutgivande banker som normalt har kundens kontokort stängt för e-handel och att kunden vid köp över internet öppnar kortet via sin e-legitimation. Efter avslutat köp ska kortet stängas per automatik vilket omöjliggör för en bedragare att göra köp med de stulna kortuppgifterna.

Fler svenska e-handlare bör införa en säkrare identifiering av sina kunder

Som nämns ovan polisanmäldes under 2016 ca 77 000 olovliga köp med svenska kontokortskunders pengar. Vissa, men inte alla, e-handlare har beslutat sig för att förhindra denna typ av bedrägerier och kräver därför att kunden även identifierar sig genom ett extra lösenord via den digitala säkerhetsfunktionen 3D Secure. Genom att begära denna kompletterande identifiering bidrar försäljaren med sin del för att stoppa CNP-bedrägerier med illegalt åtkomna och sålda kortuppgifter.

Om alla svenska e-handlare ansluter sig till 3D Secure

eller på annat sätt säkerställer kundens identitet skulle de utveckla sin kundkännedom och förhindra bedrägerier.

Låt Bolagsverket kontrollera ändringar av bolagsuppgifter

Det är inte bara privatpersoner som utsätts för id-kapningar. Bolagskapningar har också blivit allt vanligare och när det handlar om företag rör det sig dessutom om betydligt större summor. I dag går det att sända in ändringar av bolagsinformation till Bolagsverket som utan större kontroller registrerar informationen. Det kan ge bedragaren möjlighet att under viss tid agera som företrädare för de kapade bolagen, utan att bolagen själva underrättats om ändringen.

Om Bolagsverket ges regelmässiga möjligheter att i större utsträckning vara en kontrollerande myndighet skulle antalet kapade företag och bedrägerier gentemot dessa med stor sannolikhet minska.

Aktiviteter som polisen genomfört mot bedrägeribrott under 2016

Under 2016 har arbetet med att förebygga bedrägeribrott förts på flera fronter. Arbetet har bland annat bedrivits inom de områden som nämnts ovan. Nedan redovisas ett urval av de aktiviteter som genomförts under året.

CNP-bedrägerier

Statistik som polisens nationella bedrägericenter (NBC) analyserat visar att ungefär en tredjedel av samtliga bedrägeribrott utgörs av så kallade CNP-bedrägerier (Card Not Present) där onlineköp med stulna kortuppgifter genomförs, företrädesvis hos utländska e-handlare. På grund av den stora mängden CNP-bedrägerier och de komplicerade utredningsåtgärder som till följd av den globala kopplingen krävs i dessa ärenden är det uppenbart att CNP-bedrägerierna inte kan utredas bort av den svenska polisen.

Det finns dock stora möjligheter att kraftigt minska antalet CNP-bedrägerier. Mot bakgrund av att ett CNP-bedrägeri endast kräver de kortuppgifter som står på det fysiska bankkortet, vilka i många fall finns till försäljning på internet, så skulle ungefär en tredjedel av alla bedrägeribrott i Sverige kunna stoppas, om relevanta aktörer införde en digital säkerhetsfunktion för alla köp/uttag. En funktion där svenska kontokortskunder själva kan godkänna vilka köp över nätet som kan göras med deras egna pengar.

Redan i dag finns det en sådan lösning på problemet tillgänglig, som exempelvis används av Nordea och Marginalen Bank. Att tiotusentals privatpersoner runt om i Sverige trots detta fortsätter att drabbas betyder att kontokortsutgivare och e-handlare behöver ta ett större ansvar för att skydda sina kunder från brotten. Orsaken till att detta inte görs är troligen att banker och handeln befarar att sådana säkerhetslösningar ska påverka kundunderlaget negativt.

Polisen har arbetat strategiskt brottsförebyggande mot flera branscher i olika kanaler för att både påverka berörda parter att stänga möjligheterna för CNP-köp

och för att upplysa allmänheten om hur de själva kan skydda sina kortuppgifter.

Som del i detta arbete har polisen lyft problematiken till myndigheter och departement samt deltagit i flera samarbetsforum, möten och arbetsgrupper inom e-handel, bank och finans för att få branschen att göra de enkla justeringar av sina system som krävs för att stoppa CNP-bedrägerierna. Genom månatliga nyhetsbrev från NBC till ett stort antal journalister, myndighetsföreträdare och personer inom säkerhetsbranschen har frågan regelbundet uppmärksammats inför viktiga opinionsbildare och andra verksamheter med möjlighet och intresse att påverka. All kontakt med privata och offentliga institutioner är således en viktig del av polisens strategiska arbete för att minska CNP-bedrägerierna.

Polismyndigheten bedömer också att landets privatpersoner – i egenskap av att vara kortutgivarnas kunder – är särskilt centrala i påverkansarbetet mot kortutgivarna. Genom att återkommande delta i tidningar, radio och tv informerar polisen privatpersoner om både de faktiska riskerna med e-handel och om det skydd som finns mot bedrägerier, men som många kortutgivare inte erbjuder. Därigenom avser polisen väcka opinion om fördelen med CNP-skydd hos kunderna, vilka i sin tur har möjlighet att ytterligare påverka kortutgivarna att införa ett dugligt CNP-skydd.

Under oktober 2016 deltog polisen tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i den Europeiska informationssäkerhetsmånaden (European Cyber Security Month). Årets tema var id-kapning, vilket inkluderar CNP-bedrägerier, och ändamålet med månaden var att informera om och därmed minska id-kapningarna. Tillsammans med MSB skapade polisen därför tre animerade informationsfilmer om hur man kan förhindra id-kapningar samt informationsmaterial till hemsidan dinsakerhet.se där MSB samlar information om it-säkerhet.

Det har även testats en ny metod, en riktad uppsökandeverksamhet, för att påverka och samverka med bolag som via anmälningar konstaterats vara särskilt nära relaterade till CNP-bedrägerier. I detta arbete identifieras bolag varifrån kontokortsuppgifter sannolikt läckt. Polisen kontaktar därefter det specifika bolaget och informerar om misstankarna man har för att på så sätt medverka till att åtgärda bristerna som eventuellt finns i säkerhetssystemen. Uppsökandeverksamheten har därmed både karaktären av information och rådgivning men också av påverkansarbete mot bolag med brister i sitt säkerhetsarbete.

NBC har under hösten 2016 ökat ansträngningarna i påverkansarbetet ytterligare genom att bland annat initiera direkta diskussioner med landets största banker, för att betona polisens syn på det orimliga i att obehöriga kan handla för svenska bankkunders pengar. Polismyndigheten planerar också att ytterligare lyfta frågan genom direkta överläggningar med berörda politiker och utskott.

Under andra halvåret 2016 mattades inflödet av CNP-bedrägerier av. Det är svårt att entydigt säga vad som ligger bakom utvecklingen, men förutom en allmän

internationell trend med lägre antal CNP-bedrägerier, gör NBC bedömningen att ett ökat säkerhetsfokus bland de banker som nämns ovan haft betydelse för minskningen.

Brott mot äldre

Polisen når ofta ut med varningar och information rörande pågående modus till allmänheten via sociala medier. Brott mot äldre utgör endast 1 procent av antalet bedrägerianmälningar årligen men eftersom äldre ofta hamnar i ”informationsskugga”, det vill säga inte nås av information i samma utsträckning, måste man hitta andra vägar för att höja deras medvetenhet och minimera risken att de utsätts för brott.

Polisen har därför i samverkan med Pensionärernas riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund Seniorerna (SPF) och Brottsofferjouren (BOJ) genomfört en nationell brottsförebyggande strategi för äldre. Strategin resulterade i ett utbildningspaket – *Försök inte lura mig*. Syftet med utbildningspaketet, som numera distribueras via PRO, SPF, BOJ samt de regionala preventiva funktionerna vid polisen, är att de äldre ska få insikt och kunskap om hur de kan förebygga utsatthet för bedrägeribrott. Genom att utgå från fallbeskrivningar och illustrerande filmer skapas en diskussion utifrån deltagarnas egna erfarenheter och handledarens kunskaper. I paketet ingår instruktioner för handledning, filmer samt deltagarmaterial, och under utbildningen genomförs praktiska övningar som syftar till att deltagarna ska lära sig att snabbare identifiera risksituationer och hur man på bästa sätt kan agera för att undvika att bli vilseledd och utsatt för brott.

Utbildningspaketet lanserades i september 2015 och kort därefter minskade antalet anmälda fall av brott mot äldre. I oktober 2016 korade Brå projektet till vinnare i den svenska deltävlingen för bästa brottsförebyggande verksamhet.

Juryns motivering: Innovativt arbetssätt

”Försök inte lura mig” har på ett innovativt sätt arbetat för att öka medvetenheten hos äldre om hur de kan upptäcka och skydda sig mot bedrägeribrottslighet. Genom det framtagna utbildningsmaterialet, medföljande handledning och en bred samverkan har man möjliggjort spridande av kunskap och erfarenhetsutbyte avseende en brottstyp som ökar kraftigt, och där vissa typer av brott är särskilt inriktade mot äldre.

Utbildningspaketet representerade också Sverige i den europeiska finalen som avgjordes i Bratislava, Slovakien den 14–15 december 2016.

Utbildningspaketet håller för närvarande på att utvärderas.

Insats mot tillverkare och säljare av falska id-handlingar

Kreditbedrägerier som föregås av ett identitetsintrång är ett av de vanligaste bedrägerierna och står för ca 33 000 anmälningar årligen. I stora drag handlar kreditbedrägerier om att utnyttja en fysisk eller juridisk persons uppgifter för att ta lån eller genomföra köp av varor eller tjänster mot faktura.

Antalet anmälda brott de senaste åren är oroväck-

ande många och den här typen av brott är precis som kortbedrägerier svåra att utreda bort. Det krävs istället att aktörer som kan påverka och minska förutsättningarna för genomförandet av brotten gemensamt agerar. Polismyndigheten har därför tagit flera initiativ för att komma tillrätta med problematiken. Bland annat har det inletts ett samarbete internt inom polisen mellan NBC och nationellt forensiskt centrum (NFC) för att tillsammans medvetandegöra våra folkvalda om problematiken kring identitetshandlingar, där förslaget från polisen bland annat är att begränsa antalet godkända identitetshandlingar samt att ha en utgivande myndighet.

Utöver detta har det också via massmedia och sociala medier drivits olika informationskampanjer för att upplysa allmänheten om vad de kan göra för att inte utsättas för kreditbedrägerier samt för att driva opinion om att även privata aktörer måste ta sitt ansvar. Det har även genomförts föreläsningar och utbildningar för hur personer vid exempelvis utlämningsställen kan särskilja äkta identitetshandlingar från falska. Polisens arbete mot bedrägerier har resulterat i möten med Justitiedepartementet för diskussion kring vad bland annat regeringen kan göra i kampen mot bedrägerier.

Under 2015 genomförde NBC en kartläggning gällande kreditbedrägerier kopplat till identitetsintrång för att få en bättre förståelse för problematikens omfattning och struktur. Slutsatserna visade att det fanns ett fåtal personer i Sverige som stod för majoriteten av alla falska identitetshandlingar som tillverkas och säljs. Arbetet med kartläggningen ledde till att flera insatser initierades mot tillverkare av falska identitetshandlingar runt om i landet och effekten av ett efterföljande tillslag mot några individer i Stockholmsområdet resulterade i ett minskat anmälningsinflöde på närmare 10 procent de efterföljande månaderna.

Polisen har framförallt fokuserat på kreditbedrägerier mot fysiska personer men kommer framöver att lägga ner mer brottsförebyggande arbete på kreditbedrägerier mot juridiska personer, det vill säga utnyttjandet av företag som brottsverktyg. En viktig part i arbetet mot denna brottstyp är Bolagsverket som för närvarande endast är en registrerande och inte granskande myndighet.

Andra betydande brottsförebyggande initiativ

Trygg i butik – en brottsförebyggande arbetsmetod

Trygg i butik, som startades av två medarbetare vid lokalpolisområde Södermalm i polisregion Stockholm, har fått pris av Stöldskyddsföreningen för dess brottsförebyggande fokus. Det började som en idé under ett arbetspass när medarbetarna reflekterade över antalet resurstimmar som polisen årligen lägger på snatterier. I polisregion Stockholm används årligen ca 50 000 ingripandetimmar till stöld- och snatteriärenden i butik. Arbetssättet innebär att polisen kontaktar de butiker i sitt geografiska område som har anmält flest gripna i butik. Ett möte bokas för att diskutera hur butikerna kan ändra sina rutiner och jobba mer brottsförebyggande. Efter arbetsmetodens införande rapporterar del-

tagande butiker om minskat svinn och större upplevd trygghet även om det i nuläget inte är empiriskt fastställt.

Nationell utvärdering av granssamverkan

Under hösten 2016 påbörjades en uppföljning och utvärdering av metoden *granssamverkan*. Ett tiotal lokalpolisområden, kommuner, kommunala och privata bostadsbolag startar upp granssamverkan och följs sedan under 18 månader. Därefter kommer det mätas vilka effekter granssamverkan haft på brottslighet och trygghet. Arbetet finansieras av Brå och genomförs av Stöldskyddsföreningen.

Brå finansierar en utvärdering av ett märk-dna-projekt som genomförts i Staffanstorps kommun i samarbete mellan polis, kommun och medborgare. Utvärderingen kommer att redovisas i början av 2017. Av vad som hittills framkommit i uppföljningsarbetet har metoden en kraftig brottspreventiv effekt.

Den brottsförebyggande verksamhetens resultat

Regeringens mål för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre. Polisen är en av flera myndigheter som ska bidra till detta. I polisens verksamhetsplan finns det också ett långsiktigt mål att förhindra brott från att begås.

Vad kan man säga om brottsutvecklingen?

Det finns ingen källa som innehåller information om samtliga brott som begås i samhället. En stor del av de brott som begås upptäcks aldrig, eller kommer endast till de närmast berörda personernas kännedom. Därför är det inte möjligt att ge exakta svar på hur omfattande brottsligheten är, hur den ser ut eller hur den har utvecklats över tid.¹⁰ I Sverige finns det dock tillgång till fler källor med uppgifter om brott, vilket gör det möjligt att kombinera information från flera olika källor. I vissa fall går det då att dra rimliga slutsatser om brottsligheten och dess utveckling.

När man betraktar statistik från olika källor finns det ett antal begrepp som kan vara bra att känna till. Dessa är dold brottslighet, mörkertal och anmälningsbenägenhet.

Dold brottslighet

Det är långt ifrån alla brott som anmäls till polisen eller uppges i brottsofferundersökningar. Detta innebär att brottsvolymerna för många brottstyper underskattas i brottsofferundersökningar och är betydligt fler än vad som framgår av kriminalstatistiken. Detta kallas också *dold brottslighet*. Den dolda brottslighetens storlek är okänd och varierar mellan olika brottstyper, men antas för vissa brott vara mycket omfattande.

Mörkertal

Mörkertalet utgörs av kvoten mellan det faktiska antalet brott¹¹ och antalet uppgivna eller anmälda brott. Hur väl brottslighetens faktiska nivå speglas i olika källor beror på mörkertalets storlek. Då mörkertalet varierar mellan olika typer av brott är det svårt att på basis av kriminalstatistiken göra riktiga beskrivningar av den faktiska brottsstrukturen. De så kallade ingripandebrotten (t.ex. narkotika-, trafik- och skattebrott) som oftast anmäls och registreras som ett resultat av polisens och andra aktörers arbetsinsatser, har mycket stora mörkertal som beror på myndigheternas aktivitetsnivå.

Brottsofferundersökningar som till exempel Brottsförebyggande rådets (Brå) *Nationell trygghetsundersökning* (NTU) har inte lika stora problem med mörkertal och förändringar i anmälningsbenägenheten som kriminalstatistiken, även om en sådan problematik finns även där. Brottssofferundersökningar är därför generellt bättre för att bedöma brottslighetens struktur och utveckling. Nackdelen med brottsofferundersökningar är att inte alla brottstyper kan studeras.

Anmälningsbenägenhet

Möjligheten att upptäcka ett brott och viljan att sedan anmäla brottet till polisen, är av avgörande betydelse för hur stor del av brottsligheten som anmäls och därmed kommer med i statistiken över anmälda brott. Detta kallas *anmälningsbenägenhet*.

Anmälningsbenägenheten varierar dock kraftigt mellan olika typer av brott. När brott riktas direkt mot offret är brottets allvarlighetsgrad av stor betydelse för om brottet anmäls. Ju lindrigare brott, desto mindre sannolikhet är det för att brottet uppges och anmäls. Detta är anledningen till att grövre brott är överrepresenterade i anmälningsstatistiken. Andra faktorer som kan spela in är till exempel krav från försäkringsbolag.

Brottslighetens utveckling över tid

Sedan 2011 har den anmälda brottsligheten i form av anmälda brott ökat med 2,5 procent (+ 37 616). Detta är en relativt liten förändring. Det har dock skett betydande förändringar inom de olika brottskategorierna. Det är framförallt brottskategorierna *övriga brott mot person*, *skadegörelsebrott* och *bedrägeribrott m.m.* som ökat. Ökningen inom bedrägeribrott m.m. och till viss del även övriga brott mot person är starkt kopplad till den ökande it-relaterade brottsligheten. Det finns dock flera områden där den anmälda brottsligheten minskat sedan 2011. De brottskategorier där antalet anmälda brott minskat mest är *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* och *övriga specialstraffrättsliga brott*.

En annan indikator på brottsutvecklingen är att följa utvecklingen av utsattheten för brott. Denna typ av undersökningar fångar i högre utsträckning upp mörkertalet än vad brottsstatistiken gör men problemet med att koppla förändringar i brottsutsatthet till polisens aktiviteter kvarstår. En viktig källa vad gäller utsatthet

10) Brå 2012:13, Brottsutvecklingen i Sverige 2008–2011.

11) Alla handlingar som enligt brottsbalken eller annan lag eller förordning är belagda med straff.

för brott är Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökningar (NTU)¹². Av den senaste undersökningen framgår att 13,3 procent av befolkningen (16–79 år) utsattes för brott mot enskild person under 2015. Brott mot enskild person kan exempelvis vara misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägerier och trakasserier. Det innebär att utsattheten för brott har ökat jämfört med 2014 då andelen var 11,3 procent men är på ungefär samma nivå som år 2005 (13,1 %). Ökningen var störst för hot, sexualbrott och trakasserier.

I syfte att komma närmare medborgarna och ha en uppföljning som fokuserar på de samhälleliga effekterna av polisens verksamhet har Polismyndigheten och Brå inlett ett samarbete kring NTU. Genom en kraftig förstärkning av urvalet i undersökningen möjliggörs att resultaten från undersökningen presenteras enligt polisens organisation, ända ner på lokalpolisområdesnivå för landets samtliga lokalpolisområden. Den så kallade *NTU Polis* kommer att genomföras 2017. Datainsamlingen startar i början av 2017 och resultaten beräknas finnas tillgängliga under hösten. I samarbete med Brå ska ett stödmaterial tas fram och i samband med att resultaten blir tillgängliga kommer också utbildningsinsatser att ske i polisregionerna, tillsammans med Brå.

Sammanfattning av resultat

Att bedöma hur brottsligheten i samhället utvecklas över tid är alltså inte helt enkelt då man måste ta osäkerhetsfaktorer som dold brottslighet, mörkertal och anmälningsbenägenhet i beaktande. Även om man med information från olika källor kan skapa sig en uppfattning om hur den totala brottsligheten utvecklas över tid är det i dagsläget inte möjligt att fastställa ett samband mellan polisens brottsförebyggande insatser och förändringar i den brottslighet som anmäls till polisen eller uppges vid brottsofferundersökningar. Det beror på att flera av de faktorer som påverkar den mätbara brottsligheten ligger utanför polisen påverkan och dessutom varierar beroende på brottstyp.

Detta är flera av orsakerna till att det på en övergripande nivå inte är möjligt att mäta och bedöma resultatet av polisens brottsförebyggande arbete. Det finns dock möjlighet att bedöma resultat, avseende både prestationer och effekter, för de separata insatser och aktiviteter som genomförs. För detta krävs dock att de brottsförebyggande insatserna planeras och genomförs på ett sådant sätt att de kan följas upp och utvärderas.

Av redovisningen ovan avseende medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan, organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv samt det brottsförebyggande arbetet mot bedrägeribrott framgår dock att det finns påvisbara resultat i form av både prestationer och effekter.

För medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan finns det påvisbara prestationer bland annat avseende antalet utfärdade medborgarlöften och samverkansavtal. När det gäller utfärdade medborgarlöften

finns det en konstaterad kraftig ökning. Effekterna av detta arbete är för närvarande svårare att uppskatta. Brå har dock påbörjat en fallstudie omfattande fem lokalpolisområden och den ska vara klar 2018. Syftet med studien är bland annat att se om arbetet leder till en minskad brottslighet. När det gäller arbete mot organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv visar till exempel Brås utvärdering av insats Fenix en tydlig effekt i form av en minskning av brottsligheten inom vissa brottstyper. I polisens brottsförebyggande arbete avseende bedrägeribrott finns det också påvisbara resultat i form av prestationer och effekter. Till prestationerna hör en mycket aktiv informationsverksamhet samt deltagande i den allmänna debatten och opinionsbildning. Det finns också direkta effekter i form av mätbara minskningar av brottslighet mot äldre och användande av falska id-handlingar efter genomförda insatser. Polisens brottsförebyggande arbete kan också indirekt ha spelat en roll i den minskning av CNP-bedrägerier som kan kopplas till säkerhetslösningar som banker infört.

Det faktum att det finns påvisbara resultat i ett urval aktiviteter och insatser ska dock inte tolkas som att alla polisens brottsförebyggande aktiviteter och insatser uppvisar ett positivt resultat. Det är dock Polismyndighetens uppfattning att det brottsförebyggande arbetet, vilket inkluderar delar av ingripandeverksamheten, bidrar till att förhindra att brott begås.

Under 2016 redovisades 9,6 miljoner timmar för verksamhetsgrenen brottsförebyggande arbete, vilket är oförändrat jämfört med 2015.

Ingripandeverksamhet

Polislagen 2 § p.2

Till Polismyndighetens uppgifter hör att övervaka den allmänna ordningen och ingripa när störningar inträffat.

Långsiktigt mål enligt Polismyndighetens verksamhetsplan

Vi är proaktiva och flexibla, med förmågan att anpassa verksamheten.

Vad är ingripandeverksamhet?

Polisens yttre operativa verksamhet finns tillgänglig dygnet runt, året om och består av händelsestyrd verksamhet och planlagd verksamhet. Verksamheten bedrivs till övervägande del utanför polisens lokaler och ska så långt som möjligt vara planlagd. Den planlagda verksamheten kan i sin tur vara

- planlagd linjeverksamhet
- planlagd insats
- särskild händelse.

En särskild händelse är en händelse som är så omfattande eller av så allvarlig natur att polisen för att kunna hantera den måste planera, organisera och leda verksamheten enligt särskilda rutiner. Den planlagda verk-

12) Brå 2017:1, *Nationella Trygghetsundersökningen 2016 – Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Uppgifterna om utsatthet för brott avser föregående år, det vill säga i NTU 2016 redovisas utsatthet för brott 2015.

samheten ingår till största delen i verksamhetsgrenen brottsförebyggande arbete (BF), om det inte rör sig om planlagd spaning som ingår i verksamhetsgrenen utredning och lagföring (UL).

Den händelsestyrda verksamheten, som även kan kallas för *ingripandeverksamhet*, initieras av akuta händelser som kräver mer eller mindre skyndsamt hantering. Händelserna kommer till polisens kännedom antingen genom att allmänheten kontaktar polisen via SOS Alarm (112-samtal) eller att en polisman rapporterar om händelsen till ledningscentralen. Det är regionledningscentralen (RLC/LKC)¹³ som har till uppgift att leda ingripandeverksamheten. Efter att händelsen har bedömts och prioriterats upprättas en händelserapport¹⁴. Händelser som kräver ett ingripande från en patrull ska registreras med prioritet 1–3. Prioritet 1 innebär att ingripande ska ske omedelbart och prioritet 2 innebär att ingripande ska ske skyndsamt. Händelser som kräver åtgärd inom närtid registreras med prioritet 3.¹⁵

Ingripandeverksamheten under 2016

I akuta uppdrag finns ofta en människa i nöd där ett brott pågår eller har begåtts i närtid. Exempelvis kan det röra sig om en misshandel, ett rån, en stöld eller ett inbrott. I bästa fall kan en gärningsperson gripas på plats. Mindre akuta händelser kan exempelvis vara mindre allvarliga trafikbrott. Förmågan att snabbt komma till en brottsplats är avgörande för att i det initiala skedet få så goda utredningsuppslag som möjligt. Förstahandsåtgärderna och anmälningupptagningen på en brottsplats ses därför som starten i UL-processen. Att höra vittnen, säkra spår, spärra av och ta föremål i beslag kan ta mycket tid i anspråk och kräver noggrann dokumentation.

Den händelsestyrda verksamheten är dock inte enbart inriktad mot UL. Om polisen blir kallad till en händelse där ordningsstörningar inträffat men inget brott ännu har begåtts arbetar patrullen brottsförebyggande. I BF-arbetet ingår även rutinmässiga kontroller av personer och fordon.

Polisen använder även en stor del av ingripandeverksamheten mot verksamhetsgrenen service (SE). Verksamhetsgrenen utgörs av händelser av olika allvarlighetsgrad som inte är brottsliga, exempelvis fylleri, handräkningsärenden, självmordsförsök, försvunna personer, sjukdomsfall eller olyckor.

Ingripandeverksamhet är alltså ingen självständig verksamhetsgren utan en arbetsform som används inom ramen för arbetet med verksamhetsgrenarna BF, UL och SE. Aktiviteten inom ingripandeverksamheten bidrar i hög grad till resultatet för dessa verksamhetsgrenar och har stor påverkan på allmänhetens bild av polisens förmåga att bekämpa brott och säkerställa allmänheten skydd och hjälp. I förlängningen ger detta

effekter på den upplevda tryggheten i samhället och förtroendet för polisen.

Den omfattande migrantströmmen till Sverige under 2015 har fortsatt att påverka polisens ingripandeverksamhet under 2016, framförallt genom arbetet med inre gränskontroll, inre utlänningskontroller, samt ordningshållning och tillsyn vid asylboenden. Kraftsamlingen för en ökad närvaro i de särskilt prioriterade bostadsområdena och den organiserade brottsligheten som har fått ett allt mer våldsamt uttryck tar stora resurser i anspråk.

Det är Polismyndighetens uppfattning att ingripandeverksamheten utifrån den befintliga resursen har anpassats på ett proaktivt och flexibelt sätt för att hantera den rådande belastningen.

Belastningen på ingripandeverksamheten

Under 2016 tog polisens regionledningscentraler emot 754 936 samtal vidarekopplade från SOS Alarm 112. Det är en ökning med 11 procent jämfört med 2015. Under 2016 arbetade SOS Alarm tillsammans med polisen med att förtydliga och förenkla bedömningen för SOS-operatörerna så att de kan bedöma vilka 112-samtal som ska kopplas till ledningscentralerna på polisen respektive hänvisas att istället ringa 114 14 (det nationella telefonnummer som ska användas för att kontakta polisen i situationer som inte är akuta). Eftersom antalet mottagna 112-samtal som SOS Alarm hänvisat till 114 14 samtidigt har minskat, är det troligt att en del av dessa numera istället har kopplats vidare till polisens ledningscentraler. Det sammanlagda antalet samtal som skickats vidare till polisens ledningscentraler tillsammans med de samtal där SOS Alarm hänvisar uppripar att istället ringa 114 14 har dock ökat (+ 6 %).

112-samtal till polisen och upprättade händelserapporter (HR) 2014–2016, skillnad 2015–2016, antal¹⁶

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad 2015–16	Skillnad 2015–16, %
Antal 112-samtal till Polisen	660 856	680 277	754 936	74 659	11,0
Antal HR med prioritet 1 och 2	463 640	484 966	480 108	-4 858	-1,0
Antal HR med prioritet 3	829 436	814 246	717 325	-96 921	-11,9
Totalt antal HR prioritet 1–3	1 293 076	1 299 212	1 197 433	-101 779	-7,8

Trots ett sammanlagt lägre antal registrerade händelserapporter, har antalet med endast prioritet 1 ökat (+ 6 %). Sett enbart till prioritet 1 och 2 är minskningen av antalet händelserapporter heller inte lika stor (- 1 %), och jämfört med 2014 har det istället skett en ökning (+ 4 %). Det har således skett en förskjutning mot en högre andel högprioriterade händelser och färre händelserapporter med prioritet 3.

Vid polisen upprättades totalt 1 197 433 händelserapporter med prioritet 1–3 under 2016, vilket är en

13) Beslutet om att inrätta ett RLC i varje polisregion har genomförts under 2016. På grund av lokalsituationen kommer dock tre länskommunikationscentraler (LKC) fortsatt vara i drift under 2017 innan de kan avvecklas fullt ut.

14) Uppgifterna om antal händelserapporter har tagits fram från systemet Hobit.

15) Under 2016 har en ny och enhetlig verksamhetsinriktning beslutats samt genomförts i region Nord. Under 2017 ska införandet fortsätta med övriga regioner. Den nya inriktningen omfattar bland annat en nationell prioriteringsordning av inkomna larm/händelser.

16) Antalet HR avseende prio 3 för 2014 har justerats till uppdaterade värden.

minskning med 7,8 procent jämfört med 2015. Minskningen omfattar samtliga polisregioner men den största förändringen, både antalsmässigt och procentuellt, har skett i de tre storstadsregionerna. Att polisen tagit emot fler samtal från SOS Alarm har därmed inte medfört motsvarande ökning av upprättade händelserapporter vid polisen.

Förklaringarna till detta kan vara flera. Rent generellt motsvarar inte ett 112-samtal med automatik en upprättad händelserapport med prioritet 1–3. De förändrade bedömningsgrunderna vid SOS Alarm kan därför ha medfört att en större andel av de inkomna samtalen till ledningscentralerna inte har bedömts behöva åtgärdas av en patrull.

Under 2016 har även en ny och enhetlig verksamhetsinriktning beslutats nationellt samt genomförts i region Nord. Under 2017 ska införandet fortsätta med övriga regioner. Den nya inriktningen omfattar bland annat en nationell prioriteringsordning av inkomna larm/händelser vilket också kan ha påverkat utfallet.

Fördelning av händelserapporter till de olika verksamhetsgrenarna

Drygt 40 procent av de upprättade händelserapporterna (prioritet 1–3) under 2016 avsåg UL, vilket är en marginell ökning (+ 0,7 procentenheter), men i nivå med de två föregående åren. De två brottskategorier mot vilka de största volymerna av händelserapporter upprättats var *trafikbrott* (24 %) och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* (20 %). Andelen händelserapporter som upprättades avseende *våldsbrott* ökade från 14 procent 2014 och 2015 till 16 procent 2016.

Drygt 34 procent av de upprättade händelserapporterna (prioritet 1–3) under 2016 avsåg BF-arbete, vilket är en minskning med 1,7 procentenheter. Av det händelsestyrda brottsförebyggande arbetet utgörs 11 procent av brottskategorin våldsbrott. Den klart dominerande brottskategorin är dock trafikbrott. Av BF-arbetet avsåg 87 procent trafikbrott, vilket är en dryg procentenhet lägre jämfört med de två tidigare åren.

Den enskilt största minskningen av antal upprättade händelserapporter inom BF-arbetet, gäller just trafikbrott och utgjordes av person- och fordonskontroller (- 56 739, - 14 %).

Majoriteten av de upprättade händelserapporterna inom verksamhetsgrenen BF hade under 2016 prioritet 3 (69 %), men andelen för prioritet 1 och 2 ökade jämfört med 2015.

Andelen upprättade HR under 2016 som omfattade verksamhetsgrenen SE uppgick till 17 procent, vilket är en marginell ökning (+ 0,3 procentenheter) jämfört med 2015. Knappt 47 procent av händelserapporterna riktade mot service hade prioritet 3.

Andel upprättade händelserapporter (HR) 2014–2016, skillnad 2015–2016, %

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad procentenheter 2015–16
Andel HR med prioritet 1 och 2	36	37	40	2,8
Andel HR med prioritet 3	64	63	60	-2,8
Andel HR mot BF	36	36	34	-1,7
Andel HR mot UL	39	40	40	0,7
Andel HR mot SE	16	16	17	0,3
Andel HR mot UR och övrigt	8	8	9	0,6

Utredning och lagföring

Polislagen 2 § p.3

Till Polismyndighetens uppgifter hör att utreda och beivra brott som hör under allmänt åtal.

Långsiktigt mål enligt Polismyndighetens verksamhetsplan

Vi har förbättrat vårt utredningsresultat.

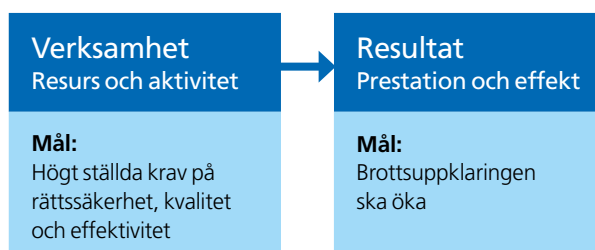
Inledning

I rapporten redovisas utredningsresultatet i huvudsak på en aggregerad nationell nivå. I de fall där det finns avvikande utfall för exempelvis polisregioner eller i brottskategorier har dessa kommenterats i redovisningen på nationell nivå. För tre brottskategorier – *våldsbrott*, *trafikbrott* och *bedrägeribrott m.m.* har Polismyndigheten dock gjort bedömningen att det finns skäl för särskild redovisning. Dessa redovisningar finns i avsnittet – *Särskild redovisning*.

Övergripande mål för rättsväsendet samt utredning och lagföring m.m.

Polisens utredningsresultat bedöms i förhållande till de mål som finns för verksamheten. Dessa mål ser på polisens utredningsverksamhet ur olika perspektiv, bland annat *uppdragsgivarens* och *medborgarens*.

Uppdragsgivarens perspektiv formuleras i regeringens mål för utredning och lagföring som är att *verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet* (verksamhetsmål), samt att *brottsuppleringen ska öka* (resultatmål).

Medborgarens perspektiv kan bland annat ses som målet för rättsväsendet vilket är den enskildes *rättssäkerhet* och *rättstrygghet*. Rättssäkerhet innebär att rättsskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsägbar och enhetlig samt bedrivs med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom. Rättssäkerheten och rättstryggheten är också beroende av människors förtroende för rättsväsendet. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott och delta i brottsutredningar.

Bedömningen av utredningsresultatet i förhållande till verksamhets- och resultatmål baseras primärt på utfallet av två indikatorer:

- utredningsandel¹⁷ (resultatindikator)
- lagföringskvot¹⁸ (kvalitetsindikator).

I analysen och bedömningen av utredningsresultatet beaktas även ett antal andra relevanta indikatorer, till exempel utvecklingen av öppna ärenden, medelgenomströmningstider och förundersökningsandel. Medelgenomströmningstider tillsammans med öppna ärenden används bland annat som indikatorer för målet om högt ställda krav på rättssäkerhet och effektivitet. Utvecklingen för dessa indikatorer redovisas i avsnittet – *Övriga indikatorer som är relevanta för resultatbedömningen* – nedan.

Sammanfattande redovisning och bedömning av utredningsresultatet

Under 2016 har utredningsandelen minskat i förhållande till 2015. Antalet ärenden som redovisats till åklagare har också minskat. Detta innebär att resultatmålet *brottsuppläkningen ska öka* inte har uppnåtts.

Lagföringskvoten är oförändrad. Detta indikerar att kvaliteten i de ärenden som redovisats till åklagare är relativt oförändrad. Samtidigt har dock antalet öppna ärenden ökat och särskilt de äldre öppna ärendena. Medelgenomströmningstiderna för bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare uppvisar också en ökande trend. Medelgenomströmningstiderna för ärenden redovisade till åklagare har ökat särskilt mycket. Ökande ärendebalanser och ökande medelgenomströmningstider indikerar att utredningsprocessen fungerat mindre effektivt än tidigare. Detta innebär att verksamhetsmålet att *verksamheten ska bedrivs med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet* inte i sin helhet har uppnåtts.

Sammantaget bedöms därför resultatförändringen i brottsutredningsverksamheten som negativ jämfört med 2015. Under 2016 har det fattats beslut om ett åtgärdsprogram för att vända denna utveckling. Detta innefattar bland annat mer resurser i form av civilanställda utredare, ett förbättrat it- och teknikstöd samt ett omfattande metodutvecklingsarbete.

Utredningsandel

Utredningsandelen är en resultatindikator som används för att sätta utredningsresultatet i förhållande till resultatmålet brottsuppläkningen ska öka. I denna resultatindikator sätts antalet ärenden som redovisats till åklagare i relation till antalet bearbetade ärenden.¹⁹

Utredningsandelen har minskat med 1,8 procentenheter och ligger på 27,9 procent. Detta innebär att drygt en fjärdedel av de ärenden där polisen inlett förundersökning också redovisats till åklagare. De två senaste årens resultat ligger på en betydligt lägre nivå än resultaten i inledningen av perioden 2011–2016.

Förändringarna inom de olika brottskategorierna är för flera av dem relativt små. De största minskningarna har inträffat i brottskategorierna *bedrägeribrott m.m.* (- 31,5 %), *övriga brott mot person* (- 18,8 %), *skadegörelsebrott* (- 11,2 %) och *våldsbrott* (-8,0 %).

För polisregionerna är förändringarna varierande. Den största minskningen har skett i polisregion Mitt (12,2 %). Denna minskning beror på att polisregion Mitt redovisade mycket stora mängder bedrägeribrottsärenden i december 2015. I övrigt ligger minskningarna på ungefär samma nivå utom för polisregion Öst där utredningsandelen ökat med 3,5 procent. Denna ökning beror i huvudsak på en stor redovisning av bedrägeribrottsärenden till åklagare i november 2016.

Lagföringskvot

Lagföringskvoten är främst en kvalitetsindikator som används för att sätta utredningsresultatet i förhållande till verksamhetsmålet *verksamheten ska bedrivs med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet*. Lagföringskvoten är i vissa delar även en indikator som kan användas för att bedöma rättssäkerhet och effektivitet. I denna kvalitetsindikator sätts antalet positiva lagföringsbeslut²⁰ som Åklagarmyndigheten tagit i relation till antalet beslutade brottsmisstankar.

Lagföringskvoten är oförändrad och ligger på 93,1 procent. Den effektiva lagföringskvoten har dock ökat, från 86,0 till 87,3 procent. Detta indikerar att kvaliteten i de ärenden som redovisats till åklagare är relativt oförändrad.

Lagföringskvoten för ingripandebrotten (*narkotikabrott, vissa trafikbrott, tillgrepp i butik* och vissa *övriga specialstraffrättsliga brott*) ligger på en mycket hög nivå, 93–97 procent. Polismyndigheten gör bedömningen att lagföringskvoten för dessa brottskategorier ligger på en nivå som uppfyller målet om att verksamheten ska bedrivs med högt ställda krav på kvalitet och att det därför inte är resurseffektivt att försöka öka kvoten ytterligare.

Övriga indikatorer som är relevanta för resultatbedömningen

Ärendebalanserna låg vid utgången av 2015 totalt sett inte på anmärkningsvärt höga nivåer. Däremot fanns det en viss ökning av antal och andel äldre öppna ären-

17) Andel ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden.

18) Andel positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar.

19) Bearbetade ärenden: Antal slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (FU) eller där förenklade redovisningsförfarande till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts.

20) Beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse.

den. Detta indikerade att en större andel av de ärenden för vilka det inletts förundersökning inte utretts och avslutats genom antingen nedläggning eller redovisning till åklagare. Denna tendens har ytterligare förstärkts under 2016.

Den pågående ökningen av öppna ärenden, och då framförallt ökningen av äldre öppna ärenden, påverkar troligen utredningsresultatet negativt. Detta beror på att möjligheten att redovisa ett ärende generellt minskar ju äldre ärendet blir.

När antalet färska öppna ärenden minskar och antalet äldre öppna ärenden ökar så minskar normalt också medelgenomströmningstiderna. Detta beror på att fler färska öppna ärenden och färre äldre öppna ärenden avslutas. Medelgenomströmningstiderna för både bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare uppvisar dock för närvarande en ökande trend.

Slutsatsen av detta är att medelgenomströmningstiden för ärenden där man inlett förundersökning har ökat. Detta oavsett om de redovisats till åklagare eller inte. Samtidigt har utredningsverksamheten under perioden i snabbare takt än tidigare lagt ned ärenden som man bedömt inte kunna redovisas till åklagare. Detta oavsett om förundersökning inletts eller inte.

Några generella förklaringar till den minskade ärendeproduktionen

Polisens redovisning av ärenden till åklagare har minskat under de sex senaste åren. Detta har också bidragit till en generell försämring av polisens utredningsresultat. Orsakerna till den minskade produktionen är flera och varierar över tid. Vissa är konstaterade, vissa är möjliga eller troliga, och andra är ännu inte identifierade.

Bland de konstaterade faktorerna kan framförallt följande nämnas:

- ökad användning av förundersökningsbegränsning
- minskat användande av förenklade utredningsförfaranden
- förändringar i brottsstrukturen (ökning av svårutredda offerbrott, minskning av lättutredda ingripandebrott)
- minskat fokus på ingripandebrott (framförallt trafikbrott).

Sedan 2013 har polisens möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning, vilket innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Denna möjlighet att effektivisera utredningsverksamheten har samtidigt fått effekten att färre ärenden redovisats till åklagare.

En annan faktor som bidragit till den minskade redovisningen av ärenden till åklagare är det över tid minskande användandet av förenklade utredningsförfaranden²¹. Minskningen av dessa började redan under 2011 och har därefter fortsatt. Användningen av förundersökningsanteckning upphörde helt under 2013.

Brottsstrukturen, det vill säga sammansättningen av olika typer av brott, förändras över tid. Under de senaste åren har det till exempel skett en mycket kraftig ökning av svårupplösta bedrägeribrott. Det har också varit ett minskat fokus på ingripandebrotten och då särskilt på trafikbrotten. Detta har bidragit till den minskande ärendeproduktionen.

Polisen har sedan en tid tillbaka också fokuserat på att höja kvaliteten i de brottsutredningar som genomförs. Lagföringskvoten har också ökat från 90,0 procent till 93,1 procent mellan 2011 och 2016. Det är därför troligt att den ökade kvaliteten i brottsutredningarna resulterat i en något mindre ärendeproduktion, då ärenden som tidigare redovisades nu istället läggs ned i större omfattning.

Antalet och andelen grova våldsbrott, till exempel dödligt våld med skjutvapen, som skett i samband med kriminella konflikter i storstadslänen har kontinuerligt ökat. Den här typen av brott tar stora utredningsresurser i anspråk och är mycket svårupplösta. Utredningsresurser har flyttats från andra verksamheter, främst mängdbrott, vilket har påverkat ärendeproduktionen. Dessutom har polisens organisation varit under ombildning. Tidigare erfarenheter från liknande omorganisationer inom svenska statliga myndigheter, polismyndigheter utomlands och andra stora organisationer visar att produktionsresultaten i regel försämras under reformfasen.

Polisens ärendevolymer m.m.

Polisen hanterar årligen mycket stora ärendevolymer. Varje år inkommer och avslutas drygt 1,2 miljoner ärenden²². I medeltal rör det sig dagligen om ca 3 500 in-skrivna ärenden. Alla dessa ärenden måste hanteras på ett eller annat sätt, vilket bland annat innebär att det dagligen fattas en rad beslut, till exempel att förundersökning ska inledas, att brottsutredning ska redovisats till åklagare eller att brottsutredningen ska läggas ned.

Inkomna, avslutade och öppna ärenden samt medelgenomströmningstider

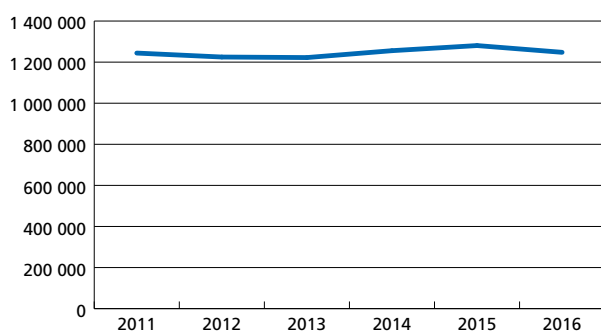
Inkomna ärenden

Antalet inkomna ärenden har totalt minskat något (- 32 892, - 2,6 %) jämfört med 2015 och uppgick 2016 till 1 247 747 ärenden. I en majoritet av brottskategorierna är förändringarna relativt små. I fyra brottskategorier har det dock skett förändringar som är värda att kommenteras. Dessa brottskategorier är *våldsbrott* och *bedrägeribrott m.m.* som ökat och *skadegörelsebrott* och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* som minskat.

21) Förundersökningsanteckning (RB 23:21, 3) och förenklad utredning (RB 23:22).

22) Avser ärenden där brott anmäls. Förvaltningsrättsliga ärenden ingår inte i denna redovisning. Dessa redovisas i avsnittet – *Förvaltningsrättsliga ärenden*.

Inkomna ärenden, 2011–2016, antal

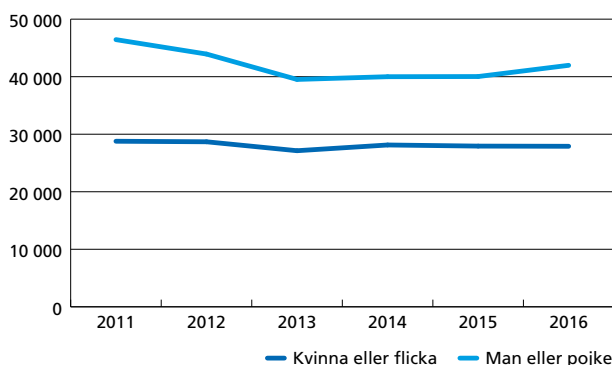

Antalet inkomna våldsbrottsärenden har ökat med 3,5 procent (+ 4 337) efter att sedan 2011 uppvisat en nedåtgående trend. De antalsmässigt största ökningarna omfattar mestadels olika typer av misshandelsbrott samt hot och förgripelse mot tjänsteman. De procentuellt största ökningarna omfattar försök till eller fullbordat mord eller dråp samt sexualbrott. Ökningen omfattar samtliga polisregioner utom Stockholm.

Misshandelsbrotten kan delas upp i olika kategorier, till exempel efter brottsoffrets kön (man eller pojke, kvinna eller flicka).

Under perioden 2011–2016 har antalet inkomna misshandelsärenden där brottet begåtts mot *kvinna eller flicka* legat på en relativt konstant nivå (ca 28 000 ärenden). Misshandelsbrotten som begåtts mot *man eller pojke* har däremot varierat under perioden. Den stora minskning av misshandelsbrott under 2012 och 2013 omfattade nästan uteslutande sådana som begåtts mot *man eller pojke* och detsamma gäller för den ökning som skedde under 2016. Ökningen omfattar alla ålderskategorier, men främst pojkar 15–17 år. I den kategorin har misshandelsbrotten ökat med 38,3 procent.

Inkomna ärenden, misshandel, per kön, 2011–2016, antal

Antalet inkomna *bedrägeribrottsärenden* har ökat (+ 8 623, + 5,8 %). Inflödet av *bedrägeribrottsärenden* var som högst under första halvåret och har därefter uppvisat en minskande trend. Ökningen omfattar framförallt brottscod 0901 – *bedrägeri, datorbedrägeri* som ökat mycket kraftigt (+ 15 783, + 33,1 %). Det rör sig i huvudsak om kort- och kreditköp i annans namn, det vill säga brottet har inletts med ett identitetsintrång, och omfattar 40 procent av alla inkomna *bedrägeribrottsä-*

renden. Ökningen de senaste åren har varit så stor att brottscod 0901 numera utgör den brottscod med flest inkomna ärenden (63 448) av alla, vilket motsvarar 5,1 procent av samtliga inkomna ärenden.

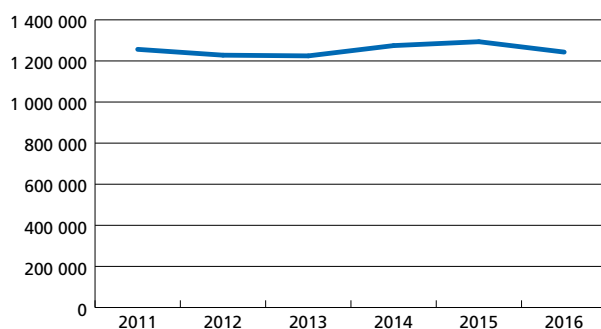
Antalet inkomna *skadegörelsebrottsärenden* har minskat kraftigt (- 24 324, - 13,6 %) och har återgått till mer normala nivåer efter den stora ökningen under 2015. Samtidigt är antalet anmälda brott oförändrat. Detta beror på att fler brott registrerats per ärende än normalt. Denna ökning har inträffat i polisregion Stockholm och omfattar brottscoderna 1205 – *Skadegörelse, mot stat, kommun, landsting (ej klotter)* och 1209 – *Skadegörelse, övrigt klotter*. Enligt uppgift från polisregion Stockholm beror detta på att ca 18 000 oinskrivna skadegörelsebrott som inträffat före 2016 inte kunde registreras förrän under januari–mars 2016. Liknande händelser inträffade även under 2015. Det är därför svårt att få en exakt uppfattning om utvecklingen för skadegörelsebrott över tid då inskrivningsdatum inte nödvändigtvis överensstämmer med när brottet har ägt rum.

Antalet inkomna *tillgreppsbrotsärenden (exkl. i butik)* har minskat (- 22 578, - 5,1 %). Minskningen omfattar samtliga polisregioner. Större minskningar avser bland annat *stöld av diesel och drivmedel, stöld, snatteri utan inbrott* och *stöld ur eller från motordrivet fordon, släpfordon och husvagn*.

Avslutade ärenden

Antalet *avslutade ärenden* har minskat med 3,9 procent (- 50 567) och uppgick 2016 till 1 243 050 avslutade ärenden. Minskningen omfattar en majoritet av brottscategorierna där *skadegörelsebrott* minskat mest (- 24 753, - 13,8 %).

Avslutade ärenden, 2011–2016, antal

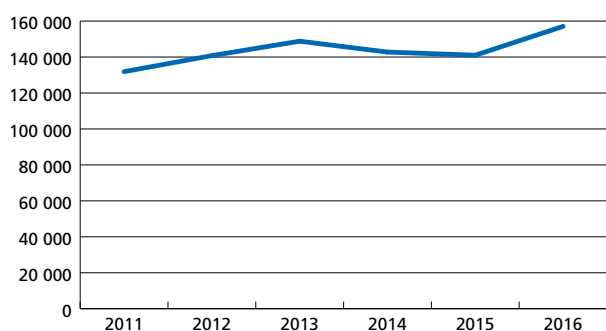

Öppna ärenden

Antalet öppna ärenden har ökat kraftigt (+ 16 046, + 11,4 %) och uppgick vid utgången av december 2016 till 157 050 öppna ärenden. Det totala antalet öppna ärenden vid utgången av 2016 är den högsta nivån vid samma tidpunkt under perioden 2011–2016.

Ärendebalanserna låg vid utgången av 2015 totalt sett inte på anmärkningsvärt höga nivåer. Däremot fanns det en viss ökning av antal och andel äldre öppna ärenden. Denna tendens förstärktes ytterligare under 2016.

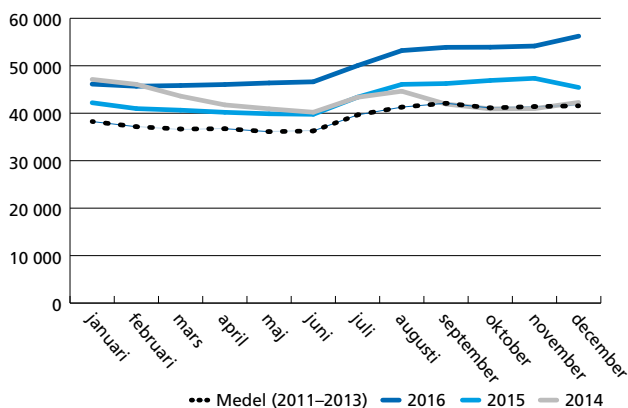
Öppna ärenden, utgången av december, 2011–2016, antal

Under 2016 ökade antalet öppna ärenden i samtliga tidsintervall. Ökningen av ärenden som varit öppna i 0–6 månader är dock relativt liten. De stora ökningarna har istället skett för öppna ärenden äldre än 6 månader. Öppna ärenden äldre än 6 månader har ökat med 23,8 procent (+ 10 812) och öppna ärenden äldre än 12 månader med 26,5 procent (+ 4 967).

Den pågående ökningen av öppna ärenden, och då framförallt ökningen av äldre öppna ärenden, påverkar troligen utredningsresultatet negativt. Detta beror på att möjligheten att redovisa ett ärende generellt minskar ju äldre ärendet blir.

Öppna ärenden äldre än 6 månader, per månad, 2011–2016, antal

Ökningen av antalet och andelen äldre öppna ärenden är också problematisk då den är generell för flertalet av brottskategorierna. Utvecklingen är dock särskilt problematisk inom brottskategorin *våldsbrott* och ingripandebrotten *narkotikabrott*, *trafikbrott* och *tillgrepp i butik*. I dessa brottskategorier har antalet öppna ärenden äldre än 6 månader ökat mycket kraftigt under det senaste året. Ingripandebrotten har normalt en hög utredningsandel, vilket gör att de växande ärendebalanserna troligen har en negativ påverkan på utredningsresultatet inte bara för respektive brottskategori, utan även totalt.

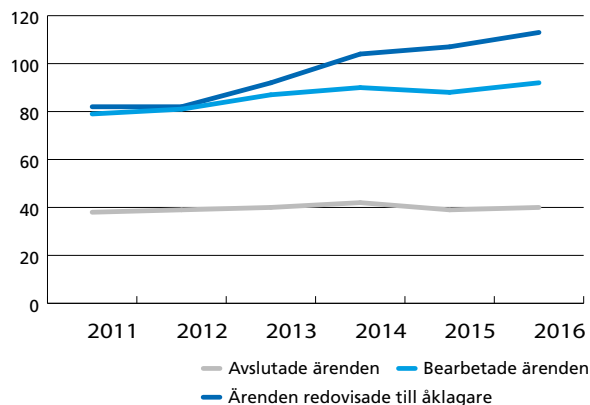
Medelgenomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för avslutade ärenden har under perioden 2011–2016 legat på knappt 40 dagar.

Sammantaget och i medeltal har det alltså tagit ungefär lika lång tid att hantera de olika typerna av avslutade ärenden.

Detta innebär dock inte att alla typer av avslutade ärenden hanteras lika snabbt. Bearbetade ärenden består dels av ärenden som lagts ned efter det att förundersökning inletts, dels av ärenden som redovisats till åklagare. Sedan 2012 har medelgenomströmningstiden för bearbetade ärenden uppvisat en ökande trend²³. Under samma period har också medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare ökat kraftigt.

Medelgenomströmningstider, 2011–2016, antal dagar

När antalet färskt öppna ärenden minskar och antalet äldre öppna ärenden ökar, minskar normalt också medelgenomströmningstiderna. Detta beror på att fler färskt öppna ärenden och färre äldre öppna ärenden avslutas. För närvarande finns det dock en ökande trend för medelgenomströmningstiden avseende både bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare.

Slutsatsen är att medelgenomströmningstiden har ökat för ärenden där man inlett förundersökning. Detta oavsett om de redovisats till åklagare eller inte. Samtidigt har utredningsverksamheten under perioden i snabbare takt än tidigare lagt ned ärenden som man bedömt inte kunna redovisas till åklagare. Detta oavsett om förundersökning inletts eller inte.

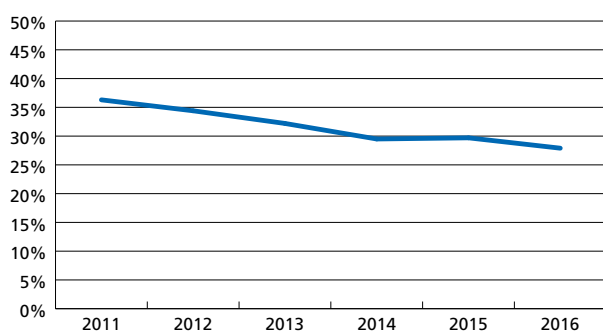
Utredningsandel, ärenden redovisade till åklagare, bearbetade ärenden m.m.

Utredningsandel

Under perioden 2011–2016 har utredningsandelen minskat från att inledningsvis ligga på ca 36 procent till att under de två senaste åren minska till 28–30 procent. Under 2016 har utredningsandelen minskat från 29,7 procent till 27,9 procent jämfört med 2015.

²³ Den högre nivån för samtliga medelgenomströmningstider under 2014 förklaras av stora redovisningar till åklagare av äldre bedrägeribrottsärenden i nuvarande polisregion Syd.

Utredningsandel, 2011–2016, %

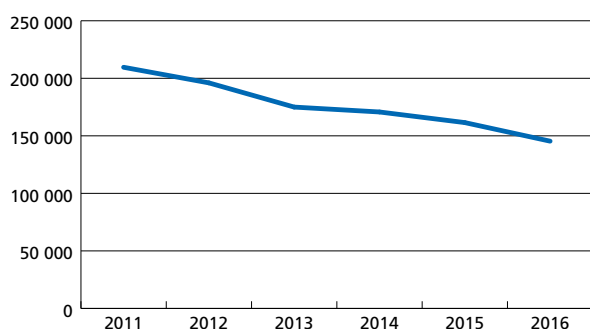
Förändringarna inom de olika brottskategorierna är för flera av dem relativt små. De största minskningarna har inträffat i brottskategorierna *bedrägeribrott m.m.* (- 31,5 %), *övriga brott mot person* (- 18,8 %), *skadegörelsebrott* (- 11,2 %) och *våldsbrott* (-8,0 %).

För polisregionerna är förändringarna varierande. Den största minskningen har skett i polisregion Mitt (- 12,2 procent). Denna minskning beror på att polisregion Mitt redovisade mycket stora mängder bedrägeribrottsärenden i december 2015. I övrigt ligger minskningarna på ungefär samma nivå utom för polisregion Öst där utredningsandelen ökat med 3,5 procent. Denna ökning beror i huvudsak på en stor redovisning av bedrägeribrottsärenden till åklagare i november 2016.

Ärenden redovisade till åklagare

Antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat (- 16 140, - 10,0 %) och uppgick 2016 till 145 365 ärenden. Minskningen omfattar samtliga brottskategorier. Den största minskningen har inträffat i brottskategorin *bedrägeribrott m.m.* som minskat med 40,5 procent (- 5 673). Detta beror till viss del på att det under 2015 gjordes flera mycket stora redovisningar av ärenden till åklagare.

Ärenden redovisade till åklagare, 2011–2016, antal

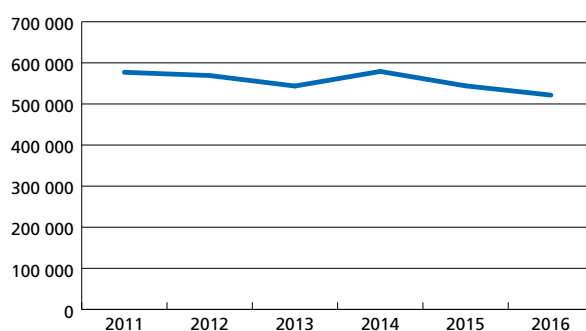
Ärenden som redovisas till åklagare innehåller minst ett brott och minst en brottsmisstanke. En av flera möjliga orsaker till att antalet ärenden redovisade till åklagare minskat skulle kunna vara att det över tid redovisas fler brottsmisstankar per ärende. Enligt uppgifter från Åklagarmyndigheten har dock antalet brottsmisstankar som polisen levererat till åklagaren minskat från 395 937 till

365 854 mellan 2015 och 2016, det vill säga en minskning på 7,6 procent. Antalet brottsmisstankar per ärende är därför 2,5 båda åren. Detta motsäger att de ärenden polisen redovisat till åklagare innehållit fler brottsmisstankar än tidigare.

Bearbetade ärenden

De bearbetade ärendena har minskat (- 22 503, - 4,1 %) och uppgick 2016 till 521 516 bearbetade ärenden. Minskningen omfattar inte samtliga, men en majoritet av brottskategorierna. Brottskategorierna *bedrägeribrott m.m.* och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* är de som minskat mest.

Bearbetade ärenden, 2011–2016, antal

Förundersökningsbegränsning

Förundersökningsbegränsning²⁴ innebär att en förundersökning kan läggas ned och att brottet inte utreds eller inte utreds färdigt, även om det finns en misstänkt person. När polisen förundersökningsbegränsar ett brott beror det oftast på att den misstänkte nyligen dömts för annan brottslighet, eller är misstänkt för andra brott och att ytterligare utredning eller dom inte påverkar straffet. En individuell bedömning görs alltid där man tar hänsyn till bland annat brottets art, straffvärde och den misstänktes risk för återfall i brott.

Genom att utnyttja förundersökningsbegränsning tidigt i rättskedjan kan resurser sparas och ägnas åt annan brottsutredande verksamhet. Om dessa brott inte förundersökningsbegränsas hos polisen är det troligt att Åklagarmyndigheten i ett senare skede fattar beslut om åtalsunderlåtelse.

Förändringar av antalet förundersökningsbegränsade ärenden kan påverka antalet ärenden som redovisas till åklagare. Om polisens användning ökar kan detta innebära att färre ärenden redovisas till åklagare. Av samtliga avslutade ärenden har 2 procent lagts ned med beslut om förundersökningsbegränsning. Andelen var densamma föregående år. Andelen varierar för brottskategorierna från 1 procent (*skadegörelsebrott* och *tillgreppsbrott exkl. i butik*) upp till 10 procent (*tillgrepp i butik*).

Beslut om förundersökningsbegränsning fattas dock

²⁴ Sedan 1 januari 2013 har polisen möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning i vissa fall. Tidigare var det alltid en åklagare som fattade detta beslut.

inte för ärenden, utan för enskilda brott. Ett ärende kan innehålla flera brott. Om endast ett av flera brott i ett ärende förundersökningsbegränsas registreras inte hela ärendet som förundersökningsbegränsat. I dagsläget finns det inom polisen inte tillgång till uppgifter om förundersökningsbegränsning per brott. Den faktiska användningen av förundersökningsbegränsning är därför högre än vad som redovisas här.²⁵ Detta framgår också av Brås *Rättsväsendets förutsättningar att personupplara brott* (Brå 2016:23).

Förundersökningsandel

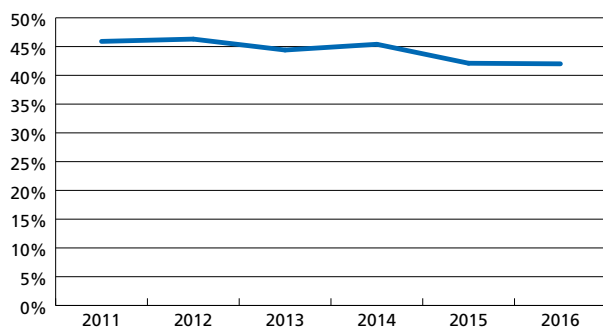
Ett inkommet ärende kan innehålla ett eller flera brott. I medeltal går det ungefär 1,2 brott på varje inkommet ärende. Under 2016 anmäldes det ca 1 548 000 brott. Förundersökning inleds dock inte för samtliga anmälda brott.

När förundersökning ska inledas regleras i rättegångsbalken (RB).

RB 23 kap. 1 §. lyder: "Förundersökning skall inledas så snart det på grund av en angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats. Förundersökning behöver dock inte inledas, om det är uppenbart att brottet inte går att utreda. Att förundersökning inte behöver inledas i vissa fall följer av 4 a § och 22 §."

Det dominerande skälet till att förundersökning inte inleds är att Polismyndighetens eller Åklagarmyndighetens förundersökningsledare gör bedömningen att det "är uppenbart att brottet inte går att utreda". Det finns också andra skäl, som till exempel att den anmälda gärningen inte är ett brott.

Förundersökningsandel, 2011–2016, %

Andelen ärenden för vilka det inletts förundersökning var oförändrad under 2016. Under perioden 2011–2014 har *förundersökningsandelen*²⁶ i medeltal legat på 45,5 procent. Sedan dess har den minskat och under 2016

uppgick den till 42,0 procent. Sedan 2014 har de relativt sett största minskningarna skett för brottskategorierna *bedrägeribrott m.m.* och *skadegörelsebrott*. Sedan föregående år är det brottskategorierna *bedrägeribrott m.m.* som minskat mest.

Att förundersökningsandelen minskat för *skadegörelsebrott* och *bedrägeribrott m.m.* beror till största delen på att brottsstrukturen förändrats inom brottskategorierna. För skadegörelsebrotten (klotter) har det under både 2015 och 2016 inkommit stora mängder klotterärenden i "klump" som omfattar brott som inträffat tidigare och ibland långt tidigare än vid anmälningstillfällena. Dessa brott saknar i stor omfattning utredningsbar information. För bedrägeribrotten beror det på den mycket stora ökningen av inkomna ärenden på brottskod 0901 (*bedrägeri, datorbedrägeri*). Denna brottskod omfattar i huvudsak kort- och kreditköp i annans namn vilka även de är mycket svårutredda. Detta då bevisningen i många fall inte finns tillgänglig för polisen, till exempel för att den finns utomlands. Sammantaget gör det här att andelen skadegörelse- och bedrägeribrott för vilka det inletts förundersökning totalt minskat.

I vilken utsträckning förundersökning inleds varierar beroende på typ av brott²⁷ (ingripandebrott samt offerbrott med eller utan interaktion) eller brottskategori. Brottskategorierna med lägst förundersökningsandel är *skadegörelsebrott* och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* som ligger på ca 11 procent respektive ca 21 procent. Dessa är båda så kallade offerbrott utan interaktion. Under 2016 är de också de brottskategorier med flest respektive tredje flest inkomna ärenden, vilket innebär att de har en stor påverkan på den totala andelen förundersökningar som inleds. De två brottskategorier med högst förundersökningsandel är narkotikabrott och trafikbrott²⁸ som ligger på 98–99 procent. Båda dessa är så kallade ingripandebrott.

Lagföringskvot

Lagföringskvoten är oförändrad och ligger på 93,1 procent. Den effektiva lagföringskvoten har dock ökat, från 86,0 till 87,3 procent. Detta indikerar att kvaliteten i de ärenden som redovisats till åklagare är relativt oförändrad.

Lagföringskvoten har ökat eller är i stort oförändrad för flertalet brottskategorier. Lagföringskvoten för *bedrägeribrott m.m.* har dock minskat något. För polisregionerna är förändringarna i de flesta fall marginella. Lagföringskvoten för polisregion Öst har dock ökat något och för polisregion Mitt minskat något. Spridningen av lagföringskvoten mellan polisregionerna är relativt liten och ligger mellan 91 och 95 procent.

Lagföringskvoten för ingripandebrotten (*narkotikabrott, vissa trafikbrott, tillgrepp i butik* och vissa övriga *specialstraffrättsliga brott*) ligger på en mycket hög nivå, 93–97 procent. Polismyndigheten gör bedömningen att

25) Rapport 2015:17 – Utveckling av förundersökningsbegränsning 2006–2014, Delrapport inom uppdraget Resultatutveckling avseende utredning och lagföring (Brottsförebyggande rådet).

26) Förundersökningsandel: Andel avslutade ärenden med inledd förundersökning av totalt avslutade ärenden.

27) Se avsnitt *Centrala begrepp* för mer information om ingripande- och offerbrott.

28) Detta gäller i huvudsak trafikbrott enligt trafikbrottslagen (1951:649).

lagföringskvoten för dessa brottskategorier ligger på en nivå som uppfyller målet om att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på kvalitet och att det därför inte är resurseffektivt att försöka öka kvoten ytterligare.

Den effektiva lagföringskvoten har ökat relativt mycket under 2016. Detta beror på att Åklagarmyndigheten fattat betydligt färre beslut om åtalsunderlåtelse än under 2015, vilket i sin tur kan beror på en ökad användning av förundersökningsbegränsning inom polisen.

Särskild redovisning

Detta avsnitt omfattar tre brottskategorier, *våldsbrott*, *trafikbrott* och *bedrägeribrott m.m.*, för vilka en särskild resultatanalys har genomförts. Skälet till den särskilda analysen är att utvecklingen inom dessa brottskategorier har en stor påverkan på det samlade utredningsresultatet.

Brottskategorin *våldsbrott* är högprioriterad både i samhället och inom polisen. Detta gäller både det brottsförebyggande (BF) och det brottsutredande arbetet (UL). Våldsbrott har dock haft en negativ resultatutveckling under de sex senaste åren. Resultatanalysen har därför haft syftet att identifiera möjliga förklaringar till denna utveckling.

Även brottskategorin *trafikbrott* har haft en negativ resultatutveckling under de senaste åren. Det beror till viss del på att polisen minskat sin aktivitet inom vissa delar av trafiksäkerhetsarbetet. Den minskade aktiviteten kan långsiktigt komma att påverka trafiksäkerheten för medborgarna och försämra möjligheten att uppnå målet om att antalet skadade och dödade i trafiken ska minska. Resultatanalysen beskriver därför närmare utvecklingen för de trafikbrott som utgör så kallade ingripandebrott och även i detta fall är syftet att identifiera möjliga förklaringar till utvecklingen.

Brottskategorin *bedrägeribrott m.m.* uppvisar under de sex senaste åren en mycket stor volymökning och även stora förändringar av brottsstrukturen. Resultatanalysen belyser det faktum att den rådande problematiken inte kan utredas bort, utan den kan ytterst påverkas genom ett brottsförebyggande arbete som inte bara involverar polisen utan även andra samhällsaktörer som näringslivet, den finansiella sektorn, olika myndigheter samt den politiska nivån.

Avsnittet omfattar även en redovisning av fokusområden som finns i polisens verksamhetsplan för 2016: *brott i nära relation, våld mot barn och våldtäkter*.

Våldsbrott

Bakgrund

Våldsbrott är, som nämnts ovan, en högprioriterad brottskategori. Under 2016 har exempelvis 40 procent av all redovisad tid för verksamhetsgrenarna BF och UL redovisats på brottskategorin våldsbrott. Detta är en ökning med 5 procentenheter sedan 2011. Även om antalet inkomna våldsbrottsärenden ökat något under 2016 har de under perioden 2011–2016 uppvisat en svagt minskande trend samtidigt som utredningsresulta-

tet²⁹ försämrats mycket kraftigt. Den negativa utvecklingen för utredningsresultatet har fortsatt även under 2016.

Denna resultatanalys fokuserar därför primärt på resultatutvecklingen under de sex senaste åren istället för på en ettårig resultatförändring. Syftet med analysen är att identifiera möjliga bakomliggande orsaker som kan härledas ur ärendestatistiken.

Avgränsning

Brottskategorin våldsbrott består av brottskoder från fem olika kapitel i brottsbalken (BrB)

- Kap. 3 – Brott mot liv och hälsa (mord, dråp, misshandel med dödlig utgång samt barndråp, misshandel m.m.)
- Kap. 4 – Brott mot fred och frihet (hot och olika typer av fridskränkning)
- Kap. 6 – Sexualbrott (försök till och fullbordad våldtäkt)
- Kap. 8 – Stöld, rån och andra tillgreppsbrott (rån)
- Kap. 17 – Brott mot allmän verksamhet m.m. (våld och hot mot tjänsteman)

Volymmässigt dominerar brottskoderna som hör till kapitel 3 och 4. Under perioden 2011–2016 omfattar de ca 85 procent³⁰ av samtliga inkomna ärenden i brottskategorin. Det innebär att det i huvudsak är utvecklingen inom dessa två kapitel i brottsbalken som styr ärende- och resultatutvecklingen för hela brottskategorin. Resultatanalysen nedan begränsas därför primärt till dessa kapitel i brottsbalken.

Resultatanalys

Ärendeflödet totalt

Sedan 2011 har antalet inkomna våldsbrottsärenden minskat med 5,2 procent. När den anmälda våldsbrottsligheten minskar är det också naturligt att redovisningen av ärenden till åklagare minskar. Problemet är dock att ärenderedovisningen har minskat i en mycket större omfattning än inflödet. Under perioden 2011–2016 har antalet ärenden redovisade till åklagare minskat med 36,3 procent.

Samtidigt som ärendeproduktionen minskat har antalet nedlagda ärenden ökat. Utöver detta har också antalet öppna ärenden ökat kraftigt under 2016. Medelgenomströmningstiderna har varit relativt stabila för avslutade och bearbetade ärenden under perioden. Sedan 2012 har dock medelgenomströmningstiden ökat kraftigt för ärenden redovisade till åklagare (+ 22,4 %).

3 kap. BrB

Antalet inkomna misshandelsärenden har minskat med 6,9 procent sedan 2011. Minskningen inträffade framförallt under 2012 och 2013. Det finns två mycket tydliga mönster i inflödet. Antalet inkomna misshandelsärenden som inträffat *inomhus*, där brottsoffret är en *kvinn*a eller *flicka* och där gärningspersonen är *bekant*

29) Gäller ärendeproduktionen i olika perspektiv, dvs. antal ärenden redovisade till åklagare och utredningsandel.

30) Kap. 3: 54 procent; kap. 4: 30 procent; kap. 6: 4 procent; kap. 8: 6 procent; kap. 17: 6 procent.

med offret eller i nära relation, har varit relativt oförändrat under perioden 2011–2016. Däremot har antalet inkomna misshandelsärenden som inträffat *utomhus*, där brottsoffret är en *man eller pojke* och där gärningspersonen är *obekant med offret* minskat. Under 2016 har dock misshandelsbrotten ökat igen och då främst bland *man eller pojke* i åldersintervallet 15–17 år.

Antalet misshandelsärenden redovisade till åklagare har minskat med 40,9 procent sedan 2011 och utredningsandelen med 32,5 procent. Minskningen tog fart under 2012 och är mycket kraftig. Den är dock större för de misshandelsbrott som inträffat *utomhus*, där brottsoffret är en *man eller pojke* och där gärningspersonen är *obekant med offret* än vad den är för misshandelsbrott som inträffat *inomhus*, där brottsoffret är en *kvinnor eller flicka* och där gärningspersonen är *bekant med offret eller i nära relation*.

Vad gäller förundersökningsandelen så har den framförallt minskat när misshandelsbrotten inträffat *utomhus* och när gärningspersonen varit *obekant med offret*.

Antalet öppna ärenden har generellt ökat sedan 2013. Det är också viktigt att notera att antalet öppna ärenden ökat kraftigt (+ 67,7 %) sedan 2011 för brottsgruppen *försök till eller fullbordat mord eller dråp*. Ökningen är betydligt större i de tre storstadsregionerna (Stockholm, Väst och Syd) än i övriga polisregioner vilket högst troligt beror på den ökande mängden våldsbrott med skjutvapen i samband med kriminella konflikter i dessa län.

4 kap. BrB

Inflödet av olaga hot, det brott som dominerar inom 4 kap. BrB har varit oförändrat under större delen av perioden, men ökat något under 2016. Samtidigt har antalet ärenden till åklagare minskat med 31,8 procent och utredningsandelen minskat med 27,6 procent. Förundersökningsandelen har minskat med 2,6 procent. Antalet öppna ärenden ökade svagt till och med 2015. Under 2016 har de dock ökat kraftigt (+ 12,6 %).

Möjliga förklaringar till resultatutvecklingen

De delar av utredningsresultatet som avser ärendeproduktionen, det vill säga utredningsandel och antal ärenden redovisade till åklagare, har kraftigt försämrats under de sex senaste åren. Det finns därför anledning att identifiera möjliga förklaringar till denna försämring.

Identifiering av möjliga förklaringar till resultatutvecklingen

Med stöd av den ärendestatistik som redovisats ovan har fyra huvudsakliga möjliga förklaringar till resultatutvecklingen identifierats:

- förändrat inflöde
- förändrad utredningsbarhet
- förändrade bevis- och kvalitetskrav
- förändrad resursprioritering.

Förändrat inflöde

Antalet inkomna ärenden har minskat under perioden 2011–2016. Det är svårt att svara på varför den anmälda

och även faktiska våldsbrottsligheten har minskat under senare år. Detta är dock en trend i hela västvärlden.

Exempel på förklaringar som förts fram är ökad social kontroll och demografiförändringar. Det går heller inte att utesluta att polisens prioriterade brottsförebyggande arbete mot exempelvis våld i offentlig miljö i samverkan med andra offentliga och privata aktörer har bidragit till denna utveckling. Utvecklingen är positiv och ligger i linje med ett av de övergripande målen för kriminalpolitiken – att minska brottsligheten.

Tidigare har det funnits ett starkt positivt samband³¹ mellan in- och utflöde i brottskategorin våldsbrott. Detta innebär att när inflödet ökar då ökar också utflödet och vice versa. Detta beror på att andelen brott som kan klaras upp i en stabil process är ungefär densamma oavsett om inflödet ökar eller minskar. Under perioden 2011–2016 har dock utflödet minskat i betydligt större omfattning än inflödet. Detta indikerar att det tidigare förhållandet förändrats samt att förändringen beror på en systematisk snarare än en slumpmässig variation.³²

Jämfört med de nivåer som fanns 2011 är det framförallt inflödet av misshandelsbrott och då särskilt *misshandelsbrott där gärningspersonen är obekant med offret* som minskat.

Det minskade inflödet förklarar troligen endast en mindre del av den minskade redovisningen av ärenden till åklagare.

Förändrad utredningsbarhet

Utredningsbarheten har minskat något sedan 2011 och framförallt minskade den mellan 2012 och 2013. Den minskade utredningsbarheten kan framförallt kopplas till *misshandelsbrott som inträffat utomhus och där gärningspersonen är obekant med offret, olaga hot och rån*. Utredningsbarheten för sexualbrott har däremot ökat.

För att ett brott ska kunna klaras upp krävs normalt att brottsanmälan innehåller information av sådan art, till exempel en misstänkt person, att det möjliggör en utredning. Begreppet utredningsbarhet kan därför i allt väsentligt likställas med brottsanmälan innehåll och kvalitet³³. I denna resultatanalys mäts eller uppskattas utredningsbarheten genom en indikator – förundersökningsandel – som beskriver i vilken omfattning förundersökning inletts i de ärenden som avslutats.

Orsaken till att utredningsbarheten, det vill säga andelen ärenden för vilka det inletts förundersökning, minskat bedöms till stor del vara att brottsstrukturen har förändrats. Med förändrad brottsstruktur avses en förändring i fördelningen mellan så kallade *lättoppklarade* och *svåruppklarade* brott. Denna fördelning har tidigare varit relativt stabil över tid. Den minskade utredningsbarheten indikerar att andelen svåruppklarade brott ökat, vilket har lett till att förundersökning inletts i färre ärenden.

31) När en ökning i den ena variabeln sammanfaller med en ökning i den andra variabeln är sambandet positivt. Detta gäller även om en minskning i den ena variabeln sammanfaller med en minskning i den andra variabeln.

32) Mätningar för bättre styrning (Innovationsrådet, 2013).

33) PM – Högre uppkläring av mängdbrotten (Persson, Leif GW, 2005).

Att andelen svårupplärdade brott bedöms ha ökat antas kunna bero på en kombination av externa och interna faktorer. Enligt Brå har det skett en allmänt minskad tolerans mot att utsättas för brott, vilket inbegriper *misshandelsbrott där gärningspersonen är obekant med offret* och *olaga hot*. Det är troligt att detta leder till att en större andel mindre allvarliga och mer svårupplärdade brott anmäls.

Polisen bedriver också ett aktivt arbete med att förebygga våld i offentlig miljö, till exempel vid så kallade hot spots³⁴. Detta kan dels leda till att lättupplärdade brott (främst misshandelsbrott) förebyggs i större utsträckning, dels att benägenheten att ta upp anmälan för mindre allvarliga, men svårupplärdade brott har ökat. Ytterligare en faktor som främst kan kopplas till *olaga hot* är den tekniska utvecklingen, framför allt inom olika typer av sociala medier. Även här kan konsekvensen vara att en större andel svårupplärdade brott anmäls.

Den minskade utredningsbarheten förklarar troligen en del av den minskade redovisningen av ärenden till åklagare.

Våldsbrott är en brottskategori där förundersökning inleds i en stor andel ärenden, bland annat på grund av brottslighetens allvarliga art och av utredningstekniska skäl. Om brottsstrukturen förändras påverkar detta inte bara utredningsbarheten. Det är högst troligt att en ökande andel svårupplärdade brott även återfinns bland de ärenden där förundersökning inleds. En förändrad brottstruktur leder i detta fall inte bara till att färre förundersökningar inleds utan även till att andelen svårupplärdade brott ökar bland de ärenden där förundersökning inleds. Även detta kan leda till att färre ärenden redovisas till åklagare. Det har inte gått att uppskatta hur stor del av det minskade utflödet som beror på förändrad brottsstruktur i de ärenden där förundersökning inleddes.

En *förändrad utredningsbarhet* bedöms dock inte bara vara en möjlig förklaring till en del av den minskade ärenderedovisningen, utan bedöms med stor sannolikhet ha haft en faktisk påverkan.

Förändrade bevis- och kvalitetskrav

Inom polisen uppges det återkommande att bevis- och kvalitetskraven på brottsutredningar ökat. Kraven uppges dels komma från Åklagarmyndigheten och domstolar, dels från polisen internt som en följd av att lagföringskvoten, som är ett kvalitetsmått, används som resultatindikator.

Den polisiära förundersökningsledaren ska normalt endast redovisa ärenden till åklagare när det på goda grunder kan förväntas att åklagaren kommer fatta ett positivt åtalsbeslut³⁵. Polisregionerna för dock i olika omfattning kvalitetsdialoger med respektive åklagarkammare. Lagföringskvoten för våldsbrott är relativt hög (ca 87 %), men det fattas ändå negativa lagföringsbeslut för ett betydande antal redovisade ärenden.

Kvalitetsdialogerna kan få konsekvensen att polisen i mindre omfattning än tidigare redovisar ärenden för vilka Åklagarmyndigheten skulle fattat ett negativt lagföringsbeslut. Det här leder till att färre ärenden redovisas, men de ärenden som redovisas håller en högre kvalitet.

Ökade eller snarare breddade bevis- eller kvalitetskrav kan också omfatta brottsutredningens innehåll (t.ex. teknisk bevisning som telefonlistor och dna) och format (t.ex. presentationsmaterial) kopplat till förundersökning och domstolsförhandlingar. I polisens mängdbrottsuppföljning och i den resultatbedömningsmodell som för närvarande används för bedömning av utredningsresultatet i delrapporter och årsredovisning spelar lagföringskvot och effektiv lagföringskvot en framträdande roll. Detta bör leda till att polisregionerna prioriterar brottsutredningarnas kvalitet i större omfattning än tidigare. Ökade eller breddade interna och externa kvalitetskrav kan få konsekvensen att förundersökningarna i medeltal tar längre tid vilket kan innebära att färre ärenden redovisas till åklagare.

Lagföringskvoten har ökat mellan 2011 och 2016, både för polisledda och åklagarledda förundersökningar samt totalt. Kvaliteten i de ärenden som redovisas till åklagare har alltså ökat. Det är därför troligt att *förändrade bevis- och kvalitetskrav*, och då framförallt interna kvalitetskrav, är en förklaring till en del av den minskade ärenderedovisningen.

Förändrad resursprioritering

När det sker omprioriteringar av utredningsresurser mellan olika typer av våldsbrott och brottsutredningar av olika svårighetsgrad kan utflödet påverkas. Omprioriteringar av utredningsresurser kan ske av olika anledningar, till exempel på grund av att brottsstrukturen förändras eller på grund av att det både externt, till exempel genom regeringsuppdrag, och internt fattas beslut om att vissa brottstyper eller brottsutredningar ska prioriteras.

Generellt kan sägas att när svårupplärdade brott utreds är de mer resurskrävande än de lättupplärdade. Detta innebär att om polisen har att hantera fler svårupplärdade och färre lättupplärdade brott kommer också färre ärenden att redovisas till åklagare.

Bedömningen är att utredningsbarheten och därmed också brottsstrukturen förändrats inom brottskategorin våldsbrott och detta antas kunna ha lett till en förändrad resursprioritering. Ett exempel på detta är att de grova våldsbrott som har begåtts under senare år också kan ha lett till mer omfattande och resurskrävande utredningar. En indikator på detta, som kan kopplas till både förändrade kvalitetskrav och förändrad resursprioritering, är att medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare ökat från 118 dagar 2011 till 144 dagar 2016 för våldsbrott. En annan indikator är den stora ökningen av öppna ärenden avseende försök till eller fullbordat mord eller dråp.

En *förändrad resursprioritering* är en förklaring till att antalet ärenden redovisade till åklagare minskat.

34) Koncentration av brottslighet till specifika platser.

35) Riksåklagarens riktlinjer RÅR 2010:1.

Slutsats

Ovanstående fyra möjliga förklaringar till den minskade ärendeproduktionen är sådana som kan härledas ur ärendestatistik. Bedömningen är att de förklarar en inte obetydlig del av den minskade ärendeproduktionen. Det finns troligtvis fler förklaringar av intern karaktär som kan kopplas till områden som till exempel förundersökningsledar- och utredarkompetens, arbetsprocesser, arbetsmetoder samt arbetsmiljö och på senare år även polisens omorganisation med de organisatoriska och personella förändringar som pågår och redan genomförts. Dessa har dock inte behandlats i denna analys.

Trafikbrott

Bakgrund

Polisens utredningsstöd (Pust) driftsattes 2011. Trafikbrott var då en av ett fåtal brottskategorier som kunde hanteras i utredningsstödet. Inledningsvis omfattades endast ett mindre antal trafikbrottskoder. I samband med ett plattformbyte i Pust inleddes en pilotdrift i juni 2013 och därefter ökade successivt antalet polismyndigheter som kunde använda Pust för att hantera samtliga trafikbrottsärenden.

Som en följd av RIF-anpassning i samband med plattformbytet i Pust blev det endast möjligt att registrera brottskoder tillhörande *Trafikbrottslagen (1951:649)*, *Övriga trafikbrott med fängelse i straffskalan* och *Sjölagen (1994:1009)*. Beslut fattades att trafikbrottsärenden tillhörande övriga trafikbrottskoder³⁶ i stället skulle registreras på brottskod 9001³⁷ som ingår i brottskategorin *övriga specialstraffrättsliga brott*.

Den nya plattformens funktionalitet hade dock brister avseende både teknik och användarvänlighet. Rikspolischefen beslutade därför den 20 februari 2014 att Pust skulle avvecklas under 2014. Avvecklingen genomfördes och under senare delen av 2014 återgick registreringen av trafikbrottsärenden gradvis till i stort sett ursprungliga rutiner.

Under den period den nya plattformen var i drift var det därför inte möjligt att fullt ut registrera trafikbrottsärenden under brottskategorin trafikbrott. Detta har försvårat möjligheten att följa upp och analysera utredningsresultatet. Trots dessa svårigheter är det uppenbart att resultatet försämrats under de senaste åren jämfört med 2012 och tidigare.

Avgränsningar

Då registreringen av trafikbrottsärenden sedan slutet av 2014 i stort sett återgått till ursprungliga rutiner är det därför möjligt att jämföra utfallen för 2015 och 2016 med tiden före driftsättningen av den sista Pust-plattformen, det vill säga 2011 och 2012. Åren 2013 och 2014 har därför exkluderats ur resultatanalysen.

Trafikbrott beskrivs ofta som ett så kallat ingripande brott. Alla brottskoder som hör till brottskategorin

trafikbrott kan dock inte karaktäriseras som ingripande brott. Exempel på detta är brottskod 3006 (*smitning*) och 3112 (*smitning, parkeringsskada*). Brottskoder som inte utgör ingripande brott har därför exkluderats från denna redovisning. Brottskategorin består också av ett antal brottskoder med mycket små volymer vilka endast har marginell påverkan på det totala resultatet. Även dessa brottskoder har exkluderats.

Resultatanalysen omfattar därför följande brottskoder:³⁸

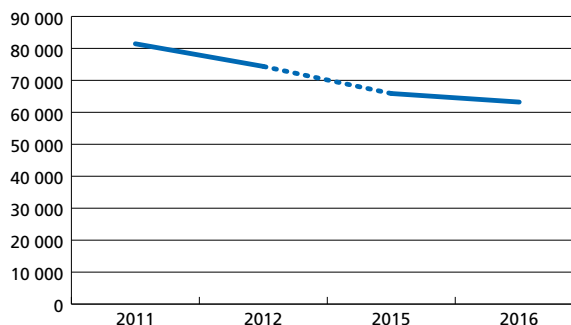
- 3002 – Olovlig körning, grov olovlig körning
- 3005 – Rattfylleri, grovt rattfylleri
- 3070 – Rattfylleri under påverkan av narkotika
- 3101 – Vårdslöshet i trafik
- 3111 – Beteendebrott i trafiken
- 3141 – Hastighetsöverträdelse på väg
- 3151 – Bilbältesbrott
- 3171 – Övriga vägtrafikbrott mot trafikförordningen, fordonförordningen m.fl. där endast böter ingår i straffskalan

Resultatanalys

Kraftig minskning av polisens aktivitet

Antalet inkomna ärenden har mellan åren 2011 och 2016 minskat med 22,4 procent (- 18 239) och uppgick 2016 till 63 205 inkomna ärenden. De anmälda brotten har samtidigt minskat med 24,0 procent (- 28 631).

Inkomna ärenden, 2011–2012 och 2015–2016, antal

Denna kraftiga minskning av ingripande brotten beror delvis på polisens minskade aktivitet inom trafikbrottsområdet.

Att aktiviteten minskat framgår också av att antalet utfärdade ordningsböter minskat med 52 procent mellan åren 2011 och 2016 (från 293 000 till 142 000), och att antalet alkoholutandningsprov under samma period minskat med 65 procent (från 2 740 000 till 963 000). De tre typer av ordningsböter som minskat mest är *brott mot hastighetsbestämmelser*, *bilbälte* och *beteendebrott* vilket motsvarar brottskoderna 3111, 3141 och 3151.

Målet för polisens trafiksäkerhetsarbete har sedan länge varit att antalet skadade och döda i trafiken ska minska. För att uppnå detta mål har polisen tidigare bland annat använt sig av kvantitativa nivåer för hur

36) Brottskod: 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3171, 3202, 3204 och 3291.

37) Brottskod 9001: Används för bötesbrott eller andra brott som inte tagits upp i denna förteckning men som omfattas av anmälnings- och misstankerutinen.

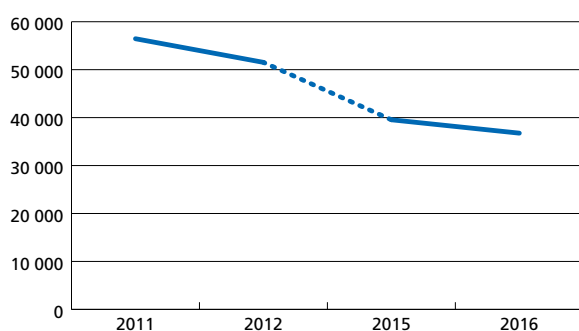
38) Dessa brottskoder omfattar knappt hälften av de inkomna ärendena i brottskategorin.

många alkoholutredningsprover som ska genomföras per år. Den minskade aktiviteten inom polisen sammanfaller i tid med borttagandet av dessa kvantitativa nivåer i *Polisens planeringsförutsättningar för 2012–2014*.

Mycket kraftig minskning av ärenden redovisade till åklagare

Ett minskat inflöde av ingripandebrott innebär också att utflödet minskar. Antalet ärenden redovisade till åklagare har dock minskat i betydligt större omfattning än vad som kan motiveras av det minskade inflödet. Mellan 2011 och 2016 har antalet ärenden redovisade till åklagare minskat med 34,9 procent (-19 696) och uppgick 2016 till 36 757 ärenden redovisade till åklagare.

Ärenden redovisade till åklagare, 2011–2012 och 2015–2016, antal

En faktor som bidragit till den minskade redovisningen av ärenden till åklagare är det över tid minskande användandet av förenklade utredningsförfaranden³⁹. Minskningen av dessa började redan under 2011 och har därefter fortsatt. Användningen av förundersökningsanteckning upphörde helt under 2013. Det är för närvarande inte möjligt att ta fram uppgifter över omfattningen av förenklade utredningsförfaranden då de sedan hösten 2014 inte längre särredovisas i verksamhetsstatistiken utan är sammanslagna med förundersökningsprotokollen.

Ytterligare en faktor som till viss del har påverkat den minskade redovisningen av ärenden till åklagare är antalet förundersökningsbegränsade ärenden⁴⁰. Under perioden 2011–2012 var antalet förundersökningsbegränsade ärenden 120–170, vilket motsvarar 0,1 procent av alla avslutade ärenden. Under perioden 2015–2016 har de stigit till 2 950–2 970, vilket motsvarar drygt 2 procent av alla avslutade ärenden. Den möjlighet polisen fått att genom förundersökningsbegränsning effektivisera utredningsverksamheten har samtidigt fått effekten att färre ärenden redovisats till åklagare. Förundersökningsbegränsning är vanligast för brottskoderna

39) Förundersökningsanteckning (RB 23:21, 3) och förenklad utredning (RB 23:22).

40) Beslut om förundersökningsbegränsning fattas för enskilda brott. Redovisningen här avser ärenden där hela ärendet har förundersökningsbegränsats. Ett ärende kan innehålla flera brott. Om endast ett av flera brott i ett ärende förundersökningsbegränsas registreras inte hela ärendet som förundersökningsbegränsat. För närvarande har polisen inte tillgång till uppgifter om förundersökningsbegränsning per brott. Förundersökningsbegränsningens effekt på den minskade ärenderedovisningen är därför troligen större än vad som beskrivs ovan.

3002 (*olovlig körning, grov olovlig körning*), 3070 (*rattfylleri under påverkan av narkotika*) och 3141 (*hastighetsöverträdelse på väg*).

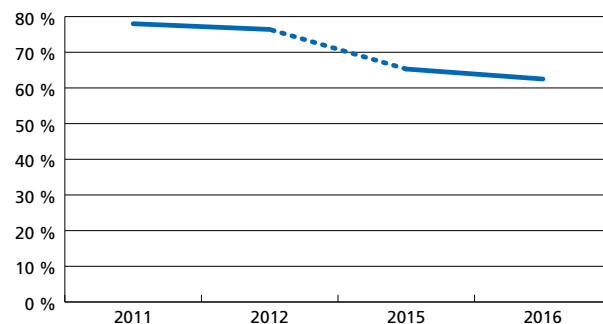
Den minskade redovisningen av ärenden till åklagare har också bidragit till att utredningsandelen minskat från 78,0 procent 2011 till 62,5 procent 2016.

Den relativt sett minskade redovisningen av ärenden till åklagare har alltså påverkat utredningsresultatet negativt.

Utredningsandelen har minskat trots att andelen ärenden för vilka det inleddes förundersökning (*förundersökningsandelen*) ökat från 88,4 procent till 94,5 procent mellan åren 2011 och 2016. Av detta följer också att en betydligt större andel av de ärenden för vilka det inleddes förundersökning under 2016 har lagts ned jämfört med 2011.

Att förundersökningsandelen ökat beror med stor sannolikhet på att användningen av förenklade utredningsförfaranden minskat⁴¹.

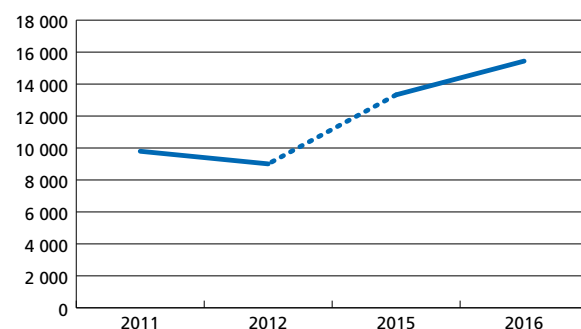
Utredningsandel, 2011–2012 och 2015–2016, %

Ökning av ärendebalanser och medelgenomströmningstider

Under de två senaste åren, och då framförallt med start under sensommaren 2015, har antalet öppna ärenden ökat kraftigt. De uppgick vid utgången av 2016 till 15 438 ärenden.

Öppna ärenden, utgången av december, 2011–2012 och 2015–2016, antal

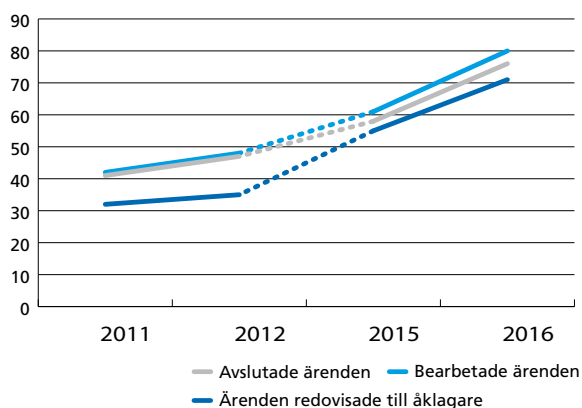

Sedan 2015 är det framförallt äldre öppna ärenden

41) Vid användning av det förenklade utredningsförfarandet förenklad utredning (RB 23:22) inleddes inte förundersökning.

(äldre än 6 månader) som ökat. Det normala när antalet äldre öppna ärenden ökar är att medelgenomströmningstiderna minskar. Detta beror på att fler färska ärenden och färre äldre ärenden avslutas. Vi ser i stället en motsatt utveckling, nämligen att medelgenomströmningstiderna ökar. Sedan 2011 har medelgenomströmningstiderna ökat från 41 till 75 dagar (+ 83,1 %) för avslutade ärenden, från 42 till 81 dagar (+ 93,5 %) för bearbetade ärenden och från 32 till 71 dagar (+ 124,2 %) för ärenden redovisade till åklagare⁴². Det senaste året har samtliga medelgenomströmningstider ökat med 29–31 procent.

Medelgenomströmningstider, 2011–2012 och 2015–2016, antal dagar

Automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK)

Automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK) syftar till att åstadkomma sänkt medelhastighet i vägtransportsystemet och bidrar till ett effektivt utredningsförfarande av hastighetsöverträdelse. Polismyndigheten och Trafikverket ansvarar gemensamt för utvecklingen och utbyggnaden av stationär ATK. Valet av vägar som tilldelas stationär ATK görs utifrån flera kriterier av Trafikverket.

Polisens komplement till stationär ATK är mobil ATK samt manuell hastighetsövervakning. Särskilt prioriterat för manuell övervakning är vägar som väntar på stationärt ATK-införande samt de vägar som inte är lämpade för ATK-teknik. Polisen ska, i samråd med Trafikverket och i enlighet med samma urvalsprinciper som gäller för stationär ATK, välja ut sådana aktuella vägar inom respektive region.

Antalet utfärdade obot som en följd av ATK har sedan 2011 ökat med 31 procent. Antalet utfärdade obot varierar dock relativt mycket från år till år.

Slutsats

Antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat kraftigt under de sex senaste åren. De har relativt sett minskat mer än inflödet vilket även bidragit till att utredningsandelen minskat.

Samtidigt som ärenderedovisningen minskat har

både antalet öppna ärenden och medelgenomströmningstider för avslutade ärenden, bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare ökat. Detta är mycket ovanligt. Normalt minskar medelgenomströmningstiderna när ärendebalanserna ökar och vice versa. Detta indikerar att utredningsprocessens resurseffektivitet inom brottskategorin trafikbrott har försämrats.

Den minskade ärenderedovisningen beror till stor del på en minskad aktivitet från polisens sida inom vissa delar av trafikbrottsområdet, till viss del på ökad användning av förundersökningsbegränsning samt på ett minskat användande av förenklade utredningsförfaranden.

Det finns två ytterligare orsaker som bedöms kunna ha bidragit till den minskade ärenderedovisningen.

- Vissa typer av trafikbrottsutredningar kräver specialistkunskap. Dessa trafikbrottsutredningar bedrevs därför tidigare vanligen inom specialenheter. I den nya polisorganisationen har dock dessa utredningar i vissa fall flyttats och bedrivs då i den ordinarie utredningsverksamheten i lokalpolisområdena.
- En av svårigheterna med att utreda vissa trafikbrottsärenden är att det krävs en stor mängd specifik information för att ett ärende ska kunna redovisas till åklagare. I tidigare utredningsstöd (T-Rar och Pust) fanns det ett utvecklat dokumentstöd för detta ändamål. I nuvarande utredningsstöd (Rar) är detta dokumentstöd ännu inte lika utvecklat.

Trafikbrott är till betydande del ett så kallat ingripande-brott, vilket innebär att möjligheten att redovisa ärenden och klara upp brott är hög. Utredningsresultatet (utredningsandelen) bör därför kunna öka och närma sig de nivåer som rådde innan det sista plattformbytet i Pust. Detta särskilt då samtliga identifierade orsaker till det försämrade resultatet beror på interna faktorer. Potentialen att förbättra utredningsresultatet inom brottskategorin trafikbrott är alltså stor. En sådan förbättring skulle också ha en betydande påverkan på polisens totala utredningsresultat.

Även om ingripande-brott ibland kallas offerlösa brott kan en kraftigt minskad aktivitet inom trafikbrottsområdet långsiktigt även få negativa konsekvenser för trafiksäkerheten eftersom färre personer som begår trafikbrott av olika slag då kan fångas upp.

Polismyndigheten har under 2016 tagit fram en ny trafikstrategi – *Polismyndighetens strategi för trafik som metod*. Mer information om denna finns i avsnittet – *Verksamhetsutveckling*.

Bedrägeribrott m.m.

Bedrägeribrott m.m. är en brottskategori där både inflöde och utflöde varierar mycket över tid. En konsekvens av detta är att utredningsresultatet kan vara svårt att bedöma.

Bedrägeribrotten har ökat kraftigt de senaste åren

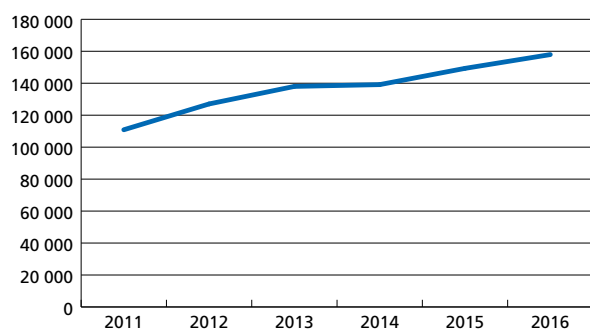
Antalet inkomna ärenden har ökat mycket kraftigt under de senaste åren. Under 2016 inkom 157 927 ärenden. Sedan 2006 har antalet inkomna ärenden ökat med 236 procent och sedan 2011 med 42 procent.

42) I underlaget för beräkningen av medelgenomströmningstider för ärenden redovisade till åklagare 2011–2012, saknas en mindre mängd ärenden i polisregion Syd. Detta kan dock endast som mest ha påverkat utfallet marginellt.

Under 2016 ökade antalet inkomna bedrägeribrotts- ärenden (+ 8 623, + 5,8 %). Större förändringar kan framförallt härledas till följande tre brottskoder:

- 0901 – Bedrägeri, datorbedrägeri (ökat)
- 0904 – Bedrägeri med kontokort (ökat)
- 0913 – Bedrägeri med hjälp av internet (minskat)

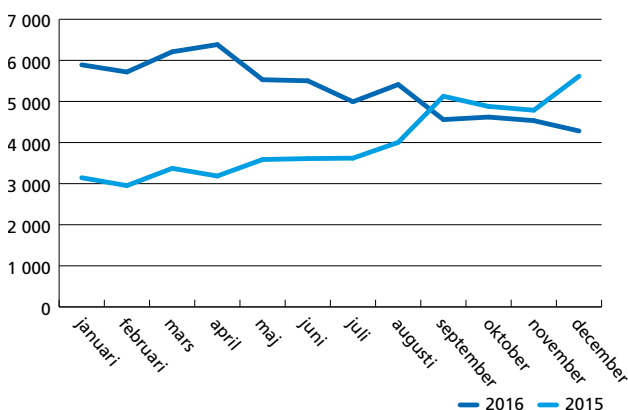
Inkomna ärenden, 2011–2016, antal

Ökningen omfattar framförallt brottskod 0901 – *bedrägeri, datorbedrägeri* som ökat med 33,1 procent (+ 15 783). Antalet inkomna ärenden på denna brottskod har ökat med 345 procent på sex år. I huvudsak rör det sig om kort- och kreditköp i annans namn, det vill säga brottet har inletts med ett identitetsintrång och svarar för 40 procent av alla inkomna bedrägeribrotts- ärenden. Den vanligaste och snabbast ökande bedrägeri- formen är så kallade CNP-bedrägerier (Card Not Present), då man kommit över kortuppgifterna och sedan handlar på internet med hjälp av kortnummerserien utan att ha tillgång till själva kortet.

Den kraftiga ökningen av inkomna datorbedrägeri- ärenden under början av året mattades av och var under årets sista tertial lägre än under samma månader 2015. Det är svårt att entydigt säga vad som ligger bakom utvecklingen, men förutom en allmän internationell trend med lägre antal CNP-bedrägerier, gör Polismyn- dighetens nationella bedrägericenter (NBC) bedöm- ningen att ett ökat säkerhetsfokus bland ett antal banker haft betydelse för minskningen.

Inkomna ärenden, brottskod 0901 – Bedrägeri, dator- bedrägerier, per månad, 2015–2016, antal

Även *bedrägeri, med kontokort* har ökat kraftigt (+ 1 563, + 21,9 %). NBC har gått igenom ett slump- mässigt urval av dessa anmälningar och genomgången visar att ökningen till stora delar beror på CNP-bedrä- gerier, det vill säga anmälningar som egentligen borde kodats som datorbedrägeri. CNP-bedrägerier utgör ca 50 procent av alla ärenden inom brottskoden.

Från och med 1 juli 2016 gäller en ny lag, *Olovlig identitetsanvändning*, om identitetsintrång. Lagen gör det straffbart att använda en annan persons identitets- uppgifter på ett sådant sätt att det leder till skada eller olägenhet för denne. Med anledning av den nya lagen och den definition som Brå använder i sin rapport *Bedrägeribrottsligheten i Sverige*⁴³ ändrade NBC från och med 2016 sin definition av vad som ingår i begrep- pet identitetsintrång så att även Card Present-bedräge- rier ingår i identitetsintrång. Nära 60 procent av det totala inflödet av bedrägerianmälningar bygger på någon form av identitetsintrång. NBC analyserar ärendeinflödet och kommer att följa utvecklingen.

En brottskod inom bedrägerier som däremot mins- kat kraftigt jämfört med 2015 är *bedrägeri med hjälp av internet* (- 3 511, - 15,5 %). Ärendena består till ungefär två femtedelar av olika former av annonsbedrägerier på exempelvis Blocket, Tradera och Facebook. Under denna brottskod registreras också kort- och kreditköp i annans namn. De uppskattas utgöra ca en tredjedel av de inkomna ärendena. I många fall handlar identitets- intrång kopplat till annonsbedrägeri om att gärnings- personen utger sig för att vara en annan person vid för- säljning av varor och tjänster på internet. Det minskade inflödet på brottskoden beror, enligt NBC, på näthan- delsföretagens brottsförebyggande insatser och på att online-butiker vidtagit förbättrade säkerhetsrutiner vid beställning över nätet.

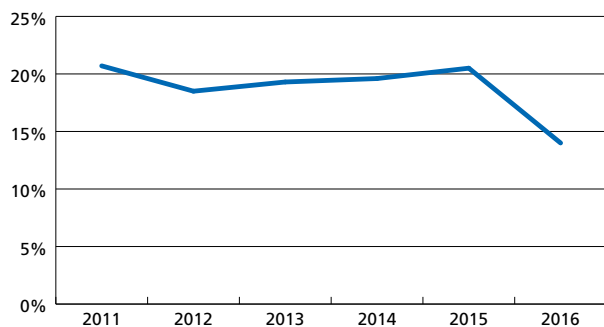
Under 2016 har inflödet av ärenden ökat för de så kallade vd-bedrägerierna. Detta är ett fenomen som har förekommit i Europa under en längre tid men som Sve- rige tidigare varit relativt förskonat från. Tillvägagångs- sättet kan variera, men det generella tillvägagångssättet handlar om att bedragare via e-post kontaktar ekonomi- chefen för ett företag och utger sig att vara en högt upp- satt chef eller vd i företaget. Bedragaren uppger att pengar behöver flyttas – oftast skyndsamt – och sätts in på ett konto i utlandet. Ofta har gärningspersonerna kartlagt företaget genom informationsinhämtning på nätet samt manipulerat personer på företaget att utföra handlingar eller avslöja konfidentiell information för att få ut känsliga uppgifter. Ett mer förslaget tillvägagångs- sätt vid vd-bedrägerier är att gärningspersonerna place- rar en trojan på företagets intranät och på så sätt kan avlyssna all datatrafik, styra om datatrafik samt skapa till synes äkta e-postadresser för att omdirigera betal- ningar hos banken. Enligt NBC:s kartläggning för 2016 rör det sig om ca 1 000 anmälda försök till bedrägerier, varav en femtedel fullbordade. Summorna ligger i genomsnitt på 350 000 kronor, men varierar från 300 000 kronor upp till 170 miljoner kronor.

43) Brå, rapport 2016:9.

Faktorer som påverkar utredningsresultatet

Antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat mycket kraftigt (- 5 673, - 40,5 %) jämfört med 2015. Detta trots att antalet inkomna ärenden ökat. Även utredningsandelen har fortsatt att minska, från 20,5 procent till 14,0 procent.

Utredningsandel, 2011–2016, %

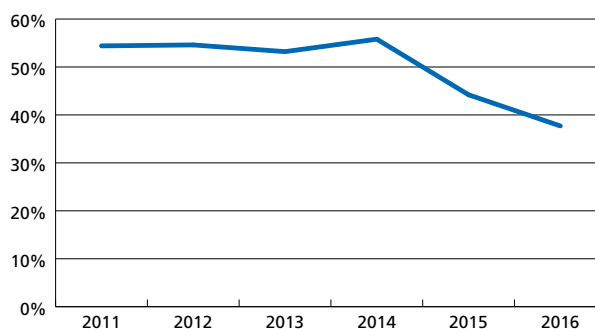

Under 2014 och 2015 avslutades ett mindre antal mycket omfattande bedrägeriutredningar som också resulterade i punktvisa mycket stora redovisningar av ärenden till åklagare. Under 2016 har inga bedrägeriutredningar av den omfattningen avslutats. Exkluderas dessa utredningar uppvisar redovisningen av ärenden till åklagare relativt små variationer under dessa år. Den kraftigt minskade ärenderedovisningen under 2016 beror därför inte nödvändigtvis på att utredningsverksamheten blivit mindre effektiv eller presterat sämre, utan snarare på att karaktären på bedrägeriutredningarna förändrats över tid och att detta resulterat i stora variationer i ärenderedovisningen.

En annan bidragande orsak till att både antalet ärenden redovisade till åklagare och utredningsandelen minskat är den mycket stora ökningen av de så kallade CNP-bedrägerierna. Framförallt handlar det om köp över internet med hjälp av kortserienumret hos utländska företag samt svenska företag som saknar 3D Secure⁴⁴.

Den mycket kraftiga ökningen av de så kallade CNP-bedrägerierna har också påverkat förundersökningsandelen. Dessa brott är svårutredda då bevisningen i många fall inte finns tillgänglig för polisen, till exempel för att den finns utomlands. Av denna anledning avslutas också det stora flertalet av dessa anmälningar utan att förundersökning inleds vilket lett till att förundersökningsandelen minskat. Under perioden 2011–2014 låg denna runt cirka 55 procent men 2015 minskade den kraftigt till 44,2 procent och fortsatte under 2016 att minska till 37,7 procent.

Förundersökningsandel, 2011–2016, %

Slutsats

Ärendeproduktionen har minskat kraftigt under 2016. Detta beror till största delen på att det under 2016 inte avslutades några stora omfattande bedrägeriutredningar av den typ som förekom både 2014 och 2015. Den kraftiga minskningen beror därför inte nödvändigtvis på att utredningsverksamheten blivit mindre effektiv eller presterat sämre, utan snarare på att karaktären på bedrägeriutredningarna förändrats över tid och att detta resulterat i stora variationer i ärenderedovisningen.

NBC:s genomgång av inkomna ärenden visar att svårutredda bedrägerityper som kortbedrägerier fortsatte att öka mycket kraftigt under 2016. Detta har också bidragit till att både antalet ärenden redovisade till åklagare och utredningsandelen minskat. Även förundersökningsandelen har påverkats negativt.

En viktig slutsats i Brås kartläggning *Bedrägeribrottsligheten i Sverige*⁴⁵ av förutsättningarna för rättsväsendets arbete med att utreda de anmälda bedrägeribrotten är att problemen med bedrägeribrottslighet inte kan lösas enbart genom rättsväsendets utrednings- och lagföringsverksamhet då brottsvolymen är för stor. De viktigaste insatserna för att minska skadan av bedrägeribrottsligheten måste riktas mot det förebyggande arbetet i samhället i stort. Intervjupersoner från både näringslivet och rättsväsendet betonar att det har skett stora förbättringar i polisens samordning av bedrägeriärenden, och rättsväsendet visar också på en ökad förmåga att ta sig an och driva stora, resurskrävande bedrägeriutredningar med flera gärningspersoner och många målsägare.

Polisen arbetar för att göra arbetet mot bedrägerier mer effektivt och strukturerat och inom Polismyndigheten har NBC en viktig roll i det brottsförebyggande arbetet. Samverkan kring strategier sker med brottspreventiva funktioner i varje polisregion.

En annan uppgift för NBC är att sprida information för att öka medvetenheten hos allmänheten och hos viktiga samhällsaktörer. Det sker bland annat i en samverkansgrupp mot identitetsintrång där ledande aktörer, myndigheter, branschorganisationer och företag ingår. Information sprids även genom regelbundna föreläsningar och en egen Facebooksida, *Polisen bedrägeri*.

44) 3D Secure är en säkerhetsfunktion vid betalning med Visa eller MasterCard på nätet. 3D Secure kallas även Verified by Visa och MasterCard SecureCode. Funktionen innebär att konsumenten utöver att ange sina kortuppgifter även anger ett lösenord för att bekräfta sitt köp.

45) Brå, rapport 2016:9.

För att vi verkligen ska kunna bekämpa bedrägeribrotten behöver emellertid flera berörda samhällsfunktioner som näringslivet, den finansiella sektorn samt olika myndigheter göras delaktiga i det brottsförebyggande arbetet. Mer information om polisens brottsförebyggande arbete avseende bedrägeribrott finns i avsnittet – *Brottsförebyggande verksamhet*.

Fokusområden

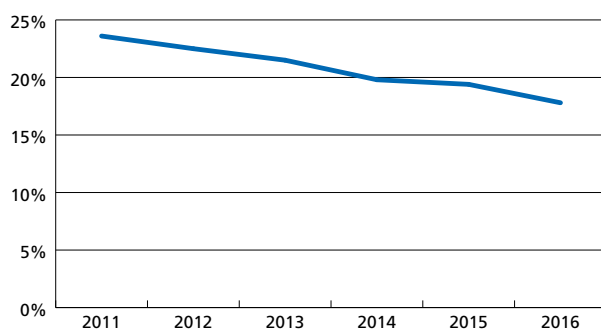
Brott i nära relation

Brott i nära relation är ett av polisens fokusområden. I uppföljningen av brott i nära relation ingår ett antal brottstyper, bland annat *grov fridskränkning*, *grov kvinnofridskränkning*, *misshandel inomhus mot kvinna* respektive *mot man i nära relation*, *misshandel inomhus mot barn 0–6 år bekant med offret* och *våldtäkt inomhus*. Det är brottstyper som framförallt återfinns i brottskategorin *våldsbrott* men även i brottskategorin *övriga brott mot person*.

Brott i nära relation är en brottstyp där det inleds förundersökning i merparten av ärendena, förundersökningsandelen är hög (ca 96 %). I en majoritet av ärendena är en åklagare förundersökningsledare.

Antalet inkomna ärenden minskade något (- 698, - 2,7 %), jämfört med 2015. Både antalet ärenden redovisade till åklagare och utredningsandelen har fortsatt att minska. Antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat kraftigt (- 557, - 11,5 %) jämfört med 2015, och utredningsandelen har minskat till 17,8 procent.

Utredningsandel, 2011–2016, %

Lagföringskvoten har ökat, från 90,7 procent till 91,4 procent. Det tyder på att kvaliteten i de redovisade ärendena har ökat.

Våld mot barn

I brottskodgruppen våld mot barn ingår brottstyperna *misshandel*, *våldtäkt*, *grov fridskränkning*, *olaga hot* och *personrån*. Det är en brottstyp där åklagare är förundersökningsledare i majoriteten av ärendena.

Antalet inkomna ärenden har ökat kraftigt (+ 3 605, + 16,2 %) jämfört med 2015. Ökningen utgörs framförallt av kraftiga ökning avseende *olaga hot* och *misshandel mot pojke 15–17 år*. Det har skett en marginell ökning (+ 17, + 0,5 %) av antalet ärenden redovisade till åklagare.

I medeltal har det de senaste åren inlett förunder-

sökning i 85 procent av de inkomna ärendena. Antalet bearbetade ärenden har ökat kraftigt (+ 2 631, + 14,4 %). Eftersom antalet ärenden redovisade till åklagare endast ökat marginellt, innebär det att utredningsandelen har minskat från 18,3 procent till 16,1 procent. Positiva lagföringsbeslut har fattats i 88,2 procent av de ärenden som redovisats till åklagare vilket är en ökning av lagföringskvoten med 1,6 procentenheter jämfört med 2015.

Våldtäkter

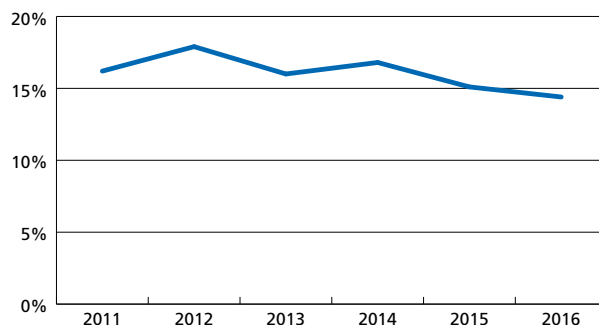
Ett ytterligare fokusområde är våldtäkter. Precis som för brott i nära relation är det en brottstyp där det inleds förundersökning i en majoritet av ärendena. Förundersökningsandelen är hög (ca 95 %) och i merparten av ärendena är en åklagare förundersökningsledare.

Antalet inkomna ärenden har ökat (+ 396, + 8,9 %) jämfört med 2015. Majoriteten av de inkomna ärendena utgörs av *våldtäkt inomhus* (ca 82 %) och det är också de som står för ökningen. Antalet inkomna ärenden avseende *våldtäkt utomhus*⁴⁶ har minskat något (- 20, - 2,2 %) jämfört med 2015.

Antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat något (- 28, - 4,2 %). Minskningen avser våldtäkt inomhus (- 34, - 6,1 %) medan det för våldtäkt utomhus har skett en ökning (+ 6, + 5,9 %).

Att antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat har även fått till följd att utredningsandelen har minskat, från 15,1 procent 2015 till 14,4 procent 2016.

Utredningsandel, 2011–2016, %

För våldtäkt inomhus har utredningsandelen minskat från 15,9 procent till 14,8 procent medan den för våldtäkt utomhus har ökat från 11,5 procent till 13,0 procent.

Positiva lagföringsbeslut har fattats i 96,6 procent av de ärenden som redovisats till åklagare vilket innebär en oförändrad lagföringskvot jämfört med 2015.

Forensisk verksamhet

Med forensisk verksamhet avses konventionell forensik, it-forensik samt kriminaltekniskt fältarbete.

Den forensiska verksamheten inom polisen bedrivs i huvudsak vid nationellt forensiskt centrum (NFC), regionernas forensiska sektioner samt på it-brottscentrum inom nationella operativa avdelningen (Noa). Det finns

46) Våldtäkt utomhus är den brottskodgrupp som används för uppföljning av överfallsvåldtäkter.

även forensisk verksamhet utanför dessa enheter, till exempel inom gränspolisens hantering av urkunder och inom den it-forensiska verksamheten.

NFC har det nationella processansvaret för hela polisens forensiska verksamhet.

Den forensiska processen

Den forensiska processen startar med brottsplatsundersökning och avslutas då ärendet avgörs i domstol. Den forensiska verksamheten är ofta avgörande för brottsutredningar och kan vara pusselbiten som gör det möjligt att utreda och väcka åtal. Genom teknisk information och bevisning stöttar den forensiska verksamheten rättsväsendets aktörer genom att ge svar på frågor om en händelses förlopp. Detta kan inkludera aspekter som rör spårens egenskaper, kopplingar gällande orsak och verkan, eller kopplingar mellan platser, spår och personer i tid och rum. Betydelsen av teknisk bevisning ökar och i takt med att tekniken utvecklas får vi nya möjligheter till mer avancerade undersökningar.

Den forensiska verksamheten är även en viktig länk i samordningen av olika utredningar, möjligheter att se likheter i tekniskt tillvägagångssätt mellan olika brott, genom att binda samman brottsplatser och att koppla misstänkta till brottsplatser genom träffar från biometrisk register. Verksamheten är komplex och kräver hög kompetens, samtidigt som utvecklingen inom området forensik går mycket snabbt. Detta gäller speciellt it-forensik vilket kräver satsningar för att följa med i utvecklingen och ligga i framkant för att kunna stötta utredningsprocessen optimalt.

NFC ansvarar för flera register som är av stor vikt för brottsutredning och brottsförebyggande arbete. Genom databaserna kan man effektivt matcha dna och/eller fingeravtryck till misstänkt person.

Inom Polismyndigheten fanns det 2016 ungefär 1 200 polisanställda som på olika sätt utförde arbete inom den forensiska verksamheten, från spårsäkring på brottsplats till analyser vid laboratorium och deltagande vid rättegång. Eftersom målsättningen är att processen ska vara enhetlig och kvalitetssäkrad med rätt kompetens hos personalen, sker ett kontinuerligt kvalitetsarbete gällande metoder och processer men också genom utbildning och utveckling av personal.

Resultatredovisning

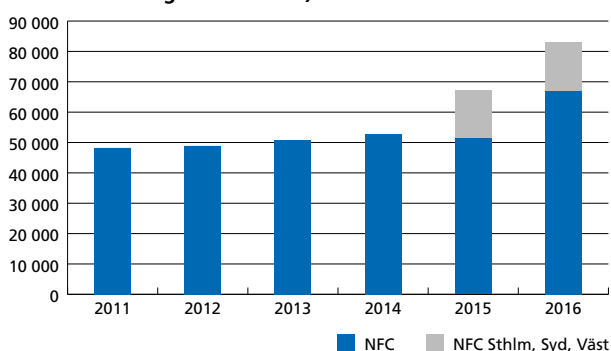
Information kring osäkerheter avseende resultatredovisningen för den forensiska verksamheten finns i Bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Ärendeutveckling 2011–2016 samt produktion av ärenden under 2016 vid NFC

Ärendeutvecklingen under åren 2011–2016 visar en kontinuerlig ökning av inkomna ärenden till NFC.

Under hösten 2016 övergick hela NFC till att använda samma ärendehanteringssystem, Forum. Det innebär att alla inkomna ärenden under slutet av året registrerades i Forum medan redan påbörjade ärenden slutfördes i systemet TekPro.

Inkomna ärenden 2011–2016 till f.d. SKL samt NFC (exkl. personärenden-dna och fingeravtryck samt ärenden från Migrationsverket)⁴⁷

Resultatutveckling 2014–2016 för NFC (exkl. personärenden-dna och fingeravtryck samt ärenden från Migrationsverket, skillnad 2015–2016)

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad 2015–16	Skillnad 2015–16, %
Inkomna undersökningsärenden	75 161	78 111	83 182	5 071	6,5
Avslutade undersökningsärenden	77 377	74 576	81 935	7 359	9,9
Öppna undersökningsärenden (dec)	Data saknas	9 946	10 721	775	7,8

Inkomna ärenden fortsatte att öka under 2016. Jämfört med 2015 ökade ärendeinströmningen med 6 procent. Denna ökning är något bättre än trenden för utredningsverksamheten inom polisen, vilket visar att behovet av teknisk bevisning ökar. Den största ökningen av inkomna ärenden har skett inom områdena digitala bevis, drog, fingeravtryck och vapen.

NFC:s produktion låg under året på en hög nivå och produktionstakten ökade jämfört med 2015. Nästan 10 procent fler ärenden avslutades under året och det utökade antalet medarbetare ger nu resultat.

Trots den ökade produktionstakten klarar NFC inte av att avsluta lika många ärenden som kommer in. Totalt var antalet öppna ärenden 10 721 i slutet av 2016 och jämfört med 2015 är det en ökning på 7,8 procent. En förklaring till att öppna ärenden ökat är en hög personalomsättning där resurser har använts till utbildning och handledning av nya medarbetare.

Handläggningstiden för 50 procent av ärendena har gått ned med 3 dagar vilket beror på att processen för enklare ärenden förbättrats. Tiderna för 80 procent av ärendena har däremot ökat under 2016, från 33 dagar till 38 dagar, vilket till viss del kan förklaras av att ärenden upplevs ha blivit mer komplexa under året.

47) Då verksamheten inom NFC Stockholm, NFC Väst och NFC Syd först den 31 oktober 2016 började använda samma ärendehanteringssystem som övriga NFC, Forum, kan det finnas kvalitetsbrister i materialet.

Handläggningstid i antalet dagar 2014–2016 för NFC, skillnad 2015–2016

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad 2015–16	Skillnad 2015–16, %
Handläggningstid dagar (50 %)	17	15	12	-3	-20,0
Handläggningstid dagar (80 %)	36	33	38	5	15,2

Handläggningstiderna varierar över tid och mellan olika områden. Några områden, som till exempel vapen, drog, alkohol och dna, har minskat sina handläggningstider vilket beror på en kombination av resurstillskott och förändrat arbetssätt. Andra områden, som till exempel handstil och fingeravtryck, har ökat till följd av resursbrist och ökad inströmning.

Resultatutveckling 2014–2016 för NFC, personprover dna och fingeravtryck samt spår och antal träffar, skillnad 2015–2016

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad 2015–16	Skillnad 2015–16, %
Personprover dna *	35 115	31 779	28 982	-2 797	-8,8
Personprover fingeravtryck (daktningar)	10 725	10 595	11 698	1 103	10,4
Personer i dna-registret	143 061	151 931	156 377	4 446	2,9
Dna-profiler i spårregistret	29 772	30 064	32 529	2 465	8,2
Träffar mellan spår i spårregistret	525	595	439	156	-26,2
Träffar mellan spår och person	3 905	3 782	3 837	55	1,5
Personer i fingeravtrycksregistret	180 000	179 479	187 600	8 121	4,5
Fingeravtryck i spårregistret	130 000	148 505	156 525	8 020	5,4

* innehåller även prover begärda från andra rättsvärdande myndigheter.

Antalet inkomna dna-personprover från regionerna fortsatte att minska under 2016. Inom detta område pågår ett arbete inom polisen för att öka antalet prover, så kallade topsningar. En minskad inströmning av dna-personprover leder bland annat till en ökning av antalet spår i spårregistret då brottsaktiva personer som avsatt spår på brottsplats inte finns i dna-registret. Spårregistret har ökat med 8,2 procent sedan slutet av 2015. Den minskade inströmningen påverkar även ökningstakten av registrerade personer i dna-registret som är lägre jämfört med 2015, vilket i sin tur påverkar möjligheten för träffar vid misstanke om återfallsbrott.

Personprover fingeravtryck har haft en positiv utvecklingen under 2016 men ligger fortfarande för lågt i relation till antalet förstagångsförbrytare som varje år döms till annan påföljd än böter. Ökningen i fingeravtrycksregistret har varit större än den i dna-registret. Bedömningen är att båda dessa register bör växa då den nivå där samtliga brottsaktiva har registrerats ännu inte är nådd.

Antalet träffar mellan spår och person avseende dna är något högre än föregående år och ligger på ca 3 800 träffar. Till dessa träffar tillkommer ca 1 000 träffar där jämförelse sker i ärendet och inte i registret.

Under året utfördes även ca 23 000 ärenden åt Migrationsverket avseende sökning av asylsökande i finger-avtrycksregistret. År 2015 hanterades ca 111 000. Därutöver har 10 200 ärenden av mer administrativ karaktär utförts, såsom till exempel förfrågningar till ECRIS (European Criminal Records Information System), förfrågningar om signalementuppgifter samt passfotoförfrågningar. Dessa ingår inte i den totala sammanställningen.

Under året har NFC även arbetat för FN med att utreda krigsbrott i Syrien.

Ärendeutveckling i NFC:s regionala laboratorier och vid forensiska sektioner

Uppföljningen vid de forensiska sektionerna i regionerna omfattar antal undersökningar, gods och spår och hämtas från ärendesystemet TekPro. De olika underliggande undersökningstyperna är sammanslagna till följande områden: platsundersökningar, fingeravtrycksframkallningar, fotoarbete, dna spårsäkring, it-relaterade undersökningar, mobiltelefonundersökningar, enklare drogundersökningar respektive övriga undersökningar. Hur stor del som härrör från fältarbete respektive laboratoriearbete kan inte särskiljas i den nuvarande statistiken.

Resultatutveckling 2014–2016, skillnad 2015–2016 (forensiska sektionerna)⁴⁸

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad 2015–16	Skillnad 2015–16, %
Undersökningar per år	115 808	108 099	117 273	9 174	8,5
Gods per år	132 393	129 415	136 492	7 077	5,5
Spår per år	112 720	104 703	106 596	1 893	1,8

Resultatet visar på en liten ökning och kan indikera att fler brottsplatser än tidigare har besökts och att antalet undersökningar såsom fingeravtrycksframkallningar och spårsäkring för dna har ökat.

Kostnad per prestation i utredningsverksamheten

Av förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) framgår att Polisen ska redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader.

Kärnverksamheten inom polisen är indelad i arbetsflödena brottsförebyggande arbete, utredning och lagföring samt service. Polisen har inte hittat former för att på ett relevant och rättvisande sätt fördela kostnader till prestationer inom den brottsförebyggande verksamheten eller service. Därför redovisar polisen endast kostnad

⁴⁸ Ett arbete har påbörjats för att ensa definitioner inom det arbete som genomförs på de forensiska sektionerna därav finns viss osäkerhet i underlaget från TekPro.

per prestation inom området utredning och lagföring.

En naturlig prestation inom utredning och lagföring är antalet redovisade ärenden till åklagare. Det är emellertid i dag inte möjligt att särskilja utredningstid för enbart ärenden redovisade till åklagare. Polismyndigheten väljer därför att utvidga begreppet för prestation inom utredning och lagföring för att bättre stämma överrens med vad den redovisade tiden motsvarar. Som prestationer inom utredning och lagföring används därför bearbetade ärenden och ordningsbot.

Ett bearbetat ärende är ett ärende som är slutredovisat med inledd förundersökning (FU) eller förenklat redovisningsförfarande till åklagare (RB 23:22 m.m.). Eftersom alla bearbetade ärenden räknas med (även de där förundersökning lagts ned) ställs detta mot all redovisad tid för utredning och lagföring⁴⁹. Detta betraktas som nedlagd tid på prestationerna. En ordningsbot är en förenklad form av straff som utfärdas av Polismyndigheten i form av böter.

Kostnaden för en timme i polisens kärnverksamhet beräknas genom att dividera polisens totala kostnader (löpande pris) för året med den totala resurstiden för samma år. Den övriga nedlagda tiden (overhead-tiden) har fördelats genom ett schablonpålägg. På grund av konstaterade brister i tidredovisningens kvalitet finns det en viss mån av osäkerhet kring timkostnaden. Information om osäkerheter avseende tidredovisningen återfinns i Bilaga 1 – *Läsansvisningar*.

Kostnad per prestation i utredningsverksamheten, kronor⁵⁰

Indikator	2014	2015	2016	Skillnad 2015–16	Skillnad 2015–16, %
Kostnad per prestation	15 301	16 830	19 282	2 452	15

Kostnaden per prestation i utredningsverksamheten har ökat med 15 procent under 2016 jämfört med 2015. De två huvudsakliga orsakerna till detta är att antalet prestationer har minskat samt att kostnaden för en arbetstimme har ökat. Minskningen av prestationer avser både antalet bearbetade ärenden (- 4,3 %) och utfärdade ordningsbot (- 17,8 %).

Med anledning av de osäkerheter som finns kring tidredovisningen har Polismyndigheten bedömt att det inte är ändamålsenligt att redovisa kostnad per prestation för de olika brottskategorierna.

Polisens frontdesk

Nationella operativa avdelningen (Noa) har process- och utvecklingsansvar för Polismyndighetens kontaktcenter (PKC), regionledningscentraler (RLC), Nationella viltolycksrådet (NVR) och Nationella telefonväxeln (NTV). Verksamheterna utgör tillsammans med

kontakter via internet en central del av polisens kontaktyta mot allmänheten.

Under 2016 inkom 5,1 miljoner externa telefonsamtal för manuell hantering till 114 14 varav 2 miljoner till PKC (varav 1,4 miljoner besvarades) och 3,1 miljoner till NTV. Telefonväxeln besvarade totalt 4,2 miljoner samtal, inklusive de interna. Via larmnumret 112 kopplades 755 000 samtal till polisen.

PKC har upprättat 50 procent (ca 800 000) av polisens samtliga anmälningar under året, vilket är en minskning med knappt 25 000. Automatiska tjänster i talsvaret på 114 14 har under året avlastat verksamheterna med drygt 200 000 samtal. Detta ökar tillgängligheten genom att de som ringer om allmänna polisiära frågor får kvalitetssäkrade svar utan att vänta i telefonkö, samt att det frigör resurser vilket kortar väntetiderna för övriga samtal.

Svarstider och tillgänglighet på 114 14

Polismyndighetens kontaktcenter (PKC)

För att utveckla verksamheten vid PKC har stora utbildningsinsatser genomförts för befintlig personal under året. Detta har lett till att tillgängligheten tidvis inte varit god. Åtgärder har vidtagits, såsom en manuell sortering av inkomna tipsamtal till rätt mottagare för att mildra effekterna av utbildningsuttagen, och tillgängligheten har förbättrats sedan november månad. En utmaning i verksamheten är en stor personalomsättning, även om den stegvis tillförts totalt sett ca 300 fler medarbetare under 2016. I syfte att minska personalomsättningen i verksamheterna som utgör polisens frontdesk har ett strategiskt arbete påbörjats.

Under året som helhet låg svarstiderna i snitt på 12 minuter och 24 sekunder. Totalt 66 procent av samtalen hanterades inom 3 minuter och 70 procent inom 5 minuter. Efter regionaliseringen som gjordes 31 oktober låg svarstiderna i snitt på 7 minuter och 29 sekunder. Totalt 68 procent av samtalen hanterades inom 3 minuter och 74 procent inom 5 minuter under årets två sista månader.

Nationell telefonväxel (NTV)

Under 2016 besvarade NTV 75 procent av samtalen inom 60 sekunder, vilket är 15 procentenheter under verksamhetsmålet som är 90 procent besvarade samtal inom den väntetiden. Det är en minskning jämfört med föregående år när 86 procent besvarades inom 60 sekunder. Snittväntetiden var 47 sekunder. Anledningen till detta är framförallt en hög personalomsättning och ett ökat samtalsinflöde, främst till växelort Malmö.

Under 2016 beslutades det att man ska införa en nationell telefonkö till NTV. Detta kommer att införas i två etapper där växelorterna Malmö och Stockholm sedan 22 november har gemensam samtalshandling. I början av 2017 kommer även växelort Göteborg att anslutas. Beslutet innebär att det bildas en nationell kö istället för som tidigare tre, vilket innebär ett effektivare resursutnyttjande och ökad samverkan. Externt innebär det att NTV levererar en enhetlig och kravställd service-nivå till medborgarna. Internt innebär det att NTV upp-

49) Utfall kopplat till ATK-verksamheten har exkluderats från bearbetade ärenden samt utfärdade ordningsbot.

50) Mindre justeringar i formerna av statistikuttag har gjorts mellan åren 2015 och 2016.

når en effektivare resursplanering, säkerställer en ökad robusthet och möjliggör gemensamma aktiviteter.

Servicemätningar

Resultatet i årets servicemätning av PKC är återigen högt i samtliga mätkategorier med undantag för tillgängligheten. I kategorin bemötande är nöjdheten rekordhög för andra året i rad. Det är 90 procent som svarar att de är nöjda eller mycket nöjda. Även nöjdheten med utförande stiger med två procentenheter till 83 procent. I kategorin tillgänglighet minskar resultatet marginellt, med en procentenhet till 51 procent. Mätperioden pågick mellan 21 september och 15 november 2016 och 11 146 personer deltog.

Servicemätning PKC, andel nöjda eller mycket nöjda medborgare, %

Indikator	2014	2015	2016
Tillgänglighet	69	52	51
Bemötande	86	88	90
Utförande	81	81	83

Under december 2015 och januari 2016 genomfördes även en serviceundersökning av de samtal som hanteras vid NTV samt vid utvalda funktioner med många medborgarkontakter. Totalt 300 samtal och ärenden framfördes till telefonister vid NTV. Sammanlagt 1 260 samtal ringdes till 114 14 i olika ärenden i syfte att bli vidarekopplad till en handläggare. Samtalen utfördes enligt ett enhetligt talmanus. I samtalen kvalitetsbedömdes och dokumenterades bland annat svarstider, bemötande och engagemang.

Utfallet visar ett mycket gott resultat vad gäller polisens bemötande, utförande samt engagemang. När det gäller utfallet avseende tillgängligheten finns dock utvecklingspotential.

För att förbättra tillgängligheten har bland annat ett arbete kring enhetliga telefontider⁵¹ avseende passverksamheten inom polisen initierats.

Förvaltningsrättsliga ärenden

Under 2016 fattade Polismyndigheten beslut i mer än två miljoner förvaltningsrättsärenden. Denna del av kärnverksamheten är således en stor och betydelsefull kontaktyta gentemot allmänheten. Det är viktigt att dessa ärendetyper handläggs på ett enhetligt, effektivt och rättssäkert sätt.

Information om osäkerheter avseende resultatredovisning för förvaltningsrättsliga ärenden finns i Bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Pass och nationellt identitetskort

Polismyndigheten är passmyndighet inom Sverige. Myndigheten ansvarar för medborgarärenden enligt passlagen (1978:302) och medborgarärenden enligt förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort.

Pass och nationellt id-kort är den största ärendegruppen bland förvaltningsrättsärendena. Antalet ansökningar om pass och nationellt id-kort ökade under 2016 i antal med ungefär 1 procent respektive 4 procent jämfört med 2015. Antalet utfärdade pass uppgick 2016 till 1 570 121 och antalet utfärdade nationella id-kort till 235 184. Motsvarande siffror för 2015 var 1 559 059 respektive 226 162 och för 2014 1 495 736 respektive 203 003.

Polismyndigheten har under året beslutat om ett uppdragsdirektiv för en översyn av pass- och id-kortsverksamheten.⁵² Riksrevisionen och myndighetens internrevision har pekat på brister inom området. Pass- och id-kortsverksamheten ska i sin helhet finansieras av avgifter. Syftet med utredningen är att myndigheten ska förbättra sin kostnadsredovisning avseende pass och id-kort. I uppdraget ingår även att lämna förslag till åtgärder som ska förbättra den nationella styrningen av verksamheten. Ytterst handlar det om att säkerställa att myndigheten ger alla medborgare en likvärdig service.

Polismyndigheten har under 2016 beslutat om ett nytt myndighetsgemensamt koncept för utbildning av passhandläggare och för utbildning av instruktörer och handledare⁵³. Konceptet ska börja tillämpas fullt ut under 2017. Syftet är förbättrad enhetlighet och höjd kvalitet i handläggningen.

Frågan om missbruk av svenska pass var i fokus även under 2016. Myndigheten genomförde under våren en kampanj om vikten av att skydda pass och id-kort. Kampanjen bestod av information på polisens webbplats, ett pressmeddelande, broschyrer i pass samt affischer på passexpeditioner och svenska ambassader i världen. Utöver detta genomfördes en nationell chatt om pass och nationellt id-kort.

Den 15 april 2016 infördes nya regler i passlagen. Reglerna syftar till att minska tillgången till svenska pass som kan missbrukas.⁵⁴ Ändringarna innebär bland annat att svenska medborgare som mest kan få tre pass under en femårsperiod. Tidigare fanns det inte några sådana begränsningar. Förändringen innebär också att giltighetstiden för barnpass förkortas och att ett pass återkallas när ett provisoriskt pass utfärdas. Det är ännu för tidigt att dra säkra slutsatser av effekterna, men den tidigare årliga ökningen av antalet anmälningar om stöld och förlust av pass (spärrade pass) avstannade under 2016 och en marginell minskning kan konstateras jämfört med 2015. Antalet ansökningar om provisoriska pass minskade med ca 12 procent jämfört med 2015 och cirka 3 700 fler vanliga pass återkallades under 2016 än under 2015. Detta ska tolkas mot bakgrund av den nya regeln om att ett vanligt pass återkallas när ett

51) Beslut fattades i januari 2017 (dnr A482.613/2016) om en pilotdrift i polisregioner Väst och Nord. Enhetliga telefontider innebär att under två timmar, kl. 09.30–11.30, ska regionen gemensamt säkerställa tillgängligheten för medborgare som har passfrågor.

52) A407.448/2016.

53) A018.688/2016.

54) SFS 2016:135.

provisoriskt pass utfärdas. Då ett av motiven vid införandet av de nya reglerna var att minska antalet svenska pass som kan missbrukas, är bedömningen att utvecklingen går i rätt riktning.

Arbetet med upphandling av nytt passavtal för persondokument och utrustning pågår och ett nytt avtal beräknas kunna vara på plats under slutet av 2018. Upphandlingen sker i samverkan med Utrikesdepartementet och Migrationsverket och är en av polisens största upphandlingar.

Vapen

I Sverige råder det sedan lång tid tillbaka en allmän enighet om behovet av en noggrann kontroll av innehav och bruk av skjutvapen och ammunition. Huvudsyftet med en sådan kontroll är att motverka missbruk av skjutvapen och att i möjligaste mån förhindra olyckshändelser i samband med hanteringen av sådana vapen. Av särskild betydelse är strävan att förhindra att vapen används i brottslig verksamhet.⁵⁵

Polismyndigheten har i uppdrag att pröva ärenden enligt vapenlagstiftningen. Antalet registrerade vapenärenden 2016 var 131 328 stycken. År 2015 uppgick de till 132 151 stycken och 2014 uppgick de till 124 139 stycken. Cirka två tredjedelar av ärendena 2016 var avgiftsbelagda ärenden, till största del ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen (vapentillståndsärenden). Övriga vapenärenden enligt vapenlagen är inte avgiftsfinansierade och syftar i likhet med tillståndsgivningen till att uppfylla vapenlagstiftningens övergripande intention att motverka och förebygga olyckor, missbruk och brott med skjutvapen. Det innefattar exempelvis återkallelse av vapentillstånd, inlösen och skrotning av vapen samt kontroll av vapenhandlare och dödsbon.

Polismyndigheten har haft långa ledtider i vapenärenden⁵⁶. Regeringen gav därför i juli 2015 myndigheten i uppdrag att redovisa och utveckla arbetet med hantering av vapentillstånd. Uppdraget delredovisades till regeringen under 2016⁵⁷ och ska slutredovisas den 1 mars 2017.

Polismyndigheten genomförde under 2016 flera åtgärder i syfte att förkorta väntetiden för den som söker vapentillstånd och att åstadkomma nationellt enhetliga rutiner i handläggningen. Myndigheten vissitidsanställde under 2016 sju extra vapenhandläggare, som enbart handlade vapentillståndsärenden.

Dessutom utvecklade Polismyndigheten en e-tjänst för vapenansökan, vilket innebär möjlighet att ansöka om vapentillstånd direkt på internet. Ansökan via internet har varit i drift sedan juni 2016 och syftar dels till att förenkla för den som ansöker om vapenlicens, dels till att skapa mer enhetliga och rationella ärendeflöden samt att reducera antalet ansökningar med bristfälligt underlag. Utvärdering av den nya e-tjänsten inleddes i slutet av 2016 och pågår för närvarande.

Under 2016 införde myndigheten även förändrade

rutiner för hantering av den äldre typen av vapenansökningsformulär. Central skanning och automatisk diarieföring av ansökningar har skapat en effektivare och enhetligare handläggningsprocess.

För att ytterligare effektivisera handläggningsprocessen inledde Polismyndigheten ett arbete för att möjliggöra direktöverföring av information om jägarexamen mellan Naturvårdsverket och Polismyndigheten. Detta arbete bör vara klart under första delen av 2017.

Tillstånd som handläggs med stöd av ordningslagen

Polismyndigheten prövar tillståndsärenden enligt ordningslagen (1993:1617). Uppgiften är en del av myndighetens ansvar för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Merparten av tillståndsärendena avser tillstånd till allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar och användning av offentlig plats. Allmänna sammankomster är exempelvis demonstrationer, föreläsningar och konserter. Offentliga tillställningar kan vara marknader, mässor eller sport- och idrottsevenemang. När det gäller tillstånd till att använda offentlig plats rör det sig om uppställning av föremål, exempelvis containrar eller kiosker eller upplagsplatser för byggmaterial. Syftet med att det krävs tillstånd för att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar är att säkerställa att mötes- och demonstrationsfriheten kan utövas under fredliga och ordnade förhållanden. Prövningen ger polisen möjlighet att se till att sammankomster och demonstrationer inte kolliderar, utan att varje möte kan genomföras utan störningar från andra tillståndskrävande aktiviteter.⁵⁸

Antalet registrerade tillståndsärenden enligt ordningslagen är fortsatt många. Antalet registrerade ärenden uppgick under 2016 till 47 871 stycken. År 2015 uppgick de till 46 499 stycken och 2014 till 50 037 stycken.

Den största förändringen jämfört med 2015 är ökningen av tillståndsärenden när det gäller demonstrationer och opinionsyttringar, en ökning med 1 063 ärenden. Beträffande offentliga tillställningar har en ökning skett med 255 ärenden. Övriga ärenden enligt ordningslagen ligger relativt stabilt.

Polismyndigheten har under året arbetat med att uppnå större enhetlighet i landet för ordningslagsärenden och för att effektivisera arbetsprocessen. Bland annat har handboken för handläggning av tillstånd med stöd av ordningslagen kompletterats och ett nytt styrdokument har tagits fram inom området, *Polismyndighetens riktlinjer för villkorsgivning i samband med offentliga tillställningar i form av idrottsarrangemang*. Vidare har vissa ansöknings- och tillståndsformulär justerats för att bli mer ändamålsenliga.

Stämningsmannadelgivning

En grundläggande princip i en rättsstat är att enskilda i mål och ärenden ska ges möjlighet att framföra sin upp-

55) Prop. 1995/96:52 s. 26.

56) Med ledtider avses den totala tiden från det att ärendet inkommer till Polismyndigheten till dess att det är beslutat och arkiverat.

57) A321.900/2015.

58) Prop. 1992/93:210 s. 73.

fattning och på så sätt kunna påverka beslut som det allmänna fattar i frågor som rör dem. Myndigheter har därför en långtgående skyldighet att låta parter få ta del av information som finns i ett mål eller ärende. Regler om delgivning syftar till att skapa rimliga garantier för att den person som berörs har kunnat ta del av innehållet i handlingar utan att reglerna hindrar eller försenar till exempel rättegångar. Krav på både rättssäkerhet och effektivitet måste alltså tillgodoses.⁵⁹

Polismyndigheten utför stämmningsmannadelgivning på uppdrag av myndigheter (främst domstolar), företag och enskilda personer. Även Polismyndighetens egna ärenden delges på detta sätt när det anses lämpligt.

Under 2016 uppgick antalet registrerade ärenden om stämmningsmannadelgivning hos Polismyndigheten till 33 412. Ärendemängden har minskat i förhållande till 2015 då antalet var 34 411 registrerade delgivningsärenden.

Skälet till minskningen är sannolikt att auktoriserade delgivningsföretag anlitas i ökad utsträckning. Dessa företag erbjuder ofta ett billigare alternativ än att vända sig till Polismyndigheten. Bedömningen har därför gjorts att omfattningen av Polismyndighetens stämmningsmannadelgivning kommer att minska, främst när det gäller enklare ärenden. När det gäller mer komplicerade delgivningsärenden bedöms att Polismyndigheten anlitas i oförändrad omfattning.

Under året har ett möte genomförts med ansvariga för polisregionernas stämmningsmannadelgivning. Huvudsyftet är att genom samverkan och erfarenhetsutbyte uppnå ökad nationell enhetlighet i delgivningsverksamheten. Vidare har ett arbete inletts för att möjliggöra att samtliga passhandläggare ska kunna delge personer. Detta ska uppnås genom att passhandläggarna ska kunna se om någon som söker pass eftersöks för delgivning.

Förordnade ordningsvakter

Förordnade ordningsvakter är ett betydande komplement till Polismyndigheten för att upprätthålla den allmänna ordningen. Ordningsvakter tjänstgör vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster samt även på andra platser såsom kollektivtrafik, köpcentrum och sjukhus. Ordningsvakter som har genomgått en särskild funktionsutbildning tjänstgör också vid säkerhetskontroll i domstol och kommunfullmäktiges sammanträden och vid idrottsevenemang som Polismyndigheten har bedömt är av högriskkaraktär.

Behovet av ordningsvakter var under 2016 något lägre än 2015, då ett större behov uppstod med anledning av att Migrationsverket i takt med flyktingsströmmen efterfrågade ordningsvakter till i princip samtliga större flyktingsboenden. Antalet registrerade ordningsvaktsärenden uppgick 2016 till 7 593. År 2015 uppgick de till 8 394, och 2014 till 7 914. I denna siffra ryms ansökan om att få genomgå grundutbildning som ordningsvakt, ansökan om förordnande samt ärenden om ordningsvakts lämplighet och återkallande av förordnande.

Polismyndigheten införde under det gångna året en ny organisation för hur ordningsvaktsärenden ska handläggas.⁶⁰ En struktur för detta har skapats med ordningsvaktsansvariga, samordnare och kontaktpoliser inom hela myndigheten. Den nya organisationen syftar dels till att göra utbildningen av ordningsvakter mer enhetlig och effektiv, dels till att öka den operativa användningen av ordningsvakterna samt hur tillsynen ska skötas. Införandet av en enhetlig organisation för handläggning av ordningsvaktsärenden är väsentlig för att undvika brist på förordnade ordningsvakter samt se till att ordningsvakter i större utsträckning än i dag kan medverka till att upprätthålla allmän ordning och därmed bidra till att skapa ett tryggare samhälle.

Skadeståndsärenden

Hantering av skadeståndsanspråk som riktas mot Polismyndigheten regleras i förordningen (1995:1301) om handläggningen av skadeståndsanspråk mot staten. Skadeståndsanspråk som uppkommit inom polisens verksamhetsområde ska handläggas av Polismyndigheten. Anspråk som grundas på ett påstående om felaktigt beslut ska dock överlämnas till Justitiekanslern för prövning. Polismyndighetens skadereglering ska bedrivas på ett enhetligt, rättssäkert och effektivt sätt.

De skadeståndsanspråk som kommer in till Polismyndigheten är av skiftande karaktär men ofta rör det sig om skador som har uppstått på egendom i samband med att polisen, i utredande eller hjälpande verksamhet, tvingats använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd. Polisens hantering av gods, framförallt vid beslagshantering, hittegodsärenden samt omhändertagande av gods vid frihetsberövanden ger upphov till skadeståndsärenden. Även handläggning och utfärdande av pass och nationellt id-kort är ett område som årligen ger upphov till ersättningsyrkanden. Anspråk på ersättning för sakskador som drabbat poliser i tjänsten regleras också inom myndigheten.

Polismyndighetens beslut i ett skadeståndsärende kan inte överklagas men den som inte är nöjd med ett beslut kan väcka skadeståndstalan vid allmän domstol. I skadeståndsverksamheten ingår därför även att föra Polismyndighetens talan i sådana skadeståndsprocesser vid domstol.

Under 2016 fattade Polismyndigheten och Justitiekanslern beslut i 1 438 skadeståndsanspråk som ställts till polisen. Sammanlagt beslutades om att bevilja skadestånd med 7 806 694 kronor i 699 ärenden. I 254 ärenden beviljades ersättning med tillämpning av skadeståndslagen på grund av fel eller försummelse från polisens sida. I dessa ärenden betalades 2 895 479 kronor ut. Många av bifallsbesluten avser anspråk på ersättning med anledning av Polismyndighetens hantering av gods, framför allt vid beslagshantering, hittegodsärenden samt omhändertagande av gods vid frihetsberövanden.

Den beloppsmässigt största ärendetypen är skadestånd med tillämpning av den så kallade frihetsberövan-

59) Prop. 2009/10: 237 s. 91.

60) A.502.024/2015.

delagen där det under 2016 i 362 ärenden beslutades om ersättning med 4 682 432 kronor. I dessa ärenden har staten som huvudregel ett strikt ansvar för skador som uppstår vid våldsanvändning och tvångsingripanden.

Tillsyn på personuppgiftsområdet

Polismyndighetens behandling av personuppgifter granskas av främst Datainspektionen och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN). Enheten för rättslig styrning och stöd ansvarar för bland annat samråd och kontakter med tillsynsmyndigheter samt för personuppgiftsfrågor.

Datainspektionen har det övergripande ansvaret för tillsynen över behandling av personuppgifter, se 2 a § förordningen (2007:975) med instruktion för Datainspektionen. SIN ska enligt lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet utöva tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet samt tillsyn över den behandling av personuppgifter enligt polisdatalagen (2010:361) och lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister som utförs av Polismyndigheten.

Under 2016 har Datainspektionen inlett fem inspektioner och tillsynsärenden avseende Polismyndigheten, och SIN har inlett sju inspektioner och tillsynsärenden.

Under 2016 har Datainspektionen fattat beslut i 11 ärenden och SIN har uttalat sig i 8 ärenden.

In- och utflöden från Polismyndigheten

Varje år tar polisen emot ett stort antal anmälningar, ansökningar och frågor från allmänheten. Dessa ärenden ska diarieföras och fördelas till handläggare för fortsatt hantering. Inom polisen pågår det ett arbete med att förbättra servicen till allmänheten genom att utforma enklare och mer lättillgängliga tjänster, som även bidrar till polisens inre effektivitet. Under året introducerades en e-tjänst för vanlig vapenlicensansökan som en pilotundersökning. Avsikten är att den ska permanentas och marknadsföras under 2017. Ytterligare e-tjänster avseende tillståndsärenden har utformats och införs under 2017.

Som ett komplement till e-tjänster började under året alla vanliga vapenlicensärenden att skannas och automatdiarieföras nationellt. Därefter tar handläggare vid för en fortsatt digital handläggning. I dag går 75 procent av årsvolymen för vanliga vapenlicensärenden denna väg. Andelen kommer att minska i takt med att användandet av e-tjänsten ökar. Totalt skannades och automatiskt registrerades nationellt 1,8 miljoner olika typer av inkomna brev under 2016, vilket är en ökning med 20 procent jämfört med 2015. Under 2016 skrev även polisen ut och skickade nationellt 3,7 miljoner brev, innehållande bland annat registerutdrag samt målsägarkopior i anslutning till anmälan. Parallellt arbetar polisen med att se över antal fysiska postadresser. Ett första, viktigt steg i detta arbete var att under 2016 teckna avtal med en enda leverantör för brev- och paketförsändelser.

Utlämning av allmän handling, registerutdrag och hantering av utfärdade böter

Offentlighetsprincipen är central i svensk statsförvaltning. Den medför rätt till insyn och tillgång till information om polisens verksamhet. År 2016 fick Polismyndigheten 89 900 begäran om utlämning av allmän handling. För varje ärende görs en sekretessprövning enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att pröva om den efterfrågade informationen kan lämnas ut.

Begäran kommer från allmänheten, företag, media och myndigheter. Därutöver tillkommer enskildas begäran om registerutdrag. Det avser främst begäran som görs i anslutning till att man söker jobb inom till exempel vård och skola eller för att man vill veta om man förekommer i polisens belastningsregister. Även myndigheter begär registerutdrag, till exempel vid uppstart av HVB-hem. Antalet registerutdrag har ökat under ett antal år. Under 2016 ökade antalet ärenden med 10 procent och uppgår nu till 1 miljon registerbegäran per år.

Förutom att hantera de böter som polisen själva utfärdar har polisen även ansvar för att hantera inbetalningar för böter och strafförelägganden utfärdade av Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen. Totalt hanterades 320 490 ärenden under 2016 omfattande totalt 625 765 101 kronor.

För den som har frågor kring registerutdrag och inbetalningar av böter och strafförelägganden finns en speciell telefonsupport.

Arkivering och diarieföring

Under tre år har polisens arkivpersonal arbetat med att ordna och förteckna de upphörda polismyndigheternas handlingar utifrån krav från Riksarkivet. Även om mycket av det äldre materialet har levererats till Riksarkivet och andra arkivinstitutioner har polisen i dag 5,5 mil med arkivhyllor som innehåller pappershandlingar som ska bevaras från de upphörda polismyndigheterna. Därtill finns 1,4 mil med pappershandlingar som kan gallras utifrån olika fastställda tidsfrister. I arkiven finns även många ljud- och videoinspelningar från förhör och dylikt samt en stor mängd fotografier. Antalet nya pappershandlingar växer inte längre lika mycket tack vare att polisen har ett e-arkiv där man kan lagra alla nya handlingar som uppkommer digitalt.

Oavsett om arkiverade handlingar är i pappersform eller digital form ska alla handlingar som har uppstått efter myndighetsbildandet 2015 ställas upp och redovisas på ett nytt sätt och som utgår ifrån i vilka verksamhetsprocesser handlingarna uppkommer. Detta gäller för alla statliga myndigheter. För att arbeta enhetligt med detta fastställdes det under året nationella riktlinjer för arkivhanteringen. På diarieföringssidan har det fastställts nationella riktlinjer för hur registratorerna ska arbeta. Allt för att uppnå en mer enhetlig och mer rätts-säker hantering.

Kompetensförsörjning

Polismyndigheten leder det brottsbekämpande arbetet och ska ha förmåga att anpassa verksamheten i en snabbt föränderlig omvärld. Ett aktivt arbete med kompetensförsörjning är en förutsättning för att utveckla och styra Polismyndighetens verksamhet.

Resursförstärkning

Utifrån nu kända faktorer beräknas polisen behöva utöka personalstyrkan med ca 1 500 poliser fram till 2020. Under 2016 har personalstyrkan också förstärkts med ca 1 100 anställda med andra kompetenser än de polisiära.

Polisutbildningen

Under 2016 utökades antalet platser på polisutbildningen och förutsättningar har skapats för att möjliggöra ett större intag också under kommande år.

Antal sökande och antagna till polisutbildningen samt antal anställda vid utbildningens slut

Utbildningsstart	Antal sökande	Antal antagna	Anställningsår	Antal anställda
2011	16 065	670	2013	644
2012	13 299	811	2014	779
2013	14 981	664	2015	646
2014	13 779	689	2016	667
2015 ⁶¹	14 816	610	2017	–
2016	11 173	771	2018	–

Polisutbildningen genomförs som uppdragsutbildning vid Umeå universitet, Linnéuniversitetet och vid Södertörns högskola. År 2016 antogs 771 studenter till utbildningen. Under 2016 återupptogs möjligheten att delta i polisutbildningen via distans. För närvarande deltar 51 studenter via distansundervisning. Ytterligare distansplatser har skapats inför 2017. Sammanlagt kommer då ca 200 platser att erbjudas på distans.

Som framgår av tabellen ovan är intresset för polisycket fortsatt stort, även om antalet sökanden till 2016 års utbildningar var färre än tidigare. De sökande till polisutbildningen vårterminen 2017 var däremot ovanligt många (8 382 personer). Kraven för att antas på utbildningen innebär att en stor del av de sökande inte är kvalificerade eller av andra skäl är förhindrade att delta. Under 2016 fylldes inte 29 utbildningsplatser och under året har flera insatser vidtagits för att attrahera sökanden till det utökade antalet utbildningsplatser. Möjligheten till distansutbildning är en sådan åtgärd, förstärkta kommunikativa och målgruppsanpassade insatser en annan. Därtill har placeringsprocessen gjorts om så att de som antas redan vid utbildningsstart får besked om placering som färdig polis. Det sistnämnda genomförs dock inte förrän hösten 2017.

Placering av aspiranter och rekrytering av polisassistenter

Den avslutande terminen på polisutbildningen består av så kallad aspiranttjänstgöring i kärnverksamheten. Under 2016 tilldelades polisregionerna 982 aspirantplatser utifrån deras behov i olika polisområden. Av dessa fattades beslut om 974 anställningar.

År 2016 fattade Polismyndigheten beslut om ett nytt förfaringsätt för rekrytering och placering av aspiranter och nyutexaminerade polisassistenter. Den framtida placeringen som aspirant, där man senare även erbjuds anställning som polisassistent under förutsättning att man klarar polisutbildning, aspiranttjänstgöring och säkerhetsprövning kommer från och med mitten av 2017 att vara fastställd redan vid antagning till polisutbildningen. Syftet med förändringen är att utifrån myndighetens samlade behovsbild säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning med resurser där de behövs bäst. Det skapar också bättre förutsättningar för den enskilde studenten att redan vid utbildningsstart få besked om sin framtida placering.

Förstärkning av icke-polisiär kompetens

Under 2016 har personalstyrkan förstärkts med ca 1 100 civilanställda med andra kompetenser än de polisiära. Förstärkningen har framförallt riktats mot utredning och lagföring, polisens kontaktcenter (PKC) och regionledningscentralerna (RLC). En 10-veckors utbildning för civila utredare har tagits fram och genomförts under året. Sammanlagt har 251 medarbetare än så länge deltagit i utbildningen.

Verksamhetsstyrd och flexibel kompetens

Kompetensplanering

En myndighetsreformen har möjliggjort en gemensam och långsiktig kompetensplanering baserad på myndighetens samlade behov. Under 2016 har formerna för kompetensplaneringen lagts fast och arbetet har påbörjats i olika delar av organisationen. Arbetet fortgår under 2017. För att säkerställa de närliggande behoven av utvecklingsinsatser, inventeras kompetensutvecklingsbehov enligt en nationell och årlig process.

Kompetensutveckling och intern rörlighet

Polisens kompetensutveckling är en viktig grund för individens egen utveckling. Den är också en central komponent för att säkerställa att det finns rätt kompetens på myndigheten utifrån verksamhetens aktuella behov och med beaktande av nya typer av brottslighet och av ny forskning kring effektivt polisarbete. Under året har flera nya utbildningar genomförts, bland annat i gränskontrollverksamhet, passärenden, trafikarbete och arbete mot terrorism. En modell för vidareutbildning som tydligare främjar systematisk kunskapsutveckling har också introducerats under 2016. Med anledning av den nya organisationen behöver en ny metodik för uppföljning utvecklas.

Med utgångspunkt i verksamhetens behov ska den enskilde medarbetaren ha stora möjligheter att söka sig

61) Uppgiften om antal sökande i årsredovisningen för 2015 var fel och är här korrigerad.

till nya arbetsplatser, arbetsuppgifter eller funktioner inom polisen. Under 2016 prövades en modell för geografisk förflyttning av polisassistenter, där man fick anmäla intresse för byte av region och tjänsteort. Cirka 50 procent av de som visade intresse fick erbjudande om att byta region.

Kompetensutveckling omfattar olika metoder för lärande där traditionell utbildning kombineras med flexibla former för kompetensutveckling, såsom nätbaserad distansutbildning och arbetsplatslärande. Genom en ny teknisk lösning kan numera utbildning som innehåller skyddsvärd information genomföras via polisens intranät. En nätbaserad pedagogisk utbildning har också utvecklats under året, som tillsammans med den fastställda pedagogiska inriktningen bidrar till kvalitetssäkrade kompetensutvecklingsmetoder och till att stärka polismyndigheten som en lärande organisation.

Chefsutveckling

Ett gott ledarskap är en förutsättning för polisens förmåga att kunna fullgöra sitt uppdrag. Satsningen på chefs- och ledarutveckling har ett långsiktigt och hållbart perspektiv, med utgångspunkt i myndighetsgemensamma ledarkriterier. Chefer i polismyndigheten erbjuds utvecklingsmöjligheter utifrån dessa ledarkriterier.

Under 2016 genomfördes tre större nationella chefskonferenser i syfte att tydliggöra nuläge och identifiera framgångsfaktorer i syfte att stärka förmågan i chefskapet. Insatser för utveckling av ledningsgrupper har också genomförts under året i nästan alla regioner. Två omgångar av polisens chefsprogram – *Det direkta ledarskapet* – har startat, med sammantaget 160 deltagare. Mentorskapskonceptet har vidareutvecklats och myndighetens chefer som deltar har under året erbjudits en mentor inom eller utanför polisen. Kompetensutvecklingsinsatsen i tillämpad kriminologi och evidensbaserat polisarbete, *Police Executive Programme* vid universitetet i Cambridge, har också genomförts. Polismyndigheten har därtill erbjudit en individuell, utvecklingsinriktad och kompetensbaserad återkoppling, med fokus på ledaregenskaper, till de chefer som genomgått chefsbemanningsprocessen. Under 2016 genomfördes 370 sådana återkopplingar.

En god arbetsmiljö

Polisens verksamheter bedrivs i många miljöer, förutsägbara och kontrollerbara såväl som riskfyllda, otrygga och svåra. Av den anledningen är arbetsmiljön en kärnfråga för polisen. Med arbetsmiljöarbetet som grund ska myndigheten värna ett långt och hållbart arbetsliv där man har en hanterbar arbetsbelastning och där det finns utrymme för hälsofrämjande aktiviteter.

Under året togs det fram en arbetsmiljöstrategi för åren 2016–2021. Strategin pekar ut riktning och prioriteringar inför de kommande åren. Fokus ligger på hälsofrämjande åtgärder och på insatser för att vidareutveckla den sociala och organisatoriska arbetsmiljön. En tillhörande arbetsmiljöplan för 2017 har också utarbetats, där den främsta prioriteringen ligger i att minska arbetsbelastningen.

För att säkra arbetsmiljökompetensen hos chefer och skyddsombud har arbetsmiljöutbildningar genomförts i hela organisationen. Arbetsmiljökompetensen är en av förutsättningarna för myndighetens chefer att kunna ta emot sina arbetsmiljöuppgifter. Sammanlagt genomfördes 75 utbildningar under året med totalt 1 546 deltagare. Utbildningsverksamheten kommer att fortlöpa även under 2017 i syfte att ytterligare stärka förutsättningarna att fördela arbetsmiljöuppgifter.

Som en del av Polismyndighetens hälsofrämjande arbete beslutades under 2016 om en myndighetsövergripande inriktning för friskvårdssubvention. Den efterhjälpande delen av arbetsmiljöarbetet har utvecklats under året, bland annat genom riktlinjer för arbetsanpassning och rehabilitering. Arbetet med att ta fram nya riktlinjer för krisstöd och hantering av kränkande särbehandling fortsatte under 2016 och båda arbeten beräknas vara avslutade under 2017.

Delpension

I syfte att underlätta för medarbetare som närmar sig pensionsåldern att stanna kvar längre i arbete, har delpension beviljats för 311 medarbetare under 2016. Det är en ökning jämfört med 2015 då 118 medarbetare beviljades delpension. Ökningen under 2016 har varit en medveten satsning från arbetsgivarens sida. I december 2016 uppbar 252 personer beviljad delpension, 181 poliser och 71 civila vilket är en minskning med 62 respektive 21 personer jämfört med december 2015.

Arbetsgivarutveckling

Kollektivavtal och lönebildningen ska bidra till en effektiv verksamhet och stödja Polismyndighetens verksamhetsidé. Under 2016 bedrevs fortsatt arbete för att skapa en gemensam arbetsgivarpolitik i Polismyndigheten och införa arbetsprocesser som präglas av nationell styrning och lokal tillämpning.

Lönebildning

Polismyndigheten arbetar för en lönebildning med resultatet i fokus och att lön ska sättas i dialog mellan chef och medarbetare. En ny lönepolitisk strategi 2015–2020 togs fram under 2015 och infördes under 2016, bland annat genom utbildningsinsatser för chefer på samtliga nivåer.

En ny nationell lönerevisionsprocess har också tagits fram. De lokala förhandlingarna för revisionstidpunkten den 1 oktober 2015 avslutades i juni 2016. Särskilda lönesatsningar genomfördes för de medarbetare som arbetar nära medborgarna samt i de särskilt prioriterade geografiska områdena.

Samarbete med arbetstagarorganisationerna

Parallellt med samverkan enligt MBL-strukturen har ett utvecklingsarbete i dialogform förts med samtliga arbetstagarorganisationer om framtida samverkansformer. Under 2016 kom parterna överens om en gemensam ambition att teckna samverkansavtal 2018.

Genomföra polisreformen

Polisens omorganisering slutfördes under 2016, vilket också präglade myndighetens arbete med kompetensförsörjning.

Chefsbemanning

Utifrån den nya organisationen och det förändrade chefsuppdraget har samtliga chefstjänster bemannats. Bemanningsarbetet slutfördes under 2016 med sammanlagt ca 3 000 tillsatta befattningar. Med anledning av detta har andelen chefer som är kvinnor ökat med närmare 6 procentenheter sedan ombildningen och ligger nu på 31 procent.

Omställning

Omställningsbehovet inom Polismyndigheten har karaktären av kompetensväxling och omfördelning av resurser och arbetsuppgifter till följd av enmyndighetsbildandet.

Vid utgången av 2016 hade den absoluta merparten av de medarbetare som varit i omställning med anledning av reformen, fått en ny placering antingen genom arbetsledningsbeslut eller genom rekrytering.

En myndighetsgemensam arbetsgivarpolitik

Under 2016 skedde ett stort arbete för att

- ensa tillämpningen av villkor och kollektivavtal, rutiner och processer
- arbeta fram gemensamma förhållningssätt i myndighetsgemensamma arbetsgivarfrågor
- införa arbetsprocesser som präglas av nationell styrning och lokal tillämpning.

Under senare delen av 2016, i takt med att de grundläggande behoven tillgodosatts, fick dialog, utbildning och justering utifrån verksamhetens aktuella behov ett allt starkare fokus.

Likabehandling – jämställdhet och mångfald

Respekt för alla människors lika värde ska prägla de polisanställdas agerande, såväl i mötet med allmänheten som inom Polismyndigheten. Likabehandling är centralt för polisens legitimitet i samhället och grundläggande för att garantera rättstrygghet och rättssäkerhet i verksamhetens alla delar.

Under året har Prideparader genomförts i flera städer i landets regioner med representation av Polismyndigheten i polisregion Syd, Mitt och Stockholm.

Föreningen *Gaypolisen i Sverige* (FGPS) avslutade sin föreningsverksamhet vid årsskiftet 2016/2017. En nära dialog har förts med FGPS för att tillvarata den kompetens och de erfarenheter de har av att under många år driva olika aspekter av hbtq-frågor i samarbete med Polismyndigheten.

Polismyndigheten har under 2016 fortsatt samarbetet med *Romernas informations- och kunskapscenter* (RIKC) samt påbörjat arbetet med att säkerställa att information, utbildning och samordning av hbtq-

frågor fortsatt integreras och anpassas till mål när det gäller mångfald och likabehandling.

Ett annat inslag i likabehandlingsarbetet går ut på att stödja och utbyta erfarenheter med andra länder. Deltagande i internationella konferenser och seminarier rörande hbtq-frågor

Under 2016 genomfördes flera myndighetsinterna utbildningar i mänskliga rättigheter, diskrimineringslagstiftning, jämställdhet och mångfald. Målgrupp var bland annat gränspersonal, yttre personal och olika delar av HR-organisationen. Det har också utarbetats ett introduktionsprogram för alla nyanställda där vikten av likabehandlingsfrågorna lyfts fram.

Polismyndighetens plan för likabehandling löpte ut med utgången av 2016. Genom ändring i diskrimineringslagen (2009:567) ersätts dagens krav på särskilda planer för likabehandlingsområdet. Mot bakgrund av detta beslutades i oktober att ett nytt styrdokument ska tas fram för Polismyndighetens likabehandlingsarbete 2017 och framåt. Beslutet innebär att ett arbete påbörjats med att utarbeta en strategi utifrån de krav som lagändringen föreskriver.

Jämställdhetsintegrering

Syftet med arbetet kring jämställdhetsintegrering är att integrera perspektivet i polisens medborgarnära och operativa verksamhet. Det övergripande målet är att medborgare ska kunna ta del av polisens kärnverksamhet på lika villkor, vilket också förväntas leda till att förmågan att bekämpa brott förstärks.

Polisens plan för jämställdhetsintegrering har tagits fram under året i ett samarbete mellan alla sju polisregioner och polisens nationella operativa avdelning (Noa). Planen tar sin utgångspunkt i regionala problembilder och förutsättningar.

Under 2016 pågick arbete för att hitta sätt att tidigare upptäcka unga kvinnors missbruk, bland annat genom projektet *Träffa rätt – jämställt narkotikaspan*. I dag tenderar kvinnorna att upptäckas sent, vilket försvårar deras möjligheter att få vård och bli av med sitt beroende.

Ytterligare en aktivitet som syftar till att stärka jämställdhetsintegreringen i myndigheten är deltagandet i Gendercoachprogrammet⁶². Målet för cheferna i programmet är att kunna integrera ett genusperspektiv i all daglig verksamhet. Under 2016 deltog två chefer ur den strategiska ledningsgruppen i programmet.

Polisens arbete med mångfald

Som ett led i att öka mångfalden i poliskåren, har pilotprojektet *Preparand* genomförts under året. Inom ramen för *Preparand* erbjuds personer med utländsk bakgrund som är intresserade av polisyrket, särskild utbildning inför antagningen, bland annat i offentlig förvaltning, statstjänstemannarollen och i kulturfrågor. Under 2016 deltog 41 personer i *Preparand*.

62) Program för högre chefer i myndigheter att utveckla sin kompetens inom jämställdhets- och genusintegrering och genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 och efterföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.

Projektet *Världen integrerad i svensk polis* (VISP) har som syfte att bidra till att fler personer med utländsk bakgrund anställs inom polisen. Under 2016 påbörjade 51 personer med utländsk bakgrund (31 kvinnor och 20 män) en tidsbegränsad anställning i myndigheten. Projektet fortgår under 2017 för att därefter linjeläggas som en integrerad del i polisens kompetensförsörjning.

Tillgänglighet vid funktionsnedsättning

Polismyndigheten är utsedd av regeringen som en myndighet med särskilt ansvar för genomförandet av regeringens strategi för funktionshinderpolitiken – strategisk myndighet – 2011–2016⁶³.

Polismyndighetens regeringsuppdrag avseende delmål i strategin för 2011–2016 slutredovisades till regeringen den 9 mars 2016. Arbetet med att utveckla Polismyndighetens verksamhet i enlighet med förordning (2001:526) om statliga myndigheters ansvar för genomförande av funktionshinderpolitiken fortsatte under året.

Inom ramen för de strategiska myndigheterna inom rättsväsendet – Brottsförmyndigheten, Domstolsverket och Polismyndigheten – har två samråd med företrädare för civilsamhället som företräder personer med funktionsnedsättning genomförts med syfte att skapa en god dialog och utveckla myndigheternas kompetens inom området.

Personalsammansättning

Antal anställda

Vid utgången av 2016 hade Polismyndigheten 29 751 medarbetare. Det är en ökning med drygt 1 200 medarbetare jämfört med föregående år. Ökningen förklaras i första hand av resursförstärkning av civilanställda. Medelåldern inom Polisen är 43,4 år vilket är 0,5 år lägre än 2015. Cirka nio procent av de anställda fyller 65 år under de kommande fem åren.

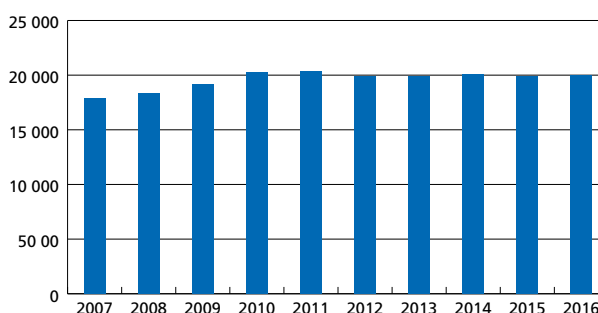
Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

ANTAL ANSTÄLLDA ⁶⁴							FÖRÄNDRING (DECEMBER 2016)			
Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvidare ⁶⁵	Polisen totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Civila tillsvidare
Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
29 517	43	20 025	32	9 492	67	8 857	1 253	122	1 131	952

Av de anställda är 43 procent kvinnor, vilket är en ökning med 1,4 procentenheter jämfört med 2015. Bland poliser är andelen kvinnor 32 procent vilket är en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2015.

Antalet poliser har ökat med 122 personer sedan årets början.

Antal poliser, 2007–2016

Avgångar

Under 2016 slutade 950 poliser, vilket är 118 fler än 2015. Andelen avgångar bland poliser, räknat som ett medelvärde de senaste 12 månaderna, låg vid årets slut på 4,7 procent att jämföra med 2015 då det låg på 4,1 procent. Av avgångarna 2016 var 49 procent pensionsrelaterade.

Andelen avgångar hos tillsvidareanställd civil personal låg vid årets utgång på 10,5 procent, varav 25 procent var pensionsrelaterade. År 2015 var andelen avgångar hos civila 8,4 procent.

Den totala andelen avgångar bland tillsvidareanställd personal vid polismyndigheten låg på 6,4 procent. Detta att jämföra med 2015 då den låg på 5,3 procent.

63) Se En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011–2016 (Regeringskansliet).

64) Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

65) Definition tillsvidareanställda: anställda med anställningsform tillsvidareanställning, provanställning, lönebidragsanställning, interna vikariat samt tidsbegränsade chefsanställningar.

Kompetens kategorier

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens*

	DECEMBER 2016						FÖRÄNDRING (SEDAN DECEMBER 2015)			
	Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
	Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Ej kodad	584	2	34	553	33	31	65	234	243	-9
Kärn	20 785	70	42	15 915	34	4 870	69	293	-592	885
Ledning	3 149	11	31	2 640	25	509	63	336	250	86
Stöd	4 999	17	59	917	26	4 082	67	390	221	169
Totalt	29 517	100	43	20 025	32	9 492	67	1 253	122	1 131

* Definition enligt Arbetsgivarverket 2003:7 A 2.

Av polisens anställda är 70 procent kodade i kärnkompetens, vilket är en minskning med 3 procentenheter jämfört med december 2015. 11 procent är kodade i ledningskompetens, vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2015. Ökningen förklaras av att antalet gruppchefer blivit fler vilket ligger i linje med myndighetens styrmodell. Förklaringar till minskningen av poliser i kärnkompetens är bland annat de istället blivit gruppchefer och ingår i ledningskompetens, att ett större antal polisaspiranter ingår i okodade samt ständiga förbättringar i datakvalitet. Chefer på högre organisatoriska nivåer har blivit färre. 17 procent av personalen återfinns i stödverksamheten, att jämföra med 2015 då motsvarande andel var 16 procent. Av de 2 procent som saknar kodning är majoriteten tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Antal och andel anställda i ledningskompetens under åren 2012–2016 per personalkategori

	Totalt		Poliser		Civila	
	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %
2012	2 845	25	2 478	19	367	62
2013	2 971	25	2 588	19	383	64
2014	2 905	25	2 538	20	367	63
2015	2 813	27	2 390	21	423	64
2016	3 149	31	2 640	25	509	63

Andelen kvinnor i ledningskompetens är 31 procent vilket motsvarar en ökning med 3,8 procentenheter jämfört med 2015. Förstärkningen har uteslutande skett på polissidan, vilket också ligger i linje med polisens ambition om att andelen kvinnor i ledande positioner ska spegla hur många de är i organisationen som helhet. Bland de civilanställda är könsfördelningen jämnare.

Medarbetare med utländsk bakgrund

Medarbetare med utländsk bakgrund¹ per personalkategori², %

	2016			2015		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Civila	13,3	15,5	14,0	11,6	14,0	12,6
Poliser	5,0	6,6	6,1	5,0	6,5	6,0
Varav polisaspiranter	4,1	7,8	6,5	8,9	8,6	8,7
Totalt	9,1	8,3	8,6	8,3	7,8	8,0

- 1) Utländsk bakgrund enligt definition från SCB det vill säga inrikes född person med två utrikes födda föräldrar eller utrikes född.
- 2) Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB), Statistiska centralbyrån (SCB).

Andelen medarbetare med utländsk bakgrund har ökat, från 8,0 procent 2015 till 8,6 procent 2016. Det är framförallt bland civila som ökat. Andelen polisaspiranter med utländsk bakgrund har dock minskat från 8,7 procent 2015 till 6,5 procent 2016.

Andelen med utländsk bakgrund bland Sveriges befolkning i åldern 20–65 år är 26,2 procent.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro¹, %

	2016			2015		
	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro
Kvinnor	6,5	3,9	60,6	6,8	4,2	61,0
Män	3,3	1,6	49,9	3,3	1,6	49,2
Totalt	4,6	2,6	56,3	4,8	2,7	56,2

- 1) Andel långtidssjukfrånvaro – sjukfrånvaro/långtidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvaron⁶⁶ har minskat från 4,8 procent till 4,6 procent jämfört med 2015. Även långtidssjukfrånvaron har minskat från 2,7 procent 2015 till 2,6 procent 2016, och det är kvinnors minskade långtidssjukfrånvaro som ligger till grund för den minskningen.

66) Sjukfrånvaron för 2015 är reviderad gentemot siffrorna i årsredovisningen från 2015.

Högst sjukfrånvaro återfinns bland kvinnor i åldersgruppen 50 år eller äldre, även om sjukfrånvaron har minskat i denna grupp. Kvinnorna fortsätter att ha klart högre sjukfrånvaro än männen inom alla ålderskategorier, även om gapet har blivit något mindre. För siffror gällande sjukfrånvaro per region och avdelning, se bilaga 4 – *Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro*.

Det kan också konstateras att sjukfrånvaron i högsta grad relateras till arbetsplatsens personalstruktur. Arbetsplatser med hög medelålder, hög andel kvinnor och låg utbildningsnivå har generellt sett högre sjukfrånvaro. Under 2016 har arbetet intensifierats på arbetsplatser som strukturellt sett varit särskilt utsatta, till exempel PKC, och detta har haft en positiv inverkan på sjukfrånvaron. En annan förklaring till myndighetens minskade sjukfrånvarotal är det faktum att medelåldern sänkts, yngre människor har generellt sett lägre sjukfrånvaro än äldre.

Sjukfrånvaro per ålderskategori och kön, %

	2016				2015			
	-29 år	30-49 år	50- år	Totalt	-29 år	30-49 år	50- år	Totalt
Kvinnor	4,6	6,2	8,0	6,5	4,6	6,6	8,4	6,8
Män	2,4	2,7	4,4	3,3	2,2	2,7	4,7	3,3
Totalt	3,5	4,2	5,8	4,6	3,4	4,3	6,1	4,8

Hälsoneykeltal, antal

	2016			2015		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Frisktal ¹	61,3	75,2	69,3	59,5	75,0	68,6
Sjukfall ²	87,7	51,0	66,6	88,2	50,5	66,2
Rehab 1 ³	4,2	2,0	2,9	5,0	2,4	3,5
Rehab 2 ⁴	2,7	1,0	1,7	2,7	1,0	1,7
Återgångar ⁵	1,4	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1

- 1) Frisktal – total tillgänglig arbetstid för anställda med maximalt 40 sjukfrånvarotimmar och maximalt tre sjuktilfällen under en löpande 12-månadersperiod/total arbetstid.
- 2) Sjukfall – antal påbörjade sjukfall under en löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.
- 3) Rehab 1 – antal påbörjade sjukfall 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.
- 4) Rehab 2 – antal anställda med minst sex påbörjade sjukfall under löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.
- 5) Återgångar – antal avslutade sjukfall 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod/antal påbörjade sjukfall 29:e kalenderdagen.

Verksamhetsutveckling

Strategiska initiativ inom verksamhetsutveckling

I Polismyndighetens verksamhetsplan för 2016 anges ett antal strategiska initiativ inom verksamhetsutveckling. Strategiska initiativ är nationella initiativ som genomförs för att kraftsamla kring prioriterade insatser och för att bidra till de långsiktiga målen. Detta avsnitt inleds med en redovisning av vad som genomförts under 2016.

Utredningsverksamheten

Mängdbrott

Med mängdbrott avses sådana brott där förundersökning vanligtvis leds av Polismyndigheten. Till mängdbrotten hör sådan brottslighet som drabbar många människor i deras närmiljö och som påverkar livskvaliteten och skapar otrygghet i vardagslivet. Detta innebär att utvecklingsåtgärder inom området är angelägna. Exempel på mängdbrott är stöld, häleri, misshandel, inbrott, bedrägeri, skadegörelse samt vissa trafik- och narkotikabrott.

Polisens nationella utredningsdirektiv (PNU)

En revidering av *Polisens nationella utredningsdirektiv* (PNU) genomfördes under året. Detta skedde i projektform där en första del bestod av att digitalisera och lägga in PNU på intranätet, Intrapolis. Projektet avslutades vid årsskiftet och har övergått i förvaltning. Under projektets gång utvecklades en portal på Intrapolis med generella och specifika metodstöd för olika typer av brott. Innehållet bygger bland annat på de framgångsfaktorer gällande utredningsverksamhet som är identifierade sedan tidigare. Dialogmöten har skett i respektive polisregion för att diskutera arbetsmetodikerna PNU och en enhetlig och bättre utredningsprocess. En rapport kommer att presenteras i början av 2017.

Bostadsinbrott med märk-dna

Med bostadsinbrott avses inbrott i villa och lägenhet. Under perioden 2011–2016 har det i medeltal skett ca 27 800 inbrott per år varav merparten i villa. Ett projekt har påbörjats för att ta fram ett enhetligt och nationellt metodstöd kring hur man ska arbeta med brottstypen. I detta verksamhetsområde sker också utveckling av SAMS (Strukturerad datainsamling och automatiserade analysmetoder) i ett samarbete mellan Polismyndigheten och Blekinge tekniska högskola. SAMS är ett analysverktyg som kommer att öka möjligheterna för effektiv brottsamordning och kvalificerade analyser.

Ett metodstöd håller på att utvecklas gällande märk-dna, samt även ett arbete i samverkan med Svenska stöldskyddsföreningen, försäkringsbranschen och märk-dna-branschen avseende en nationell normsättning av märk-dna vilken beräknas vara klar första halvåret 2017.

Metallstöld

Metallstöld utgör sedan ett antal år tillbaka ett stort problem såväl nationellt som internationellt. Stölderna förorsakar årligen mångmiljonskador i Sverige och omfattar all slags metall med koppar som den kvantitativt största kategorin. Uppdraget avseende verksamhetsområdet metallstöld startades upp under sommaren 2016 och befinner sig i en kartläggningsfas. Detta innebär bland annat att bilda sig en uppfattning kring omfattningen av metallstöld och att etablera kontakter inom branscher, vilka har verksamhet inom området.

Distansutredningar

En förstudie har skett av den så kallade *Snattofonen* som tidigare har använts av dåvarande Polismyndigheterna i Skåne samt Stockholms län. Arbetsmetoden är en tillämpning av ett förenklat utredningsförfarande avseende snatterier och där polis inte åker till platsen för det misstänkta brottet utan enbart har telefonkontakt med butikspersonalen. Under de senaste åren har detta förfarande inte tillämpats. Förstudien, som bland annat innefattar en belysning av rättsläget samt en bedömning av effektiviteten i förfarandet, föreslår en pilotdrift där metoden kallas *Distansutredningar* och där tillämpning ska ske utifrån nya riktlinjer samt med videouppkoppling i stället för telefon.

Trafikbrott

Polismyndigheten har under 2016 tagit fram en ny trafikstrategi – *Polismyndighetens strategi för trafik som metod*, PM 2016:46. Ett av strategins fokusområden är brott på väg. En stor del av dessa brott faller inom kategorin mängdbrott.

Den nya trafikstrategin är tydlig i kraven på att möjligheten att skapa underrättelser och information om brottslig verksamhet alltid ska beaktas vid kontroller och ingripanden. En typ av mängdbrott inom trafikområdet är hastighetsöverträdelser. Inom ramen för den nya trafikstrategin kommer varje region att kontinuerligt arbeta med att öka förståelsen för hastighetens betydelse för utgången av en olycka och för att reducera

riskan för olyckor i framtiden. I detta arbete är samverkan med andra myndigheter och organisationer inom området av stor vikt. Polisen bidrar genom detta också till att uppnå nollvisionens mål om att ingen ska dö eller allvarligt skadas i vägtrafikmiljön.

Strategin har sin grund i ledande forskning på området. Samverkan har skett med framförallt Trafikverket vid framtagandet av prioriteringarna inom området. Polisens strategiska huvudinriktning är att aktivt arbeta för att bidra till att sänka medelhastigheten och att öka andelen nyktra förare i trafikmiljön. Genom att aktivt arbeta längs vägnätet förebyggs, förhindras och uppdagas brott samtidigt som det syns att polisen arbetar i vägtrafikmiljön. Att ingripa mot trafikbrott innebär också en stor möjlighet att uppdaga annan kriminalitet. Vid ingripanden på vägnätet ska möjligheten att skapa underrättelser och information utnyttjas. Införandet av strategin för trafik som metod har påbörjats i polisregionerna.

Säkerställa trafikverksamheten inför EU-direktiv 2018
Under 2016 genomfördes en inventering av samtliga de kontrollplatser som finns med i Transportstyrelsens förteckning. Vid inventeringen framkom det att knappt 20 av de totalt ca 160 kontrollplatserna har en sådan standard och utrustningsnivå att de på kort sikt kan uppgraderas till den nivå som krävs i EU-direktiven. Kontakter med Trafikverket, som äger nuvarande kontrollplatser, sker fortlöpande för att klargöra ansvarsförhållanden, lämpligt antal och placering av framtida kontrollplatser. I projektet har även ingått att se över möjligheten att använda sig av mobila enheter och/eller besiktningsorgans anläggningar.

Under året har även föreskrifter för flygande inspektion tagits fram samt en kravspecifikation på utbildning och kompetens för bilinspektörer.

Tillämpningen av klampningslagstiftningen
Under året upprättades en slutrapport om tillämpningen av lag (2014:1437) om åtgärder vid hindrande av fortsatt färd och förordning (2015:17) om åtgärder vid hindrande av fortsatt färd.

Redan i inledningen av det fältförsök som bedrivits kunde konstateras att aktuell lagstiftning har en preventiv effekt och att kännedom om hur lagen kan komma att användas snabbt vunnit spridning. Vidare har projektet kunnat se att betalning av förskott av sanktionsavgifter skett betydligt snabbare. Överlag har regionalt införandeansvariga rapporterat att aktuella förare i betydligt snabbare takt åtgärdar fel, brister eller överträdelser för att slippa åtgärder enligt denna lag.

Upphandling av ny klampningsutrustning pågår.

Narkotikabrott

Under året har en nationell inventering av polisens arbetsmetoder genomförts inom narkotikaområdet. Detta bland annat för att arbetsformer som visat sig vara effektiva ska kunna spridas nationellt. Sammanlagt har 37 arbetsmetoder inventerats och 8 av dessa har valts ut och ska införas som nationellt metodstöd för att öka förutsättningarna för ett enhetligt, strukturerat och samordnat narkotikaarbete. De fokusområden som har

valts ut är ungdomar med inriktning på tidig upptäckt, internet och post, evenemang och krogmiljö, terrängsök med hund och större inhemska cannabisodlingar.

En metodbeskrivning för ingripande, rapportering och utredning av ringa narkotikabrott är framtagen. Denna ska användas som stöd/lathund vid hantering av de vanligaste narkotikabrotten. Detta ska ge vägledning vad gäller lagstöd och grunder för vanliga överväganden och beslut i dessa ärenden, vad en avrapportering ska innehålla och information om hur viss problematik i dessa ärenden kan hanteras.

Brott i nära relation

Rikspolischefen beslutade i december 2015 att nationella operativa avdelningen (Noa) skulle avdela resurser för att vidareutveckla utredningsarbetet gällande dödligt våld i nära relation med utgångspunkt i de iakttagelser och rekommendationer som förs fram i rapporten *Dödligt våld i nära relation*¹. Beslutet omfattade även ett uppdrag till Noa att utse en representant att ingå i den av Socialstyrelsen ledda gruppen, som i enlighet med lag (2007:606) om utredningar avseende vissa dödsfall har till uppgift att granska fall med dödligt våld i nära relation.

Under 2015 genomförde Polismyndigheten en genomlysning av regionernas arbete med brott i nära relation. Med utgångspunkt i de handlingsplaner som då togs fram sker nu en uppföljning² av hur verksamheten utvecklas.

Arbetet med att revidera polisens handbok *Brott i nära relation* pågick under 2016 och beräknas kunna slutföras under våren 2017. Bland annat finns nu tydliggjort vad som gäller för polisens medverkan när en person som blivit utsatt för brott i en nära relation behöver hämta tillhörigheter i hemmet.

Polismyndigheten deltar även i ett samverkansprojekt som leds av Västra götalandensregionens kompetenccentrum mot våld i nära relation. Projektets syfte är att skapa förutsättningar för ett ännu närmare samarbete mellan polis, åklagare, socialjour, socialtjänst samt hälso- och sjukvård. Samarbetet ska leda till snabba initiala åtgärder med hög kvalitet och därmed bättre förutsättningar för att beakta familjens samlade behov. Ett pilotprojekt med löpande utvärderingar kommer att genomföras under 2017–2018. Från Polismyndigheten kommer polisområde Storgöteborg att vara involverat.

Ett exempel på lokal samverkan avseende denna brottstyp är det medborgarlöfte som polisen och Arjeplogs kommun enats om och där utbildning kring våld i nära relation var ett område som skulle prioriteras 2016.

Överfallsvåldtäkter

Dåvarande Rikspolisstyrelsen genomförde under 2014 en förstudie om polisens förmåga att hantera våldtäkter och då med särskilt fokus på så kallade överfallsvåldtäkter. I oktober 2014 redovisades förstudierapporten *Utveckling av arbetsmetoderna vid utredning av våld-*

1) A190.667/2013

2) A034.931/2015

täkter.³ Rapporten tar upp ett antal frekvent återkommande brister avseende polisens åtgärder i initialskedet. Detta gäller såväl ingripande på plats som i samband med anmälningsupptagning i efterhand. En sådan brist avser bemötande av brottsoffret där åtgärder behöver vidtas. En mer enhetlig tillämpning av strukturerade och effektiva arbetsmetoder vid utredning av sexualbrott bedöms också kunna bidra till högre kvalitet och ökad brottsuppklaring. Några polisregioner har börjat gå igenom avslutade våldtäktsärenden för att på så sätt identifiera brister och prova möjligheten att tillvarata identifierade framgångsfaktorer.

En annan iakttagelse som förs fram i förstudierapporten är vikten av ett tidigt förordnande av målsägandebiträde. Denna iakttagelse har delgivits 2014 års sexualbrottskommitté (Ju 2104:21). Polismyndigheten kan i den delen konstatera att kommittén genom tilläggsdirektiv (2015:5) den 13 november 2014, fått i uppdrag att överväga om åtgärder kan vidtas för att förbättra rutinerna när det gäller förordnande av målsägandebiträde. Kommitténs betänkande *Ett starkare skydd för den sexuella integriteten*, SOU 2016:60, överlämnades den 5 oktober 2016 till justitie- och migrationsministern och har remitterats. Kommittén föreslår bland annat att en handlingsdirigerande bestämmelse ska införas i lagen (1988:609) om målsägandebiträde i syfte att säkerställa att prövningen av om ett målsägandebiträde ska utses sker omedelbart efter att en förundersökning om sexualbrott har inletts eller återupptagits. Ytterligare fokus riktas mot denna fråga i Åklagarmyndighetens (ÅM) verksamhetsplan för 2016, där det beslutats att utvecklingsprojektet *Brott mot barn, våld i nära relationer och sexualbrott mot vuxna – ett utvecklat bästa arbetsätt*, ska bedrivas i samverkan med berörda utvecklingscentrum vid Polismyndigheten. Denna samverkan ska också leda till ökad samsyn kring till exempel kvaliteten i beviskringen samt vilka åtgärder som ska vidtas för att korta handläggningstiderna. Metodstödet ska börja tillämpas vid ÅM och Polismyndigheten under första kvartalet 2017. Som en del i arbetet med detta metodstöd har en checklista tagits fram avseende initiala utredningsåtgärder för yttre personal och åklagare när det gäller våldtäkter och sexuella ofredanden. En ytterligare åtgärd för att förbättra utredningsarbetet inom detta område är framtagande av nationella riktlinjer för hur spårsäkringssatser ska hanteras genom rättskedjan. I detta arbete, som leds av Polismyndigheten, deltar även ÅM, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och Rättsmedicinalverket (RMV). Arbetet beräknas vara klart under våren 2017.

Under 2017 kommer arbetet med att förbättra bemötandet av våldtäktsutsatta att fortsätta. En viktig del i detta arbete är att titta på hur polisen ska bli bättre på att nå unga sexualbrottsoffer, och få svar på varför anmälningsfrekvensen sjunker bland unga som utsatts för sexualbrott. Till detta kommer att den pågående revideringen av Polisens metodstöd vid grova våldsbrott (PUG), kommer att innebära att våldtäkt blir ett av de

brott där PUG ska tillämpas. Revideringen kommer att vara klar under 2017.

Livsstilskriminella, ärendesamordning och brottsaktiva individer

Ärendesamordning

Polismyndigheten tog under 2016 fram nya effektiva verktyg för att samordna ärenden och brott begångna av samma personer. Syftet med denna ärendesamordning är att effektivisera utredningsarbetet och att lagföra fler misstänkta. Ärendesamordning innefattar både samordning och fördelning av ärenden och skapar förutsättningar för att alla brottsmisstankar mot en och samma person, ur ett rättskedjerspektiv, kan utredas och lagföras samtidigt. Genom denna samordning kan mer effektiva och kraftfulla åtgärder riktas mot de mest brottsaktiva personerna. Polismyndigheten har utöver detta också beslutat om en strategi för utredning av brott som begåtts av personer med flera brottsmisstankar. Arbetet mot så kallade livsstilskriminella omhändertas i sin helhet av Polismyndighetens satsning mot brottsaktiva individer. Begreppet livsstilskriminella kommer av detta skäl fortsättningsvis inte att användas av Polismyndigheten.

Som ett led i denna satsning har Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ingått en överenskommelse om ärendesamordning. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten kommer fortsättningsvis att regelbundet genomföra samordnade insatser mot de mest brottaktiva individerna.

Brottsaktiva personer och brottsamordning

Med brottsaktiva avses personer som notoriskt begår brott. Dessa står för en stor volym mängdbrott, ofta i kombination med missbruk av alkohol och narkotika. Missbruket leder många gånger till ny kriminalitet och ordningsstörningar, och bidrar på så sätt till otrygghet i samhället. Denna kategori kriminella personer utgör endast en liten del av de som begår brott men står samtidigt för en oproportionerligt stor andel av den totala brottsligheten. De brottsaktiva är oftast välkända i sin närmiljö.

Det är viktigt att arbeta såväl förebyggande som repressivt mot brottsaktiva individer. För att uppnå optimal effektivitet krävs att Polismyndighetens arbete sker i nära samverkan med de kommunala myndigheterna och andra relevanta intressenter.

Polismyndigheten har under 2016 tagit fram en ny modell för brottsamordning. Brottsamordning innefattar två processer, operativ brottsanalys och forensisk analys. Det innebär systematiska analyser av brottsligheten för att identifiera brottsmönster, tillvägagångssätt och jämföra spår från brottsplatser i syfte att undersöka om det finns gemensamma faktorer som kan tyda på seriebrottslighet. Exempel på operativ brottsanalys är analyser och samordning av brott med samma tillvägagångssätt, identifiering av trender samt identifiering och analys av seriebrott. Forensisk analys omfattar sammanställning och jämförelser av spår från olika brottsplatser.

De tydligaste effekterna av arbetet med särskild inriktning mot brottsaktiva har uppnåtts genom brottsutredningsarbete och ärendesamordning. Vanliga åtgärder är till

3) A296.441/2013

exempel nolltolerans och att 7 § lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott används som en medveten åtgärd mot målgruppen. En annan viktig åtgärd är att utföra register-topsning i alla situationer där det är möjligt. I linjeverk-samheten samverkar Polismyndigheten med andra aktörer i den egna polisregionen/polisområdet. Vanliga samarbets-partners är socialtjänsten och kriminalvården där inte minst frivården utgör en viktig resurs.

Sammanfattningsvis är det viktigt att understryka att arbetet mot brottsaktiva individer är en naturlig del av Polismyndighetens uppdrag och dagliga göromål. Med en effektivare ärende- och brottsamordning kommer fler brottsaktiva individer att upptäckas, utredas och lagföras.

Internationella brottsnätverk

Under 2016 skapades en nationell modell för brottsam-ordning inom Polismyndigheten. Samtliga regioner har inrättat en regional brottsamordningsfunktion. Det kan konstateras att polisregionerna har olika förutsätt-ningar, vilket medför att de utvecklas olika snabbt. Varje polisregion har även en brottsamordningsfunktion på polisområdesnivå.

Nationella operativa avdelningen (Noa) genomför veckovisa brottsamordningsmöten där samtliga polis-regioner deltar. Utöver polisregionerna deltar även gränspolisen vid polisregion Stockholm och nationellt forensiskt center (NFC). Utöver brottsamordnings-funktion vid utredningsenheten är underrättelseenhet-en, internationella enheten och beredningsenheten med-verkande från Noa. Mötena avhandlar den gångna veckans brottsaktiviteter inom varje region med fokus på seriebrott som begåtts av internationella brottsnät-verk, främst bostadsinbrott och åldringsbrott.

De regionala funktionerna har dagliga möten med sina polisområden i syfte att tydliggöra regionens sam-lade brottsbild. Seriebrottlighet där internationella brottsnätverk misstänks vara inblandade handläggs vid den regionala brottsamordningsfunktionen, som då också ansvarar för att informera och/eller kommunicera med andra polisregioner och Noa. Den seriebrottlighet som sker inom en polisregion arbetar polisområdesfun-ktionerna med under ledning av den regionala funk-tionen. Erfarenheterna hittills pekar entydigt på att brotts-samordningsfunktionerna kontinuerligt ökar förmågan till samarbete i uppdragade brottsserier. Detta är en effekt av att det skapats nya och mer strukturerade kontaktytor. Som en del i detta kan konstateras att fler seriebrots-ärenden har samordnats, mellan olika polisregioner och även i större utsträckning inom den egna polisregionen.

Noas ambition är att följa upp de seriebrotsären-dena som identifieras som internationella brottsnätverk och på så sätt identifiera ärenden som bedöms lämpliga för att utreda vidare i ett internationellt perspektiv. Ett exempel på när detta lett till ett positivt resultat är ett ärende rörande tillgrepp av traktorer, organiserat från Litauen.

Efter beslut i nationella operativa ledningsgruppen (Nolg) har *Operation Boston* startat vilket är ett ärende som omfattar bildelsstölder till stora ekonomiska vär-den. Gränspolisen i polisregion Stockholm sammanstäl-

ler och utreder dessa stölder tillsammans med övriga polisregioner.

Forensisk forskning och utveckling

Under 2016 bedrevs drygt 100 FoU-projekt vid NFC, motsvarande 7,4 procent av den totala arbetstiden. Tret-ton av dessa projekt ingick i harmoniseringen av den forensiska processen.

Sexton projekt var helt eller delvis externfinansierade och bidragen till NFC:s FoU-verksamhet uppgick till totalt 3 miljoner kronor. NFC var också huvudman för externa bidrag på 8 miljoner kronor. Bland bidrags-givarna fanns Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Vinnova, Vetenskapsrådet, EU samt Stiftelsen för strategisk forskning (SSF). Samverkans-partners var bland annat universitet och högskolor, Totalförsvarets forskningsinstitut, Statens veterinär-medicinska anstalt, Livsmedelsverket, Acreo (industri-forskningsinstitut) samt olika företag. Internationella samarbeten skedde främst inom olika EU-projekt såsom Generic Integrated forensic Toolbox for CBRN incidents (GIFT) och inom *European Network of Forensic Science Institutes* (ENFSI). NFC inledde också ett närmare FoU-samarbete med de andra nordiska foren-siska laboratorier under 2016.

Under året beviljades flera projektansökningar inom bland annat dna-analys, brottsamordning, provtagning av farliga ämnen (CBRNE), analys av stora datamäng-der och bildanalys. Tillsammans motsvarar dessa pro-jekt en omsättning på drygt 15 miljoner kronor.

Ett projektkontor bildades och två nya medarbetare anställdes, specifikt för att stödja ökningen av forensisk forskning och utveckling. Under 2016 publicerades 16 vetenskapliga artiklar.

Harmonisering och kvalitetsarbete

Under hösten 2015 startades ämnesspecifika harmoni-seringsprojekt inom områdena; biologisk spår-säkring och förtester, blodbildsanalys, brandplatsundersök-ningar, dokumentundersökningar, fingeravtycksfram-kallning, fingeravtrycksidentifiering, fotografering, fält-arbete, skoavtryck samt vapenundersökningar. I början av 2016 ombildades även de delar som avser att ackredi-teradet it-forensiska området som delades in i delområ-dena datorundersökningar, dekryptering, elektronik, Live Forensics (analys i realtid av stora datamängder), mobiltelefonundersökningar respektive multimedia.

Arbetet inom samtliga harmoniseringsprojekt foku-serade under året på att ta fram underlag och dokument som beskriver hur arbetet inom respektive ämnesom-råde ska bedrivas. Harmoniseringsprojektens arbete ska leda fram till en ackrediterad verksamhet senast hösten 2019.

Kvalitetsarbetet bestod under 2016 i omstrukture-ring av ledningssystemet inom den forensiska verksam-heten. Nationella metoder, standardförfaranden och andra övergripande dokument samlas för en ökad användarvänlighet och tillgänglighet.

Under det holländska EU-ordförandeskapet första halvåret 2016 var kvalitet och kompetenssäkring för forensisk verksamhet i fokus, vilket resulterade i en EU-

rådsslutsats för en gemensam forensisk plattform, *European Forensic Science Arena 2020* (EFSA2020), som beskriver sex aktivitetspunkter. Punkterna gäller följande områden: *Best Practice Manuals* (vägledningsdokument), forensiska databaser, kvalitetstester/provningsjämförelser, kompetenssäkring och ackreditering av forensisk verksamhet, ökad forensisk medvetenhet samt ökat utbyte av information inom Prüm-samarbetet.

It-forensik, bildanalys och sensorik

Under året utökade NFC sina insatser inom det it-forensiska området för att stärka verksamheten inom forskning och utveckling (FoU), etablera forskningssamarbeten samt öka omfattningen av externfinansierad forskning och utveckling för att vidareutveckla den forensiska verksamheten. En inventering över behovet av FoU-projekt har gjorts, och ett antal projekt startats. Under våren startade exempelvis *Visual Sweden*, ett 10-årigt Vinnova-finansierat kompetenscentrum inom bildanalys och visualisering, där NFC är en partner och behovsägare. Dessutom deltar NFC som partner i flera ansökningar inom bildanalys- och sensorteknik inom EUs ramprogram Horizon 2020 som skickades in under 2016. Sensorer kan inom forensiken användas för exempelvis spårökning och avbildning av brottsplats.

Brottsplatsarbete

Med ambitionen att höja tekniknivån vid brottsplatsundersökningarna bedrevs en serie projekt under året. Till exempel har det inom projektet *Fältapp* tagits fram en prototyp för dokumentation av insamlade spår och bevismaterial på brottsplats. Applikationen har utvecklats och utvärderats i samverkan med kriminaltekniker.

Även försök med olika hyperspektrala sensorer för spårökning på brottsplats har genomförts och en satsning på tredimensionell avbildning av brottsplats med hjälp av laserskanner inleddes under året.

Försök med nya kameror för spårökning på brottsplats, baserad på så kallad hyperspektral teknik, har genomförts under året. Därtill har en satsning på tredimensionell avbildning med laserskanner av brottsplats inletts.

Organiserad brottslighet

Polismyndighetens arbete för bekämpning av den organiserade brottsligheten planeras och genomförs utifrån Polisoperativ inriktning (POI) som är en nationell inriktning och enhetlig prioritering mot allvarlig och organiserad brottslighet gällande 2015–2016. Detta innebär att POI är en del av strategin mot den grova organiserade brottsligheten och uppföljning sker av

- individer och nätverk inom brottsaktiv inhemsk terrorism samt terrorism
- lokala kriminella nätverk
- kriminella entreprenörer.

Under 2016 rapporterade polisregionerna tertiälvvis in resultaten i en enhetlig mall till nationella operativa avdelningen (Noa).

Generellt kan konstateras att polisregionerna har kommit olika långt i införandet av POI. Aktivitetspla-

ner har tagits fram men då lokalpolisområdena inte varit bemannade fullt ut har planerna följts i varierande grad. Under hösten 2016 hölls en konferens med polisregionerna. Där följdes resultaten upp, och man diskuterade hur den polisoperativa inriktningen för 2017 skulle utformas. Ett metodstöd för arbetet har tagits fram av Polismyndighetens utvecklingscentrum Väst.

Inom området *inhemsk extremism och terrorism* har kompetenshöjande insatser genomförts, och samverkan med Säkerhetspolisen och kommunala aktörer har utvecklats. Detta är ett långsiktigt arbete och markerar vikten av att förtroendeskapande åtgärder genomförs i lokalsamhället.

Insatser har genomförts mot lokala kriminella nätverk. Dessa har företrädesvis varit inriktade mot den öppna narkotikahandeln och haft som övergripande syfte att lagföra nyckelpersoner i den kriminella verksamheten. En annan åtgärd har varit att genom ökad polisiär närvaro skapa trygghet i särskilt utsatta områden. I detta arbete har kommunpoliserna en viktig roll att spela.

Insatser har även gjorts mot kriminella entreprenörer, bland annat rörande människosmuggling och människohandel.

Grundläggande fri- och rättigheter

Den rådande samhällsutvecklingen med tilltagande terrorhot och hatbrott utmanar det demokratiska samhällets grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Det ställer särskilda krav på att polisen handlar beslutsamt och vidtar relevanta åtgärder på området. Polisen måste därför fortsätta att ta nya verksamhetsmässiga initiativ i fråga om brottsutredning, underrättelseverksamhet och metodutveckling.

Det införandeprojekt för höjd förmåga rörande hatbrott och skydd av grundläggande fri- och rättigheter som påbörjades 2015 avslutades den 30 juni 2016 och har övergått i förvaltning. I polisregionerna Stockholm, Syd och Väst finns särskilda demokrati- och hatbrottsgrupper. Även i övriga regioner genomfördes kompetenshöjande insatser under året.

Samtliga polisregioner har fortsatt att ta initiativ till möten med grupper som är särskilt utsatta för hatbrott. Syftet har varit att stärka förtroendet för polisen och därigenom öka anmälningsfrekvensen. På nationell nivå har samrådsforum genomförts med företrädare från riksorganisationer för hatbrottsutsatta grupper och med företrädare för journalister och författare. Forumen kommer att följas upp under 2017. Polismyndigheten har också deltagit vid ett internationellt möte anordnat av ODHIR⁴ angående antisemitism.

Polisens brottoffer- och personsäkerhetsverksamhet har fortsatt att utvecklas och finns nu organiserad i samtliga polisregioner. Dessa ansvarar för stödjande kontakter med mediehus och lokalpolitiker. Om det bedöms som nödvändigt kan åtgärder vidtas för att skydda personer som utsatts för hot och hat. Demokrati- och hatbrottsgrupperna har en etablerad kontakt

4) OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights.

med brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten i respektive region.

Vid tre tillfällen har centrala demokrati- och hatbrottsutbildningar för polispersonal genomförts.

Polismyndigheten anordnade i oktober 2016 en hatbrottskonferens på temat *hets mot folkgrupp*. Medverkade gjorde hatbrottsutredare och personal från under rättelseverksamheten. Representanter från Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Justitiekanslern, Brottsförebyggande rådet och Brottsoffermyndigheten var inbjudna och medverkade både som åhörare och föreläsare. Uppföljande samverkansmöten har genomförts. Förslag angående polisens arbetsmetoder vid allmänna sammankomster har följts upp och kommer att tas med i den kommande metodutvecklingen av den särskilda polistaktiken.

Det är av stor vikt att polisens kompetens och förmåga fortsätter att öka rörande hatbrott och brott mot grundläggande fri- och rättigheter. Polisen kommer på det sättet att kunna bidra till att såväl utveckla som bevara ett inkluderande och demokratiskt samhälle. Samhällsutvecklingen indikerar också tydligt att arbetet mot hatbrott och brott mot de grundläggande fri- och rättigheterna fortsatt kommer att ha kräva hög prioritet inom hela rättsväsendet.

Migrantströmmar och gränspolisiär verksamhet

Den omfattande migrantströmmen under 2015 har under 2016 fortsatt att påverka polisens verksamhet både i stort och inom det gränspolisiära området. Även om asylinströmningen minskat från 2015 års nivå på 162 877 till 28 939 för 2016⁵ har polisen ställts inför stora utmaningar.

De områden som främst har påverkats är arbetet med inre gränskontroll, inre utlänningskontroll, verkställigheter av avvísings- och utvisningsbeslut samt ordningshållning och tillsyn vid asylboenden.

För att öka enhetligheten och skapa gemensamma arbetsmetoder inom det gränspolisiära området har det under året inrättats två processnätverk. De två nätverken, för verkställigheter respektive gränskontroll och inre utlänningskontroll leds av Nationella operativa avdelningen (Noa).

Under året har grunden till nya utbildningsprogram inom gränspolisområdet tagits fram med syfte att höja både grundkompetensen och specialistkompetensen hos medarbetare inom verksamhetsområdet.

Återinförd gränskontroll vid inre gräns

Sedan regeringen i november 2015 återinförde gränskontroll vid inre gräns har polisen upprätthållit en partiell gränskontroll på strategiskt utvalda platser i polisregion Syd och Väst. Initialt krävde gränskontrollen vid inre gräns stora resurser i form av befintlig personal i polisregion Syd och Väst men även förstärkning av poliser från övriga polisregioner. För att lösa uppgiften togs

då resurser främst från ingripandeverksamheten och den brottsförebyggande verksamheten. I takt med att asylinströmningen avtagit har användandet av personal från andra polisregioner upphört. I polisregion Syd har man under hela 2016 haft omkring 100 medarbetare från annan verksamhet i polisregionen inkommande för att hantera gränskontrollerna. Vid sidan av detta har man under året dessutom anställt närmare 90 nya medarbetare.

I januari 2016 trädde förordningen (2015:1074) om vissa identitetskontroller ikraft. Förordningen har inneburit en tillkommande uppgift för polisen när det gäller att kontrollera att transportörer fullgör sin skyldighet att kontrollera id-handlingar på de personer som reser in från Danmark.

Inre utlänningskontroll

Den inre utlänningskontrollen syftar till att upptäcka personer som olovligen vistas i landet. Antalet genomförda kontroller har minskat något från 2015. Under 2015 genomfördes 23 652 utlänningskontroller. Motsvarande siffra för 2016 var 18 857. Utfallet av de inre utlänningskontrollerna visar dock på en ökad effektivitet. Andelen ärenden som resulterat i avvísning/verkställighet har ökat från 6 procent 2015 till 14 procent 2016⁶.

Mobila it-lösningar

Genom införandet av den nya mobilplattformen har olika typer av information gjorts tillgänglig. Under 2016 tog utrullningen av mobiltelefoner ordentlig fart med ca 2 000 telefoner per månad. Detta innebär att samtliga poliser i yttre tjänst hade fått både utbildning och mobiltelefon med tillhörande mobila lösningar vid midsommar 2016. Under andra halvan av 2016 har ytterligare enheter distribuerats till chefer, utredare och forensiker inom hela polismyndigheten. Totalt har 18 000 mobiltelefoner levererats till verksamheten, varav 13 000 levererades under 2016.

Informationsmaterial och användarutbildning har tagits fram och sedan november finns även eLearning som är ett uppskattat alternativ till klassrumsutbildning. Infrastrukturen har uppgraderats och förbättrats. Processteg som tidigare utförts manuellt har automatiserats, vilket har förenklats hanteringen i samtliga led.

Flera olika mobilapplikationer utvecklades under året. Exempelvis testades en prototyp för ifyllnad av formulär, som tidigare enbart kunnat fyllas i via dator. En kamera-applikation har spridits till ca 1 200 poliser. Kamera-applikationen medför att bilder som tagits med applikationen lagras automatiskt och strukturerat i polisens infrastruktur och sedan finns tillgängliga vid avrapportering/utredning.

Medborgarmötet

Under 2016 har det strategiska initiativet slutfört en förstudie angående polisens medborgarmöten. Polisen behöver i högre grad betrakta sin verksamhet utifrån och in och se sig själva som en servicegivande myndig-

5) Statistik från Migrationsverket, <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>

6) Uppgift från polisens interna statistik för inre utlänningskontroller.

het. Polisens service har utvecklingspotential avseende tillgänglighet, utförande och bemötande.

I enlighet med förstudiens rekommendation och myndighetens åtgärdsplan har en strategi för polisens medborgarmöten formulerats. Strategin ska ge en sammanhållen och fokuserad styrning av medborgarnas möten med polisen och baseras på medborgarnas behov. Polisen ska förenkla medborgarnas kontakter genom digitalisering och erbjuda fler e-tjänster, minimera pappersflödet, erbjuda telefoni med hög tillgänglighet, medborgarorientera receptioner och utveckla bemötande och ett mer begripligt språkbruk. En genomförandeplan är kopplad till medborgarmötes-strategin och ett förslag på förändringsorganisation har lämnats.

Förändringsarbetet kommer medföra att medborgarna får fler möten och bättre service, att polisens service upplevs närmare medborgarna, att verksamheten blir mer kostnadseffektiv så att resurser kan förflyttas till mer behövande verksamhet och även ge en mer motiverande arbetsmiljö.

Medarbetardrivet utvecklingsarbete

Medarbetardrivet utvecklingsarbete är ett strategiskt och prioriterat initiativ inom Polismyndigheten, och det innehåller flera delar. Utbildning, inspiration och spridande av goda exempel är en hörnsten. Framåtsyttande och involverande medarbetardialoger en annan. Flera typer av metodstöd för dialog mellan chef och medarbetare togs fram under året.

Ett projekt för att stärka lärandet genom reflektioner i vardagen har bedrivits sedan 2015. Projektet utgår från aktuell forskning och är ett verktyg för utveckling och förankring genom kontinuerlig och uthållig dialog mellan chef och medarbetare med ambitionen att öka det medarbetardrivna utvecklingsarbetet. Vid utgången av 2016 involverade projektet ca 1 500 medarbetare.

Ambitionen att öka medarbetarnas handlingsutrymme och befogenheter manifesteras också i polisens ledarkriterier och därigenom också genom de utvecklingsinsatser som sker för chefer i myndigheten.

Det strategiska initiativet förverkligas exempelvis genom att medarbetarna involveras i framtagandet av medborgarlöften och i arbetet med verksamhets- och aktivitetsplanering.

Övrig verksamhetsutveckling

Förutom den verksamhetsutveckling som är kopplad till de strategiska initiativen i Polismyndighetens verksamhetsplan för 2016 har ett antal strategiska utvecklingsprojekt bedrivits vid myndigheten. Nedan redovisas ett urval av dessa.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete

Ett strategiskt utvecklingsprojekt kommer att starta 2017

Polisens brottsförebyggande verksamhet kan utvecklas och effektiviseras. Det gäller bland annat arbetet med att etablera strukturer och former för mer kunskaps-

och evidensbaserade arbetsmetoder. Under våren 2016 granskade internrevisionen⁷ polisens brottsförebyggande arbete inom ramen för samverkansöverenskommelser och i vissa fall även medborgarlöften. Syftet med granskningen var att bedöma effektiviteten i polisens arbete.

I granskningen har internrevisionen kunnat konstatera ett antal brister i den interna styrningen och kontrollen av det brottsförebyggande arbetet vilka leder till effektivitetsförluster. Internrevisionen har därför rekommenderat att Polismyndigheten behöver

- klargöra definitionen av det brottsförebyggande (BF) arbetet
- utse en nationell processägare för det brottsförebyggande arbetet, utse BF-strateger på regional nivå samt överväga att införa BF-ledare på polisområdesnivå
- kompetensförstärka poliser/polisanställda i brottsförebyggande arbete
- öka förmågan att följa upp och utvärdera effekter av polisiära brottsförebyggande åtgärder
- överväga att minska inslaget av socialpreventiva och trygghetsskapande, relationsfrämjande/kontaktskapande och informations- eller kunskaphöjande åtgärder för att istället öka inslaget av långsiktiga brottsförebyggande åtgärder med inriktning på till exempel samhälls-, bebyggelse- eller trafikplanering i syfte att få mer bestående effekter av polisens insatser
- förtydliga den strategiska inriktningen av polisens brottsförebyggande arbete i myndighetens styrdokument.

Under 2017 startar därför ett strategiskt utvecklingsprojekt som tar hand om de förbättringsområden som internrevisionen pekat på. Områdena är mer långsiktig situationell brottsprevention, en tydligare definition, styrdokument, kompetenshöjande åtgärder och uppföljning av det brottsförebyggande arbetet. Utöver detta kommer även en processägare för den brottsförebyggande verksamheten att utses.

Bråprojekt i brottsförebyggande arbete i samarbete med polisen

Tillsammans med Brå genomför Polismyndigheten flera projekt. Ett av projekten tar sikte på att utveckla ett mer strukturerat och kunskapsbaserat arbetssätt som både kan hantera snabbt uppkomna incidenter, och långsiktigt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbeten. Projektet sker i samverkan med kommuner och fastighetsbolag i socialt utsatta områden.

Ett annat projekt syftar till att stödja kommuner och polisen med fördjupning och utveckling av samverkan. Brå har identifierat tre utvecklingsområden: systematik i arbetet, nya idéer samt ökad legitimitet och status.

7) Granskning av polisens brottsförebyggande arbete inom ramen för samverkansöverenskommelser (Internrevisionen, 2016-09-09, A100.716/2015).

Kompetenshöjning kring brottsförebyggande arbete

Under hösten 2016 startade Polismyndigheten en utbildning för att höja kompetensen inom det brottsförebyggande arbetet. Utbildningen har tagits fram tillsammans med Linnéuniversitetet och Malmö högskola. Den är högskolebaserad, omfattar 7,5 högskolepoäng och riktas inledningsvis till polismyndighetens kommunpolis. Efterhand kommer utbildningen bli tillgänglig för andra funktioner och medarbetare. Kompetenshöjningen förväntas ge effekt och avspeglning i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet framöver.

Polismyndighetens kontaktcenter (PKC)

Under året har regionerna avsevärt ökat bemanningen för att förbättra tillgängligheten inför införandet av regionala köer, samt ha kapacitet för att vidta fler initiala utredningsåtgärder. Stora ansträngningar har gjorts för att kunna rekrytera och utbilda den resurs som varit nödvändig. Polisregion Bergslagen har etablerat ett nytt PKC som driftsattes i maj 2016. Den 31 oktober 2016 styrdes samtalen om från en nationell till regionala telefonköer där varje region ansvarar för samtalen från sitt geografiska område.

För att höja förmågan att arbeta med initiala utredningsåtgärder har en processkartläggning genomförts i syfte att få fram ett enhetligt arbetssätt vid PKC. Det enhetliga arbetssättet är fastställt och införandet i PKC-verksamheten har påbörjats. Befintliga medarbetare vid PKC har under året genomgått kompetenshöjande utbildning för att med vidare kunskap kunna arbeta med tidiga åtgärder och tidiga beslut i utredningskedjan. Samtliga regioner har påbörjat det nya arbetssättet och fortsätter arbetet med förbättringar genom att effektivisera utredningsflödet. Genom detta utvecklingsarbete utgör PKC nu en integrerad och självklar del av utredningsprocessen.

En ny enhetlig grundutbildning, anpassad för det utökade uppdraget för PKC-operatörer, genomförs sedan 1 september 2016. För att säkerställa att det enhetliga arbetssättet tillämpas fullt ut, och för att se effekterna av det, kommer nya mätpunkter att sättas upp. Effektmålen för utvecklingsarbetet är en utökad brottsupplösning, ett effektivare utredningsflöde och en förbättrad service till medborgarna

Utveckling av underrättelseprocessen

Den verksamhet som bedrivs inom ramen för polisens underrättelsejänst har anpassats till de förändrade förutsättningar som omorganisationen inneburit. Underrättelsejänsens uppdrag är att

- skapa underrättelsebaserade underlag till andra verksamhetsgrenar
- generera kunskap om brottslighet och kriminella aktörer
- leda och bedriva förspaning i syfte att konkretisera eventuell brottslig verksamhet
- bedriva omvärldsbevakning i underrättelsesyfte.

De långsiktiga målen för verksamheten ska vara att beskriva fenomen och problemområden, bedöma deras

påverkan på Polismyndigheten på tre till fem års sikt, bryta ned detta på regional nivå på ett års sikt, öka tillgängligheten på lokal nivå för underrättelsejänsens produkter och kunskap samt förbättra samarbetet med brottsamordningsverksamheten.

I det fortsatta arbetet ingår framtagande av en utvecklingsplan och en kompetensförsörjningsplan för underrättelseverksamheten.

Förstudie om nytt tekniskt ledningsstöd för ledning av operativ verksamhet

Regering och riksdag har prioriterat arbetet med att öka samhällets förmåga att hantera både vardagliga händelser och omfattande samhällsstörningar. I regleringsbrevet för 2016 framgår att Polismyndigheten ska vidareutveckla sin samverkan med andra myndigheter.

Inom polisen saknas ett tekniskt ledningsstöd som ur ett verksamhetsperspektiv stödjer hela ledningsprocessen från planering av verksamheten till genomförande, analys och uppföljning av resultat. I dag hanteras detta av flera olika system som inte motsvarar behoven av kompatibilitet mellan systemen. Polisen saknar även ledningsstöd för att upprätthålla och förmedla en rättvisande nulägesbild av till exempel brottslighet, ordningsstörningar och olyckor. Flera inträffade händelser, exempelvis branden i Västmanland, har visat att det även saknas ett väl fungerande samhällsgemensamt ledningsstödsystem. En förstudie om framtidens tekniska ledningsstöd pågår där Kustbevakningen (KBV), Trafikverket och SOS Alarm deltar. Det nya systemet ska säkerställa att varje samhällsviktig aktör, utifrån sitt uppdrag, alltid har tillgång till en uppdaterad samlad lägesbild vilket bidrar till att öka samhällets krishanteringsförmåga. Förstudien ska redovisas i februari 2017.

Utvecklingsledningsgruppen

Under våren 2016 inrättades utvecklingsledningsgruppen (ULG) vars uppdrag är att utgöra ett ledningsstöd för myndighetens strategiska process- och utvecklingsansvar avseende kärnverksamheten. Under året har ett pilotprojekt bedrivits avseende polisstrategisk omvärldsbevakning, analys och planering. En redovisning har gjorts av metodiken för den strategiska omvärldsbevakningen. Globala trender och övrig omvärldsinformation av särskild polisiär relevans ska sammanställas och analyseras i återkommande nationella studier. Genomförd omvärldsbevakning ska sedan ligga till grund för den strategiska inriktning som ska vara styrande för Polismyndigheten.

Polismyndighetens kameraanvändning och bildhantering

Samhällsutvecklingen i ett lokalt, nationellt och internationellt perspektiv, ger vid handen att användningsområdena och behovet av polisiär kamerövervakning ökar. Kameraövervakning kan bidra till att förebygga och utreda terrorbrott. Exempel på nyttan av kameraövervakning finns från terrordåden i London där man med kamerors hjälp kunde följa gärningsmännen.

I en förstudierapport identifieras och redogörs för den kameraanvändning och bildhantering som redan

sker inom Polismyndigheten. Förstudien redogör även för ny teknik inom området, praktiska och rättsliga begränsningar när det gäller inhämtning och hantering av bilder samt för de utvecklingsmöjligheter som bedöms finnas. Förstudien ska ligga till grund för hur myndigheten ska inrikta och prioritera införandet av ny teknik och nya metoder inom området. Ett utvecklingsprojekt i det fortsatta fördjupade arbetet ingår i den nationella utvecklingsplanen 2017. I projektet ingår också att koppla kameraövervakningen till polisens ledningscentraler och till enheter som arbetar på fältet.

Obemannade flygande farkoster (UAS – Unmanned Aircraft System)

Ett pilotprojekt bedrivs avseende obemannade flygande farkoster som ska användas för informationsinhämtning i spaningsverksamhet och i yttre verksamhet. Pilotprojektet ska ta fram underlag för ställningstagande till införande i större omfattning. Arbetsmetodik och utbildningsmaterial ska också tas fram.

UAS-projektet bedrev under 2016 operativa tester och genomförde även skarpa uppdrag. Rutiner för flygning i samtliga typer av luftrum har testats och utvärderats. Utbildning för nya operatörer och förslag på strategi har tagits fram för att möjliggöra ett införande av projektets tre UAS-system i linjeverksamheten med start i april 2017.

Anti-UAS

En förstudie har bedrivits när det gäller så kallade anti-UAS. Det handlar om att ta fram motmedel i form av nya tekniska hjälpmedel, utrustning och arbetsmetoder. Förstudien har identifierat frågeställningar och problemställningar som behöver belysas och utredas beträffande otillåtna flygningar med obemannade farkoster. Den nya tekniken skapar problem bland annat med otillåtna flygningar över skyddsvärda objekt. Förstudien har övergått i projektform där målet är att skapa förutsättningar för att öka polisens förmåga att neutralisera hot från obemannade flygfarkoster. Projektet ingår i polisens nationella utvecklingsplan för 2017.

Polisbil 2018

Det strategiska projektet *Polisbil 2018* startade i början av 2016. Projektet ska säkerställa en god försörjning av ändamålsenliga tjänstebilar för polisen och skapa förutsättningar för förbättrad arbetsmiljö, ökad driftsäkerhet på fordonen samt bättre ekonomi.

Försöksverksamhet med elchockvapen

Elchockvapen kommer att införas i polisverksamheten under en prövotid. I uppdraget ingår att upphandla vapen samt att ta fram föreskrifter och utbildning. Syftet med försöksverksamheten är att skapa ett underlag inför beslut om eventuellt införande av dessa vapen i polisverksamheten. Umeå universitet bistår Polismyndigheten med utvärderingen. Under 2016 har en förstudie bedrivits för att förbereda för försöksverksamheten (bland annat kravställning och upphandling av vapen, fastställande av försökets omfattning och hur försöksverksamheten ska utvärderas).

Ökad operativ ledningsförmåga vid särskild händelse

Efter den så kallade 22-julikommissionens rapport med anledning av terrorhändelserna i Norge, genomfördes en genomlysning av den svenska polisens förmåga. Denna genomlysning tydliggjorde behovet av att vidta åtgärder inom ett antal olika områden. Ett av dessa områden var metodik för stabsarbetet vid en så kallad särskild händelse (terrorangrepp, vissa grova våldsbrott etc.). I juni 2016 fastställdes därför en uppdaterad version av *Polismyndighetens riktlinjer för operativ ledning vid särskilda händelser* (PM 2016:33).

Det efterföljande införandearbetet har inriktats på övningar och skarpa insatser i polisregionerna. Flera aktiviteter genomfördes under året för att öka kompetens samt förmåga att regionalt och nationellt utöva ledning i mer komplexa händelser. Under 2017 fortlöper införandet, bland annat med stöd av ett forskningsprojekt om polisiärt beslutsfattande som bedrivs vid Lunds universitet samt utveckling av operativa ledningsutbildningar i samverkan med Försvarshögskolan och Örebro Universitet.

Radikalisering, våldsbejakande extremism och terrorism

En förstudie har bedrivits som resulterat i att *Polismyndighetens riktlinjer för lokalt brottsförebyggande arbete avseende våldsbejakande extremism* (PM 2016:52) nu har fastställts. Riktlinjerna syftar till att ge Polismyndigheten stöd i att organisera det lokala arbetet och tydliggöra hur arbetet mot våldsbejakande extremism anknyter till bland annat brottsförebyggande arbete på lokalpolisområdesnivå. Arbetet med att införa riktlinjerna påbörjades under 2016. Införandet kommer även att ansluta till arbetet i enlighet med *Polismyndighetens metodstöd mot organiserad brottslighet i lokalsamhället och i utsatta områden samt Polismyndighetens riktlinjer för avhoppverksamheten* (PM 2016:45), som tagits fram under året.

Hedersrelaterade brott

En översyn har gjorts av polisens verksamhet gällande hedersrelaterade brott och ett antal förslag avseende utvecklingsbehov har tagits fram. Behovet av riktlinjer ska ses över, metodstöd för utredningsarbetet ska tas fram och förmågan att begära internationell rättshjälp i transnationella ärenden behöver öka. Framtagande av en kompetensförsörjningsplan föreslås också och den regionala myndighetssamverkan med bland annat länsstyrelserna behöver utvecklas. Metoderna för riskbedömning behöver revideras och stödet till de våldsut-satta behöver bli bättre. En handlingsplan har fastställts för det sammantagna fortsatta utvecklingsarbetet.

Riskbedömning vid hot om våld

Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer och person-säkerhetsverksamhet (PM 2016:30), beslutades under 2016 och ska vara ett stöd för att verksamheten kan organiseras och bedrivs med beaktande av de höga krav som ställs på professionalitet och säkerhet. Arbetet pågår även med att ta fram ett metodstöd som ska

beskriva arbetet mer i detalj. Begrepp och termer som används i metodstödet har anpassats så att de överensstämmer med den internationella standarden på området.

Riskanalys är en central del av brottsoffer- och personsäkerhetsarbetet för att bedöma vilka skyddsåtgärder som behövs och för att minimera risker för upprepad utsatthet. Nästa steg blir att skapa en sammanhållen dokumentation och ett enhetligt sätt att utföra riskanalyser, oavsett vilka brottstyper som är aktuella. Fördelen med detta är att polisen höjer förmågan att se risker även i de fall det inte finns en specifik checklista (SARA, SAM, Patriark eller Check10). Vidare kommer arbetssättet med riskanalys vid hot om våld att överensstämma med andra riskanalyser som görs inom Polismyndigheten, till exempel vid införande av it-system eller ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Övriga återrapporteringskrav

Åtaganden inom EU

Behovet av internationell samverkan ökar och blir allt mer tydligt inom polisens olika verksamhetsområden. Polismyndigheten har stärkt sin förmåga att göra internationellt polissamarbete till en integrerad del av det brottsbekämpande arbetet på nationell, regional och lokal nivå.

I det internationella engagemanget har EU-samarbetet hög prioritet och en direkt påverkan på det dagliga polisarbetet i Sverige. Under året har Polismyndigheten fortsatt arbetet med åtgärder till följd av förpliktelser inom EU.

Inom ramen för Prümrådsbeslutet har arbetet med automatiskt utbyte av fordonsuppgifter, dna och fingeravtryck fortgått. Sverige kan nu automatiskt utbyta dna-profiler med 16 länder. Utbytet av dna-profiler har bland annat gett nya uppslag i pågående brottsutredningar och ökat möjligheterna att kartlägga kriminella nätverks agerande i andra länder.

Sverige kan nu automatiskt byta fingeravtryck med Österrike, Tjeckien och Slovenien. Under året har Polismyndigheten arbetat intensivt för att förbättra tekniska lösningar för uppkoppling mot fler länder. Automatiskt utbyte av fingeravtryck försvårar användning av falska identiteter. Under året har utbytet av fingeravtryck resulterat i att flera falska identiteter har upptäckts.

Under sommaren 2015 trädde två nya EU-förordningar i kraft gällande den brottsbekämpande verksamhetens möjligheter att söka på fingeravtryck i VIS¹ och Eurodac². Polismyndigheten har under året arbetat med att kartlägga såväl tekniska som verksamhetsmässiga aspekter av förordningen för att på bästa sätt kunna dra nytta av de möjligheter dessa sökningar skapar.

Ecris är ett europeiskt informationsutbytessystem för elektroniskt utbyte av domar mellan EU-länderna. Antalet förfrågningar mot Ecris ökade något under året och dessutom vidgades de till att omfatta fler typer av ärenden, till exempel byte av medborgarskap, uppehållstillstånd, barnutredningar och körkortstillstånd.

Eurosur är ett gränsövervakningssystem för EU:s yttre land- och sjögräns. Under 2016 utvecklade den nationella samordningscentralen (NCC) det nationella samarbetet för att skapa en gemensam nationell situationsbild angående läget vid EU:s yttre sjö- och luftgräns. NCC har även bidragit med analyser till Polismyndighetens arbete kopplat till migrantsituationen.

I juni 2016 startades ett projekt med syfte att införa

*Passenger Name Record (PNR)*³ och *Advance Passenger Information (API)*⁴. En första dellerans av it-lösning för API beräknas ske i mars 2017, där flygbolaget SAS levererar API-data. Utöver detta har arbete gjorts för att klarlägga krav och juridiska förutsättningar för PNR och API samt för att planera upprättandet av en organisk enhet för att hantera PNR, en så kallad *Passenger Information Unit (PIU)*. I arbetet har även ingått att etablera kontakter med flygbolag och leverantörer av API-data.

Internationella operativa handläggare vid regionerna (IOH)

Polismyndigheten deltar i det internationella operativa polissamarbetet såväl direkt som genom Europol, Schengensamarbetet, Interpol samt det nordiska polissamarbetet. Vid den nationella operativa avdelningen (Noa) samordnas internationella ärenden och internationellt informationsutbyte vid polisens *Single Point of Contact (SPOC)*.

I syfte att öka polisens förmåga till lokalt tillvaratagande av det internationella informationsutbytet påbörjades under 2015 införandet av den nya funktionen internationella operativa handläggare (IOH). Den höga efterfrågan av IOH:s kompetens i regionerna har medfört att tillsättandet av dessa funktioner intensifierats. Vid utgången av 2016 fanns funktionen i ca hälften av alla polisområden. Etablering av IOH i fler polisområden kommer att ske under 2017.

Funktionen har tillfört verksamheten ytterligare en framgångsfaktor i underrättelseärenden och brottsutredningar. Rutinmässiga kontroller mot internationella system från den lokala nivån har ökat och görs nu dessutom oftare i ett tidigare skede. Detta ökar möjligheterna till att brott klaras upp i det enskilda fallet, och skapar därigenom också ett bättre och mer genomlyst underlag för den fortsatta rättsliga prövningen.

Förhandlingsarbetet inom EU

Noa driver Polismyndighetens ståndpunkter och prioriteringar för brottsbekämpning och ökad trygghet inom olika arbetsgrupper för förhandlingsarbetet inom EU.

Som exempel kan nämnas EU:s vapendirektiv som förhandlas i rådet och där Polismyndigheten genom en särskild referensgrupp i vapenfrågor bistått med instruktioner, underlag och expertkunskap under förhandlingarna.

1) En databas som innehåller information om viseringar och visumsökningar

2) Ett informationssystem som innehåller fingeravtryck av alla personer över 14 år som sökt asyl i ett EU-land.

3) PNR: Uppgifter om bokningar på flyg och får användas för att bekämpa grov brottslighet och terrorism.

4) API: Information som flygbolagen samlar in vid incheckning. Polisens användning avser enbart ankommande flyg utanför EU och Schengen.

I rådsarbetsgruppen *Law Enforcement Working Party* (LEWP) har Polismyndigheten deltagit i såväl arbetsgruppen som dess undergrupper och nätverk.

Polismyndigheten har även bidragit med synpunkter till revidering av Eurodac-förordningen där det bland annat föreslås att Eurodac ska få ett bredare användningsområde.

Transportsäkerhetsfrågor som rör polisen behandlas i expertgruppen *Expert Group on Land Transport Security* (LANDSEC). Polismyndigheten har där arbetat tillsammans med Transportstyrelsen och Trafikverket. Under 2016 diskuterades bland annat lagstiftning för landtransporter på EU-nivå.

Ytterligare ett exempel är arbetet inom rådsarbetsgruppen *Standing Committee on Operational Cooperation on International Security* (COSI), där Noa bistått Regeringskansliet med underlag i syfte att tydliggöra myndighetens perspektiv inför arbetsgruppens möten. Inom COSI finns en process för styrning och utvärdering av det gemensamma arbetet mot grov organiserad brottslighet. Polismyndigheten deltar där aktivt genom samarbetet inom *European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats* (EMPACT).

EMPACT

För att få genomslag i arbetet för EU:s prioriteringar i kampen mot grov organiserad brottslighet har Polismyndigheten tillsatt en nationell EMPACT-koordinator. Koordinatören har ett övergripande ansvar för samarbetet mellan de myndigheter som deltar i EMPACT vilka utöver Polismyndigheten är Tullverket, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket.

I uppdraget ingår att verka för en ökad integrering av EU:s prioriteringar inom Polismyndigheten. Detta har bland annat skett genom ett flertal informationsinsatser på olika organisatoriska nivåer inom myndigheten samt genom att den polisoperativa inriktningen (POI) knutits närmare EU:s prioriteringar. Polismyndigheten arbetar för att hitta gemensamma beröringspunkter och synergieffekter mellan nationella insatser och insatser inom EU mot grov organiserad brottslighet.

Under året har gemensamma aktionsdagar genomförts gällande människohandel för sexuella ändamål, illegal migration, flygplatskontroller med fokus på kortbedrägerier, kokain samt syntetiska droger. Aktionsdagarna har resulterat i att offer och potentiella offer för människohandel har identifierats. Nya utredningar har startats för att identifiera ytterligare gärningsmän och offer. Därutöver beslagtogs under 2016 en stor mängd narkotika och falska identitetshandlingar. Utöver detta har misstänkta transaktioner rapporterats vilket i flera fall lett till åtal.

Nordiskt polissamarbete

Två möten har ägt rum under norskt värdskap mellan de nordiska ländernas rikspolischefer respektive biträdande rikspolischefer. Vid mötena diskuterades i huvudsak gemensamma utmaningar och lösningar i migrationsrelaterade frågor. En annan fråga som diskuterats är vikten av att studera förutsättningarna för

gemensamma nordiska insatser i FN-missioner.

Det löpande nordiska polissamarbetet äger rum i sju olika huvudarbetsgrupper inom expertområdena forensik, utrustning, utrednings- och underrättelsesamverkan, ordningspolisiärt samarbete, samarbete inom utbildningsområdet, samarbete mellan *Cyber Crime Centra* och samarbete inom Polis och Tull i Norden. I gruppen ordningspolisiära frågor beslutades att inrätta nya permanenta undergrupper för nordisk beredskapsplanering för beredskapsövningar och den nordiska beredskapsplanen, *Operational Affairs Group*, samt en grupp för experter inom bomber och explosiva ämnen.

Internationell civil krishantering och internationellt bistånd

Strategisk styrning

I december 2015 beslutade Polismyndigheten att den Nationella operativa avdelningen (Noa) skulle genomföra ett pilotprojekt med att placera en internationell strategisk handläggare på polisregionsnivå. En internationell strategisk handläggare tjänstgör därför i polisregion Syd sedan februari 2016.

Funktionen som internationell strategisk handläggare bidrar till att frågor som rör den internationella verksamheten tydligare förs upp på polisregionsledningens agenda och på så sätt integreras med övrig verksamhet. I uppdragsbeskrivningen för pilotprojektet ingår att utvärdera funktionen samt att under våren 2017 lämna rekommendationer för ett eventuellt införande av internationella strategiska handläggare vid varje polisregion.

Arbetet med jämställdhetsintegrering i verksamheten har bidragit till positiva effekter för Polismyndigheten. Uppdrag och riktlinjer från regeringen⁵ i kombination med det gender coach-program⁶ som Polismyndigheten genomför, har lett till nya verksamhets- och aktivitetsplaner. Detta har i sin tur bidragit till ett tätare samarbete mellan olika enheter och avdelningar inom myndigheten. Polismyndigheten har också anställt en handläggare som ska arbeta särskilt med FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.

Polismyndigheten har förbättrat rutinerna för sitt krisstöd och det löpande arbetsmiljöarbetet. En viktig anledning till detta är ett försämrat säkerhetsläge i flera av de områden där svensk polispersonal arbetar.

Internationella enheten har genomfört en inventering av behovet av omvärldsanalys och ett arbete har inrättats för att producera mer strategiska analyser till stöd för den strategiska styrningen av den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten.

5) Främst uppdraget i regleringsbrevet för Polismyndigheten 2016, om att redovisa en plan för hur myndigheten avser att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen, samt antagandet av Sveriges nationella handlingsplan avseende perioden 2016–2020 för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet

6) Gender coach anordnas 2016–2017 av Försvarsmakten, Försvarshögskolan och Polismyndigheten gemensamt. Två av Polismyndighetens högsta chefer deltar.

Bilaterala utvecklingsarbeten

Polismyndigheten hade under året tre pågående utvecklingsarbeten (Colombia, Liberia och Serbien) som finansierats av *Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete* (Sida). Fyra polisrådgivare, varav en kvinna, har varit stationerade i samarbetsländerna och 17 kort-tidsexperter (12 män och 5 kvinnor) har använts i de olika projekten under året. Den totala kostnaden för dessa arbeten var 17 442 203 kronor.

Inom utvecklingsarbetet i Colombia har Polismyndigheten bland annat introducerat "casemetoden" genom att införa praktiska övningar i polisutbildningen. Myndigheten har utbildat chefer i metoder som ska vara ett stöd för att organisera och följa upp arbetet samt att delegera mer ansvar till medarbetarna. Ett stort antal utbildningar i att förebygga, upptäcka och utreda sexuellt och familjerelaterat våld, kriminologi, polisiära arbetsmetoder och bastaktik har genomförts för colombianska poliser, både i Colombia och i Sverige. Polismyndigheten ser märkbara förbättringar hos de colombianska poliserna vad gäller kunskapen avseende sexuellt och familjerelaterat våld. En effekt av detta är en ökad anmälningsfrekvens av familjerelaterat våld. Över hundra instruktörer i polisiär bastaktik har utbildats och colombiansk polis utbildar nu själva sin personal i ämnet.

I Serbien har stöd getts till serbisk polis i syfte att reformera polisens metoder avseende underrättelsestyrkt polisarbete. Pilotprojekt har initierats på två polisstationer som har börjat utveckla strukturer för ledning och styrning enligt EU:s kriterier att arbeta underrättelsestyrkt. Insatser har också gjorts för att öka den kriminaltekniska kapaciteten hos serbisk polis.

Vidare har Polismyndigheten delat med sig av erfarenheter kopplade till likabehandling och jämställdhetsarbete. En konkret aktivitet har bestått av att tillsammans med jämställdhetsexperter göra en genomlysning av kvinnors situation inom den serbiska polisorganisationen. Resultatet ska användas i arbetet med att ta fram policyer för likabehandling och icke-diskriminering med fokus på kvinnors möjligheter till karriär inom serbisk polis. Arbetet utgör också ett led i att öka kvinnors deltagande i polisoperativa insatser.

I Liberia har en genomförbarhetsstudie gjorts. Avsikten är att bygga vidare på det program som avslutades vid årsskiftet 2015/2016, och som syftade till att bygga upp den liberianska polisens kriminaltekniska förmåga. Det nya treåriga programmet startade den 1 september 2016, och fokus ligger på utredningsmetodik med fyra olika inriktningar:

- förbättrad utredningsmetodik vid utredningar av sexuellt och genusbaserat våld
- förbättrad utredningsmetodik för generella utredningar
- förbättrad användning av kriminalteknik i utredningar
- förbättrat samarbete mellan polis och åklagare.

Arbetet kommer att bedrivas som pilotprojekt på tre polisstationer i och omkring Monrovia.

I de bilaterala programmen i Serbien och Liberia har det strategiska samarbetet med multilaterala organisationer fortsatt. I Serbien har gemensamma aktiviteter med *Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa* (OSSE) genomförts inom jämställdhet. I Liberia har samarbetet med FN:s fredsfrämjande insats främst rört FN:s tillbakadragande från Liberia och den påverkan detta kan få på liberiansk polis och det fortsatta bilaterala samarbetet mellan svensk och liberiansk polis.

I syfte att stärka kvinnans rätt i samhället och bidra till att höja kvinnors status i mansdominerade samhällen, pågår aktiviteter för att förbättra kapaciteten att utreda och förebygga sexuellt och familjerelaterat våld i de pågående programmen i Colombia, Liberia och Serbien. Polismyndigheten verkar också för att öka antalet kvinnliga poliser som deltar i genomförda aktiviteter och utbildningar i samarbetsländerna, och genomförde till exempel under våren 2016 en utbildningsomgång i polistaktik i Colombia enbart för kvinnliga poliser.

Upparbetningen av Sida-finansierade projekt har fortsatt i Albanien och Moldavien.

Utöver den Sida-finansierade verksamheten pågår arbeten inom ramen för EU:s biståndsbudget. Polismyndigheten deltar i ett polissamarbetsprojekt inom ramen för *Östliga partnerskapet*, som syftar till att stärka polissamarbetet rörande gränsöverskridande brottslighet mellan EU och Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Vitryssland och Ukraina. Under 2016 bidrog Polismyndigheten inom ramen för projektet bland annat till att två seminarier rörande människohandel kunde genomföras.

Polismyndigheten initierade också under året ett samarbete med Ukraina. Samarbetet kommer att finansieras av EU-kommissionen. Syftet med projektet är att stärka befintligt EU-stöd till reformer inom den civila säkerhetssektorn i Ukraina, och då framförallt det arbete som bedrivs av *European Union Advisory Mission* (EUAM). Projektet är i uppstartsfasen och planeras att pågå i 18 månader med huvudsakligt syfte att stötta den pågående polisreformen i Ukraina inom områdena *Community Policing* och *Public Order*. Fokusområdena har delvis fastställts mot bakgrund av de händelser som inträffade under Euromajdan 2013–2014, och ska utgöra en del i Ukrainas arbete att dra lärdom av de erfarenheter som gjorts från de upplopp som skedde under protesterna.

Under 2016 har Polismyndigheten placerat en polisrådgivare till *United Nations Office on Drugs and Crime* (UNODC) vid den svenska ambassaden i Nairobi, Kenya.

Internationell civil krishantering

Tjänster vid internationella organisationers högkvarter

FN antog under hösten 2016 Polismyndighetens kandidat till tjänsten som polisexpert vid *Office of the Special representative of the Secretary General on Sexual Violence in Conflict*.

Polismyndigheten har vidare ett antal medarbetare placerade på tjänster vid internationella organisationers högkvarter. Den polisrådgivare som har tjänstgjort vid Sveriges ständiga representation vid FN sedan juli 2014 avslutade sin tjänstgöring vid årsskiftet 2016/2017. Han efterträds av en ny rådgivare från Justitiedepartementet, som kommer att fortsätta bevaka polisiära frågor när Sverige nu tar plats i Säkerhetsrådet.

Två personer har varit placerade vid EU i Bryssel, en man som senior polisexpert vid *European External Action Service (EEAS)*, *Civilian Planning and Conduct Capability (CPCC)* och en kvinna som policyhandläggare vid *Crisis Management and Planning Directorate (CMPD)*. Deras närvaro i Bryssel har varit värdefull genom att Polismyndigheten har fått en utökad inblick och påverkansmöjlighet i de policyfrågor som hanteras vid EU, men även FN, inom ramen för den internationella civila krishantering.

En polisrådgivare var placerad vid OSSE:s huvudkontor i Wien, *Transnational Threats Department (TNTD)* från mars till oktober 2016. En ny polisrådgivare placerades där i januari 2017.

Polismyndigheten stöttade också OSSE med en rekryteringshandläggare under perioden september–december 2016. Detta främst i syfte att bistå organisationen i rekryteringen av sekonderad personal till OSSE:s insats i Ukraina (*OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine, OSCE SMM*). Detta stöd bidrog i betydande omfattning, trots den korta tjänstgöringstiden, till att lösa de problem som fanns vid OSSE:s högkvarter beträffande rekryteringen till OSCE SMM. Det resulterade även i att Polismyndigheten kunde uppnå sin planerade numerär till insatsen.

Kostnaderna för de två tjänsterna vid EU i Bryssel har gått på anslag 1:2, utgiftsområde 5, ap.2 om totalt 4 200 000 kronor⁷. Utfallet för 2016 blev 4 200 000 kronor. Övriga tjänster har finansierats inom ramen för anslag 1:1, utgiftsområde 7, ap.12⁸ med ett utfall om 1 233 399 kronor.

Åtgärder för att kraftigt öka antalet polisanställda som deltar i insatser

I regleringsbrevet för 2016⁹ uppdrog regeringen åt Polismyndigheten att kraftigt öka antalet polisanställda som deltar i insatser för internationell civil krishantering, och i september 2015 förband sig Sverige¹⁰ att tillgängliggöra en procent av svensk polisanställd personal för fredsbevarande insatser. Antalet utsända i polisens utlandsstyrka ökade under året med 25, varav 9 kvinnor och 16 män. Det totala antalet utlandstjänstgörande inom ramen för internatio-

nell civil krishantering ökade med 28 polisanställda.

Flera av de insatser där svensk polis tidigare har bidragit med ett relativt stort antal poliser minskar nu i aktivitet och numerär (exempelvis EU:s insatser i Kosovo, Afghanistan och FN:s insatser i Liberia). Myndigheten har eftersträvat att kompensera för detta genom att öka antalet anställda i övriga FN-, EU- och OSSE-ledda insatser.

Polismyndigheten har även på nytt bidragit med personal till ett antal insatser där myndigheten tidigare avslutat sin närvaro. Likaså har ett antal nya insatser identifierats dit Polismyndigheten har kunnat sända ut personal. Ökningen av antalet utsända skedde främst under hösten 2016, men rotationsstopp till FN:s insatser i Colombia, Liberia, Sydsudan och på Haiti, innebar att startdatum för flera utlandstjänster fördröjdes till början av 2017.

Arbetet resulterade under året i nya eller återupptagna bidrag av personal till EU:s insats i Libyen samt FN:s insatser i Centralafrikanska republiken, Colombia, Haiti och Somalia.

Till följd av att några insatser gjort avsteg från språkkraven, har Polismyndigheten även kunnat sekondera poliser som saknar kunskaper i franska till FN:s franskspråkiga missioner i Mali och Haiti.

Som ett komplement till att sekondera polisanställda till enskilda tjänster i insatserna inledde Polismyndigheten i slutet av 2015 ett arbete med att skicka ut polisanställda i så kallade specialiserade Policeteams (*Specialized Police Teams, SPT*). Detta är ett koncept som bygger på att ett eller flera polisbidragarländer sätter samman ett team av experter inom ett särskilt område, och detta team kan bistå en insats på kort eller lång sikt genom att tillföra värdefull sakkunskap i verksamheten. Polismyndigheten ser SPT som en möjlighet att ytterligare öka antalet utsända i insatserna och att genomföra förändringar inom avgränsade verksamhetsområden i insatsen som prioriteras särskilt av insatsen, värdlandet eller av Sverige.

I december 2015 skickades ett team om tre poliser (tre kvinnor) med specialistkunskap inom området bekämpande av sexuellt genusbaserat våld, till FN-insatsen i Sydsudan. I april 2016 skickades ett team om tre poliser (en kvinna och två män) med specialistkunskap inom bombteknik till FN-insatsen i Mali. Polismyndigheten har också ställt ett team om fyra personer till förfogande för FN:s insatser i Demokratiska Republiken Kongo (*MONUSCO*), och i Centralafrikanska Republiken (*MINUSCA*). Teamet arbetar med att vidareutveckla insatsernas *Induction Training*, som är den introduktionsutbildning som varje FN-polis får vid ankomst till insatsområdet. Polismyndigheten har hittills både positiva och negativa erfarenheter från SPT-konceptet, men bedömer att delar av de problem som har uppstått i det praktiska genomförandet kommer att försvinna när konceptet mognar hos alla parter.

Utsänd personal i internationella civila krishanteringsinsatser, polisens utlandsstyrka

Totalt 163 polisanställda (61 kvinnor och 102 män) tjänstgjorde i polisens utlandsstyrka, under del av eller

7) Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD2016/19623/KH), 2016-11-10.

8) Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet, ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering (UD2016/21465/ES), 2016-12-08.

9) Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Polismyndigheten (Ju2016/08462/LP [delvis]), 2016-12-14.

10) Uttalande av Stefan Löfven vid "Leader's Summit on United Nations Peacekeeping", 28 september 2015.

hela 2016. Dessa insatser motsvarade 88 årsarbetskrafter (35,9 kvinnliga årsarbetskrafter och 52,1 manliga årsarbetskrafter), att jämföra med totalt 76,3 årsarbetskrafter under 2015. Den totala kostnaden för deltagandet i EU:s, FN:s och OSSE:s insatser under 2016 var 155 899 521 kronor. För mer detaljerad information om personalen i utlandsstyrkan, se Bilaga 7 – *Internationell civil krishantering och insatsnära verksamhet*.

Tidigare års trender inom rekryteringen till och uppdragen för utlandsstyrkan håller fortsatt i sig. Av de 89 anställda som påbörjade utlandstjänstgöring under 2016 var 33 personer (37,1 %) kvinnor, att jämföra med 2015 då 26 kvinnor påbörjade tjänstgöring i utlandsstyrkan (motsvarande 37,7 % av totalt 69 poliser som anslöt till utlandsstyrkan).

Svensk polis står sig fortsatt väl i konkurrens med andra länders poliskåror och är uppskattade internationellt för polisiär kunskapsbredd och kompetens inom områden där svensk polis anses ligga i framkant. Exempel på detta är *Community Policing*, medborgardialog, särskild polistaktik, våld i nära relation och jämställdhet. Svenska polisers ledarskapsförmåga, där stor vikt läggs på inkluderande av de enskilda medarbetarnas kompetens samt lyhördhet för och nyttjande av olikheter, är också efterfrågad. En svensk polis har fått tjänsten som chef på den kapacitetsbyggande enheten i *Euro-pean Union Rule of Law Mission in Kosovo* (EULEX Kosovo), som *Head of Police Strengthening Department*. Efter omorganisationen av EULEX är denne också chef för gränspolisfrågorna, *Head of Advisory Unit Police and Border Matters*.

Antalet intresseanmälningar från polisanställda för tjänstgöring i utlandsstyrkan 2017 minskade totalt med 30 procent (ca 35 % bland kvinnor och 28 % bland män) jämfört med föregående år (354 kontra 506 intresseanmälningar).

Insatsnära verksamhet

Merparten av budgeten under posten för insatsnära verksamhet har gått till utbildning, främst i Sverige, men också till samarbetsprojekt där svensk polis stöttat andra länder och organisationer i att vidareutveckla insatsförberedande utbildning. En del av budgeten har gått till eftersläpande kostnader för de *Induction Training*-projekt som Polismyndigheten genomförde i Sydsudan och i Mali under 2015, samt till utbildning under 2016 för att höja nivån på polisanställdas kunskaper i franska inför tjänstgöring i franskspråkiga missioner.

Under året genomförde Polismyndigheten fyra *International Police Officer Course* (IPOC), en *United Nations Police Commander Training* (UNPCT) samt en *United Nations Protection of Civilians Training* (UNPOCT), som är en myndighetsgemensam¹¹ utbildning i skydd av civila. Myndigheten har också genomfört tre internutbildningar för utbildarpoolen (två kompetensutvecklingar för befintliga utbildare i poolen samt en introduktionsutbildning för nyrekryterade utbild-

are). Samtliga utbildningar har genomförts på Försvarsmaktens utbildningscenter Swedint.

Därutöver har Polismyndigheten genomfört en *United Nations Police Officer Course* (UNPOC) i Jordanien och en *Training of Trainers* i Sierra Leone.

I de utbildningsinsatser ovan som Polismyndigheten genomförde 2016 var samtliga huvudinstruktörer kvinnor. Bland övriga instruktörer var fördelningen 23 kvinnor (41 %) och 33 män (59 %). Det totala antalet deltagare på utbildningarna var 189 personer, varav 59 kvinnor (31 %) och 130 män (69 %). Av de 189 deltagarna var 92 utländska (49 %), varav 25 kvinnor (27 %) och 67 män (73 %).

Polismyndighetens kapacitetsstöd till Jordanien ledde till att *Peacekeeping Operations Training Centre* (PKOTC) i Jordanien erhöll en så kallad *Training Recognition* av FN, *Department of Peacekeeping Operations, Integrated Training Services* (FN/DPKO/ITS) för sin insatsförberedande utbildning UNPOC. Kapacitetsstödet avslutades i december 2016 genom att Polismyndigheten stöttade PKOTC i att genomföra en egen *Training of Trainers*. Jordanien har därmed, på relativt kort tid (10 månader), utvecklat egen kompetens att utbilda nya instruktörer för uppdraget att genomföra UNPOC. En annan positiv effekt av det svenska kapacitetsstödet, är att ansatsen om att få ut fler jordanska kvinnliga poliser på fredsfrämjande uppdrag ledde till att den jordanska polisen även började se över hur kvinnliga poliser används i det nationella arbetet.

Ett kapacitetsstöd till Sierra Leone i att utveckla egen kompetens att genomföra insatsförberedande utbildning påbörjades under 2016. Kapacitetsstödet genomfördes i nära samarbete med gambisk polis, vilken tidigare erhållit stöd från Sverige inom samma område. Detta utgör därmed ett gott exempel på hur kapacitetsstöd i ett land kan medföra positiva effekter i regionen när det skapas förutsättningar för regionalt samarbete. En *Training of Trainers* genomfördes under oktober månad och följdes sedan upp med stöttning vid Sierraleones två första egna insatsförberedande utbildningar (UNPOC). Detta skedde genom närvaro av två mentorer från Sverige och en från Gambia vid respektive utbildning. Målsättningen är att Sierra Leone ska erhålla *Training Recognition* från FN/DPKO/ITS i början av 2017.

För att främja antalet afrikanska poliser på chefsbefattningar i FN-insatser, genomförde Polismyndigheten en två veckor lång chefskurs (UNPCT:n ovan) inom ramen för ett samarbetsprojekt med Storbritannien (Promotion of African Senior Police Officers for Leadership Positions in the United Nations Peace Operations). Kursen avslutades med en veckas integrerad övning i en fiktiv insats, tillsammans med deltagare från Försvarsmaktens och Folke Bernadotteakademins parallella kurser för militär och civil personal. Poliskursen samlade 14 deltagare varav tio kom från Afrika. Fyra av deltagarna var kvinnor.

Förutom genomförande av utbildningsinsatser i egen regi har Polismyndigheten även stöttat andra länders insatser genom att sända enstaka instruktörer och men-

11) Folke Bernadotteakademien, Försvarsmakten och Polismyndigheten.

torer till kurser som inte leds av svensk polis. Under 2016 skickade myndigheten instruktörer, mentorer eller deltagare på kurser i bland annat Bosnien-Hercegovina, Finland, Portugal och Österrike. Polismyndigheten ställde också instruktörer till Swedints förfogande vid två tillfällen under året.

Polismyndigheten har deltagit i och delfinansierat några av de aktiviteter som FN *Standing Police Capacity* (SPC) anordnade under *International Association of Women Police's* (IAWP:s) årliga konferens. Syftet med SPC:s programpunkter under konferensen var att nå ut till de ca 400 deltagarna för att attrahera fler kvinnliga poliser till att söka tjänstgöring i FN:s freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

Polismyndigheten deltog i en paneldiskussion i samband med filmvisningen av *A Journey of a Thousand Miles: Peacekeepers*, vilken skildrar FN:s första kvinnliga FPU-styrka (Formed Police Unit). Filmvisningen var finansierad av Polismyndigheten vilket också möjliggjorde för producenten samt en av de porträtterade kvinnorna att delta i paneldiskussionen. Filmen gav en inblick i arbetet i mission, samt levnadssituationen och säkerhetsläget på Haiti. Den visade också muslimska kvinnors aktiva roll i det fredsfrämjande arbetet. Polismyndigheten deltog även i en paneldiskussion om ledarskap i en mångkulturell och mansdominerad organisation.

Polismyndigheten har vidare närvarat vid ett antal samarbetsforum, såsom det nordiska polisenätverket för internationell civil krishantering (Norpol), *European Association of Peace Operations Training Centres* (EAPTC) och *International Association of Peacekeeping Training Centres* (IAPTC).

Ett sammanhållet rättskedjeperspektiv på områdena internationellt bistånd och internationell civil krishantering

Mötena mellan Polismyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten inom ramen för samverkansforum för rättsvårdande myndigheter fortsatte under 2016. Forumet sammanträdde vid tre tillfällen och det gav myndigheterna möjlighet att dela erfarenheter från olika bilaterala och/eller multilaterala samarbeten, diskutera gemensamma frågeställningar samt att identifiera områden för utökat och mer konkret samarbete inom det internationella biståndet.

Domstolsverket, Kriminalvården, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten fortsatte under året med uppbyggnaden av det gemensamma samarbetsprojektet med albanska myndigheter. Ett projektförslag är inlämnat till svenska ambassaden i Tirana för beslut om finansiering. Förslaget, som tagits fram med de albanska myndigheterna, är ett treårigt samarbete om 28,5 miljoner kronor med fokus på att stärka den albanska rättskedjan i samband med ungdomsbrott.

Polismyndigheten har även använt expertis från Åklagarmyndigheten i uppbyggnaden av det nystartade programmet i Liberia, i de delar som rör samverkan mellan polis och åklagare.

Kvinnor, fred och säkerhet (FN:s säkerhetsrådsresolutioner 1325, 1820 m.fl.)

Arbetet med att ta fram en aktivitetsplan för Polismyndighetens genomförande av den nationella handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet¹² är påbörjat. Därtill gör Polismyndigheten en översyn av deltagandet i internationella kvinnliga nätverk.

Internationella enheten har medverkat i arbetsgruppen för Polismyndighetens deltagande i gender coach-programmet samt i planeringen av eventuellt kommande gender coach-program. Enheten har också deltagit i resursgruppen för Polismyndighetens plan för jämställdhetsintegrering¹³ samt i arbetsgruppen för framtagandet av nationella operativa avdelningens plan för jämställdhetsintegrering i kärnverksamheten¹⁴.

Samverkan med Folke Bernadotteakademien, Försvarsmakten, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap och *Kvinna till Kvinna* inom ramen för Genderforce-samarbetet har fortsatt. Genderforce styrgrupp samlades vid fem tillfällen under 2016, bland annat för att planera det lanseringsseminarium av handlingsplanen för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet som genomfördes i samarbete med utrikesdepartementet i september 2016. Genderforce har fått mandat från Rådet för myndighetssamverkan om internationell fredsfrämjande verksamhet att se över sina framtida syften och sammansättning.

I de samarbeten där Polismyndigheten bidrar med resurser, ställer myndigheten som regel krav på att parterna ska involvera kvinnor i planeringen och genomförandet av de aktiviteter som är aktuella, såsom utbildningar eller arbetsgrupper inom olika projekt.

Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF)

RIF-arbetet syftar till att skapa ökade förutsättningar för att utveckla informationsförsörjningen mellan de rättsvårdande myndigheterna. Uppdraget baseras på regeringsbeslut 1:7 JU2012/6639/SI dat. 2012-10-11. Beslutet innebär krav på vidareutveckling av ett digitaliserat informationsutbyte mellan myndigheterna.

RIF-arbete 2016

Under 2016 har det gemensamma RIF-arbetet präglats av en fortsatt inventering av myndigheternas respektive behov och vad som ska prioriteras i informationsutbytet.

12) Sveriges nationella handlingsplan avseende perioden 2016–2020 för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.

13) Plan för jämställdhetsintegrering på Polismyndigheten 2016–2018, dnr A440.387/2016.

14) Plan för jämställdhetsintegrering på Nationella operativa avdelningen 2017–2018, dnr A205.458/2016.

Bland de åtgärder som vidtagits med tydlig påverkan på Polismyndigheten kan nämnas:

- Tullverket har under 2016 analyserat möjligheterna att ansluta sig till Polismyndighetens Durtvå.
- RIF-samordningen har på uppdrag av RIF-gruppen påbörjat arbetet att ta fram två förslag till framtida RIF-organisation för den operativa samordningen.
- En rutinbeskrivning för hur hantering av ”stora” ärenden ska gå till håller på att tas fram av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och BRÅ med anledning av att Åklagarmyndigheten och Domstolsverket i sina it-system har svårigheter med att kunna hantera ärenden med många brottsmisstankar.

Utöver specificeringsarbetet har Polismyndigheten deltagit i ett antal arbetsgrupper som analyserat och skapat åtgärdsplaner för restpunkter från tidigare genomföranden i RIF.

Förordning (2014:1085) för automatiserad behandling av basdata

Av förordning (2014:1085) om rättsväsendets informationshantering framgår att Polismyndigheten med hjälp av automatiserad behandling ska tillhandahålla en tjänst för att förse myndigheter inom rättsväsendet med enhetliga termer för den information som hanteras mellan myndigheterna i samband med brottsutredning eller brottmålsförfarande. Tjänsten är införd. Förvaltning och uppdateringar har gjorts enligt releaseschema.

Uppdrag

Gränspolisär verksamhet

Processansvar

Polismyndigheten arbetar med processtyrning för att skapa en enhetlig verksamhet över hela landet. Detta stärker förutsättningarna för att gemensamma arbetsätt och metoder tillämpas i såväl kärnverksamheten som stödverksamheten.

Nationella operativa avdelningen ansvarar tillsammans med en representant från respektive region för att bereda beslut om arbetsmetoder, rutiner och formulär inom gränspolisärverksamheten. Två processnätverk hanterar den gränspolisära huvudprocessen, ett nätverk hanterar verkställigheter och ett nätverk hanterar gränskontroll och inre utlänningskontroll. Processtyrning ger också goda förutsättningar för samverkan med externa aktörer avseende standarder, erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Arbetet med att effektivisera och förbättra arbetet med verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut fortsatte under året. En del i detta arbete är samverkan med andra berörda myndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Både Polismyndigheten och Migrationsverket gavs i regleringsbrevet för 2016 i uppdrag att, med bistånd av Kriminalvården, genomföra en försöksverksamhet i syfte att effektivisera återvändandet. Uppdraget slutredovisades i november 2016¹.

Jämfört med 2015 överlämnades färre ärenden från Migrationsverket till Polismyndigheten. Enklare ärenden verkställs i stor utsträckning. Den balans av verkställighetsärenden som finns vid Polismyndigheten består huvudsakligen av personer som är efterlysta och därutöver en ökande andel svårare ärenden. Exempel på försvårande omständigheter är problem att få ut en resehandling från utländska beskickningar, ett godkänt mottagande i destinationslandet eller sjukdomstillstånd. Det finns ett antal faktorer som påverkat polisens möj-

ligheter att verkställa beslut om avvisning och utvisning. En sådan faktor har sin grund i att Justitieombudsmännen (JO) i ett beslut från den 22 juni 2016 konstaterat att enbart det skälet att ett ärende är överlämnat från Migrationsverket till Polismyndigheten med stöd av 12 kap. 14 § utlänningslagen (2005:716), i sig inte medger stöd för att använda tvångsmedel. Vidare har bedömningen gjorts att ändringarna i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande innebär att vissa personer med verkställbara avvisnings- och utvisningsbeslut kommer att skrivas ut från Migrationsverkets boenden. Detta kommer då också att ha negativ inverkan på Polismyndighetens möjligheter att genomföra verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut.

Utöver detta hänvisas även till delrapporterna (A201.331/2016) avseende perioden januari–april och maj–augusti 2016 som Polismyndigheten redovisade till regeringen den 20 maj respektive 3 oktober 2016.

Statistik över verkställda beslut om avvisning och utvisning

Polismyndigheten får ärenden från Migrationsverket avseende verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. Under 2016 minskade antalet ärenden med drygt 24 procent jämfört med 2015. Under 2016 inkom totalt 8 232 ärenden jämfört med 10 842 ärenden 2015. Av de överlämnade ärendena 2016 avsåg 2 804 ärenden (34,1 %) sådana som handläggs i enlighet med Dublinförordningen². Inkomna verkställighetsärenden delas in i tre olika kategorier, där kategori 1 innebär att ärendet är verkställbart direkt (inklusive Dublin-ärenden), kategori 2 saknar resehandling och kategori 3, utöver att det saknas resehandling, avser ett ursprungsland dit det är svårt eller mycket svårt att verkställa besluten.

Inkomna Dublinärenden, antal

Inkomna ärenden från Migrationsverket	Varav Dublinärenden	Andel Dublinärenden (av totalt antal inkomna), %
8 232	2 804	34,1

Inkomna verkställighetsärenden, andel avvika samt verkställda beslut

Kategori	Inkomna ärenden från Migrationsverket	Inkomna ärenden från Migrationsverket, %	Varav avvika	Beslut verkställda genom polismyndighets försorg	Beslut verkställda genom egen utresa
1	4 395	53,4	3 417	1 320	684
2	1 582	19,2	1 093	421	358
3	2 255	27,4	1 357	385	562
Summa	8 232	100,0	5 867	2 126	1 604

1) Slutrapport för regeringsuppdrag Ju 2015/01326/SIM 2016-11-23, "Återvändandepuppdraget – en myndighetsövergripande försöksverksamhet för ett effektivare återvändande".

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat.

Myndighetsgemensamma projekt som syftar till att identitetsuppgifter som är nödvändiga för verkställighet är säkerställda vid överlämnandet till polisen

Polismyndigheten deltog under 2016 i flera myndighetsgemensamma projekt som syftar till att de identitetsuppgifter som krävs för verkställighet är säkerställda vid överlämnande till polisen.

Polismyndigheten är tillsammans med Migrationsverket programpartner i EURINT (the European Integrated Return Management) som är ett samarbetsprogram mellan ett stort antal medlemsstater. Arbetet inom EURINT syftar bland annat till att öka möjligheterna att identifiera personer som ska återsändas till respektive ursprungsland. Projektet har beviljats fondpengar från EU inom ramen för Specific Actions, vilket innebär att projektet kommer att fortgå fram till 2022.

Polismyndigheten och Migrationsverket kom under 2016 överens om ansvarsfördelningen mellan myndigheterna.

Polismyndigheten har deltagit i Migrationsverkets processnätverk id och dna, återvändande och förvar. Arbetet inom processnätverken främjar enligt Polismyndighetens uppfattning den ömsesidiga förståelsen hos de båda myndigheterna involverade i migrationsprocessen och då framförallt arbetet med återvändande och verkställigheter.

Nationell samverkan mellan Kriminalvården, Migrationsverket och Polismyndigheten bedrevs kontinuerligt under året.

Andelen säkerställda identitetsuppgifter vid överlämnandet från Migrationsverket

Av tabellen avseende inkomna verkställighetsärenden ovan framgår att 53,4 procent av de ärenden som överlämnades från Migrationsverket till Polismyndigheten ingår i kategori 1. I dessa ärenden fanns vid överlämnandet säkerställda identitetsuppgifter i form av en resehandling, vilken är nödvändig för att få till stånd en verkställighet. Motsvarande uppgifter saknades vid överlämnandet för de ärenden som ingår i kategori 2 och 3 (46,6 %).

Identitetsuppgifter i verkställighetsärenden säkerställda av polisen

En slutsats av statistiken ovan är att Polismyndighetens arbete i utlänningsärenden inte är begränsat till de polisära befogenheter som man förutsåg behovet av i prop.1997/98:173. Av tabellen framgår att sådana

befogenheter endast använts i en mindre andel av de ärenden i kategori 2 och 3 där Polismyndigheten kunnat verkställa avlägsnandebesluten. Som dåvarande Rikspolisstyrelsen tidigare anfört i åiterrapporteringen till regeringen framstår det inte som möjligt att renodla Polismyndighetens roll i verkställighetsarbetet till att enbart omfatta eftersökning/spaning och resurs för tillämpning av tvångsmedel. Det främsta skälet till det är att Polismyndighetens arbete i verkställighetsärenden alltjämt har ett framträdande inslag av utredning. Polismyndigheten har en utredningskompetens som kan utgöra ett viktigt komplement till den som tjänstemännen på Migrationsverket har. Värt att beakta i sammanhanget är också att sammansättningen av den grupp av personer som Polismyndigheten utreder i dessa ärenden generellt sett skiljer sig från dem som Migrationsverket samtalar med eftersom de som fått sitt ärende överlämnat till Polismyndigheten har valt att antingen avvika eller indikera för Migrationsverket att tvång kommer att bli nödvändigt för att få till stånd en verkställighet.

Under 2016 genomfördes 3 730 ärenden om avvisning och utvisning, i migrationsärenden, i polisen regi. Detta är en ökning jämfört med 2015. Vidare har antalet ärenden där polisiär kompetens krävts ökat något jämfört med 2015.

Resultatstrategi för internationell civil krishantering

Polismyndigheten har fortsatt att svara på utkast till policyer och ramverk inom internationell civil krishantering, och deltog bland annat i det möte som genomfördes inom ramen för *Strategic Guidance Framework* (SGF). Myndigheten har ställt sig till förfogande för fortsatt samarbete inom ramen för SGF-policy samt det arbete som pågår vid FN till följd av den externa översyn som gjordes av *UN Police Division 2016*.

Polismyndigheten identifierade under året strategiskt intressanta tjänster vid EU:s, FN:s och OSSE:s högkvarter och prioriterade dem enligt nivåerna hög, medel och låg. Resultatet av detta arbete kommer att användas i samband med framtida nomineringar till de internationella organisationerna.

Personalen i polisens utlandsstyrka arbetsleddes under utlandstjänstgöringen av den insats den ingår i och verkar därigenom för de mål som respektive organisation har satt upp för insatsen. Genom kravet på att samtliga utsända har deltagit och godkänts på Polismyndighetens

Andel säkerställda identitetsuppgifter med bruk av polisiär kompetens

Åtgärd	Beslut verkställda genom polismyndighets försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Summa, antal där polisiär kompetens utnyttjats	Andel ärenden i kategori 2 och 3* där polisiär kompetens krävts, %
Id fastställd genom eftersökning/spaning	83	17	100	10,9
Id fastställd genom bruk av tvångsmedel	47	2	49	5,3
Summa	130	19	149	16,2

*av verkställda beslut

insatsförberedande grundkurs (IPOC) och fått insatsspecifik information innan avresa, säkerställer Polismyndigheten att alla har kunskap om och förståelse för den komplexa kontext som de har att verka i utomlands.

Polismyndighetens arbete med *Induction Training* i flera av FN:s insatser ger goda möjligheter att påverka insatsernas verksamhet, och en interaktiv och modern pedagogik bidrar till att engagera deltagarna i kursen. Stort fokus läggs på FN-polisernas förståelse av sitt uppdrag och vikten av att arbeta för insatsens mål. Därigenom arbetar poliserna för de mål som angavs i den tidigare biståndspolitiska plattformen³, såsom stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter, frihet från förtryck, värdnad mänsklig säkerhet och frihet från våld.

Andelen kvinnor i polisens utlandsstyrka ligger fortsatt på dryga 37 procent och överstiger därmed andelen kvinnor bland utbildade poliser i myndigheten (31 %). Polismyndigheten har också uppnått kravet i resultatstrategin om att svenska myndigheters bidrag till en insats ska ha en större andel kvinnor än genomsnittet i den aktuella insatsen. Några av de tjänster som bemannats av svenska polisanställda i insatserna utmärker sig som särskilt relevanta avseende arbetet för kvinnors behov och deltagande i freds- och statsbyggandeprocesser. Flera poliser har tjänstgjort som rådgivare åt högre polischefer eller ministrar, några har arbetat med personalpolitik och andra HR-frågor, andra med den lokala polisens uppförandekod och ansvarsskyldighet. Slutligen har flera arbetat för att minska våldet mot kvinnor inom ramen för uppdrag kring sexuellt och genusbaserat våld. Sveriges nya nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet⁴ har ersatt den tidigare handlingsplanen som utgångspunkt i polisens insatsförberedande utbildningar.

Samarbetet med övriga svenska myndigheter fortgår inom ramen för samverkansforum för rättsvårdande myndigheter, inom rådet för myndighetssamverkan om internationell civil krishantering och i dess undergrupper. Nätverket för lärande, där olika aktörer som är verksamma inom bilateralt utvecklingssamarbete deltar, är ett exempel på en plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. De berörda myndigheterna ställer också tidigare utsänd egen personal till förfogande för information och erfarenhetsåterföring vid andra myndigheters insatsförberedande utbildningar.

EU:s fond för inre säkerhet

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för EU:s fond för inre säkerhet. Uppdraget innebär att bevilja, förvalta och kontrollera användningen av medel enligt ett nationellt program som ligger till grund för genomförandet.

Fonden för inre säkerhet ger ekonomiskt bidrag till

aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet. Fonden uppgår till ca 300 miljoner kronor under perioden 2014–2020 och omfattar två delar: Gräns och Polis. Gränsdelen syftar till att skapa en likartad och välfungerande kontroll av EU:s yttre gränser samt en gemensam visumpolitik för att förenkla processen vid laglig inresa till ett EU-land. Polisdelen stödjer ett nationellt arbete mot allvarlig organiserad brottslighet, radikaliserings och terrorism. Den stödjer samarbetet inom brottsbekämpning över gränserna och åtgärder för att skydda mot terroristattacker samt inom krisberedskap och skydd av samhällsviktig verksamhet. Medlen kan sökas av såväl Polismyndigheten som externa organisationer som verkar på området inre säkerhet.

Under 2016 utvecklades arbetssätt kring förvaltning och kontroll av fondens medel. Detta omfattar bland annat it-stöd och processer för projekturval, kontroller och utbetalningar till projekt.

Under året beviljades tio projekt EU-medel. Projekten omfattar genomförande av EU-direktiv på området, förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och radikaliserings, förebyggande arbete mot allvarliga handlingar och terrorism, utbildningsinsatser på det brottsbekämpande området, skydd av kritisk infrastruktur samt inköp av utrustning. Totalt uppgår de beviljade medlen till 58,6 miljoner kronor.

Civilt försvar

Då krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för arbetet med civilt försvar fokuserade Polismyndigheten under hösten 2016 på att utveckla och införa riktlinjer för detta. När det gäller återupptagandet av planeringen för beredskap inom ramen för det civila försvaret, har Polismyndigheten bland annat sett till att risk- och sårbarhetsanalysen 2016, förutom för situationer i fredstid, även omfattar ett scenario med höjd beredskap. Polismyndigheten har också initierat arbetet med att krigsplacera Polismyndighetens personal inom den egna myndigheten, vilket kommer att ske i dialog med Rekryteringsmyndigheten och Försvarsmakten. En inledande diskussion med Försvarsmakten om ansvarsförhållanden i ett läge med en nära förestående konflikt på svenskt territorium har påbörjats, och Polismyndigheten arbetar även vidare med att bedöma möjligheterna att klara av att tillgodose Försvarsmaktens behov av stöd.

För att höja kompetensen och skapa en myndighetsgemensam syn på området civilt försvar, fortsatte Polismyndigheten under hösten att samverka med andra myndigheter samt aktivt delta på konferenser, utbildningar och övningar med bäring på civilt försvar.

Vissa organisatoriska utmaningar efter enmyndighetsreformen kvarstår. Det saknas fortsatt bemanning på en del lokala och regionala funktioner. Detta har medfört att den planerade arbetsgruppen för civilt försvar, som förutom nationella avdelningar ska innefatta representanter från regional nivå, ännu inte har kunnat startas.

3) Regeringens biståndspolitiska plattform, skrivelse 2013/14:131. (Ersattes 2016-12-15 av Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd, skrivelse 2016/17:60.)

4) Sveriges nationella handlingsplan avseende perioden 2016–2020 för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.

Finansiell redovisning

Ekonomi

Verksamhetens finansiering

För 2016 har Polismyndigheten tilldelats 21 841 miljoner kronor inom anslaget 4.1:1.1 Polismyndigheten¹ (inklusive om disponering), varav 283 miljoner kronor är engångsmedel som fördelades genom tilläggsbudget i vårändringsbudgeten. Anslaget har ökat med 698 miljoner kronor jämfört med 2015. Ingående överföringsbelopp för 2016 uppgick till 412 miljoner kronor. Årets disponibla medel har därmed uppgått till 22 252 miljoner kronor. Utöver anslaget Polismyndigheten, disponerar polisen 288 miljoner kronor på andra anslag. Intäkter av anslag uppgick till totalt 21 997 miljoner kronor för 2016, och utgjorde 95 procent av polisens intäkter. Övriga intäkter utgjordes främst av avgiftsintäkter. Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 20 miljoner kronor till 1 111 miljoner kronor. Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 154 miljoner kronor, vilket är en ökning med 31 miljoner jämfört med 2015. De finansiella intäkterna ökade med 7 miljoner kronor till 14 miljoner kronor.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 23 470 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1 430 miljoner kronor jämfört med 2015. Personalkostnaderna har ökat med 932 miljoner kronor samt övriga driftkostnader med 470 miljoner kronor, jämfört med 2015. De ökade personalkostnaderna förklaras främst av fler civilanställda. Antalet civilanställda var ca 1 100 fler vid utgången av 2016 jämfört med årets början. De ökade driftkostnaderna förklaras bland annat av ökade it-kostnader samt ökade resekostnader till följd av kommanderingar på annan ort samt nationella utbildningar. Kostnader för lokaler har ökat med 16 miljoner kronor och avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 8 miljoner kronor jämfört med 2015. Verksamhetens finansiella kostnader har ökat med 4 miljoner kronor till 10 miljoner kronor.

Transfereringar och uppbörd

Polisen är uppbördsmyndighet för bötesmedel och är på uppdrag av regeringen nationellt ansvarig för fonden för inre säkerhet (ISF). Domstolsböter uppgår till 110 miljoner kronor och strafförelägganden till 130 miljoner kronor. Från fonden för inre säkerhet (ISF) har 12 miljoner kronor vidareförmedlats.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Polisens avgiftsfinansierade verksamhet består främst av utfärdande av pass och nationella id-kort, stämningmannadelgivning, utbildning av ordningsvakter samt tillståndsgivning. Resultatet för den verksamhet där polisen disponerar intäkterna visar ett underskott om 191 miljoner kronor. Det ackumulerade resultatet visar ett underskott om 375 miljoner kronor. Årsresultatet för de intäkter som polisen inte disponerar visar ett underskott om 121 miljoner kronor och det ackumulerade resultatet ett underskott om 2 081 miljoner kronor. Polismyndigheten kommer i budgetunderlaget att hemställa till regeringen att underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten förs över till 2017.

Förutsättningarna för att följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten har ändrats efter polisens omorganisation 2015. Ekonomimodellen möjliggör fortfarande inte identifiering av samtliga kostnader inom den avgiftsfinansierade verksamheten, varför uppgifterna samlas in på annat sätt. Polisen har använt samma modell för uppföljning av avgiftsfinansierad verksamhet sedan 2007, samtidigt skiljer sig beräkningsgrunden för antal timmar mellan åren, detta med anledning av att tidredovisningen för den avgiftsfinansierade verksamheten inte fungerat tillfredsställande sedan omorganisationen 2015. Antalet timmar för 2016 har tagits fram genom att verksamheten har lämnat uppgifter om bland annat årsarbetskrafter och antal ärenden. För pass- och id-kortsverksamheten har Polismyndigheten använt fastställda schabloner för tid per ärende utifrån uppgifter från verksamheten.

Resultatet för pass och id-kortsverksamheten har gått från ett överskott om ca 27 miljoner kronor för 2015 till ett underskott om ca 127 miljoner för 2016.

Vid beräkning av kostnader för pass- och id-kortsverksamheten har handläggningstiden per ärende ökat mellan åren, vilket till del förklarar kostnadsökningen mellan åren. En förklaring till den ökade handläggningstiden är att i april 2016 trädde en ny passlag i kraft som inneburit en mer restriktiv hållning vid handläggning av passärenden.

Polisens uppföljningsmodell för avgiftsfinansierad verksamhet baseras på antagandet att verksamheten är likvärdig mellan åren. Ökningen i handläggningstid har påverkat andelen gemensamma kostnader som påförs verksamheten.

Under hösten 2015 och våren 2016 genomförde ekonomiavdelningen en förstudie kring avgiftsfinansierad verksamhet. Förstudien resulterade i flera förslag till Polismyndighetens fortsatta arbete gällande avgifter. Rutiner för tidredovisning avseende avgiftsfinansierad verksamhet har arbetats fram under hösten 2016. Polis-

1) Inklusive 4.1:1.5 del till avdelningen för särskilda utredningar (ramanslag).

Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp i tkr	Ack över-/underskott 2007–2015	Budget Intäkter	Utfall Intäkter	Budget Kostnader	Utfall Kostnader	Budget över-/underskott	Utfall över-/underskott	Ack över-/underskott 2007–2016
AVGIFTER DÄR INTÄKTERNA DISPONERAS								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Stämningssmannadelgivning	-446 036	32 000	30 863	-29 000	-80 748	3 000	-49 885	-495 921
Passhantering	214 858	568 000	573 421	-517 000	-692 664	51 000	-119 243	95 615
Nationella id-kort	104 333	80 000	93 446	-73 000	-101 239	7 000	-7 793	96 540
Summa	-126 844	680 000	697 730	-619 000	-874 651	61 000	-176 921	-303 765
<i>Uppdragsverksamhet</i>								
Kontroll av väktarhundar	-1 458	300	350	-100	-295	200	55	-1 403
Forensisk undersökning	-2 832	4 500	5 695	-3 000	-5 314	1 500	381	-2 451
Tjänsteexport	0	15 000	22 438	-15 000	-22 438	0	0	0
Utbildning av ordningsvakter	-52 459	8 000	6 038	-3 000	-20 977	5 000	-14 939	-67 398
Summa	-56 749	27 800	34 521	-21 100	-49 024	6 700	-14 503	-71 252
AVGIFTER DÄR INTÄKTERNA INTE DISPONERAS								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Tillståndsgivning	-1 958 098	68 000	63 902	-184 000	-185 237	-116 000	-121 335	-2 079 433
Bevakning av Riksbankens penningtransporter	-1 699	1 800	956	-350	-861	1 450	95	-1 604
Summa	-1 959 797	69 800	64 858	-184 350	-186 098	-114 550	-121 240	-2 081 037
SUMMA	-2 143 390	777 600	797 109	-824 450	-1 109 773	-46 850	-312 664	-2 456 054
EXKL TJÄNSTEEXPORT	-2 143 390	762 600	774 671	-809 450	-1 087 335	-46 850	-312 664	-2 456 054

myndigheten avser även att ta fram en ny modell för uppföljning och beräkning av kostnaderna för den avgiftsfinansierade verksamheten.

Utfall gentemot budget

Enligt 3 kapitlet 2 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska utfallet för avgiftsfinansierad verksamhet kommenteras utifrån budgeten.

För de avgifter där intäkterna disponeras följs budget avseende intäkter. Kostnadsutfallet avviker från budgeten i regleringsbrevet. En förklaring till avvikelsen är de förändrade förutsättningar att följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten. För de avgifter där intäkterna inte disponeras följs budget avseende både intäkter och kostnader.

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Allmänt

Polisen är bokföringsskyldig enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Årsredovisningen är upprättad enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisning av förvaltningsutgifter mot anslag sker kostnadsmissigt enligt anslagsförordning (2011:223).

Brytdagen är den 5 januari, enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter till 10 § Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Beloppsgränsen för periodiseringar är 500 000 kronor. Personalkostnader och lokalhyra, exklusive uppsagd personal och uppsagda lokaler, är undantagna beloppsgränsen. Personalkostnader periodiseras utan beloppsgräns och lokalhyra periodiseras om hyran överstiger 10 000 kronor.

Maskinella avrundningar i tabellerna kan ge smärre differenser vid en manuell summering.

Alla belopp i de efterföljande finansiella dokumenten uttrycks i tusental kronor om inte annat anges.

Värderingsprinciper

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar tas upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Som osäkra fordringar bedöms främst fordringar som ligger för inkassoåtgärd eller fordringar som förfallit till betalning per den 31 oktober 2016 och som därefter inte reglerats eller delbetalats. Fordringar som bedöms osäkra bokförs i årsredovisningen som befarad förlust. Skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inte annat anges i not. Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs enligt ESV:s allmänna råd till 5 kapitlet 12 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Lager

Varulager värderas till det som är lägst av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Värdet beräknas som regel enligt först-in-först-ut-principen (FIFU). I anskaffningsvärdet för inköpta varor inräknas förutom inköpspris eventuella importavgifter, tull-, transport- och andra hanteringskostnader, om dessa kostnader är väsentliga. Vid fastställande av det verkliga värdet har inkuransen bedömts separat och skälen till inkuransnedskrivning ska dokumenteras.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar utgörs av tillgångar för stadigvarande bruk och med ett anskaffningsvärde över ett halvt prisbasbelopp, 22 150 kronor 2016, samt en ekonomisk livslängd på minst tre år. För balanserade utgifter för utveckling tillämpas en beloppsgräns på 1 000 000 kronor och för reparations- och underhållskostnader avseende förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 100 000 kronor.

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av enligt en linjär avskrivningsmetod. Avskrivningar påbörjas från och med den månad då tillgången tas i bruk. Anläggningstillgångar med ett anskaffningsvärde under ett halvt prisbasbelopp kostnadsförs.

Möbler klassificeras som anläggningstillgång om de har anskaffats vid ett tillfälle för möblering av till exempel nya lokaler och värdet överstiger 250 000 kronor. Enskilda möbler som har ett anskaffningsvärde över ett halvt prisbasbelopp och har en ekonomisk livslängd på minst tre år klassificeras som anläggningstillgång.

Avskrivningstider för anläggningstillgångar

Polisens anläggningstillgångar skrivs av enligt fastställd avskrivningsplan. Tillgångarna är indelade i åtta kategorier.

Anläggningsskategori	Avskrivningstid, år
Immateriella tillgångar	3–5
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3–25
Datorer och kringutrustning	3–5
Kommunikationsutrustning	3–10
Transportmedel	3–20
Maskiner och inventarier	3–10
Hästar och hundar	5
Konst och andra ej avskrivningsbara inventarier	Ej avskrivning

Avskrivningstiden för transportmedel har ändrats år 2016 från 3–15 år till 3–20 år beroende på Polismyndighetens inköp av helikoptrar som bedömts ha en annan livslängd än tidigare helikoptrar. Avskrivningstid för helikoptrar uppgår till 20 år och för tillhörande polis-specifik utrustning är avskrivningstiden 10 år.

Avsättningar

Avsättning för framtida pensionsåtaganden beräknas till det samlade värdet av samtliga beslut enligt de försäkringstekniska grunder som Statens tjänstepensionsverk (SPV) fastställt. Värdet inkluderar särskild löneskatt.

Ansvarsförbindelser

Tidigare år har endast viten tagits upp som ansvarsförbindelser. Från och med årsboksåret 2016-12-31 finns även projekteringsgarantier med som ansvarsförbindelser. Projekteringsgarantier är garantier som en hyresvärd kan ställa krav på till en hyresgäst för nedlagda kostnader gällande projektering och planering av byggnationer.

Tilläggsupplysningar

Avgifter

Förutsättningarna för att följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten har ändrats efter polisens omorganisation 2015. Ekonomimodellen möjliggör fortfarande inte identifiering av kostnader inom den avgiftsfinansierade verksamheten, varför uppgifterna samlas in på annat sätt, den uppföljningsmodell som används är dock densamma som innan omorganisationen. Sedan 2015 har tidredovisningen inte fungerat tillfredsställande för den avgiftsfinansierade verksamheten. Av den anledningen har antalet timmar för 2016 tagits fram genom att verksamheten lämnat uppgifter om bland annat årsarbetskrafter och antal ärenden. För passverksamheten har Polismyndigheten använt fastställda schabloner för tid per ärende utifrån uppgifter från verksamhetsansvariga.

Ränta

Räntan hos Riksgäldskontoret är, liksom 2015, fortsatt negativ under 2016.

Fonden för inre säkerhet

På uppdrag av regeringen är Polismyndigheten nationellt ansvarig för *Fonden för inre säkerhet* (ISF). Fonden har tilldelats 33 miljoner euro för perioden 2014–2020.

Resultaträkning

Tkr	Not	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		21 996 565	20 822 010
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	1 111 392	1 091 678
Intäkter av bidrag	3	154 057	122 850
Finansiella intäkter	4	14 081	6 940
Summa verksamhetens intäkter		23 276 095	22 043 478
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-16 892 678	-15 961 026
Kostnader för lokaler	6	-2 189 052	-2 173 002
Övriga driftkostnader	2,7	-3 632 174	-3 162 508
Finansiella kostnader	8	-10 155	-5 683
Avskrivningar och nedskrivningar	13,14	-745 720	-737 295
Summa verksamhetens kostnader		-23 469 780	-22 039 514
Verksamhetsutfall		-193 684	3 964
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		733 867	754 576
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-750 501	-753 087
Saldo uppbördsverksamhet	9	-16 634	1 489
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		15 802	2 000
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		711	695
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	28 532	25 466
Lämnade bidrag	11	-45 045	-28 162
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	12	-210 319	5 453

Balansräkning

Tkr	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling		421 764	384 505
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		107 115	65 900
Summa immateriella anläggningstillgångar	13	528 879	450 405
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		753 199	772 325
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		1 398 554	1 302 308
Pågående nyanläggningar		32 282	47 513
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar		1 033	1 611
Summa materiella anläggningstillgångar	14,15	2 185 068	2 123 756
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd	16	136 319	130 950
Fastigheter	16	102	0
Förskott till leverantörer	17	0	25 306
Summa varulager m.m.		136 421	156 255
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	18	16 942	13 689
Fordringar hos andra myndigheter	19	326 928	289 703
Övriga kortfristiga fordringar	20	147 184	227 005
Summa kortfristiga fordringar		491 054	530 397
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	21	715 967	663 504
Upplupna bidragsintäkter	22	49 183	27 514
Övriga upplupna intäkter	23	11 346	7 555
Summa periodavgränsningsposter		776 496	698 573
Avräkning med statsverket	24	-176 588	-183 290
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	25	1 620 449	1 666 563
Kassa och bank	26	6 003	8 206
Summa kassa och bank		1 626 452	1 674 769
SUMMA TILLGÅNGAR		5 567 782	5 450 865

Tkr	Not	2016-12-31	2015-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	28	19 350	8 374
Balanserad kapitalförändring		-182 107	-189 069
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-210 319	5 453
Summa myndighetskapital	27	-373 076	-175 242
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	29	67 013	44 660
Övriga avsättningar	30	171 460	151 642
Summa avsättningar		238 473	196 302
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	31	2 534 922	2 294 102
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		483 458	537 544
Leverantörsskulder	32	726 832	738 005
Övriga kortfristiga skulder	33	365 320	340 481
Depositioner		3 293	4 476
Summa skulder m.m.		4 113 826	3 914 609
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		1 534 439	1 471 203
Oförbrukade bidrag		35 596	41 453
Övriga förutbetalda intäkter		18 524	2 541
Summa periodavgränsningsposter	34	1 588 559	1 515 197
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		5 567 782	5 450 865
Ansvarsförbindelser			
Statliga garantier för lån och krediter		0	0
Övriga ansvarsförbindelser		46 636	96 050
Summa ansvarsförbindelser	35	46 636	96 050

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Tkr	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regeringsbrev	Om-disponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av med-givet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter (netto)	Utgående överföringsbelopp	Utgifter (netto) av årets tilldelning, %	Utgifter (netto) av totalt disp. belopp, %
ANSLAG										
4.1:1.1										
Polismyndigheten (ramanslag) not 36	411 067	21 792 861	2 547	0	0	22 206 476	-21 841 977	364 499	100,2	98,4
4.1:1.5										
del till avdelningen för särskilda utredningar (ramanslag)	793	45 100	0	0	0	45 893	-41 618	4 275	92,3	90,7
Summa anslag Polismyndigheten	411 860	21 837 961	2 547	0	0	22 252 369	-21 883 594	368 774	100,2	98,3
ÖVRIGA ANSLAG										
4.1:14.3										
Avgifter till vissa internationella samman-slutningar. Avg till int sammans – del till Polismyndigheten (ramanslag) not 37	6 581	13 596	0	0	-6 581	13 596	-7 720	5 876	56,8	56,8
4.1:18.1										
Inre Säkerhetsfonden – del till Polismyndigheten (ramanslag) not 38	15 511	85 000	0	0	-15 511	85 000	-19 100	65 900	22,5	22,5
5.1:2.2										
Freds- och säkerhets-främjande verksamhet, Polismyndigheten, Verksamhet utomlands (ramanslag) not 39	223	4 200	0	0	-223	4 200	-4 200	0	100,0	100,0
7.1:1.12										
Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten (ramanslag) not 40	13 236	165 000	0	0	-13 236	165 000	-155 806	9 194	94,4	94,4
8.1:7.3										
Migrationsverksamhet, utresor för avvisade och utvisade (ramanslag) not 41	0	20 000	0	0	0	20 000	0	20 000	0	0
TOTAL ÖVRIGA ANSLAG	35 551	287 796	0	0	-35 551	287 796	-186 826	100 970	64,9	64,9
TOTAL ANSLAGSBELASTNING	447 412	22 125 757	2 547	0	-35 551	22 540 165	-22 070 420	469 745	99,7	97,9

Redovisning mot inkomsttitel

Tkr	Beräknat belopp	Inkomster	Inkomster i % av beräknat belopp
INKOMSTTITEL			
2511 026 Expeditions- och ansökningsavgifter	68 000	63 902	94,0
2712 004 Bötesmedel	794 000	625 762	78,8
2811 005 Övriga inkomster av statens verksamhet	34 800	24 609	70,7
6911 001 EU-bidrag för Inre säkerhetsfonden	0	392	0,0
4525 003 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	0	35 836	0,0
TOTALT INKOMSTTITLAR	896 800	750 501	83,7%

Beräknade övriga inkomster enligt regleringsbrevet (827 000 tkr) har fördelats mellan Bötesmedel (794 000 tkr) och Övriga inkomster (33 000 tkr) enligt uppgifter i budgetunderlaget för åren 2016–2018. Bevakning av Riksbankens penningtransporter är enligt regleringsbrevet beräknat till 1 800 tkr och ingår i Övriga inkomster av statens verksamhet 2811 005. En avrundning har gjorts av budgetunderlagets belopp i enlighet med regleringsbrevet.

Beställningsbemyndigande

Tkr	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtagande	Utestående åtagande	Utestående åtaganden fördelning per år		
				2017	2018	2019–
4.1:18.1						
Inre säkerhetsfonden						
– del till Polismyndigheten not 38	200 000	0	42 074	26 736	9 670	5 668

På uppdrag av Regeringen är Polismyndigheten nationellt ansvarig för Fonden för inre säkerhet (ISF). Fonden har tilldelats 33 miljoner euro för perioden 2014–2020. Under 2016 har tio projekt beviljats medel. De första projekten startade i september 2016.

Finansiella villkor

Tkr	Ändamål	Villkor	Utfall
ANSLAG / ANSLAGSBENÄMNING			
4.1:1.1			
Polismyndigheten (ramanslag) not 36	Polismyndigheten ska betala totalt 196 000 000 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för Rakel.* Beloppet ska betalas efter fakturering från MSB.	196 000	196 000
4.1:1.1.1			
Polismyndigheten (ramanslag) not 36	Högst 5 000 000 kronor får användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna kriminella gäng (avhoppa verksamhet).	5 000	3 798
4.1:14.3			
Avgifter till vissa internationella sammanslutningar (ramanslag)	Av tilldelade medel får 3 000 000 kronor användas först efter beslut av regeringen.	3 000	0
8.1:7.3			
Migrationsverksamhet, Utresor för avvisade och utvisade (ramanslag)	Medel får användas efter beslut av regeringen.	20 000	0

* Nationellt kommunikationssystem för samverkan och ledning.

Finansieringsanalys

Tkr	Not	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31
DRIFT			
Kostnader	42	-22 676 851	-21 285 838
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		21 996 565	20 822 010
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	43	1 080 172	1 051 175
Intäkter av bidrag		154 057	122 850
Övriga intäkter		14 081	6 940
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		23 244 875	22 002 975
Ökning (-) / minskning (+) av lager		19 834	15 774
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar		-48 495	-122 848
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder		26 161	526 751
Kassaflöde från drift		565 524	1 136 813
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-673 019	-813 582
Investeringar i immateriella tillgångar		-229 576	-141 991
Summa investeringsutgifter	44	-902 595	-955 574
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		995 034	684 712
amorteringar		-754 214	-782 573
Ökning av statskapital med medel som tillförts statens budget		12 485	1 547
Försäljning av anläggningstillgångar		43 233	70 421
därav medel som tillförts statens budget		0	0
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		296 538	-25 892
Förändring av kortfristiga skulder avseende investeringar		40	0
Kassaflöde till investeringar		-606 017	-981 465
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		733 867	754 576
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		15 513	19 957
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		749 380	774 533
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-750 501	-753 087
Kassaflöde till uppbördsverksamhet		-1 121	21 446
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		45 045	28 162
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		0	0
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		45 045	28 162
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		-15 802	-2 000
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		-711	-695
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		-28 532	-25 466
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		-45 045	-28 162
Kassaflöde till transfereringsverksamhet		0	0
Förändring av likvida medel		-41 615	176 794
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		1 491 479	1 314 685
Ökning (+) / minskning (-) av kassa och bank		-2 202	1 182
Ökning (+) / minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		-46 114	707 904
Ökning (+) / minskning (-) av avräkning med statsverket		6 702	-532 291
Summa förändring av likvida medel		-41 615	176 794
Likvida medel vid årets slut		1 449 864	1 491 479

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	48 865	52 531
Avgifter enligt 15 § avgiftsförordningen	5 552	5 779
Avgifter avs. stämmningsmannadelgivning	30 863	31 353
Avgifter för pass och id-kort	666 868	662 377
Intäkter enligt 6 kap. 1 § kapital- försörjningsförordningen	1 842	101
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	31 220	40 503
Avgifter från tjänsteexport	22 427	18 523
Vidarefakturering till Ekobrottsmyndigheten	155 465	142 651
Övriga avgifter och ersättningar	148 291	137 860
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 111 392	1 091 678

Avgiftsfinansierad verksamhet redovisas i tabell i avsnittet Ekonomi.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 19 714 tkr (2 %). Inom posten finns både ökning och minskningar.

Polismyndigheten har personal som tjänstgör inom Ekobrottsmyndigheten (EBM). Intäkter från EBM, som är ersättning för polisernas löner, har ökat med 12 813 tkr (9 %). Ökningen förklaras främst med att ytterligare 11 polisanställda verkar inom EBM jämfört med föregående år.

Övriga avgifter och andra ersättningar har ökat med 10 431 tkr (8 %). Posten består av både ökning och minskningar. Faktureringen till Södertörns högskola har ökat med 19 133 tkr till följd av ett ökat antal poliser som är lärare på polisutbildningen. En minskning på 13 410 tkr förklaras av Polismyndighetens försäljning av skrivare som gjordes under 2015. Någon motsvarande försäljning har inte skett 2016.

Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar har minskat med 9 283 tkr (23 %). 2015 sålde polisen fyra helikoptrar som genererade reavinst. Under 2016 har två helikoptrar sålts. Övrig reavinst har ökat och avser främst försålda fordon.

Intäkter av pass och nationella id-kort har ökat med 4 490 tkr (1 %), varav passintäkter har ökat med 6 099 tkr (1 %) och intäkter av id-kort har ökat med 3 140 tkr (3 %). Intäkterna för provisoriska pass har minskat med 4 749 tkr (13 %).

Statistiken för pass- och id-kort visar att antalet utfärdade pass uppgick till ca 1 570 000, vilket är en ökning med ca 11 000 (0,7 %). Antalet utfärdade nationella id-kort uppgick till ca 235 000, vilket är en ökning med ca 9 000 (4 %). Antalet utfärdade provisoriska pass uppgick till ca 33 000, vilket är en minskning med ca 7 000 (17 %).

Not 2 Reavinster/förluster

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	31 220	40 503
Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	-5 077	-17 423
Summa reavinster/förluster	26 143	23 080

Se förklaring i not 1 och not 7.

Not 3 Intäkter av bidrag

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Bidrag från statliga myndigheter	90 797	74 075
Bidrag från EU-länder	51 404	7 681
Bidrag från övriga	11 856	41 093
Summa intäkter av bidrag	154 057	122 850

Intäkter av bidrag har ökat med 31 207 tkr (25 %).

Bidragen från statliga myndigheter har ökat med 16 722 tkr (23 %). Den enskilt största ökningen härrör sig från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) från vilken bidragen ökat med 10 706 tkr. Intäkter av bidrag från Viltvårdsfonden har ökat med 4 972 tkr.

Bidrag från EU-länder har ökat med 13 555 tkr (36 %). Den främsta orsaken är ökade bidrag från EU:s gemensamma byrå för gränskontroll (Frontex) som till största delen avser EBGT-insatser (European Border Guard Teams). Även bidrag för NJRO-insatser (National & Joint Return Operations) har ökat.

Not 4 Finansiella intäkter

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	11 756	5 711
Övriga ränteintäkter	1 130	620
Övriga finansiella intäkter	1 195	609
Summa finansiella intäkter	14 081	6 940

Finansiella intäkter har ökat med 7 141 tkr (103 %), vilket främst beror på att ränteintäkter från Riksgäldskontoret har ökat med 6 045 tkr. Räntan hos Riksgäldskontoret har varit negativ sedan 2015. Till följd av detta redovisas ränteintäkter för lån avseende anläggningstillgångar istället för behållningen på avistakontot hos Riksgäldskontoret. Genomsnittsräntan uppgick till -0,489 procent under 2016 och till -0,250 procent under 2015. Övriga ränteintäkter har ökat med 510 tkr och består av dröjsmålsränta som Kammarkollegiet har drivit in för Polismyndighetens räkning. Övriga finansiella intäkter har ökat med 586 tkr och avser främst valutakursvinster.

Not 5 Kostnader för personal

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Totala personalkostnader	-16 892 678	-15 961 026
varav lönekostnader*	-11 178 405	-10 614 778
varav arb.giv.avg. på utbetalda löner, arvoden och ersättningar	-3 497 306	-3 291 180
varav förändring avsättning till pensioner	-22 354	30 059
varav övriga sociala kostnader	-1 951 011	-1 893 183
varav övriga personalkostnader	-243 602	-191 944

*Arvoden uppgick 2016 till 218 357 tkr och 2015 till 208 736 tkr.

De totala kostnaderna för personal har ökat mellan åren med 931 652 tkr (6 %).

Kostnaden för polisens lön har ökat med 162 014 tkr (2 %). Kostnadsökningen beror på att antalet poliser har ökat med 122 personer och på löneökningar inom avtalet RALS 2016.

Övertidstillägget för poliser har ökat med 58 027 tkr (19 %). Denna ökning är kopplad till kommenderingar i samband med särskilda händelser.

Kostnaderna för civilanställdas lön har ökat med 208 267 tkr (8 %). Kostnadsökningen beror på ett ökat antal civilanställda med 1 131 personer och löneökningar inom avtalet RALS 2016.

Övertidstillägget för civila har ökat med 9 200 tkr (35 %) bland annat med anledning av ombildning av regionledningscentralerna (RLC) och polisens kontaktcenter (PKC).

Förändring av avsättning till pensioner har ökat med 52 412 tkr (174 %), vilket beror på fler beviljade beslut om deltidspension i myndigheten.

Övriga personalkostnader har ökat med 51 659 tkr (27 %).

Kostnader för utbildning av egen personal har ökat med 32 614 tkr (48 %) på grund av fler genomförda utbildningar för bland andra civila utredare och förundersöknings- och ledarskapsutbildning.

Specifikation personalkostnader Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Retroaktiv lön, periodiserad	242 954	88 632
Arvoden	218 357	208 736
Förändring av upplupna semesterlöner (intjänat t.o.m. 2008)	-33 946	-57 860
Förändring av upplupna semesterlöner (fr.o.m. 2009)	73 078	16 283
SPÅ-premier	653 646	629 366
Kåpan och IÅP	653 609	607 510
Trygghetsmedel	29 194	29 652

Not 6 Kostnader för lokaler

Kostnader för lokaler har ökat med 16 050 tkr (0,7 %).

Hyreskostnader har minskat med 32 013 tkr, främst till följd av lämnade lokaler och omförhandlade avtal. Samtidigt har övriga kostnader kopplade till lokaler ökat med sammanlagt 48 064 tkr, kostnader har ökat för underhåll av hyrda lokaler, såsom el, vatten och fjärrvärme.

Not 7 Övriga driftkostnader

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Kostnader för transportmedel	-451 915	-451 120
Reparationer och underhåll av inventarier	-256 897	-234 156
Reaförluster vid avyttring av anläggningstillgångar	-5 077	-17 423
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster m.m.	-9 919	-13 465
Resor, representation, information m.m.	-250 261	-176 486
Inköp av varor	-863 576	-613 415
Köp av tjänster	-1 896 905	-1 714 571
Förändring av varulager m.m. och aktivering av utgifter för egenutvecklade anläggningstillgångar	102 377	58 128
Summa övriga driftkostnader	-3 632 174	-3 162 508

Övriga driftkostnader har ökat med 469 666 tkr (15 %).

Kostnaderna för reparationer och underhåll av inventarier har ökat med 22 741 tkr (10 %).

Ökningen är främst hänförlig till service och underhåll av datorer och kringutrustning delvis på grund av större efterfrågan på videokonferenser, delvis även beroende på en framflyttad avveckling av en stordator som har resulterat i förlängning av befintliga avtal.

Reaförluster vid avyttring av anläggningstillgångar har minskat med 12 346 tkr (71 %). Förändringen förklaras med att förra årets omfattande utrangeringar i samband med att polisen överlätit skrivare till leverantören av ny skrivarlösning (UsT – Utskrift som Tjänst) inte har någon motsvarighet detta år.

Kostnader för resor, representation och information m.m. har ökat med 73 775 tkr (42 %). Huvuddelen av ökningen avser inrikes resor och logi. Ökningen av denna post förklaras med ett större antal resor i tjänsten på grund av stora kommanderingar samt fler utbildningar på annan ort, till exempel nationella utbildningar. Under året har även omfattande rekryteringsarbete genererat ökade resekostnader.

Inköp av varor har ökat med 250 161 tkr (41 %).

Korttidsinvesteringar har ökat med 194 607 tkr. Dessa består av ökad kostnad för mobiltelefoner kopplat till Mobilitetsprojektet (mobila verktyg till poliser i yttre tjänst), ökad kostnad för inköp av radioterminaler med gränsfunktionalitet gentemot norska polisen samt tidigare lagda inköp av datorer.

Förbrukningsmaterial, har ökat med 44 582 tkr. Det förklaras bland annat av ett ökat behov till följd av nyanställningar och fler polisaspiranter. En större mängd uniformer och annan polisiär utrustning köptes in under 2016, jämfört med 2015.

Övriga varor, har ökat med 9 234 tkr. Det beror huvudsakligen på inköp av mobiltillbehör till följd av Mobilitetsprojektet.

Köp av tjänster har ökat med 182 334 tkr (11 %). Förändringen förklaras främst av ökning av inhyrd arrestpersonal och andra bevakningstjänster. Orsaken till ökningen är ett nytt statligt avtal för bevakningstjänster och ett större behov av inhyrda bevakningstjänster. Ytterligare förklaringar till den ökade kostnaden är ett ökat behov av rekryteringstjänster samt utökad polisutbildning främst på Södertörns högskola. Även kostnader för tolktjänster har ökat.

Kostnader för förändring av varulager, aktivering av utgifter för egenutvecklade immateriella projekt har minskat med 44 249 tkr (76 %).

Högre utgifter för konsulter har redovisats som anläggningstillgång i balansräkningen, vilket resulterar i minskade driftkostnader med 23 908 tkr (38 %). De projekt som utvecklats är främst Mobilitetsprojektet samt applikationen PMF (Polisen multifråga).

Not 8 Finansiella kostnader

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	-9 011	-3 834
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	0
Övriga räntekostnader	-1 084	-1 243
Övriga finansiella kostnader	-59	-606
Summa finansiella kostnader	-10 155	-5 683

Finansiella kostnader har ökat med 4 472 tkr (79 %).

Ökningen beror främst på förändrade räntor hos Riksgäldskontoret. Räntekostnader avseende räntekontot som har ökat med 5 178 tkr. Räntan avseende lokala omställningsmedel har minskat med 459 tkr. Förändringarna beror på den fortsatt negativa räntan, genomsnittsräntan 2016 uppgick till - 0,489 procent och - 0,250 procent för 2015.

Not 9 Uppbördsverksamhet

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Ordningsbot	384 782	430 633
Strafföreläggande	130 436	131 214
Domstolsböter	110 544	95 615
Ansökningsavgifter	63 902	63 277
Övriga intäkter	44 203	33 837
Summa intäkter som inte disponeras	733 867	754 576
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-750 501	-753 087
Summa uppbördsverksamhet	-16 634	1 489

Summa intäkter som inte disponeras har minskat med 20 709 tkr (3 %) och uppgår till 733 867 tkr.

Polisen är uppbördsmyndighet för bötesmedel. Intäkterna redovisas mot inkomstitel och disponeras inte av Polismyndigheten.

Ordningsböter har minskat med 45 851 tkr medan domstolsböter har ökat med 14 928 tkr.

Förändringen avseende böter beror på att antalet godkända förelägganden av ordningsbot har minskat med 36 168 stycken (15 %), strafförelägganden med 2 585 (8 %) och antalet laga kraftvunna avgöranden i domstol med 2 229 (4 %). Laga kraftvunna ärenden som inte betalas lämnas till Kronofogden för indrivning och skrivs därmed ned vilket innebär att de inte längre är föremål för uppbörd hos polisen.

Ärenden som lämnats till Kronofogden har minskat. Strafförelägganden har minskat med 4 642 tkr (13 %) och domstolsböter med 14 509 tkr (11 %) medan ordningsförelägganden har ökat med 2 410 tkr (7 %).

Övriga intäkter har ökat med 10 366 tkr (31 %) och härrör främst från intäkter avseende ordningshållning, förverkade beslag, befarade kundförluster samt bidragsintäkter från EU.

Noter till resultaträkning, forts.

Intäkter av ordningshållning enligt ordningslagen har minskat med 5 976 tkr och under 2016 helt upphört, vilket främst beror på ändring i ordningslagen 2014-01-01. För evenemang som ägt rum till och med 2013-12-31 finns dock betalningsansvaret kvar och fakturering görs efter att domstol dömt i frågan och domen vunnit laga kraft.

Befarade och konstaterade kundförluster av uppbörsfordringar avseende ansökningsavgifter och övriga intäkter har ökat med 2 854 tkr. Detta beror främst på att fakturor avseende ordningshållning vid evenemang enligt ordningslagen (som ägt rum innan 2013-12-31), som tidigare klassats som befarade kundförluster har betalats.

Intäkter av förverkade kontanter minskade med 3 737 tkr.

Intäkter av bidrag från Europeiska unionen har ökat med 17 611 tkr och avser finansiering av Fonden för inre säkerhet (ISF). Svensk polis har fått ansvaret för förvaltning av EU:s fond för inre säkerhet. Arbetet med detta startade 2015.

Det negativa saldot för uppbörsverksamheten, 16 634 tkr, beror på en vändning av redovisad upplupen intäkt 2015 samt en redovisad förutbetalad intäkt 2016, som båda avser bidrag från Europeiska unionen. Kassamässig redovisning mot inkomsttitel är tillämpad, det vill säga att redovisning sker vid inbetalning.

Nedan följer en tabell som redovisar intäkter, nedskrivningar och förhållandet mellan dessa i procent för verksamhetsåret 2016.

Nedskrivning böter
i procent av intäkt
Tkr

	Intäkter exkl. ned- skrivning	Ned- skrivning	Ned- skrivning i %
Ordningsbot	386 523	39 422	10
Strafföreläggande	130 436	30 221	19
Domstolsböter	110 550	118 333	52
SUMMA	627 432	187 976	23

Not 10 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Erhållna medel från EU:s institutioner	0	1 672
Erhållna medel från övriga:		
Domstolsböter	16 704	13 290
Strafföreläggande	11 827	10 505
Erhållna medel från övriga	28 532	23 795
Summa övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	28 532	25 466

Not 11 Lämnade bidrag

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Domstolsböter	-16 704	-13 290
Strafföreläggande	-11 827	-10 505
Europeiska fonden för yttre gränser	0	-1 672
Fonden för inre säkerhet (IFS)	-12 004	0
Övriga, inomstatlig	-2 509	-695
Övriga, utomstatlig	-2 000	-2 000
Summa lämnade bidrag	-45 045	-28 162

Lämnade bidrag uppgår till 45 045 tkr vilket innebär en ökning med 16 883 tkr (60 %).

Från Fonden för inre säkerhet (IFS) har 12 004 tkr vidareförmedlats till Migrationsverket vilket är en ökning med 100 procent. Fonden finansieras med anslag 4.1:18.1 för Inre säkerhetsfonden. Verksamheten startade 2015.

Polisen är uppbörsmyndighet för bötesmedel vilka delvis har vidareförmedlats till Brottsofferfonden och har ökat med 4 737 tkr. Ökningen förklaras delvis av höjd brottsofferfondsavgift.

Polismyndigheten har finansierat Fryshusets verksamhet Passus och Exit (avhoppandeverksamhet från kriminella gäng och extremism) med 2 000 tkr. Bidraget finansieras av Polismyndighetens förvaltningsanslag 4.1:1.1.

Not 12 Årets kapitalförändring enligt resultaträkningen

Tkr	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Avskrivningar bidragsfinansierade anläggningstillgångar	-2 260	-1 509
Uppbörsverksamhet	-16 634	1 489
Periodiseringar	-18 895	-20
Avgiftsbelagd verksamhet	-191 424	5 473
Summa årets kapitalförändring	-210 319	5 453

Årets kapitalförändring är skillnaden mellan kostnader och intäkter och består av ett överskott eller ett underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten, avskrivningar av bidragsfinansierade anläggningstillgångar samt upplupen bidragsintäkt från EU (ingår i posten uppbörsverksamhet).

Noter till balansräkning

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar

Tkr	Balanserade utgifter för utveckling		Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		Totalt	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående balans	870 419	888 188	276 989	401 734	1 147 408	1 289 923
Årets anskaffningar	139 524	111 348	69 334	30 643	208 858	141 991
Årets uttrangeringar	-66 389	-129 117	-2 809	-154 156	-69 197	-283 273
Korr. tidigare års ansk.värde	-300	0	21 018	-1 233	20 718	-1 233
Utgående balans	943 254	870 419	364 532	276 989	1 307 787	1 147 408
Avskrivningar						
Ingående balans	-485 914	-527 682	-211 090	-323 460	-697 003	-851 142
Årets avskrivningar	-90 350	-83 274	-48 837	-42 892	-139 187	-126 166
Årets nedskrivning övriga anläggningar	0	0	0	-105	0	-105
Årets nedskrivning pågående anläggningar	-11 915	-4 075	0	0	-11 915	-4 075
Årets uttrangeringar	66 389	129 117	2 809	154 135	69 197	283 252
Korr. tidigare års avskrivning	300	0	-300	1 233	0	1 233
Utgående balans	-521 490	-485 914	-257 418	-211 090	-778 908	-697 003
Bokfört värde	421 764	384 505	107 115	65 900	528 879	450 405

Immateriella anläggningstillgångar har ökat med 78 474 tkr (17 %).

Balanserade utgifter för utveckling har ökat med 37 259 tkr (10 %). I posten finns både ökning och minskningar. Pågående immateriella anläggningstillgångar har ökat med 60 712 tkr både i befintliga och nya utvecklingsprojekt. Det ackumulerade anskaffningsvärdet för immateriella anläggningstillgångar har minskat med 23 453 tkr på grund av uttrangeringar av egenutvecklade system.

Rättigheter och andra immateriella tillgångar har ökat med 41 215 tkr (63 %). Ökningen förklaras till största delen av investeringar i Nationellt it-brottscenter (NIC).

Not 14 Materiella anläggningstillgångar

Tkr	Förbättringsutgifter på annans fastighet		Maskiner, inventarier, installationer m.m.		Pågående nyanläggningar		Totalt	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Anskaffningsvärde								
Ingående balans	1 931 259	1 852 467	5 064 997	5 519 020	47 513	27 662	7 043 768	7 399 149
Årets anskaffningar	92 921	123 913	576 774	721 017	23 128	33 167	692 822	878 097
Årets utrangeringar/försäljningar	-15 018	-45 588	-407 664	-1 147 907	0	0	-422 682	-1 193 496
Korr. tidigare års ansk.värde	17 226	466	1 493	-38 893	-37 944	-1 108	-19 226	-39 534
Överföringar	0	0	275	11 760	-275	-11 760	0	0
Utgående balans	2 026 387	1 931 259	5 235 875	5 064 997	32 421	47 960	7 294 683	7 044 216
Avskrivningar								
Ingående balans	-1 158 934	-1 073 649	-3 762 689	-4 427 387	0	0	-4 921 623	-5 501 037
Årets avskrivningar	-126 884	-129 255	-466 524	-473 940	0	0	-593 409	-603 195
Årets nedskrivning övriga anläggningar	0	0	0	-2 814	0	0	0	-2 814
Årets nedskrivning pågående anläggningar	-1 045	-488	0	0	-140	-448	-1 185	-935
Årets utrangeringar	13 674	44 527	391 918	1 101 845	0	0	405 592	1 146 372
Korr. tidigare års avskrivning	0	-69	-25	39 607	0	0	-25	39 538
Utgående balans	-1 273 189	-1 158 934	-3 837 321	-3 762 689	-140	-448	-5 110 649	-4 922 071
Bokfört värde	753 199	772 325	1 398 554	1 302 308	32 282	47 513	2 185 034	2 122 145

Materiella anläggningstillgångars bokförda värde exklusive förskott avseende materiella anläggningstillgångar, se not 15, har ökat med 61 889 tkr (3 %).

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Förbättringsutgift på annans fastighet inklusive pågående har minskat 19 126 tkr (2 %). Posten innehåller både ökning och minskningar.

Förbättringsutgifter på annans fastighet har minskat med 52 185 tkr (7 %) vilket till stor del beror på minskade nyinvesteringar och utrangeringar där polisen flyttat ur hyrda lokaler. Minskningen förklaras även med att pågående projekt färdigställts.

Pågående förbättringsutgifter har ökat med 33 059 tkr (123 %). Stora ombyggnader har påbörjats, bland annat regionledningscentraler och polisens kontaktcenter.

Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Maskiner, inventarier, installationer m.m. har ökat med 96 246 tkr (7 %).

Bokfört värde av transportmedel har ökat med 80 302 tkr (11 %) på grund av fordonsinköp.

Datorer och kringutrustning har minskat med 7 358 tkr (4 %).

Bokfört värde av kommunikationsutrustning har ökat med 23 073 tkr (47 %). Förändringen förklaras främst med ökade investeringar i telefonisystem och kommunikationsutrustning.

Pågående nyanläggningar

Pågående nyanläggningar har minskat med 15 231 tkr (32 %).

Minskningen avser främst it-projektet Prüm fingeravtryck som har driftsatts under året.

Not 15 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Bell Helicopter Inc.	1 033	1 611
Summa förskott avseende materiella anläggningstillgångar	1 033	1 611

Förskott avseende materiella anläggningstillgångar uppgår till 1 033 tkr, vilket är en minskning med 577 tkr (36 %). Förskottet avser helikoptrar med utrustning som levererades till polisen under hösten 2015. Minskningen beror på att ytterligare utrustning till helikoptrarna har levererats under året. Förskottet förväntas bli reglerat under 2017.

Not 16 Varulager och förråd

Varulagret inklusive beslagtagna fastighet har ökat med 5 471 tkr (4 %). Lagrets ökning beror på att ammunitions- och vapenlagret har ökat med 8 451 tkr. Lagret för uniformer/beklädnad har minskat med 1 026 tkr och kategorin övrigt lager har minskat med 2 055 tkr.

Beslagtagna fastighet till ett värde av 102 tkr förväntas bli såld under 2017.

Not 17 Förskott till leverantörer

Förskott till leverantörer har minskat med 25 306 tkr (100 %). Förändringen beror på att Polismyndighetens gamla helikoptrar som ingick i underhållsfonden har sålts under 2015 och 2016.

Not 18 Kundfordringar

Kundfordringar har ökat med 3 253 tkr (24 %) vilket förklaras av ökad fakturering av kostnader för omhändertagande av djur enligt djurskyddslagen samt oregerade fakturor till bland annat FN.

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter

Fordringar hos andra myndigheter har totalt ökat med 37 225 tkr (13 %). Orsaken till förändringen är att momsfordran har ökat på grund av att fler leverantörsfakturor har ankommit i december 2016.

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Uppbördsfordringar	70 038	84 291
Fordringar anställda	7 707	6 782
Djurärenden	16 684	11 793
Övriga fordringar	52 756	124 139
Summa övriga kortfristiga fordringar	147 184	227 005

Övriga kortfristiga fordringar har minskat med 79 821 tkr (35 %). Förändring beror dels på att uppbördsfordringar gällande ordningsböter, strafföreläggande och domstolsböter har minskat, dels på att fakturor avseende ordningshållning vid evenemang enligt ordningslagen, har betalats. Övriga fordringar har minskat vilket beror på att det vid bokslutet 2015 fanns uppbokade fordringar på Frontex avseende operation Triton på Medelhavet och en tillfällig fordran på en svensk leverantör, motsvarande fordringar finns inte 2016. Det totala saldot för beslagtagna medel och pågående djurärenden har ökat.

Not 21 Förutbetalda kostnader

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	451 694	459 470
Förutbetalda leasingavgifter	15 047	3 609
Övriga förutbetalda kostnader, inomstatliga	62 106	53 787
Övriga förutbetalda kostnader, utomstatliga	187 120	146 638
Summa förutbetalda kostnader	715 967	663 504

Förutbetalda kostnader har ökat med 52 463 tkr (8 %).

Förutbetalda hyreskostnader har minskat med 7 777 tkr. Den främsta anledningen är lämnade lokaler under 2015 samt omförhandlade hyresavtal.

Förutbetalda leasingavgifter har ökat med 11 438 tkr vilket främst härrör från periodiserade kostnader avseende polisens LAN WAN (Local Area Network and Wide Area Network).

Övriga utomstatliga förutbetalda kostnader har ökat med 40 482 tkr. Detta beror främst på nytecknade avtal avseende it-drift och underhåll.

Not 22 Upplupna bidragsintäkter

Upplupna bidragsintäkter har ökat med 21 669 tkr (79 %).

Inomstatliga upplupna bidragsintäkter har ökat med 8 943 tkr. Ökningen beror främst på ökad fordran från Viltvårdsfonden.

Utomstatliga upplupna bidragsintäkter har ökat med 12 726 tkr. Ökningen beror främst på nya projekt avseende Frontex för vilka bidrag inte ännu har mottagits från EU.

Not 23 Övriga upplupna intäkter

Övriga upplupna intäkter har ökat med 3 791 tkr (50 %).

Ökningen förklaras främst av upplupna intäkter avseende utlandsuppdrag som Nationella operativa avdelningen (Noa) utför för Sidans räkning och avseende verksamheten Samordnad teknisk inhämtning (STI) som polisen finansierar tillsammans med Säkerhetspolisen och Tullverket.

Not 24 Avräkning med statsverket

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-56 176	-95 248
Redovisat mot inkomsttitel	-750 501	-753 087
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	758 069	792 158
Skulder avseende uppbörd	-48 609	-56 176
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	13 694	15 739
Redovisat mot anslag	186 826	150 756
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-179 370	-152 801
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	21 150	13 694
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-411 860	89 991
Redovisat mot anslag	21 883 594	20 741 281
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-21 840 226	-21 243 132
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	-368 492	-411 860
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	271 053	339 220
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-51 690	-67 466
Överfört till Avvecklingsmyndigheten	0	-701
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	219 363	271 053
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	703 808	737 621
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-125 109	-98 264
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-578 699	-639 357
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa Avräkning med statsverket	-176 588	-183 290

Posten har minskat med 6 702 tkr (4 %).

Redovisat anslagssparande uppgår till 368 492 tkr och har minskat med 43 368 tkr. Mellanskillnaden mellan omdisponerat anslag och likvidmässigt reglerat är 282 tkr och utgör skillnad mellan anslagssparande i anslagsredovisningen och avräkning med statsverket.

Förändringen förklaras även med att fordran avseende semesterlöneskuld intjänad till och med 2008-12-31 har minskat med 51 690 tkr med anledning av uttag av sparade semesterdagar. Fordran uppgår till 219 363 tkr.

Not 25 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Behållningen på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 1 620 449 tkr vilket är en minskning med 46 114 tkr (3 %).

Den minskade behållningen på räntekontot orsakas främst av ökade leverantörsbetalningar och löneutbetalningar samt ett minskat anslagssparande.

Beviljad räntekontokredit hos Riksgäldskontoret 2016 är 2 014 000 tkr. Den beviljade krediten har inte utnyttjats under året.

Not 26 Kassa och bank

Kassa, bank och plusgiro har minskat med 2 203 tkr (27 %).

Postens förändring förklaras främst av minskad behållning på valutakontot för Europeiska fonden för de yttre gränserna med 1 386 tkr.

Not 27 Förändring av myndighetskapitalet

Tkr	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2015	8 374	-189 069	5 453	-175 242
Ingående balans 2016	8 374	-189 069	5 453	-175 242
Föregående års kapitalförändring	-1 509	6 962	-5 453	0
Årets anskaffning/utrangering Statens konstråd	166	0	0	166
Årets anskaffning bidragsfinansierade tillgångar	12 319	0	0	12 319
Årets kapitalförändring	0	0	-210 319	-210 319
Summa årets förändring	10 976	6 962	-215 772	-197 834
Utgående balans 2016	19 350	-182 107	-210 319	-373 076

Balanserad kapitalförändring har minskat med 6 962 tkr (4 %). Förändringen beror på att föregående års kapitalförändring enligt resultaträkningen ombokats till balanserad kapitalförändring.

Balanserad kapitalförändring uppgår till -182 107 tkr. Beloppet består av avgiftsfinansierad verksamhet med -183 596 tkr och periodiserad bidragsintäkt från Fonden för inre säkerhet med 1 489 tkr.

Not 28 Statskapital

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Statskapital, ingående balans avseende bidragsfinansierade tillgångar	5 242	8 555
Föregående års avskrivning, bidragsfinansierade tillgångar	-1 509	-4 513
Årets anskaffning, bidragsfinansierade tillgångar	12 319	1 199
Summa statskapital avseende bidragsfinansierade tillgångar	16 052	5 242
Statskapital, ingående balans avseende konst m.m.	3 132	2 925
Statskapital avseende konst m.m. årets anskaffning	166	348
Statskapital avseende konst m.m. årets utrangering	0	-140
Summa statskapital avseende konst m.m.	3 298	3 132
Utgående balans	19 350	8 374

Statskapital har ökat med 10 976 tkr (131 %). Ökningen avser i all väsentligt årets anskaffningar av bidragsfinansierade tillgångar.

Statskapital uppgår till 19 350 tkr. Det består av konst överförd från konstrådet och museiföremål till beloppet 3 298 tkr samt bidragsfinansierade tillgångar som finansierats av Myndigheten för

socialskydd och beredskap (MSB) och Fonden för inre säkerhet till beloppet 16 052 tkr.

Konst och bidragsfinansierade tillgångar har tillgångsförts inom posterna Balanserade utgifter för utveckling, Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar, Förbättringsutgifter på annans fastighet, Maskiner, inventarier och installationer m.m. Bokfört värde på bidragsfinansierade tillgångar uppgår till 13 784 tkr. Skillnaden mellan bokfört värde och statskapital utgörs av årets avskrivningar på 2 268 tkr. Konst avskrivs inte.

Not 29 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Ingående avsättning	44 660	75 406
Överfört till Avvecklingsmyndigheten	0	-688
Årets pensionskostnad	43 691	5 092
Årets pensionsutbetalningar	-21 338	-35 151
Utgående avsättning	67 013	44 660

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser har ökat med 22 353 tkr (50 %), vilket är ett nettobelopp av under året gjorda pensionsutbetalningar och nya avsättningar till pensioner. Ökningen beror främst på ett ökat antal beviljade delpensioner.

Not 30 Övriga avsättningar

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Lokala omställningsmedel		
Ingående balans	150 334	120 155
Årets förändring	18 670	30 179
Utgående balans	169 004	150 334
Outnyttjade lokaler och återställningskostnader		
Ingående balans	1 307	1 300
Årets förändring	-222	7
Utgående balans	1 085	1 307
Uppsgod personal		
Ingående balans	0	934
Årets förändring	1 370	-934
Utgående balans	1 370	0
Utgående balans övriga avsättningar	171 460	151 642

Övriga avsättningar har ökat med 19 818 tkr (13 %).

Övriga avsättningar består främst av lokala omställningsmedel som är avsedda att användas för omstrukturering samt kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder m.m. Avsättningar för lokaler och uppsagd personal bedöms bli reglerade under 2017.

Not 31 Lån i Riksgäldskontoret

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Ingående balans	2 294 102	2 391 962
Korrigerig tidigare års lån	-1	1
Årets nyupptagna lån	995 035	684 712
Årets amortering	-754 214	-782 573
Utgående balans	2 534 922	2 294 102

Lån i Riksgäldskontoret har ökat med 240 821 tkr (10 %). Lånet finansierar polisens anläggningstillgångar enligt 2 kap. 1 § i kapitalförsörjningsförordningen 2011:210. Avskrivningar av anläggningstillgångar medför amortering av lånet medan nyanskaffning medför nyupplåning inom en fastställd ram. Tilldelad låneram för 2016 är 3 100 000 tkr och den utnyttjade låneramen 2016-12-31 är 2 534 922 tkr.

Sedan föregående års låneupptag har fyra helikoptrar levererats och ingår därmed i 2016 års nyupplåning. Årets ökning förklaras även med att Polismyndigheten under 2015 varit återhållsam med nyanskaffning av anläggningstillgångar.

Not 32 Leverantörsskulder

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Leverantörsskulder, utomstatliga	572 262	571 999
Leverantörsskulder, avseende investeringar	154 570	166 006
Summa leverantörsskulder	726 832	738 005

Leverantörsskulden har minskat med 11 173 tkr (2 %). Posten innehåller ökning och minskning. En förklaring till minskningen är flera obetalda leverantörsfakturer avseende helikoptrar i december 2015. Övriga utomstatliga leverantörsskulder har ökat eftersom fler fakturer inkommit till Polismyndigheten under december månad 2016.

Not 33 Övriga kortfristiga skulder

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Personalens källskatt	260 403	247 510
Skuld avseende Kåpan och låpen	40 193	40 493
Uppbördsverksamhet	11 706	10 446
Övriga skulder	53 018	42 033
Summa övriga kortfristiga skulder	365 320	340 481

Övriga skulder har ökat med 24 838 tkr (7 %).

Personalens källskatt har ökat med 12 893 tkr på grund av ökade lönekostnader främst till följd av ökat antal anställda. Övriga kortfristiga skulder har ökat med 11 945 tkr. Anledningen är att beslagtagna medel har ökat med 9 041 tkr.

Not 34 Periodavgränsningsposter

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Upplupna semesterlöner	1 259 598	1 213 270
Upplupna löner	92 281	90 002
Upplupna retroaktiva löner	92 410	74 627
Upplupna kostnader för övertidsersättning	32 010	31 890
Övriga upplupna kostnader	58 140	61 413
Summa upplupna kostnader	1 534 439	1 471 203
Oförbrukade bidrag, statliga myndigheter ¹	17 670	19 006
Oförbrukade bidrag, ej statliga myndigheter	17 926	22 447
Summa oförbrukade bidrag	35 596	41 453
Övriga förutbetalda intäkter, statliga myndigheter	2 752	2 361
Övriga förutbetalda intäkter, ej statliga myndigheter	526	180
Övriga förutbetalda intäkter utomstatliga, EU-medel	15 247	0
Summa övriga förutbetalda intäkter	18 524	2 541
Summa periodavgränsningsposter	1 588 559	1 515 197
¹ Upplysning om när inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk	Belopp 2016-12-31	Belopp 2015-12-31
Inom tre månader	5 091	2 026
Mer än tre månader till ett år	3 940	6 758
Mer än ett år till tre år	5 316	8 650
Mer än tre år	3 323	1 572
Summa	17 670	19 006

Periodavgränsningsposter har ökat med 73 362 tkr (5 %).

Upplupna kostnader har ökat med 63 236 tkr. Upplupna kostnader avseende semesterlön och andra upplupna löner samt arvoden har ökat med 66 510 tkr. Den största förklaringsposten är upplupna kostnader för semesterlöner på 46 328 tkr. Antalet anställda har totalt ökat med 1 253 personer och årets lönerrevision har genererat högre lönekostnader.

Övriga upplupna kostnader har minskat med 3 273 tkr.

Minskningen består av både förändrade skulder och fordringar. De största förändringarna är dels en upplupen kostnad till SPV avseende tjänstepensionsavtalet PA16 med 16 401 tkr, dels ett antal upplupna kostnader per december 2015 som inte har någon motsvarighet i december 2016. Därtill kommer ännu ej rekvirerade bidrag från Frontex på 7 652 tkr.

Övriga förutbetalda intäkter har ökat med 15 983 tkr. Ökningen beror främst på att medel ännu ej förmedlats till stödmottagare från Fonden för inre säkerhet (ISF).

Not 35 Ansvarförbindelser

Övriga ansvarförbindelser består av vitesklausuler i hyresavtal med 26 886 tkr och projekteringskostnader med 19 750 tkr. Jämfört med föregående år har vitesbeloppen minskat till följd av hyresavtal vars löptid passerat hyrestid för eventuell effektivering av vitesbelopp. Övriga ansvarförbindelser förväntas inte lösas ut.

Not 36 Polismyndigheten

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Polismyndigheten, beslut Ju2015/09812/LED (delvis), Ju2015/02002/PO, Ju2015/02071/PO m.fl. daterat 2015-12-17, Ju2016/08762/PO daterat 2016-04-21, Ju2016/04795/LP(delvis) daterat 2016-06-22 och Ju2016/08462/LP (delvis) daterat 2016-12-14 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:1 Polismyndigheten, anslagspost 1 med 21 792 861 tkr. I anslagspost 1 ingår 411 067 tkr som är överföringspost från 2015, om-disponering av anslag från 1:1 Polismyndigheten, anslagspost 6 och anslagspost 3 med 2 547 tkr, ökning av anslag med 283 000 tkr, beslut Ju 2016/04795/LP (delvis och minskning av anslaget med 4 530 tkr, beslut Ju2016/08462/LP (delvis). I anslagspost 5 ingår 45 893 tkr till Avdelningen för särskilda utredningar.

Nivån på anslagsförbrukningen, som är högre än tilldelade medel, kan förklaras av ett ökat antal anställda. Det anslagssparande som finns vid utgången av året är hänförligt till tidigare år.

Not 37 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Avgifter till vissa internationella sammanslutningar, beslut Ju2015/09812/LED (delvis) daterat 2015-12-18 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:14, anslagspost 3 med 13 596 tkr. Polisen hade vid utgången av 2015 ett anslagssparande på posten om 6 581 tkr. Enligt regleringsbrev Ju2015/09812/LED (delvis) daterat 2015-12-18 fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel, varför 6 581 tkr redovisas som en indragning.

Från anslagsposten betalades Sveriges medlemsavgifter till Interpol och Schengen Information System. Det utgående överföringsbeloppet förklaras av att medlemsavgifterna varit lägre än anslags-tilldelningen.

Not 38 Fonden för inre säkerhet

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Polismyndigheten, beslut Ju2015/09812/LED (delvis), Ju2015/02002/PO, Ju2015/02071/PO m.fl. daterat 2015-12-17 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:18, Inre Säkerhetsfonden, anslagspost 1 med 85 000 tkr. Polisen hade vid utgången av 2015 ett anslagssparande på posten om 15 511 tkr. Enligt regleringsbrev Ju2015/09812/LED (delvis), Ju2015/02002/PO, Ju2015/02071/PO m.fl. daterat 2015-12-17 fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel, varför 15 511 tkr redovisas som en indragning. Till anslaget finns ett beställningsbemyndigande på 200 000 tkr, där tio åtaganden har ingåtts.

Detta anslag är finansierat från EU-budgeten och avser insatser gällande EU:s inre säkerhet.

Not 39 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Enligt regleringsbrev för budgetår 2016 avseende Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, beslut UD2015/11557/PLAN (delvis), UD2015/12280/SP daterat 2015-12-17 och UD2016/19623/KH daterat 2016-11-10 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 5 Internationell samverkan anslaget 1:2, anslagspost 2 med 4 200 tkr. Vid utgången av 2015 hade Polismyndigheten ett anslagssparande på posten om 223 tkr. Enligt regleringsbrev UD2015/11557/PLAN (delvis), UD2015/12280/SP daterat 2015-12-17 fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel, varför 223 tkr redovisas som en indragning.

Not 40 Biståndsverksamhet, internationell civil krishantering

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering, beslut UD/2015/12080/USTYR (delvis), UD2015/12411/SP daterat 2015-12-18, UD/2016/11370/PLAN (delvis), UD2016/11363/ES, daterat 2016-06-22 och UD2016/21465/ES, daterat 2016-12-08 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anslaget 1:1, anslagspost 12 med 165 000 tkr. I anslagspost 12 ingår en minskning av anslaget med 12 000 tkr, beslut UD/2016/11370/PLAN (delvis), UD2016/11363/ES daterat 2016-06-22. Polisen hade vid utgången av 2015 ett anslagssparande på posten om 13 236 tkr. Enligt regleringsbrev UD/2015/12080/USTYR (delvis), UD2015/12411/SP daterat 2015-12-18 fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel, varför 13 236 tkr redovisas som en indragning.

Not 41 Migrationsverket

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Migrationsverket, beslut Ju2016/04795/LP (delvis), Ju2016/02994/SIM (delvis) m.fl. daterat 2016-06-22 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:7, anslagspost 3 med 20 000 tkr. Medlen får användas efter beslut av regeringen. Inget sådant beslut har fattats.

Noter till finansieringsanalysen

Not 42 Kostnader

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Kostnader	-23 469 780	-22 039 514
Justeringar		
Avskrivningar och nedskrivningar	745 720	737 295
Justering avskrivningar och värde utrangering årets anskaffning	-40	-236
Realisationsförlust	5 077	17 423
Avsättningar	42 172	-806
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-22 676 851	-21 285 838

Not 43 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 111 392	1 091 678
Realisationsvinst	-31 220	-40 503
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	1 080 172	1 051 175

Not 44 Investeringar

Tkr	2016-12-31	2015-12-31
Summa årets anskaffningar enligt not 13 och 14	901 680	1 020 089
Korrigeringar tidigare år enligt not 13 och 14	1 493	-40 767
Avgår korrigering tidigare års anskaffning mot korrigering avskrivningar [†]	0	40 776
Förändring av förskott avseende materiella anläggningstillgångar enligt not 15	-577	-64 524
Investeringsutgifter enligt finansieringsanalysen**	902 596	955 574
[†] Korrigering avskrivningar enligt not 13 och 14	-25	40 771
Avgår korrigering mot resultaträkning	25	5
Summa avgår korrigering tidigare års anskaffning mot korrigering avskrivningar	0	40 776

** Summa investeringsutgifter redovisas netto, dvs. inklusive korrigeringar från tidigare år.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Låneram i Riksgäldskontoret

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Beviljad låneram	3 100 000	2 900 000	2 690 000	2 680 000	2 385 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut*	2 534 922	2 294 102	2 391 961	2 344 640	2 000 687

*I utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut ingår pågående anläggningstillgångar från och med 2013.

Kontokredit hos Riksgäldskontoret

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Beviljad kontokredit	2 014 000	2 014 000	2 014 000	2 014 000	2 009 778
Under året maximalt utnyttjad kontokredit	0	0	0	0	0

Räntekostnader och ränteintäkter på räntekonto

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Räntekostnader på räntekonto	-9 011	-3 834	0	0	0
Ränteintäkter på räntekonto	11 756	5 711	4 872	9 491	16 966

Totala avgiftsintäkter

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Avgiftsintäkter som myndigheten disponerar	1 111 392	1 091 678	1 057 652	983 151	896 440
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	1 187 800	1 341 700	1 107 600	933 000	1 018 250
Avgiftsintäkter som myndigheten inte disponerar	733 867	754 576	860 920	902 239	916 746
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	896 800	896 800	961 400	989 400	985 350

Sammanställning av väsentliga uppgifter, forts.

Beviljad och utnyttjad anslagskredit

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
4.1:1.1 Polismyndigheten					
Beviljad anslagskredit	644 193	633 508	632 311	613 206	599 519
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	199 459	0
4.1:1.5 Polismyndigheten, del till Avdelningen för särskilda utredningar					
Beviljad anslagskredit	644 193	1 200	0	0	0
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
4.1:14.3 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar. Avg till int sammans – del till Polismyndigheten					
Beviljad anslagskredit	0	0	0	0	452
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
4.1:18.1 Inre säkerhetsfonden, från EU-budgeten finansierade insatser					
Beviljad anslagskredit	0	510	0	0	0
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
5.1:2.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, Polismyndigheten. Verksamhet utomlands					
Beviljad anslagskredit	126	1 008	108	105	105
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
7.1:1.12 Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten					
Beviljad anslagskredit	0	0	0	0	0
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0

Summa anslagssparande

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Anslagssparande	469 745	447 412	31 287	-181 647	12 141

Tilldelade beställningsbemyndiganden

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
4.1:18.1 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	200 000	20 000	0	0	0

Antal årsarbetskrafter och medelantalet anställda

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Antal årsarbetskrafter	25 297	25 055	25 648	25 550	25 210
Medelantal anställda*	29 050	28 477	28 589	28 418	28 365

* Ny metod fr.o.m. 2016. Snitt antal anställda per månad 2016.

Driftkostnad per årsarbetskraft

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Driftkostnad*	22 713 905	21 296 536	21 336 774	20 944 932	20 668 304
Driftkostnad per årsarbetskraft	898	850	832	820	820

* Kostnader för personal och lokaler samt övriga driftkostnader.

Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Årets kapitalförändring	210 319	5 453	8 858	47 318	34 403
Balanserad kapitalförändring	-182 107	-189 069	-202 440	-254 799	-294 233

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet

För rikspolischefen Dan Eliasson har lön och övriga förmåner under 2016 uppgått till 1 913 581 kronor (bruttolön: 1 913 185 kr, beskattning för förmånsvärde: 396 kr).

För chefen för nationella operativa avdelningen samt biträdande rikspolischef Mats Löfving har lön och övriga förmåner under 2016 uppgått till 1 593 111 kronor.

För chefen för avdelningen för särskilda utredningar Ebba Sverne Arvill har lön och övriga förmåner under 2016 uppgått till 1 131 472 kronor (bruttolön: 1 129 528 kr, beskattning för förmånsvärde: 1 944 kr).

Insynsrådet

Till insynsrådet har det utgått arvoden och övriga skattepliktiga ersättningar med 236 831 kronor. Detta belopp fördelar sig enligt följande:

Insynsrådet

	Arvode	Övriga skattepliktiga ersättningar
Lena Olson	6 750	0
Bengt Storbacka	21 000	21 044
Johan Pehrson	13 500	0
Lars U Granberg	13 500	1 332
Solveig Wiberg	25 500	9 793
Marina Johansson	10 500	0
Andreas Schönström	4 500	0
Marie Morell	15 000	0
Pär Henriksson	14 250	0
Robert Stenkvist	6 750	0
Andreas Carlson	15 750	0
Helena Vilhelmsson	22 500	162
Krister Hammarbergh	14 000	0
Annika Hirvonen Falk	11 250	0
Elin Lundgren	9 750	0

Sidouppdrag

Ledande befattningshavare i Polismyndigheten

Dan Eliasson	Ordförande i Arbetsgivarverkets styrelse Ordförande i Polismyndighetens insynsråd Ledamot Delegationen för e-förvaltning
Mats Löfving	Ledamot i Kustbevakningens insynsråd
Ebba Sverne Arvill	–

Polismyndighetens insynsråd

Lena Olson	–
Bengt Storbacka	Ledamot i styrelsen för Lindesbergsbostäder AB Ledamot i styrelsen för Fastigheter i Lindesberg AB Ledamot i styrelsen för Länsmusiken i Örebro AB Ledamot i regionpolisrådet i region Bergslagen
Johan Pehrson	Ledamot i styrelsen för KB18 Företagsförädling AB Ledamot i styrelsen (vilande bolag) Tryckfrihet i Stockholm Tryckeri AB VD Watt och Veke AB
Lars U Granberg	Ledamot av HSAN – hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd Ledamot i regionpolisrådet i region Nord
Solveig Wiberg	Vice VD i Norrsol AB VD i Dokument 24 AB Ledamot i SEE AB Ledamot i regionpolisrådet i region Mitt
Marina Johansson	Ledamot i strukturfondspartnerskapet i Västsverige Ledamot i regionpolisrådet i region Väst
Andreas Schönström	Ledamot i Arbetsförmedlingens styrelse Ledamot i Stadshuset AB Ledamot i regionpolisrådet i region Syd
Marie Morell	Styrelseledamot i Inera AB Ledamot i regionpolisrådet i region Öst
Pär Henriksson	Ledamot i regionpolisrådet i region Stockholm
Robert Stenkvist	Ledamot i Sveriges riksdag Suppleant i Kommuninvest i Sverige AB
Andreas Carlson	Ledamot i Sveriges Riksdag Ledamot i insynsrådet för Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor Styrelseledamot, MW Production AB Ledamot i insynsrådet för Länsstyrelsen i Jönköpings län
Helena Vilhelmsson	Ledamot i regionala tillväxtnämnden i region Örebro län
Krister Hammarbergh	Ledamot i Sveriges riksdag Ledamot i Justitiekottet Ersättare i EU-nämnden
Annika Hirvonen Falk	Ledamot i Sveriges riksdag Vice ordförande i Justitiekottet Ersättare som ledamot i Brottskadenämnden
Elin Lundgren	Ledamot i Sveriges riksdag Ledamot i Kriminalvårdens insynsråd

Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten

Polismyndighetens verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll menas den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet bedriver verksamheten effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. I myndighetsförordningen (2007:515) framgår att det är myndighetens ledning som ska säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Enligt Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll har regionpolischefer och avdelningschefer ansvaret för att genomföra den interna styrningen och kontrollen som rikspolischefen ytterst ansvarar för.

Processen för intern styrning och kontroll

Processen för intern styrning och kontroll (ISK) genomfördes under 2016 i enlighet med Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll. För att skapa en större enhetlighet och säkerställa kvaliteten i genomförandet av den interna styrningen och kontrollen vid Polismyndigheten deltog utsedda ISK-samordnare vid respektive region och avdelning i ett nationellt nätverk under året. Nätverkets arbete fokuserade på att genomförandet av den interna styrningen och kontrollen sker i enlighet med myndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll samt i enlighet med Polismyndighetens styrmodell.

Under året fortsatte Polismyndigheten sitt arbete med att genomföra omorganisationen. Genomförandet är en förutsättning för att verksamheten ska kunna bedrivas effektivt, och därför hade genomförandet en fortsatt central plats i myndighetens verksamhetsplan. Myndighetens arbete med den interna styrningen och kontrollen har därför lagt särskild tonvikt vid risker som kan kopplas till omorganisationen samt verksamhetsidé, långsiktiga mål och strategiska initiativ såsom de framgår av Polismyndighetens verksamhetsplan.

Under året genomfördes en kartläggning och nulägesbeskrivning av respektive polisregioner och avdelningsprocesshantering, arbetsätt och genomförande av den interna styrningen och kontrollen. Arbetet skapade en tydligare bild av hur genomförandet av processen för intern styrning och kontroll har fortskridit och hur

arbetet fungerar i praktiken inom myndigheten. Fokus har varit på att identifiera vad som behöver utvecklas och förbättras, såväl nationellt som vid polisregioner och avdelningar. Under året har också en revidering påbörjats av riktlinjerna för intern styrning och kontroll.

Vid myndigheten har uppföljning av arbetet med den interna styrningen och kontrollen genomförts tertiälvís dels vid polisregioner och avdelningar, dels på nationell nivå. Inför årsredovisningen har regionpolischefer och avdelningschefer redovisat väsentliga risker och lämnat sina bedömningar av om den interna styrningen och kontrollen genomfördes på ett betryggande sätt under 2016. Utöver de risker som identifierats vid polisregioner och avdelningar har även rikspolischefen identifierat ett antal strategiska och övergripande risker för myndigheten.

Som stöd för arbetet med intern styrning och kontroll finns, förutom Polismyndighetens riktlinjer, även verktyg i form av så kallade riskportföljer.¹ Inför de tertiälvisa redovisningarna har särskilda anvisningar gått ut till polisregionerna.

Identifierade risker

De väsentliga risker som identifierats rör i huvudsak: effekthemtagningen med anledning av att en myndighetsreformen tar längre tid än förväntat, svårigheter att nå verksamhetsidén om att komma närmare medborgarna då bland annat bemanning och resursförflyttning inte sker i tillräckligt hög utsträckning, risk för att en positiv utveckling av utredningsresultatet uteblir samt risk för att oklarheter avseende process- och funktionsansvar leder till otydliga ansvarsförhållanden inom myndigheten.

Brister i den interna styrningen och kontrollen

Fyra av de sju polisregionerna har bedömt att det föreligger brister i den interna styrningen och kontrollen. Det avser framför allt att riskanalys och egenkontroll inte genomförts för hela verksamheten. En polisregion redovisar brister i genomförande av beslutade åtgärder, uppföljning av vidtagna åtgärder samt dokumentation,

1) Riskportfölj är ett samlat dokument med risker, kontrollåtgärder och uppföljning.

och en polisregion redovisar bristande internkontroll avseende otydlighet om vilka styrdokument regionen omfattas av.

Allteftersom genomförandet av omorganisationen fortskrider skapas förutsättningar för en enhetlig och utvecklad process för intern styrning och kontroll. Vissa polisregioner upplever dock att det finns svårigheter med att genomföra processen för intern styrning och kontroll i hela verksamheten och omfatta hela polisregionen. Processen för intern styrning och kontroll är i några fall inte heller helt integrerad med planerings- och uppföljningsprocessen.

Bristande samordning och kommunikation kring styrdokument på nationell nivå skapar otydlighet regionalt kring vilka styrdokument som ska efterlevas. Styrdokument som faller utanför den formella definitionen av styrdokument, men som ändå är styrande för verksamheten eller som konkurrerar med varandra, kan bidra till att verksamhetsstyrning och prioritering av verksamheten upplevs som ostrukturerad och inkonsekvent.

Brister i tidredovisningen medför att det är svårt att fastställa hur myndighetens resurser har använts. Ett arbete pågår, och behöver fortgå, för att förbättra kvaliteten i polisens tidredovisning.

Bilagor

Bilaga 1 Läsanvisningar

Osäkerheter

Ärenderedovisning

Ett mindre fel har identifierats i ärendestatistiken vilket gör att medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare för perioden 2014 och tidigare kan uppvisa fel värden. Påverkan på utfallet bedöms dock som minimal.

Tidredovisning

Kvaliteten i Polismyndighetens tidredovisning är bristfällig. Problemet med tidredovisningen orsakas bland annat av att redovisning sker i två olika system och oklar ansvarsfördelning.

Den bristande kvaliteten i tidredovisningen påverkar kvaliteten i uppgifter som lämnas i årsredovisningen. Det gäller framförallt redovisningen av kostnad per prestation i utredningsverksamheten, Polismyndighetens intäkter och kostnader per verksamhet (bilaga 8) och verksamhetsstatistiken avseende arbetsproduktivitet och redovisad resurstid (bilaga 10). Under hösten 2015 inleddes ett arbete med att förbättra kvaliteten i tidredovisningen. Arbetet har pågått under 2016 och fortsätter även under 2017.

Utfärdade pass och id-kort

Uppgifter om utfärdade pass och id-kort hämtas in från den leverantör som på uppdrag av Polismyndigheten tillverkar handlingarna. Uppgifterna levereras i form av ett exceldokument. En felkälla är att uppgifterna även omfattar handlingar som tillverkas på uppdrag av Migrationsverket och Utrikesdepartementet. Denna felkälla kommer att korrigeras från och med 2017.

Forensisk verksamhet

För den forensiska verksamheten inom polisen finns i dag tre system för ärendehantering: Forum, TekPro och FC-diariet. Forum används vid nationellt forensiskt centrum (NFC), med undantag för NFC:s tre regionala laboratorier där TekPro använts under större delen av 2016. TekPro används även som stödsystem för både fält- och laboratorieverksamhet vid de forensiska sektionerna vid polisregionerna.

Den 31 oktober 2016 gick hela NFC över till Forum vilket innebär att samma ärendehanteringssystem användes för nya ärenden under november och decem-

ber 2016. Tidigare ärenden finns dock fortfarande spridda i flera system och problemet med att informationen registreras på olika sätt vid de olika driftställena kvarstår vilket gör att det kan finnas kvalitetsbrister i statistiken. Med anledning av detta har resultatredovisning för 2014, 2015 och 2016 räknats samman för de flesta resultatindikatorerna som används för NFC för att få jämförbara data över tid. Resultatet från de forensiska sektionerna redovisas separat.

Arbete pågår med att avsluta samt flytta över pågående ärenden till Forum från TekPro och FC-Diariet för att påskynda processen och på så sätt möjliggöra en mer kvalitetssäkrad och jämförbar nationell statistik samt ett enhetligt processtöd med samma kvalitet oavsett driftställe.

Bedömningsgrunder för utredning och lagföring

Polisens utredningsresultat bedöms ur två perspektiv:

1. förändring
2. utveckling.

Förändring

Med förändring avses skillnaden mellan utfallet 2016 jämfört med 2015. Förändringen uttrycks antingen i absoluta tal (förändring i antal eller andel) eller i relativa tal (procentuell förändring). I löptext uttrycks förändringen både i absoluta/relativa tal och i textform enligt följande:

Förändring	Uttrycks som att antalet/andelen...
± 0 % – 0,5 %	är oförändrat/oförändrad
± > 0,5 % ≤ 2 %	har ökat/minskat marginellt
± > 2 % ≤ 5 %	har ökat/minskat något
± > 5 % ≤ 10 %	har ökat/minskat
± > 10 % ≤ 25 %	har ökat/minskat kraftigt
± > 25 %	har ökat/minskat mycket kraftigt

Utveckling

Med utveckling avses i normalfallet utfallet under de sex senaste åren (2011–2016). Utvecklingen redovisas i de fall det bedöms nödvändigt att sätta förändringen i ett längre perspektiv. Detta kan behövas om till exempel årets eller föregående års utfall bedöms vara ett extremvärde.

Indikatorer som används vid resultatbedömning

Utredningsverksamhetens resultat utgörs av prestationen *ärenden redovisade till åklagare*.

Prestationen *ärenden redovisade till åklagare* utgör dock ingen fristående resultatindikator för bedömning av polisens utredningsresultat. Istället används indikatorer som kan sätta utredningsresultatet i relation till av regeringen uppsatta mål för utredning och lagföring, det vill säga att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet (verksamhetsmål) och att brottsuppleringen ska öka (resultatmål).

Resultatbedömningen utgår därför primärt från nedanstående indikatorer.

- Utredningsandel (andel ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden).
- Lagföringskvot (andel positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar).

Resultatbedömningen föregås bland annat av en resultatanalys. I analysen används även andra indikatorer än utredningsandel och lagföringskvot. I resultatbedömningen kan därför även utfall för andra indikatorer vägas in. Dessa indikatorer inkluderar bland annat öppna ärenden, medelgenomströmningstider och förundersökningsandel.

Utredningsandel

Används som mått på brottsupplering (resultatmål).

Brottsförebyggande rådet (Brå) redovisar från och med redovisningsåret 2014 statistik över *handlagda brott*. Den nya statistiken är en revidering av statistiken över *upplärade brott* och ersätter denna. I samband med revideringen har Brå också infört ett nytt mått – *lagföringsprocent*. Denna utgörs av andelen personupplärade brott av utredda brott¹ (exkl. förundersökningsbegränsade brott). Brå motiverar införandet av måttet enligt följande:

”I samtliga handlagda brott ingår anmälda händelser som inte är brottsliga, eller som det av andra anledningar är omöjligt eller mycket svårt att utreda och binda en misstänkt person till. Dessa brott direktavskrivs oftast. Genom att beräkna lagföringsprocenten på de utredda brotten, dvs. de brott som bedömts vara möjliga att personupplära, ges en mer träffsäker bild av de brottsutredande verksamheternas resultat.”

Polismyndigheten delar Brås uppfattning om att lagföringsprocenten ger en mer träffsäker bild av polisens resultat inom brottsutredningsverksamheten. Den indikator inom polisen som mest liknar Brås lagföringsprocent är *utredningsandelen*, det vill säga andelen ärenden

redovisade till åklagare av bearbetade ärenden. Indikatorn mäter hur stor andel av de avslutade ärenden där förundersökning inletts (inkl. det förenklade förfarandet RB 23:22) som redovisats till åklagare.

Lagföringskvot

Används som mått på kvalitet/lyttre effektivitet (verksamhetsmål).

Förundersökningar ska normalt redovisas till åklagare när det på goda grunder kan förväntas att åklagare kommer att fatta ett positivt åtalsbeslut. Det är därför viktigt att följa upp och analysera vilka beslut Åklagarmyndigheten tar i relation till de ärenden som polisen redovisar. För detta ändamål används *lagföringskvoten*.

En hög lagföringskvot kan framförallt tolkas som en indikation på att åklagaren i hög grad delar förundersökningsledarens uppfattning om bevisläget i de ärenden som redovisats. En låg lagföringskvot kan tolkas som en indikation på det motsatta, det vill säga att ärenden redovisas till åklagare istället för att läggas ned.

Bedömning av resultatförändring

Grundprincipen för bedömningen av polisens utredningsresultat är att resultatet för varje indikator efter resultatanalys och värdering först bedöms individuellt och sedan sammantaget. I den individuella bedömningen kan resultatet bedömas som positivt, negativt eller oförändrat. Grundprinciper för resultatbedömningens respektive indikator beskrivs nedan.

Indikator	Bedömning
<i>Utredningsandel</i> Andelen ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden.	Bedöms som positiv när andelen ökat, som negativ om andelen minskat och som oförändrad om andelen är oförändrad.
<i>Lagföringskvot</i> Andel positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar.	Bedöms som positiv när andelen ökat, som negativ om andelen minskat och som oförändrad om andelen är oförändrad.

I vissa fall kan bedömningen justeras beroende på information som framkommer vid resultatanalys. Den sammantagna bedömningen kan ge fem olika alternativ. Resultatförändringen kan bedömas som positiv, något positiv, oförändrad, något negativ eller negativ.

Centrala begrepp

Avsnittet innehåller information om centrala begrepp som används inom polisen och som förekommer i denna rapport.

Förenklat utredningsförfarande

Ärenden redovisade enligt 23 kap. 21 § tredje stycket och 22 § rättegångsbalken (RB 23:21 och RB 23:22).

1) Utredda brott: Handlagda brott för vilka utredning har bedrivits och beslut om brottet har fattats under redovisningsperioden. Med utredning avses förundersökning, förenklad utredning eller utredning enligt lagen om unga lagöverträdare.

Förundersökningsbegränsning

Förundersökningsbegränsning innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Om polis och åklagare avstår från att utreda ett brott, det vill säga använder sig av förundersökningsbegränsning, så handlar det oftast om att en och samma person är misstänkt för många brott och att straffet inte skulle påverkas av om man utreder ännu ett. Syftet är att resurserna ska användas så effektivt som möjligt, i första hand till att utreda och lagföra andra brott.

Ingripandebrott

Ingripandebrott har den egenskapen att polisen samtidigt som man upprättar en brottsanmälan vanligtvis har en identifierad misstänkt person. Dessa brott som vanligtvis anmäls av polisen, någon annan myndighet eller ett företag är därför förhållandevis enkla att klara upp. Möjligheten att redovisa och klara upp brott är hög i denna kategori. Ingripandebrott består i huvudsak av brottskategorierna narkotikabrott, trafikbrott, tillgrepp i butik, övriga specialstraffrättsliga brott samt vissa bedrägeribrott m.m. och vissa övriga brottsbalksbrott.

Mängdbrott

Med mängdbrott avses sådana brott där förundersökningen, vanligtvis även på utredningsstadiet, leds av polismyndighet, det vill säga brott av enkel beskaffenhet.

Offerbrott med interaktion

Offerbrott med interaktion har den egenskapen att offret vanligtvis har konfronterats med gärningspersonen och kan ge ett signalement. Relativt ofta är gärningspersonen dessutom bekant med offret. Möjligheten att redovisa och klara upp brott ligger på en mellannivå i denna kategori. Offerbrott med interaktion består i huvudsak av brottskategorierna våldsbrott och övriga brott mot person.

Offerbrott utan interaktion

Offerbrott utan interaktion har den egenskapen att det är mindre vanligt att offret eller någon annan sett gärningspersonen begå brottet. Detta gör att polisen har begränsat med information. Möjligheten att redovisa och klara upp brott är därför låg i denna kategori, i förhållande till övriga grupper. Offerbrott utan interaktion består i huvudsak av brottskategorierna tillgreppsbrott (exkl. i butik), skadegörelsebrott samt vissa bedrägeribrott m.m. och vissa övriga BrB-brott.

Ordningsbot

Antal utfärdade ordningsbot avser de förseelser (främst trafikförseelser) där den misstänkte på plats skriftligen

godkänt ordningsbot eller godkännande genom att erlägga full betalning. Antal utfärdade ordningsbot beräknas per förseelse.

Positivt lagföringsbeslut

Med positivt lagföringsbeslut avses brottsmisstankar där åklagare har fattat beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse (LuL² och övrigt).

Resurstimmar

Utfall resurstid avser antal timmar som registrerats i polisens tidrapporteringssystem. Måttet innehåller redovisade timmar inklusive övertid. Från och med 2012 kan även övertid och frånvaro redovisas separat.

Utredning och lagföring

Med utredning avses den brottsutredande verksamheten. Den brottsutredande verksamheten delas in i planlagd respektive händelsestyrd verksamhet. Den planlagda verksamheten indelas i kriminalunderrättelseverksamhet/brottsanalys och planlagd spaning. Den händelsestyrda verksamheten indelas i anmälningsupptagning, ingripandeverksamhet och fortsatt utredningsarbete. Med lagföring i polisverksamhet avses utfärdande av ordningsföreläggande (ordningsbot) och till den hörande administrationen.

Utredningstimmar

Med utredningstimmar avses totalt antal timmar som redovisats under verksamhetsgrenen utredning och lagföring.

2) Lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Bilaga 2

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

	ANTAL ANSTÄLLDA							FÖRÄNDRING DECEMBER 2015			
	Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvid.	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Civila tillsvid.
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal	Antal	
Polisregion Bergslagen	1 853	41 %	1 385	31 %	468	71 %	455	163	18	145	149
Polisregion Mitt	2 048	44 %	1 471	33 %	577	70 %	495	106	-23	129	86
Polisregion Nord	2 018	42 %	1 495	32 %	523	71 %	474	25	-12	37	38
Polisregion Stockholm	6 864	42 %	5 210	34 %	1 654	67 %	1 614	216	-70	286	270
Polisregion Syd	4 770	39 %	3 557	31 %	1 213	64 %	1 054	234	24	210	74
Polisregion Väst	4 625	42 %	3 526	32 %	1 099	72 %	1 026	147	49	98	121
Polisregion Öst	2 314	42 %	1 679	32 %	635	69 %	594	83	-4	87	94
Totalt regioner	24 492	42 %	18 323	32 %	6 169	69 %	5 712	974	-18	992	832
Andel vid region	83 %		92 %		65 %		64 %				
Ekonomiavdelningen	427	65 %	19	5 %	408	68 %	402	16	8	8	10
HR-avdelningen	756	58 %	331	28 %	425	81 %	389	65	50	15	12
Internrevision	13	46 %	4	25 %	9	56 %	9	6	3	3	3
It-avdelningen	722	33 %	29	14 %	693	34 %	688	-84	-30	-54	-48
Kommunikations-avdelningen	183	63 %	39	33 %	144	71 %	139	1	1	0	0
Nationellt forensiskt centrum	463	65 %	27	33 %	436	67 %	418	42	-4	46	34
Nationella Operativa Avdelningen	1 586	41 %	1 100	28 %	486	72 %	458	181	119	62	69
Rikspolischefens kansli	40	48 %	18	33 %	22	59 %	20	-9	1	-10	-10
Rättsavdelningen	780	72 %	93	24 %	687	79 %	609	60	-10	70	51
Särskilda utredningar	54	48 %	41	41 %	13	69 %	13	1	2	-1	-1
Totalt nationella avdelningar	5 024	52 %	1 701	28 %	3 323	65 %	3 145	279	140	139	120
Andel vid nationella avdelningar	17 %		8 %		35 %		36 %				
Polismyndigheten	29 517	43 %	20 025	32 %	9 492	67 %	8 857	1 253	122	1 131	952

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

		DECEMBER 2016						FÖRÄNDRING DEC 2015			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Polisregion Bergslagen	Ej kodad	23	1	39	21	33	2	100	16	15	1
	Kärn	1 435	77	41	1 143	33	292	72	97	-25	122
	Ledning	194	10	23	182	22	12	42	19	15	4
	Stöd	201	11	61	39	13	162	73	31	13	18
	Totalt	1 853	100	41	1 385	31	468	71	163	18	145
Polisregion Mitt	Ej kodad	39	2	31	36	28	3	67	-2	-4	2
	Kärn	1 610	79	43	1 231	35	379	70	55	-47	102
	Ledning	193	9	24	179	22	14	57	11	14	-3
	Stöd	206	10	70	25	52	181	72	42	14	28
	Totalt	2 048	100	44	1 471	33	577	70	106	-23	129
Polisregion Nord	Ej kodad	20	1	20	20	20	0	-	12	12	0
	Kärn	1 597	79	43	1 224	34	373	75	-30	-69	39
	Ledning	223	11	22	212	21	11	36	30	30	0
	Stöd	178	9	55	39	21	139	65	13	15	-2
	Totalt	2 018	100	42	1 495	32	523	71	25	-12	37
Polisregion Stockholm	Ej kodad	151	2	38	147	37	4	75	60	60	0
	Kärn	5 270	77	42	4 154	35	1 116	68	-31	-247	216
	Ledning	785	11	34	722	32	63	67	79	64	15
	Stöd	658	10	56	187	35	471	65	108	53	55
	Totalt	6 864	100	42	5 210	34	1 654	67	216	-70	286
Polisregion Syd	Ej kodad	131	3	31	119	27	12	67	64	64	0
	Kärn	3 717	78	40	2 888	33	829	64	111	-74	185
	Ledning	497	10	23	471	20	26	62	21	24	-3
	Stöd	425	9	58	79	22	346	67	38	10	28
	Totalt	4 770	100	39	3 557	31	1 213	64	234	24	210
Polisregion Väst	Ej kodad	74	2	34	74	34	0	-	61	62	-1
	Kärn	3 587	78	40	2 937	34	650	68	-11	-85	74
	Ledning	498	11	26	457	23	41	61	73	64	9
	Stöd	466	10	73	58	17	408	81	24	8	16
	Totalt	4 625	100	42	3 526	32	1 099	72	147	49	98
Polisregion Öst	Ej kodad	39	2	36	38	34	1	100	16	17	-1
	Kärn	1 841	80	41	1 443	33	398	67	3	-56	59
	Ledning	209	9	32	180	26	29	69	31	24	7
	Stöd	225	10	68	18	17	207	72	33	11	22
	Totalt	2 314	100	42	1 679	32	635	69	83	-4	87
Totalt regioner	Ej kodad	477	2	34	455	32	22	73	227	226	1
	Kärn	19 057	78	41	15 020	34	4 037	68	194	-603	797
	Ledning	2 599	11	28	2 403	25	196	61	264	235	29
	Stöd	2 359	10	63	445	27	1 914	71	289	124	165
	Totalt	24 492	100	42	18 323	32	6 169	69	974	-18	992

Ej kodad: Majoriteten av de som saknar kodning är tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Bilaga 3 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

		DECEMBER 2016						FÖRÄNDRING DEC 2015			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Ekonomiavdelningen	Ej kodad	2	0	0	0	-	2	0	-1	0	-1
	Kärn	3	1	100	0	-	3	100	1	-1	2
	Ledning	62	15	58	3	0	59	61	6	-1	7
	Stöd	360	84	66	16	6	344	69	10	10	0
	Totalt	427	100	65	19	5	408	68	16	8	8
HR-avdelningen	Ej kodad	5	1	40	4	25	1	100	-2	-1	-1
	Kärn	29	4	28	24	25	5	40	-19	-21	2
	Ledning	78	10	56	36	39	42	71	29	12	17
	Stöd	644	85	59	267	27	377	82	57	60	-3
	Totalt	756	100	58	331	28	425	81	65	50	15
Internrevision	Ej kodad	0	0	-	0	-	0	-	0	0	0
	Kärn	1	8	0	1	0	0	-	1	1	0
	Ledning	1	8	100	0	-	1	100	0	0	0
	Stöd	11	85	45	3	33	8	50	5	2	3
	Totalt	13	100	46	4	25	9	56	6	3	3
It-avdelningen	Ej kodad	4	1	50	0	-	4	50	-5	0	-5
	Kärn	8	1	63	1	0	7	71	0	-4	4
	Ledning	78	11	47	4	0	74	50	1	-4	5
	Stöd	632	88	31	24	17	608	31	-80	-22	-58
	Totalt	722	100	33	29	14	693	34	-84	-30	-54
Kommunikations-avdelningen	Ej kodad	1	1	100	0	-	1	100	-1	-1	0
	Kärn	2	1	50	1	0	1	100	-1	0	-1
	Ledning	26	14	69	4	25	22	77	-1	-3	2
	Stöd	154	84	62	34	35	120	69	4	5	-1
	Totalt	183	100	63	39	33	144	71	1	1	0
Nationellt forensiskt centrum	Ej kodad	0	0	-	0	-	0	-	0	0	0
	Kärn	366	79	65	16	25	350	67	23	-4	27
	Ledning	43	9	60	9	44	34	65	7	-1	8
	Stöd	54	12	65	2	50	52	65	12	1	11
	Totalt	463	100	65	27	33	436	67	42	-4	46
Nationella operativa avdelningen	Ej kodad	94	6	36	94	36	0	-	17	20	-3
	Kärn	926	58	34	776	28	150	63	77	54	23
	Ledning	168	11	29	143	21	25	72	15	7	8
	Stöd	398	25	65	87	26	311	76	72	38	34
	Totalt	1 586	100	41	1 100	28	486	72	181	119	62
Rikspolischefens kansli	Ej kodad	0	0	-	0	-	0	-	-1	-1	0
	Kärn	1	3	0	1	0	0	-	-2	-2	0
	Ledning	4	10	75	3	67	1	100	-1	1	-2
	Stöd	35	88	46	14	29	21	57	-5	3	-8
	Totalt	40	100	48	18	33	22	59	-9	1	-10
Rättsavdelningen	Ej kodad	1	0	0	0	-	1	0	0	0	0
	Kärn	358	46	74	45	29	313	81	18	-12	30
	Ledning	81	10	57	26	19	55	75	17	5	12
	Stöd	340	44	74	22	18	318	78	25	-3	28
	Totalt	780	100	72	93	24	687	79	60	-10	70

Ej kodad: Majoriteten av de som saknar kodning är tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

		DECEMBER 2016						FÖRÄNDRING DEC 2015			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Särskilda utredningar	Ej kodad	0	0	–	0	–	0	–	0	0	0
	Kärn	34	63	41	30	43	4	25	1	0	1
	Ledning	8	15	50	8	50	0	–	-1	-1	0
	Stöd	12	22	67	3	–	9	89	1	3	-2
	Totalt	54	100	48	41	41	13	69	1	2	-1
Totalt nationella avdelningar	Ej kodad	107	2	36	98	36	9	44	7	17	-10
	Kärn	1 728	34	49	895	29	833	71	99	11	88
	Ledning	549	11	48	236	25	313	65	72	15	57
	Stöd	2 640	53	56	472	26	2 168	63	101	97	4
	Totalt	5 024	100	52	1 701	28	3 323	65	279	140	139
Polismyndigheten	Ej kodad	584	2	34	553	33	31	65	234	243	-9
	Kärn	20 785	70	42	15 915	34	4 870	69	293	-592	885
	Ledning	3 149	11	31	2 640	25	509	63	336	250	87
	Stöd	4 999	17	59	917	26	4 082	67	390	221	169
	Totalt	29 517	100	43	20 025	32	9 492	67	1 253	122	1 132

Ej kodad: Majoriteten av de som saknar kodning är tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Bilaga 4

Sjukfrånvaro¹, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro, %

		2016			2015		
		Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro
Polisregion Bergslagen	Kvinnor	5,6	3,3	59,1	6,3	3,8	60,3
	Män	3,3	1,8	55,2	3,6	1,9	52,9
	Totalt	4,2	2,4	57,3	4,6	2,6	56,7
Polisregion Mitt	Kvinnor	6,8	4,2	61,3	7,0	4,3	62,1
	Män	3,0	1,4	47,8	3,2	1,5	48,1
	Totalt	4,6	2,6	56,3	4,7	2,7	56,7
Polisregion Nord	Kvinnor	7,2	4,7	65,0	7,1	4,7	66,1
	Män	2,8	1,3	45,8	2,9	1,5	49,9
	Totalt	4,6	2,7	58,2	4,6	2,7	59,9
Polisregion Stockholm	Kvinnor	6,9	3,9	56,6	7,1	4,1	57,6
	Män	3,4	1,5	44,6	3,5	1,7	48,8
	Totalt	4,8	2,5	51,7	5,0	2,7	54,0
Polisregion Syd	Kvinnor	6,9	4,2	61,1	7,5	4,9	65,1
	Män	3,3	1,8	55,4	3,6	1,9	51,6
	Totalt	4,7	2,7	58,6	5,1	3,0	59,1
Polisregion Väst	Kvinnor	6,8	4,3	62,5	7,1	4,4	61,5
	Män	3,8	1,9	50,2	3,7	1,8	49,6
	Totalt	5,0	2,9	57,0	5,1	2,9	56,3
Polisregion Öst	Kvinnor	5,9	3,7	62,4	6,1	3,8	61,7
	Män	2,8	1,3	47,0	2,8	1,1	40,0
	Totalt	4,0	2,3	56,1	4,1	2,2	52,8
Totalt regioner	Kvinnor	6,7	4,0	60,5	7,0	4,3	61,5
	Män	3,3	1,6	49,3	3,4	1,7	49,2
	Totalt	4,7	2,6	55,8	4,8	2,7	56,2

1) Sjukfrånvaron för 2015 är reviderad gentemot siffrorna i årsredovisningen från 2015. Anledningen är att ett gammalt fel i programmeringen för framtagande av sjukfrånvarostatistik har identifierats och rättats till. Detta fel påverkar även tidigare års redovisade sjukfrånvarostatistik. Felet innebär att sjukfrånvaron tidigare år har underskattats med ca 0,4 procentenheter.

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro, %

		2016			2015		
		Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Andel långtids-sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Andel långtids-sjukfrånvaro
Ekonomiavdelningen	Kvinnor	6,4	4,0	62,9	8,1	4,8	59,1
	Män	3,1	1,8	58,2	2,6	0,9	35,7
	Totalt	5,2	3,2	61,9	6,3	3,5	56,0
HR-avdelningen	Kvinnor	4,0	2,3	55,8	4,4	2,2	50,3
	Män	2,4	1,3	56,3	2,0	0,9	44,8
	Totalt	3,3	1,9	55,9	3,4	1,7	49,0
Internrevision ¹	Kvinnor	–	–	–	–	–	–
	Män	–	–	–	–	–	–
	Totalt	6,3	4,7	73,9	4,3	3,1	70,8
It-avdelningen	Kvinnor	6,0	3,9	64,9	5,9	3,3	56,3
	Män	4,5	2,3	51,3	4,0	1,8	44,7
	Totalt	5,0	2,8	56,7	4,6	2,3	49,6
Kommunikationsavdelningen	Kvinnor	7,3	5,5	75,4	6,5	4,4	67,5
	Män	3,6	2,1	58,2	3,4	2,1	61,9
	Totalt	5,9	4,2	71,5	5,4	3,6	66,2
Nationellt forensiskt centrum	Kvinnor	4,3	2,3	54,6	4,3	2,5	58,0
	Män	3,1	1,6	49,9	2,4	0,9	36,7
	Totalt	3,8	2,0	53,2	3,6	1,9	52,8
Nationella operativa avdelningen	Kvinnor	4,9	2,7	54,5	6,2	3,6	58,4
	Män	1,9	0,9	46,0	2,2	1,1	51,9
	Totalt	3,1	1,6	51,4	3,8	2,1	56,1
Rikspolischefens kansli	Kvinnor	7,1	5,5	77,5	7,3	5,0	68,0
	Män	7,5	6,6	88,2	5,1	3,6	71,0
	Totalt	7,3	6,1	83,5	6,0	4,2	69,5
Rättsavdelningen	Kvinnor	7,6	4,9	64,9	7,2	4,5	61,9
	Män	4,4	2,6	58,6	4,3	2,6	60,7
	Totalt	6,7	4,3	63,8	6,4	4,0	61,6
Särskilda utredningar	Kvinnor	3,0	1,1	36,1	4,6	2,2	48,4
	Män	4,5	3,6	78,9	2,4	0,6	25,4
	Totalt	3,8	2,4	62,5	3,5	1,4	40,8
Totalt nationella avdelningar	Kvinnor	5,7	3,5	61,3	6,1	3,6	58,7
	Män	3,0	1,6	53,4	2,9	1,4	48,8
	Totalt	4,4	2,6	58,7	4,6	2,5	55,7
Polismyndigheten	Kvinnor	6,5	3,9	60,6	6,8	4,2	61,0
	Män	3,3	1,6	49,9	3,3	1,6	49,2
	Totalt	4,6	2,6	56,3	4,8	2,7	56,2

1) På grund av att antalet medarbetare är lågt redovisas uppgift om internrevision endast totalt..

Bilaga 5

Antal anställda, årsarbetskrafter och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda

Antal anställda¹, årsarbetskrafter² och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda

	Antal anställda december 2016			Antal årsarbetskrafter januari–december 2016			Medeltal anställda ³	
	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	2016	2015
Polisregion Bergslagen	1 853	1 385	468	1 616	1 246	370	1 793	1 702
Polisregion Mitt	2 048	1 471	577	1 760	1 301	460	2 000	1 963
Polisregion Nord	2 018	1 495	523	1 761	1 320	442	2 022	2 054
Polisregion Stockholm	6 864	5 210	1 654	5 764	4 455	1 309	6 771	6 730
Polisregion Syd	4 770	3 557	1 213	4 097	3 122	974	4 734	4 586
Polisregion Väst	4 625	3 526	1 099	3 971	3 093	878	4 526	4 546
Polisregion Öst	2 314	1 679	635	2 034	1 493	541	2 300	2 272
Totalt regioner	24 492	18 323	6 169	21 004	16 030	4 974	24 146	23 853
Andel vid region	83 %	92 %	65 %	83 %	91 %	64 %	83 %	83 %
Ekonomiavdelningen	427	19	408	378	19	358	432	430
HR-avdelningen	756	331	425	667	310	357	730	732
Internrevision	13	4	9	9	3	7	10	6
It-avdelningen	722	29	693	666	31	635	745	804
Kommunikationsavdelningen	183	39	144	159	38	122	189	188
Nationellt forensiskt centrum	463	27	436	389	27	362	447	398
Nationella Operativa Avdelningen	1 586	1 100	486	1 284	932	351	1 500	1 385
Rikspolischefens kansli	40	18	22	31	16	15	36	54
Rättsavdelningen	780	93	687	657	85	572	763	711
Särskilda utredningar	54	41	13	52	40	12	52	52
Totalt nationella avdelningar	5 024	1 701	3 323	4 292	1 502	2 790	4 903	4 761
Andel vid nationella avdelningar	17 %	8 %	35 %	17 %	9 %	36 %	17 %	17 %
Polismyndigheten	29 517	20 025	9 492	25 297	17 533	7 764	29 050	28 614

1) Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

2) Med årsarbetskraft avses anställd personal omräknat till heltidsarbete. Tjänstledighet, långtidssjukfrånvaro samt föräldraledighet och vård av barn är borträknad. Korrigering för semester, kortare sjukfrånvaro, övertid och kompensationsledighet har inte gjorts. Definition enligt ESV 2008:3, ESV 2008 Ekonomiadministrativa bestämmelser för statlig verksamhet.

3) Ändrad beräkning av medeltal anställda (genomsnitt på totalt antal anställda respektive månad). Siffrorna för 2015 är uppdaterade enligt ny beräkning.

Bilaga 6

Åldersstruktur vid nationella avdelningar och polisregioner inom Polismyndigheten

Polismyndigheten, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	11	302	666	631	786	934	914	797	728	572	59	6 400
	Män	6	168	340	331	439	465	414	375	284	238	32	3 092
	Totalt	17	470	1 006	962	1 225	1 399	1 328	1 172	1 012	810	91	9 492
Poliser	Kvinnor	0	120	744	1 185	1 197	845	771	572	682	287	15	6 418
	Män	0	119	986	1 916	2 251	1 873	1 789	1 322	1 632	1 585	134	13 607
	Totalt	0	239	1 730	3 101	3 448	2 718	2 560	1 894	2 314	1 872	149	20 025
Totalt	Kvinnor	11	422	1 410	1 816	1 983	1 779	1 685	1 369	1 410	859	74	12 818
	Män	6	287	1 326	2 247	2 690	2 338	2 203	1 697	1 916	1 823	166	16 699
	Totalt	17	709	2 736	4 063	4 673	4 117	3 888	3 066	3 326	2 682	240	29 517
Andel av anställda	0 %	2 %	9 %	14 %	16 %	14 %	13 %	10 %	11 %	9 %	1 %	100 %	

Polisregion Bergslagen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	24	37	38	51	48	39	31	36	29	1	334
	Män	0	6	17	13	20	12	16	19	21	9	1	134
	Totalt	0	30	54	51	71	60	55	50	57	38	2	468
Poliser	Kvinnor	0	12	42	87	69	63	48	35	49	27	1	433
	Män	0	13	57	137	159	124	111	79	122	141	9	952
	Totalt	0	25	99	224	228	187	159	114	171	168	10	1 385
Totalt	Kvinnor	0	36	79	125	120	111	87	66	85	56	2	767
	Män	0	19	74	150	179	136	127	98	143	150	10	1 086
	Totalt	0	55	153	275	299	247	214	164	228	206	12	1 853
Andel av anställda	0 %	3 %	8 %	15 %	16 %	13 %	12 %	9 %	12 %	11 %	1 %	100 %	

Polisregion Mitt, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	4	27	39	48	35	68	68	53	43	18	3	406
	Män	1	10	25	26	18	26	29	14	10	11	1	171
	Totalt	5	37	64	74	53	94	97	67	53	29	4	577
Poliser	Kvinnor	0	10	51	83	107	84	52	36	47	20	0	490
	Män	0	9	79	134	182	145	114	96	108	106	8	981
	Totalt	0	19	130	217	289	229	166	132	155	126	8	1 471
Totalt	Kvinnor	4	37	90	131	142	152	120	89	90	38	3	896
	Män	1	19	104	160	200	171	143	110	118	117	9	1 152
	Totalt	5	56	194	291	342	323	263	199	208	155	12	2 048
Andel av anställda	0 %	3 %	9 %	14 %	17 %	16 %	13 %	10 %	10 %	8 %	1 %	100 %	

Bilaga 6 Åldersstruktur vid myndigheterna inom Polisen, forts.

Polisregion Nord, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	15	47	27	42	45	55	46	58	37	0	372
	Män	1	7	13	14	25	25	22	12	13	15	4	151
	Totalt	1	22	60	41	67	70	77	58	71	52	4	523
Poliser	Kvinnor	0	6	50	98	100	75	57	40	31	14	1	472
	Män	0	8	64	160	198	174	146	94	94	79	6	1023
	Totalt	0	14	114	258	298	249	203	134	125	93	7	1495
Totalt	Kvinnor	0	21	97	125	142	120	112	86	89	51	1	844
	Män	1	15	77	174	223	199	168	106	107	94	10	1174
	Totalt	1	36	174	299	365	319	280	192	196	145	11	2018
Andel av anställda		0 %	2 %	9 %	15 %	18 %	16 %	14 %	10 %	10 %	7 %	1 %	100 %

Polisregion Stockholm, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	1	81	134	109	130	162	151	138	101	91	12	1110
	Män	1	42	68	77	67	76	59	71	52	26	5	544
	Totalt	2	123	202	186	197	238	210	209	153	117	17	1654
Poliser	Kvinnor	0	25	257	309	274	227	244	184	183	80	3	1786
	Män	0	29	314	540	556	456	480	335	373	316	25	3424
	Totalt	0	54	571	849	830	683	724	519	556	396	28	5210
Totalt	Kvinnor	1	106	391	418	404	389	395	322	284	171	15	2896
	Män	1	71	382	617	623	532	539	406	425	342	30	3968
	Totalt	2	177	773	1035	1027	921	934	728	709	513	45	6864
Andel av anställda		0 %	3 %	11 %	15 %	15 %	13 %	14 %	11 %	10 %	7 %	1 %	100 %

Polisregion Syd, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	3	63	99	88	90	96	91	85	86	74	7	782
	Män	3	50	61	48	64	51	47	37	34	34	2	431
	Totalt	6	113	160	136	154	147	138	122	120	108	9	1213
Poliser	Kvinnor	0	25	162	226	237	136	96	82	91	32	2	1089
	Män	0	28	235	370	426	346	276	202	266	298	21	2468
	Totalt	0	53	397	596	663	482	372	284	357	330	23	3557
Totalt	Kvinnor	3	88	261	314	327	232	187	167	177	106	9	1871
	Män	3	78	296	418	490	397	323	239	300	332	23	2899
	Totalt	6	166	557	732	817	629	510	406	477	438	32	4770
Andel av anställda		0 %	3 %	12 %	15 %	17 %	13 %	11 %	9 %	10 %	9 %	1 %	100 %

Polisregion Väst, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	3	35	103	85	84	110	117	86	93	71	9	796
	Män	0	14	43	39	44	40	31	39	28	23	2	303
	Totalt	3	49	146	124	128	150	148	125	121	94	11	1 099
Poliser	Kvinnor	0	21	98	227	237	139	129	90	133	54	3	1 131
	Män	0	19	138	326	414	346	303	225	296	293	35	2 395
	Totalt	0	40	236	553	651	485	432	315	429	347	38	3 526
Totalt	Kvinnor	3	56	201	312	321	249	246	176	226	125	12	1 927
	Män	0	33	181	365	458	386	334	264	324	316	37	2 698
	Totalt	3	89	382	677	779	635	580	440	550	441	49	4 625
Andel av anställda	0 %	2 %	8 %	15 %	17 %	14 %	13 %	10 %	12 %	10 %	1 %	100 %	

Polisregion Öst, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	23	41	43	52	69	68	49	55	34	3	437
	Män	0	4	28	20	35	25	22	23	20	20	1	198
	Totalt	0	27	69	63	87	94	90	72	75	54	4	635
Poliser	Kvinnor	0	21	81	122	108	59	57	27	43	24	2	544
	Män	0	13	91	187	197	134	132	87	140	145	9	1 135
	Totalt	0	34	172	309	305	193	189	114	183	169	11	1 679
Totalt	Kvinnor	0	44	122	165	160	128	125	76	98	58	5	981
	Män	0	17	119	207	232	159	154	110	160	165	10	1 333
	Totalt	0	61	241	372	392	287	279	186	258	223	15	2 314
Andel av anställda	0 %	3 %	10 %	16 %	17 %	12 %	12 %	8 %	11 %	10 %	1 %	100 %	

Totalt regioner, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	11	268	500	438	484	598	589	488	472	354	35	4 237
	Män	6	133	255	237	273	255	226	215	178	138	16	1 932
	Totalt	17	401	755	675	757	853	815	703	650	492	51	6 169
Poliser	Kvinnor	0	120	741	1 152	1 132	783	683	494	577	251	12	5 945
	Män	0	119	978	1 854	2 132	1 725	1 562	1 118	1 399	1 378	113	12 378
	Totalt	0	239	1 719	3 006	3 264	2 508	2 245	1 612	1 976	1 629	125	18 323
Totalt	Kvinnor	11	388	1 241	1 590	1 616	1 381	1 272	982	1 049	605	47	10 182
	Män	6	252	1 233	2 091	2 405	1 980	1 788	1 333	1 577	1 516	129	14 310
	Totalt	17	640	2 474	3 681	4 021	3 361	3 060	2 315	2 626	2 121	176	24 492
Andel av anställda	0 %	3 %	10 %	15 %	16 %	14 %	12 %	9 %	11 %	9 %	1 %	100 %	

Bilaga 6 Åldersstruktur vid myndigheterna inom Polisen, forts.

Ekonomiavdelningen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	4	14	20	30	29	51	53	39	32	5	277
	Män	0	1	3	11	16	18	18	19	25	18	2	131
	Totalt	0	5	17	31	46	47	69	72	64	50	7	408
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	Män	0	0	0	0	0	0	1	1	4	11	1	18
	Totalt	0	0	0	0	0	0	1	1	5	11	1	19
Totalt	Kvinnor	0	4	14	20	30	29	51	53	40	32	5	278
	Män	0	1	3	11	16	18	19	20	29	29	3	149
	Totalt	0	5	17	31	46	47	70	73	69	61	8	427
Andel av anställda		0 %	1 %	4 %	7 %	11 %	11 %	16 %	17 %	16 %	14 %	2 %	100 %

HR-avdelningen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	6	23	30	50	52	52	48	30	45	8	344
	Män	0	2	4	4	10	15	15	11	11	6	3	81
	Totalt	0	8	27	34	60	67	67	59	41	51	11	425
Poliser	Kvinnor	0	0	1	9	12	13	20	13	14	9	1	92
	Män	0	0	1	16	29	46	38	40	40	28	1	239
	Totalt	0	0	2	25	41	59	58	53	54	37	2	331
Totalt	Kvinnor	0	6	24	39	62	65	72	61	44	54	9	436
	Män	0	2	5	20	39	61	53	51	51	34	4	320
	Totalt	0	8	29	59	101	126	125	112	95	88	13	756
Andel av anställda		0 %	1 %	4 %	8 %	13 %	17 %	17 %	15 %	13 %	12 %	2 %	100 %

Interrevision, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	0	0	1	1	0	3	0	0	0	5
	Män	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	4
	Totalt	0	0	0	0	2	2	0	4	0	1	0	9
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	Män	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	3
	Totalt	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4
Totalt	Kvinnor	0	0	0	0	1	1	0	3	0	1	0	6
	Män	0	0	0	0	1	1	0	1	2	2	0	7
	Totalt	0	0	0	0	2	2	0	4	2	3	0	13
Andel av anställda		0 %	0 %	0 %	0 %	15 %	15 %	0 %	31 %	15 %	23 %	0 %	100 %

It-avdelningen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	12	7	22	39	43	44	41	26	1	235
	Män	0	11	34	34	56	80	80	73	42	41	7	458
	Totalt	0	11	46	41	78	119	123	117	83	67	8	693
Poliser	Kvinnor	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	4
	Män	0	0	0	0	3	2	2	2	5	11	0	25
	Totalt	0	0	1	0	3	3	2	2	6	12	0	29
Totalt	Kvinnor	0	0	13	7	22	40	43	44	42	27	1	239
	Män	0	11	34	34	59	82	82	75	47	52	7	483
	Totalt	0	11	47	41	81	122	125	119	89	79	8	722
Andel av anställda		0 %	2 %	7 %	6 %	11 %	17 %	17 %	16 %	12 %	11 %	1 %	100 %

Kommunikationsavdelningen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	1	7	17	28	24	10	8	7	0	102
	Män	0	0	2	1	6	13	8	6	4	2	0	42
	Totalt	0	0	3	8	23	41	32	16	12	9	0	144
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	0	1	3	2	5	2	0	13
	Män	0	0	0	1	0	2	0	1	10	10	2	26
	Totalt	0	0	0	1	0	3	3	3	15	12	2	39
Totalt	Kvinnor	0	0	1	7	17	29	27	12	13	9	0	115
	Män	0	0	2	2	6	15	8	7	14	12	2	68
	Totalt	0	0	3	9	23	44	35	19	27	21	2	183
Andel av anställda		0 %	0 %	2 %	5 %	13 %	24 %	19 %	10 %	15 %	11 %	1 %	100 %

Nationellt forensiskt centrum, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	6	27	30	56	57	40	37	23	14	0	290
	Män	0	2	14	12	36	28	22	15	4	12	1	146
	Totalt	0	8	41	42	92	85	62	52	27	26	1	436
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	0	1	3	2	2	1	0	9
	Män	0	0	0	0	0	0	3	5	3	7	0	18
	Totalt	0	0	0	0	0	1	6	7	5	8	0	27
Totalt	Kvinnor	0	6	27	30	56	58	43	39	25	15	0	299
	Män	0	2	14	12	36	28	25	20	7	19	1	164
	Totalt	0	8	41	42	92	86	68	59	32	34	1	463
Andel av anställda		0 %	2 %	9 %	9 %	20 %	19 %	15 %	13 %	7 %	7 %	0 %	100 %

Bilaga 6 Åldersstruktur vid myndigheterna inom Polisen, forts.

Nationella operativa avdelningen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	12	37	41	52	48	43	45	38	31	1	348
	Män	0	11	10	15	16	33	22	16	8	5	2	138
	Totalt	0	23	47	56	68	81	65	61	46	36	3	486
Poliser	Kvinnor	0	0	1	20	49	44	57	57	62	17	1	308
	Män	0	0	7	44	85	94	164	140	136	109	13	792
	Totalt	0	0	8	64	134	138	221	197	198	126	14	1 100
Totalt	Kvinnor	0	12	38	61	101	92	100	102	100	48	2	656
	Män	0	11	17	59	101	127	186	156	144	114	15	930
	Totalt	0	23	55	120	202	219	286	258	244	162	17	1 586
Andel av anställda		0 %	1 %	3 %	8 %	13 %	14 %	18 %	16 %	15 %	10 %	1 %	100 %

Rikspolischefens kansli, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	0	0	0	1	2	3	2	4	1	13
	Män	0	0	0	0	3	1	2	1	1	1	0	9
	Totalt	0	0	0	0	3	2	4	4	3	5	1	22
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	1	0	1	0	3	0	1	6
	Män	0	0	0	1	0	0	3	0	5	3	0	12
	Totalt	0	0	0	1	1	0	4	0	8	3	1	18
Totalt	Kvinnor	0	0	0	0	1	1	3	3	5	4	2	19
	Män	0	0	0	1	3	1	5	1	6	4	0	21
	Totalt	0	0	0	1	4	2	8	4	11	8	2	40
Andel av anställda		0 %	0 %	0 %	3 %	10 %	5 %	20 %	10 %	28 %	20 %	5 %	100 %

Rättsavdelningen, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	6	52	58	73	79	68	66	72	58	8	540
	Män	0	8	18	17	20	21	21	17	11	13	1	147
	Totalt	0	14	70	75	93	100	89	83	83	71	9	687
Poliser	Kvinnor	0	0	0	4	2	1	2	3	7	3	0	22
	Män	0	0	0	0	2	2	11	9	25	18	4	71
	Totalt	0	0	0	4	4	3	13	12	32	21	4	93
Totalt	Kvinnor	0	6	52	62	75	80	70	69	79	61	8	562
	Män	0	8	18	17	22	23	32	26	36	31	5	218
	Totalt	0	14	70	79	97	103	102	95	115	92	13	780
Andel av anställda		0 %	2 %	9 %	10 %	12 %	13 %	13 %	12 %	15 %	12 %	2 %	100 %

Särskilda utredningar, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	0	0	1	2	2	0	3	1	0	9
	Män	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	4
	Totalt	0	0	0	0	3	2	2	1	3	2	0	13
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	1	1	2	1	10	2	0	17
	Män	0	0	0	0	0	2	5	5	3	9	0	24
	Totalt	0	0	0	0	1	3	7	6	13	11	0	41
Totalt	Kvinnor	0	0	0	0	2	3	4	1	13	3	0	26
	Män	0	0	0	0	2	2	5	6	3	10	0	28
	Totalt	0	0	0	0	4	5	9	7	16	13	0	54
Andel av anställda		0 %	0 %	0 %	0 %	7 %	9 %	17 %	13 %	30 %	24 %	0 %	100 %

Totalt nationella avdelningar, antal

		-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	34	166	193	302	336	325	309	256	218	24	2 163
	Män	0	35	85	94	166	210	188	160	106	100	16	1 160
	Totalt	0	69	251	287	468	546	513	469	362	318	40	3 323
Poliser	Kvinnor	0	0	3	33	65	62	88	78	105	36	3	473
	Män	0	0	8	62	119	148	227	203	233	207	21	1 228
	Totalt	0	0	11	95	184	210	315	281	338	243	24	1 701
Totalt	Kvinnor	0	34	169	226	367	398	413	387	361	254	27	2 636
	Män	0	35	93	156	285	358	415	363	339	307	37	2 388
	Totalt	0	69	262	382	652	756	828	750	700	561	64	5 024
Andel av anställda		0 %	1 %	5 %	8 %	13 %	15 %	16 %	15 %	14 %	11 %	1 %	100 %

Bilaga 7

Internationell civil krishantering och insatsnära verksamhet

Tilldelade medel enligt regleringsbrevet avseende internationell civil krishantering² (förvaltningskostnader redovisas separat från insatserna)

Insatser	Tilldelat anslag 2016	Utfall per 2016-12-31
Insatser inom ramen för EU	44 000 000	40 752 231
EUAM Ukraina		6 039 266
EUBAM Libyen		1 078 057
EUBAM Moldavien/Ukraina		3 118 606
EULEX Kosovo		17 225 443
EUMM Georgien		3 727 941
EUPOL Afghanistan		6 506 435
EUPOL COPPS		3 056 483
Insatser inom ramen för FN	66 500 000	62 404 880
CICIG Guatemala		3 753 829
MINUSCA CAR		847 538
MINUSMA Mali		9 946 851
MINUSTAH Haiti		750 129
NUSCO DR Kongo		8 538 680
(UNMC Colombia		511 142
UNMIL Liberia		11 307 971
UNMISS Sydsudan		24 299 526
UNSOM Somalia		2 449 214
Insatser inom ramen för OSSE	19 000 000	18 337 966
OSSE Kosovo		4 295 147
OSSE Serbien		1 460 834
OSSE Ukraina		12 581 985
Insatsnära verksamhet	12 500 000	12 586 612
Personal vid högkvarter	2 000 000	1 233 399
Förvaltningskostnader	21 000 000	20 471 523
Ej specificerat		112 910
Totalt anslag (högst)	165 000 000	155 899 521

2) Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet, ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering (UD2016/21465/ES), 2016-12-08.

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

Insats	Antal årsarbetskrafter i insatsen 2016			Antal svenska polisanställda i insatsen per den 1 januari 2016			Antal svenska polisanställda i insatsen per den 31 december 2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Insatser inom ramen för EU	9,86	20,47	30,33	6	21	27	11	12	23
EUAM Ukraina	0,67	3,38	4,04	0	2	2	1	3	4
EUBAM Libyen	0,00	0,85	0,85	0	0	0	0	1	1
EUBAM Moldavien/Ukraina	0,83	1,85	2,68	1	2	3	1	0	1
EULEX Kosovo	4,13	8,60	12,73	3	10	13	4	6	10
EUMM Georgien	3,39	0,00	3,39	2	0	2	4	0	4
EUPOL Afghanistan	0,00	4,43	4,43	0	6	6	0	0	0
EUPOL COPPS	0,83	1,36	2,19	0	1	1	1	2	3
Insatser inom ramen för FN	21,49	21,25	42,74	20	15	35	22	41	63
CICIG Guatemala	1,51	1,28	2,78	2	1	3	1	2	3
MINUSCA CAR	0,00	0,32	0,32	0	0	0	0	2	2
MINUSMA Mali	3,37	3,70	7,07	3	2	5	3	6	9
MINUSTAH Haiti	0,06	0,18	0,23	0	0	0	1	3	4
NUSCO DR Kongo	3,97	1,86	5,83	4	0	4	5	7	12
UNMC Colombia	0,00	0,26	0,26	0	0	0	0	3	3
UNMIL Liberia	3,74	5,51	9,25	7	4	11	1	6	7
UNMISS Sydsudan	8,08	7,63	15,71	4	8	12	10	10	20
UNSOM Somalia	0,79	0,50	1,29	0	0	0	1	2	3
Insatser inom ramen för OSSE	4,51	10,43	14,94	2	10	12	4	9	13
OSSE Kosovo	0,00	2,98	2,98	0	3	3	0	3	3
OSSE Serbien	0,00	1,00	1,00	0	1	1	0	1	1
OSSE Ukraina	4,51	6,46	10,97	2	6	8	4	5	9
Totalt utlandsstyrkan	35,86	52,15	88,01	28	46	74	37	62	99
Procentuell fördelning	40,74	59,26	100	37,84	62,16	100	37,37	62,63	100
Procentuell ökning, antalet polisanställda i utlandsstyrkan under 2016									33,78

Bilaga 8

Polisens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2015–2016

Mkr	2016	2015	2014
Rättsväsendet			
<i>Brottsförebyggande arbete</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	7 537,1	7 256,2	6 790,8
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-7 531,7	-7 256,2	-6 790,8
<i>Utredning och lagföring</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	12 892,7	12 098,1	12 279,6
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-12 883,5	-12 098,1	-12 279,6
<i>Service m.m.</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	1 406,8	1 327,0	1 861,8
Övriga intäkter	1 252,6	1 209,1	1 182,6
Kostnader	-2 873,9	-2 534,7	-3 035,1
<i>Freds- och säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	160,0	140,8	165,1
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-160,0	-140,8	-165,1
<i>Åtgärder inom Krisberedskap</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	26,9	12,4	9,8
Kostnader	-20,7	-9,7	-10,3
SUMMA			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	21 996,6	20 822,0	21 097,2
Övriga intäkter	1 279,5	1 221,5	1 192,5
Kostnader	-23 469,8	-22 039,5	-22 280,8

Bilaga 9

Servicenivåer för PKC och telefonväxel

Servicenivåer PKC. Andel hanterade samtal inom 3 minuter, %

Månad	2016	2015	2014
Januari	60	89	65
Februari	62	84	48
Mars	72	73	29
April	67	76	54
Maj	67	70	66
Juni	65	76	73
Juli	63	78	78
Augusti	64	71	76
September	71	67	73
Oktober	64	63	76
November	69	56	87
December	68	58	85
Totalt	66	72	68

Servicenivåer telefonväxel. Andel hanterade samtal inom 60 sekunder, %

Månad	2016	2015	2014
Januari	72	94	91
Februari	80	87	89
Mars	74	82	92
April	65	84	88
Maj	68	87	81
Juni	67	78	75
Juli	69	90	78
Augusti	74	82	77
September	76	85	79
Oktober	78	89	86
November	83	91	86
December	90	91	95
Totalt	75	86	84

Bilaga 10

Verksamhetsstatistik

Bilagan innehåller en uppsättning av centrala mått och indikatorer som används inom Polismyndigheten för att följa upp och bedöma resultatet inom viktiga delar av polisens verksamhet som till exempel utredning och lagföring.

Bilagan inleds med en förklaring av de förekommande måtten/indikatorerna och därefter redovisas utfallen för perioden 2014–2016 samt förändringen mellan 2015 och 2016.

Antal inkomna ärenden

Antal inkomna/upprättade handlingar/anmälningar som registrerats, diarieförts och godkänts (granskningsdatum finns) i polisens diarium (trafikärenden som resulterat i en på plats godkänd ordningsbot ingår inte i detta mått). Ett ärende kan omfatta flera brott.

Antal anmälda brott

Antal anmälda brott som registrerats i ärenden. Ärendet ska vara granskat för att brotten i ärendet ska räknas med i statistiken över anmälda brott (brott i trafikärenden som resulterat i en på plats godkänd ordningsbot registrerade i RIOB¹ ingår inte i detta mått). För brottskategorierna trafikbrott och narkotikabrott är detta en prestation då brotten anmäls av polisen, så kallade egeninitierade ärenden.

Antal öppna ärenden totalt

Antal öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid fastställt körningstillfälle nästföljande månad.

Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Antal öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid fastställt körningstillfälle nästföljande månad. Indikatorn visar antalet ärenden som vid körningstillfället varit öppna längre än 12 månader.

Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden

Genomströmningstid beräknas för avslutade ärenden som uppfyller villkoret att förundersökning är inledd eller utredning enligt RB 23:22 finns, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ingående avslutade ärenden. För att man ska få fram medelgenomströmningstiden dividerar man antalet dagar med antalet slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (FU) eller där förenklade redovisningsförfaranden till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts.

Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare

Genomströmningstid beräknas för samtliga avslutade ärenden som uppfyller villkoret att vara slutredovisade till åklagare och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ärenden redovisade till åklagare. Detta antal dagar divideras med antal ärenden redovisade till åklagare.

Antal ärenden redovisade till åklagare per 1 500 utredningstimmar

Antal ärenden som redovisats till åklagare dividerat med totalt antal resurstimmar för utredning och lagföring multiplicerat med 1 500 resurstimmar (fiktiv årsarbetskraft).

Antal bearbetade ärenden per 1 500 utredningstimmar

Antal bearbetade ärenden dividerat med totalt antal resurstimmar för utredning och lagföring multiplicerat med 1 500 resurstimmar (fiktiv årsarbetskraft).

Antal ärenden redovisade till åklagare

Antal ärenden som redovisats till åklagare avser de brottsärenden som i polisens register redovisats till åklagare och därmed avslutats i Polismyndighetens diarium. Innehåller ärenden som redovisats till åklagare med:

- FU-protokoll
- FU-anteckning
- RB 23:22

Antal bearbetade ärenden

Antal slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (FU) eller där förenklade redovisningsförfarande till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts. Beslut om att inleda förundersökning ska ha fattats i samband med granskningen eller ha registrerats i Rar² K:s rutin *Beslut om förundersökning*. Beslut om förundersökning ska ha fattats med en av beslutskoderna nedan:

- Förundersökning inledd
- Förundersökning utvidgas
- Förundersökning övertas
- Förundersökning anses inledd genom tvångsåtgärd
- Utredning jml. RB 23:22.

1) Polisiärt datasystem som används för registrering och uppföljning av föreläggande av ordningsbot utfärdade av polisen, Tullverket och Kustbevakningen.

2) Rar (Rationell anmälningsrutin) är polisens ärendehanteringsrutin för brottsanmälningar och används för registrerade anmälningar om brott mot brottsbalken, vissa speciallagstiftningar samt händelser som inte är brott, till exempel förlorat gods.

Antal nedlagda ärenden

Antal ärenden som slutredovisats genom nedläggning innan utredning startats eller nedläggning av pågående utredning. Ärendet läggs ned genom beslut av Polismyndigheten eller av Åklagarmyndigheten.

I beräkning av antal nedlagda ärenden räknas det sista beslutet om nedläggning per ärende inom sökperioden. Eventuella andra slutredovisningar i samma ärende påverkar inte antalsräkningen.

Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Antal avslutade ärenden där förundersökning inte inlett, exklusive ärenden där förenklade redovisningsförfaranden (RB 23:22 m.m.) använts.

Antal avslutade ärenden

Antal slutredovisade ärenden, dvs. slutredovisade till åklagare, nedlagda, överlämnade till annan myndighet och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium.

I beräkning av totalt antal avslutade ärenden räknas den sista slutredovisningshändelsen per ärende inom sökperioden. Slutredovisningshändelser räknas oberoende av om sista åtgärden i ärendet inom sökperioden är en återupptagning och ärendet därmed är öppet.

Utredningsandel (andel ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden)

Antal ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antal bearbetade ärenden.

Redovisningsandel (andel ärenden redovisade till åklagare av avslutade ärenden)

Antal ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antal avslutade ärenden.

Nedläggningsandel (andel nedlagda ärenden av avslutade ärenden)

Antal nedlagda ärenden dividerat med antal avslutade ärenden.

Förundersökningsandel (andel ärenden med inledd förundersökning av avslutade ärenden)

Förundersökningsandel beräknas genom formeln $1 - (\text{avslutade ärenden ej inledd FU} / \text{Avslutade ärenden})$.

Lagföringskvot

Andel positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmiss-tankar i ärenden där förundersökning letts av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

Effektiv lagföringskvot

Andel positiva lagföringsbeslut, exklusive åtalsunder-låtelse övrigt, av beslutade brottsmiss-tankar i ärenden där förundersökning letts av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

Resurstid för verksamhet (totalt och per arbetsflöde)

Utförd resurstid från tidredovisningen som registrerats på ett arbetsflöde.

Resurstid för brottsförebyggande arbete samt utredning och lagföring (per brottsområde och brottskategori)

Utförd resurstid från tidredovisningen som registrerats på en insats eller arbetsflöde uppdelat på brottsområden och brottskategorier.

Bilaga 10 Verksamhetsstatistik, forts.

Antal inkomna ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	126 673	125 418	129 755	4 337	3,5
Övriga brott mot person	86 097	83 741	86 054	2 313	2,8
Skadegörelsebrott	137 735	178 919	154 595	-24 324	-13,6
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	458 617	442 049	419 471	-22 578	-5,1
Summa	809 122	830 127	789 875	-40 252	-4,8
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	52 955	49 688	50 128	440	0,9
Trafikbrott	41 295	42 411	41 660	-751	-1,8
Summa	94 250	92 099	91 788	-311	-0,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	45 397	46 483	45 281	-1 202	-2,6
Bedrägeribrott m.m.	139 137	149 304	157 927	8 623	5,8
Ekonomiska brott ¹	165	136	161	25	18,4
Övriga BrB-brott	44 257	40 471	38 666	-1 805	-4,5
Övriga SSR-brott	24 095	24 265	24 289	24	0,1
Summa	253 051	260 659	266 324	5 665	2,2
Övrigt ²	99 290	97 754	99 760	2 006	2,1
Totalt	1 255 713	1 280 639	1 247 747	-32 892	-2,6

Antal anmälda brott

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	162 095	163 125	170 359	7 234	4,4
Övriga brott mot person	113 029	109 627	120 224	10 597	9,7
Skadegörelsebrott	151 181	194 520	194 254	-266	-0,1
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	485 130	469 781	445 349	-24 432	-5,2
Summa	911 435	937 053	930 186	-6 867	-0,7
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	94 243	93 070	90 014	-3 056	-3,3
Trafikbrott	60 141	61 272	59 558	-1 714	-2,8
Summa	154 384	154 342	149 572	-4 770	-3,1
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	48 891	50 153	48 475	-1 678	-3,3
Bedrägeribrott m.m.	175 702	195 029	217 734	22 705	11,6
Ekonomiska brott ¹	243	322	238	-84	-26,1
Övriga BrB-brott	58 645	60 656	56 566	-4 090	-6,7
Övriga SSR-brott	35 791	37 404	37 482	78	0,2
Summa	319 272	343 564	360 495	16 931	4,9
Övrigt ²	115 422	114 578	115 808	1 230	1,1
Totalt	1 500 513	1 549 537	1 556 061	6 524	0,4

I anmälda brott ingår även anmälningar till avdelningen för Särskilda utredningar.

- 1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.
- 2) I övrigt ingår brottskoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Antal öppna ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	29 728	30 698	34 804	4 106	13,4
Övriga brott mot person	11 519	10 959	12 594	1 635	14,9
Skadegörelsebrott	4 475	4 544	4 995	451	9,9
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	19 377	17 590	18 177	587	3,3
Summa	65 099	63 791	70 570	6 779	10,6
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	11 705	11 222	13 110	1 888	16,8
Trafikbrott	7 022	8 406	10 232	1 826	21,7
Summa	18 727	19 628	23 342	3 714	18,9
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	5 850	6 006	7 233	1 227	20,4
Bedrägeribrott m.m.	29 156	25 588	27 244	1 656	6,5
Ekonomiska brott ¹	49	58	54	-4	-6,9
Övriga BrB-brott	8 986	9 226	10 348	1 122	12,2
Övriga SSR-brott	7 718	7 697	8 401	704	9,1
Summa	51 759	48 575	53 280	4 705	9,7
Övrigt ²	7 175	9 010	9 858	848	9,4
Totalt	142 760	141 004	157 050	16 046	11,4

Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	2 388	2 545	3 726	1 181	46,4
Övriga brott mot person	1 150	1 135	1 352	217	19,1
Skadegörelsebrott	385	421	594	173	41,1
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	1 637	1 644	2 226	582	35,4
Summa	5 560	5 745	7 898	2 153	37,5
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	624	866	1 245	379	43,8
Trafikbrott	78	481	918	437	90,9
Summa	702	1 347	2 163	816	60,6
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	406	410	701	291	71,0
Bedrägeribrott m.m.	6 574	7 404	7 702	298	4,0
Ekonomiska brott ¹	26	26	16	-10	-38,5
Övriga BrB-brott	1 728	1 614	2 322	708	43,9
Övriga SSR-brott	1 840	1 786	1 965	179	10,0
Summa	10 574	11 240	12 706	1 466	13,0
Övrigt ²	207	395	927	532	134,7
Totalt	17 043	18 727	23 694	4 967	26,5

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottskoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Medelgenomströmningstid för bearbetade ärenden

Brottskategorier	Dagar			Förändring, antal 2015–2016	Förändring, % 2015–2016
	2014	2015	2016		
Brottsområde 1					
Våldsbrott	90	91	94	3	3,6
Övriga brott mot person	81	84	85	1	1,3
Skadegörelsebrott	79	78	93	15	19,2
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	63	60	66	6	9,9
Summa	77	77	83	6	7,3
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	83	83	87	4	4,8
Trafikbrott	63	60	78	17	28,8
Summa	75	73	83	10	13,8
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	58	54	60	5	9,9
Bedrägeribrott m.m.	152	149	154	5	3,5
Ekonomiska brott ¹	140	174	243	69	39,7
Övriga BrB-brott	121	123	127	4	3,1
Övriga SSR-brott	137	139	145	6	4,1
Summa	124	120	124	4	3,5
Övrigt ²	66	68	92	25	36,3
Totalt	90	88	94	7	7,6

Medelgenomströmningstid för ärenden redovisade till åklagare

Brottskategorier	Dagar			Förändring, antal 2015–2016	Förändring, % 2015–2016
	2014	2015	2016		
Brottsområde 1					
Våldsbrott	127	138	144	7	5,0
Övriga brott mot person	128	156	158	2	1,4
Skadegörelsebrott	132	139	153	14	9,8
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	112	120	126	7	5,5
Summa	124	135	142	7	5,2
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	93	96	100	4	4,2
Trafikbrott	52	57	73	16	27,3
Summa	72	76	86	10	13,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	44	44	50	5	11,6
Bedrägeribrott m.m.	297	273	332	59	21,6
Ekonomiska brott ¹	221	153	440	287	187,4
Övriga BrB-brott	163	174	180	6	3,7
Övriga SSR-brott	114	111	122	11	10,0
Summa	140	131	132	1	0,6
Övrigt ²	51	60	78	18	30,5
Totalt	105	107	113	6	5,6

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottkoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Antal ärenden redovisade till åklagare per 1 500 utredningstimmar

Brottskategorier	Antal ^f			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	5,4	4,7	4,2	-0,5	-11,5
Övriga brott mot person	8,1	10,7	8,7	-2,0	-18,4
Skadegörelsebrott	10,5	15,3	11,9	-3,4	-22,3
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	5,6	4,9	3,9	-1,1	-22,1
Summa	6,0	5,5	4,6	-0,9	-16,2
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	27,5	30,6	36,0	5,4	17,6
Trafikbrott	48,1	60,3	62,8	2,5	4,1
Summa	35,9	42,7	47,6	4,8	11,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	83,1	120,6	114,5	-6,1	-5,0
Bedrägeribrott m.m.	26,3	25,1	14,3	-10,9	-43,3
Ekonomiska brott ¹	0,1	0,1	0,1	0,0	-17,6
Övriga BrB-brott	10,0	8,0	7,0	-1,0	-12,6
Övriga SSR-brott	30,2	20,2	20,3	0,1	0,5
Summa	29,6	27,7	22,8	-4,9	-17,8
Övrigt ²				-	-
Totalt	15,5	15,1	13,3	-1,9	-12,4

Antal bearbetade ärenden per 1 500 utredningstimmar

Brottskategorier	Antal ^f			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	27,4	25,1	24,2	-1,0	-3,8
Övriga brott mot person	62,7	89,3	89,6	0,3	0,4
Skadegörelsebrott	51,7	78,9	69,1	-9,8	-12,5
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	54,3	47,1	38,0	-9,1	-19,4
Summa	39,8	37,7	34,2	-3,5	-9,3
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	45,7	50,3	59,7	9,4	18,7
Trafikbrott	82,2	104,6	115,3	10,8	10,3
Summa	60,5	72,5	83,7	11,3	15,6
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	131,4	193,1	184,8	-8,4	-4,3
Bedrägeribrott m.m.	134,6	122,7	101,6	-21,1	-17,2
Ekonomiska brott ¹	1,4	1,2	1,4	0,2	20,8
Övriga BrB-brott	49,1	40,9	38,0	-3,0	-7,3
Övriga SSR-brott	78,3	54,3	56,3	2,1	3,8
Summa	91,8	83,6	75,3	-8,3	-10,0
Övrigt ²	-	-		-	-
Totalt	52,6	51,0	47,6	-3,4	-6,7

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottskoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

3) Resultatindikatorerna antal ärenden redovisade till åklagare per 1 500 utredningstimmar och bearbetade ärenden per 1 500 utredningstimmar går ej att redovisa för brottskategorin övrigt.

Bilaga 10 Verksamhetsstatistik, forts.

Antal ärenden redovisade till åklagare

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	21 900	20 331	19 052	-1 279	-6,3
Övriga brott mot person	5 919	4 925	4 391	-534	-10,8
Skadegörelsebrott	4 038	3 695	3 055	-640	-17,3
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	11 148	10 775	9 126	-1 649	-15,3
Summa	43 005	39 726	35 624	-4 102	-10,3
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	32 207	30 265	28 930	-1 335	-4,4
Trafikbrott	31 846	32 737	31 169	-1 568	-4,8
Summa	64 053	63 002	60 099	-2 903	-4,6
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	23 480	23 543	22 077	-1 466	-6,2
Bedrägeribrott m.m.	15 913	14 015	8 342	-5 673	-40,5
Ekonomiska brott ¹	10	8	7	-1	-12,5
Övriga BrB-brott	5 436	4 786	4 461	-325	-6,8
Övriga SSR-brott	8 043	7 491	7 106	-385	-5,1
Summa	52 882	49 843	41 993	-7 850	-15,7
Övrigt ²	10 783	8 934	7 649	-1 285	-14,4
Totalt	170 723	161 505	145 365	-16 140	-10,0

Antal bearbetade ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	110 319	107 851	109 827	1 976	1,8
Övriga brott mot person	45 683	41 204	45 216	4 012	9,7
Skadegörelsebrott	19 895	19 003	17 690	-1 313	-6,9
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	107 098	102 688	90 002	-12 686	-12,4
Summa	282 995	270 746	262 735	-8 011	-3,0
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	53 416	49 816	48 046	-1 770	-3,6
Trafikbrott	40 103	41 262	40 308	-954	-2,3
Summa	93 519	91 078	88 354	-2 724	-3,0
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	37 154	37 707	35 621	-2 086	-5,5
Bedrägeribrott m.m.	81 336	68 426	59 493	-8 933	-13,1
Ekonomiska brott ¹	125	85	109	24	28,2
Övriga BrB-brott	26 759	24 375	24 102	-273	-1,1
Övriga SSR-brott	19 913	19 122	18 290	-832	-4,4
Summa	165 287	149 715	137 615	-12 100	-8,1
Övrigt ²	37 325	32 480	32 812	332	1,0
Totalt	579 126	544 019	521 516	-22 503	-4,1

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottkoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Antal nedlagda ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	104 308	105 672	108 357	2 685	2,5
Övriga brott mot person	79 596	79 703	80 711	1 008	1,3
Skadegörelsebrott	134 447	176 081	151 898	-24 183	-13,7
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	451 036	438 674	414 695	-23 979	-5,5
Summa	769 387	800 130	755 661	-44 469	-5,6
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	22 310	20 731	20 195	-536	-2,6
Trafikbrott	9 251	9 153	9 716	563	6,2
Summa	31 561	29 884	29 911	27	0,1
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	22 667	23 548	22 832	-716	-3,0
Bedrägeribrott m.m.	117 764	140 301	149 829	9 528	6,8
Ekonomiska brott ¹	74	65	96	31	47,7
Övriga BrB-brott	36 639	35 448	33 142	-2 306	-6,5
Övriga SSR-brott	16 275	17 157	16 792	-365	-2,1
Summa	193 419	216 519	222 691	6 172	2,9
Övrigt ²	81 846	81 957	86 838	4 881	6,0
Totalt	1 076 213	1 128 490	1 095 101	-33 389	-3,0

Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	17 466	17 803	17 246	-557	-3,1
Övriga brott mot person	41 377	43 379	39 787	-3 592	-8,3
Skadegörelsebrott	118 802	160 531	137 091	-23 440	-14,6
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	356 886	345 327	332 644	-12 683	-3,7
Summa	534 531	567 040	526 768	-40 272	-7,1
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	1 022	938	854	-84	-9,0
Trafikbrott	860	574	521	-53	-9,2
Summa	1 882	1 512	1 375	-137	-9,1
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	8 889	8 976	8 950	-26	-0,3
Bedrägeribrott m.m.	64 386	86 356	98 408	12 052	14,0
Ekonomiska brott ¹	58	45	57	12	26,7
Övriga BrB-brott	18 720	16 254	13 878	-2 376	-14,6
Övriga SSR-brott	4 687	5 447	5 552	105	1,9
Summa	96 740	117 078	126 845	9 767	8,3
Övrigt ²	62 675	63 968	66 546	2 578	4,0
Totalt	695 828	749 598	721 534	-28 064	-3,7

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottskoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Bilaga 10 Verksamhetsstatistik, forts.

Antal avslutade ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal		Förändring, %	
	2014	2015	2016	2015–2016	2016–2015	2015–2016	2016–2015
Brottsområde 1							
Våldsbrott	127 785	125 654	127 073	1 419		1,1	
Övriga brott mot person	87 060	84 583	85 003	420		0,5	
Skadegörelsebrott	138 697	179 534	154 781	-24 753		-13,8	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	463 983	448 015	422 646	-25 369		-5,7	
Summa	817 525	837 786	789 503	-48 283		-5,8	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	54 425	50 754	48 900	-1 854		-3,7	
Trafikbrott	40 958	41 836	40 829	-1 007		-2,4	
Summa	95 383	92 590	89 729	-2 861		-3,1	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	46 039	46 683	44 571	-2 112		-4,5	
Bedrägeribrott m.m.	145 722	154 782	157 901	3 119		2,0	
Ekonomiska brott ¹	183	130	166	36		27,7	
Övriga BrB-brott	45 479	40 629	37 980	-2 649		-6,5	
Övriga SSR-brott	24 598	24 569	23 842	-727		-3,0	
Summa	262 021	266 793	264 460	-2 333		-0,9	
Övrigt ²	99 755	96 448	99 358	2 910		3,0	
Totalt	1 274 684	1 293 617	1 243 050	-50 567		-3,9	

Utredningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2014	2015	2016	2015–2016	2016–2015	2015–2016	2016–2015
Brottsområde 1							
Våldsbrott	19,9	18,9	17,3	-1,5		-8,0	
Övriga brott mot person	13,0	12,0	9,7	-2,2		-18,8	
Skadegörelsebrott	20,3	19,4	17,3	-2,2		-11,2	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	10,4	10,5	10,1	-0,4		-3,4	
Summa	15,2	14,7	13,6	-1,1		-7,6	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	60,3	60,8	60,2	-0,5		-0,9	
Trafikbrott	79,4	79,3	77,3	-2,0		-2,5	
Summa	68,5	69,2	68,0	-1,2		-1,7	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	63,2	62,4	62,0	-0,5		-0,7	
Bedrägeribrott m.m.	19,6	20,5	14,0	-6,5		-31,5	
Ekonomiska brott ¹	8,0	9,4	6,4	-3,0		-31,8	
Övriga BrB-brott	20,3	19,6	18,5	-1,1		-5,7	
Övriga SSR-brott	40,4	39,2	38,9	-0,3		-0,8	
Summa	32,0	33,3	30,5	-2,8		-8,3	
Övrigt ²	28,9	27,5	23,3	-4,2		-15,2	
Totalt	29,5	29,7	27,9	-1,8		-6,1	

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottskoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Redovisningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	17,1	16,2	15,0	-1,2	-7,3
Övriga brott mot person	6,8	5,8	5,2	-0,7	-11,3
Skadegörelsebrott	2,9	2,1	2,0	-0,1	-4,1
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	2,4	2,4	2,2	-0,2	-10,2
Summa	5,3	4,7	4,5	-0,2	-4,8
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	59,2	59,6	59,2	-0,5	-0,8
Trafikbrott	77,8	78,3	76,3	-1,9	-2,4
Summa	67,2	68,0	67,0	-1,1	-1,6
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	51,0	50,4	49,5	-0,9	-1,8
Bedrägeribrott m.m.	10,9	9,1	5,3	-3,8	-41,7
Ekonomiska brott ¹	5,5	6,2	4,2	-1,9	-31,5
Övriga BrB-brott	12,0	11,8	11,7	0,0	-0,3
Övriga SSR-brott	32,7	30,5	29,8	-0,7	-2,2
Summa	20,2	18,7	15,9	-2,8	-15,0
Övrigt ²	10,8	9,3	7,7	-1,6	-16,9
Totalt	13,4	12,5	11,7	-0,8	-6,3

Nedlägningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	81,6	84,1	85,3	1,2	1,4
Övriga brott mot person	91,4	94,2	95,0	0,7	0,8
Skadegörelsebrott	96,9	98,1	98,1	0,1	0,1
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	97,2	97,9	98,1	0,2	0,2
Summa	94,1	95,5	95,7	0,2	0,2
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	41,0	40,8	41,3	0,5	1,1
Trafikbrott	22,6	21,9	23,8	1,9	8,8
Summa	33,1	32,3	33,3	1,1	3,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	49,2	50,4	51,2	0,8	1,6
Bedrägeribrott m.m.	80,8	90,6	94,9	4,2	4,7
Ekonomiska brott ¹	40,4	50,0	57,8	7,8	15,7
Övriga BrB-brott	80,6	87,2	87,3	0,0	0,0
Övriga SSR-brott	66,2	69,8	70,4	0,6	0,9
Summa	73,8	81,2	84,2	3,0	3,8
Övrigt ²	82,0	85,0	87,4	2,4	2,9
Totalt	84,4	87,2	88,1	0,9	1,0

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottskoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Bilaga 10 Verksamhetsstatistik, forts.

Förundersökningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1							
Våldsbrott	86,3	85,8	86,4	0,6		0,7	
Övriga brott mot person	52,5	48,7	53,2	4,5		9,2	
Skadegörelsebrott	14,3	10,6	11,4	0,8		8,0	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	23,1	22,9	21,3	-1,6		-7,1	
Summa	34,6	32,3	33,3	1,0		3,0	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	98,1	98,2	98,3	0,1		0,1	
Trafikbrott	97,9	98,6	98,7	0,1		0,1	
Summa	98,0	98,4	98,5	0,1		0,1	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	80,7	80,8	79,9	-0,9		-1,1	
Bedrägeribrott m.m.	55,8	44,2	37,7	-6,5		-14,8	
Ekonomiska brott ¹	68,3	65,4	65,7	0,3		0,4	
Övriga BrB-brott	58,8	60,0	63,5	3,5		5,8	
Övriga SSR-brott	80,9	77,8	76,7	-1,1		-1,4	
Summa	63,1	56,1	52,0	-4,1		-7,3	
Övrigt ²	37,2	33,7	33,0	-0,7		-1,9	
Totalt	45,4	42,1	42,0	-0,1		-0,2	

Lagföringskvot, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1							
Våldsbrott	85,8	86,1	87,0	0,9		1,1	
Övriga brott mot person	85,0	87,0	85,9	-1,1		-1,3	
Skadegörelsebrott	83,9	83,1	84,0	0,8		1,0	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	87,6	88,1	88,5	0,4		0,4	
Summa	85,9	86,5	86,9	0,4		0,5	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	95,3	96,0	97,1	1,1		1,1	
Trafikbrott	96,5	96,8	97,1	0,3		0,3	
Summa	95,8	96,4	97,1	0,7		0,8	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	96,3	96,6	97,1	0,5		0,6	
Bedrägeribrott m.m.	87,2	94,1	90,7	-3,5		-3,7	
Ekonomiska brott ¹	7,4	60,0	100,0	40,0		66,7	
Övriga BrB-brott	88,7	86,7	89,6	2,9		3,3	
Övriga SSR-brott	91,3	91,3	92,6	1,3		1,4	
Summa	91,3	93,6	92,9	-0,8		-0,8	
Övrigt ²	91,6	91,3	91,0	-0,3		-0,4	
Totalt	91,8	93,0	93,1	0,1		0,1	

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår brottkoderna 3006, 3101, 3102, 3111, 3112, 3141, 3151, 3161, 3171, 3202, 3204, 3291 och 9001.

Effektiv lagföringskvot, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015-2016	2015-2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	85,3	85,6	86,3	0,7	0,9
Övriga brott mot person	83,0	85,0	84,3	-0,7	-0,8
Skadegörelsebrott	78,6	77,9	80,3	2,4	3,1
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	84,7	85,3	86,7	1,4	1,6
Summa	84,1	84,7	85,5	0,8	1,0
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	83,4	85,0	87,9	2,9	3,4
Trafikbrott	86,2	87,3	90,1	2,8	3,2
Summa	84,6	86,0	88,9	2,9	3,4
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	82,9	83,3	86,2	2,8	3,4
Bedrägeribrott m.m.	85,1	92,7	89,5	-3,1	-3,4
Ekonomiska brott ¹	7,4	60,0	99,4	39,4	65,6
Övriga BrB-brott	85,2	83,5	88,0	4,5	5,4
Övriga SSR-brott	83,7	83,8	86,9	3,1	3,7
Summa	84,0	88,0	87,9	-0,1	-0,1
Övrigt ²	79,6	79,5	81,2	1,7	2,1
Totalt	83,9	86,0	87,3	1,3	1,5

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

2) I övrigt ingår endast brottskod 9001.

Resurstid för verksamheten, totalt och per arbetsflöde

	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015-2016	2015-2016
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet	29 731 333	28 946 486	29 701 224	754 738	3
UR Kärnverksamhet utanför rättsväsendet	39 913	35 088	48 890	13 802	39
GV Gemensam verksamhet	12 235 138	10 449 219	11 473 572	1 024 353	10
XX Ej verksamhetskodad tid	26 207	48 756	45 057	-3 700	-8
Totalt	42 032 590	39 479 550	41 268 742	1 789 192	5
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet					
BF Brottsförebyggande arbete	9 134 787	9 596 532	9 605 408	8 876	0
UL Utredning och lagföring	16 513 738	15 998 672	16 429 899	431 227	3
SE Service	4 082 807	3 351 282	3 665 917	314 634	9
Totalt	29 731 333	28 946 486	29 701 224	754 738	3
GV Gemensam verksamhet					
LS Ledning/styrning	3 035 826	3 405 477	3 172 185	-233 292	-7
KF Kompetensförsörjning	3 434 200	2 575 517	3 193 524	618 008	24
SV Stödverksamhet	5 765 112	4 468 225	5 107 862	639 637	14
Totalt	12 235 138	10 449 219	11 473 572	1 024 353	10

Resurstid för brottsförebyggande arbete, per brottsområde och brottskategori

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	3 149 793	3 639 699	3 689 009	49 310	1
Övriga brott mot person	555 818	559 266	643 484	84 218	15
Skadegörelsebrott	138 815	124 244	124 054	-190	0
Tillgreppsbrott (exkl. tillgrepp i butik)	1 305 793	1 822 412	1 736 093	-86 318	-5
Summa	5 150 220	6 145 621	6 192 640	47 019	1
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	676 940	533 371	585 375	52 004	10
Trafikbrott	2 249 646	1 859 540	1 580 810	-278 730	-15
Summa	2 926 587	2 392 911	2 166 185	-226 726	-9
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	58 904	36 119	39 459	3 340	9
Bedrägeribrott m.m.	49 661	27 929	24 033	-3 896	-14
Ekonomiska brott	57 650	17 734	27 861	10 126	57
Övriga BrB-brott	289 652	289 638	219 707	-69 931	-24
Övriga specialstraffrättsliga brott	602 114	686 580	935 524	248 944	36
Summa	1 057 981	1 058 000	1 246 583	188 583	18
Totalt	9 134 787	9 596 532	9 605 408	8 876	0

Resurstid för utredning och lagföring, per brottsområde och brottskategori

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2014	2015	2016	2015–2016	2015–2016
Brottsområde 1					
Våldsbrott	6 038 376	6 440 947	6 818 610	377 663	6
Övriga brott mot person	1 092 945	692 403	756 963	64 560	9
Skadegörelsebrott	576 686	361 268	384 207	22 939	6
Tillgreppsbrott (exkl. tillgrepp i butik)	2 960 585	3 267 795	3 552 495	284 700	9
Summa	10 668 591	10 762 413	11 512 275	749 862	7
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	1 754 602	1 484 960	1 206 703	-278 258	-19
Trafikbrott	1 197 942	1 023 354	916 648	-106 706	-10
Summa	2 952 544	2 508 315	2 123 351	-384 964	-15
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	423 973	292 897	289 209	-3 688	-1
Bedrägeribrott m.m.	906 632	836 383	877 953	41 570	5
Ekonomiska brott	136 443	110 355	117 146	6 791	6
Övriga BrB-brott	817 971	893 291	952 482	59 191	7
Övriga specialstraffrättsliga brott	607 583	595 018	557 483	-37 535	-6
Summa	2 892 602	2 727 945	2 794 273	66 328	2
Totalt	16 513 738	15 998 672	16 429 899	431 227	3

Undertecknande av årsredovisningen

samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Den bedömning som regionpolischefer och avdelningschefer har gjort av hur den interna styrningen och kontrollen har genomförts samt de risker som identifierats, ligger till grund för min samlade bedömning av den interna styrningen och kontrollen vid Polismyndigheten.

Jag bedömer att brister i den interna styrningen och kontrollen vid Polismyndigheten föreligger på följande punkter:

- Riskanalys har inte genomförts för hela verksamheten.
- Brister i genomförande av beslutade åtgärder, uppföljning och dokumentation i en av de större polisregionerna.
- Bristande internkontroll i en av de större polisregionerna avseende otydlighet om vilka styrdokument regionen (i och med omorganisationen) omfattas av.
- Brister i Polismyndighetens tidredovisning.

Dessa brister kommenteras i avsnittet *Brister i den interna styrningen och kontrollen*.

Stockholm 17 februari 2017

Dan Eliasson
Rikspolischef

Polisen utför trafikkontroll med alkoholtest under bilfestivalen Classic Car Week i Rättvik sommaren 2016.

